

Geleceği görmek...

İÇİNDEKİLER

- 04 BAŞLICA GÖSTERGELER
- 10 KILOMETRE TAŞLARI
- 14 2009: SAĞLAM TEMELLER ÜZERİNDE GELECEĞİN İNŞA EDİLDİĞİ BİR YIL
- 20 YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI
- 24 YÖNETİM KURULU
- 28 GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI
- 32 ÜST YÖNETİM
- 36 ÜRETİM
- 50 SEKTÖR
- 51 STRATEJİ
- 54 DAĞITIM
- 58 DENİZ TAŞIMACILIĞI
- 60 AR-GE POLİTİKALARI VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI
- 62 YATIRIMLAR
- 70 İNSAN, TOPLUM VE ÇEVRE SAĞLIĞI
- 77 ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ
- 78 İNSAN KAYNAKLARI POLİTİKASI VE TÜPRAŞ ÇALIŞANLARI
- 80 KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK
- 84 RİSK YÖNETİMİ
- 88 YATIRIMCI İLİŞKİLERİ
- 92 KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI
- 103 OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI GÜNDEMİ
- 104 2009 YILI KÂR PAYI DAĞITIMINA İLİŞKİN AÇIKLAMA
- 106 ANA SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİKLERİ
- 110 DENETÇİ RAPORU

Doğru hamleler, ufkun ötesini de görebilen bir vizyon gerektirir.

Türkiye'nin rafinaj sektöründeki tek üreticisi olan ve 2006 yılında Koç Topluluğu bünyesine katılan Tüpraş, ölkemizin en büyük sanayi şirketidir. Üretim kompleksleri ve ortaklıklarıyla rafinaj ve dağıtımda hizmet veren Tüpraş, Türkiye'nin akaryakıt ihtiyacının yaklaşık %70'ini karşılamaktadır.

Tüpraş çalışanları olarak her adımımızı, büyümemizin Türkiye'nin büyümesine bağlı olduğunun bilinci ve ölkemizin enerji ihtiyacını karşılamakta üstlendiğimiz yaşamsal rolün sorumluluğuyla atıyoruz.

Yatırım planlarımız çerçevesinde teknolojilerimizi yenileyerek sürdürülebilir büyümemizi devam ettiriyor ve rekabet gücümüzü artırıyoruz. Sürekli değişen zorlu piyasa koşullarında, deneyimimiz ve etkin çözümler üretebilme yetimizle, Koç Topluluğu'nun itici gücünü de arkamıza alarak, risklerimizi proaktif stratejilerle yönetmeye devam ediyoruz.

BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ

TÜPRAŞ TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. ŞİRKET PROFİLİ

Kuruluş Tarihi
16.11.1983

Şirket Merkezi
Körfez/Kocaeli

Kayıtlı Sermaye
500 milyon TL

Çıkarılmış Sermaye
250,4 milyon TL

2009 Kârı (Vergi Sonrası)
811,3 milyon TL

Halka Açıklık Oranı
%49

Ham Petrol İşleme Kapasitesi
28,1 milyon ton/yıl

Ham Petrol Depolama Kapasitesi
2,0 milyon m³ (Brüt)

Ürün ve Ara Ürün Depolama Kapasitesi
2,7 milyon m³ (Brüt)

%79,98

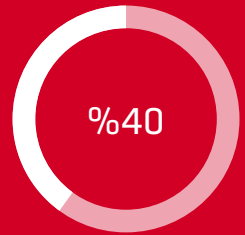
DITAŞ

Tüpraş Ditaş'ın %79,98'ine sahip

Ham Petrol Tankeri 165 kDWT

Ürün Tankeri 10,98 kDWT

İki Yeni Ürün Tankeri

%40

OPET

Tüpraş Opet'in %40'ına Sahip

1.324 Akaryakıt İstasyonu

1.128,5 bin m³ Depolama

Ticaret, Madeni Yağ &
Gemi Yakıtı Faaliyetleri

Taşlar yerine oturuyor...

Dünya ticaretinin daraldığı, piyasa koşullarının zorlaştığı ve risklerin arttığı kriz döneminde, stratejik öngörülerle hareket ederek kârlılığımızı ve verimliliğimizi artıracak yeni yatırımlara odaklanıyoruz.

2009 yılında, rafinerilerimizde toplam 188 milyon ABD doları yatırım harcaması gerçekleştirdik, çevresel yükümlülüklerle yönelik projelerimizi tamamladık ve Ar-Ge Müdürlüğümüzü kurarak, hızla üniversitelerle işbirliği çalışmalarına başladık.

BAŞLICA GÖSTERGELER

OPERASYONEL GÖSTERGELER

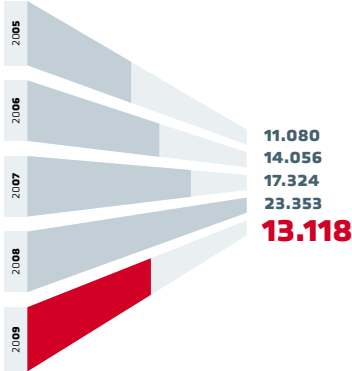
BİN TON	2005	2006	2007	2008	2009
İŞLENEN HAM PETROL	25.495	26.192	25.590	24.208	16.975
ÜRETİM RAFİNAJ	23.889	24.591	23.994	22.780	15.968
SATIŞ	24.965	26.137	26.328	25.957	21.521
ÜRÜN DIŞ SATIMI	4.609	6.242	6.391	6.112	3.308
ÜRÜN DIŞ ALIM	1.052	1.823	2.279	2.931	5.828

HİSSE BAŞINA KAZANÇ

TL	2005	2006	2007	2008	2009
HİSSE BAŞINA KÂR	2,72	3,28	5,18	1,73	3,24
HİSSE BAŞINA TEMETTÜ BRÜT	1,94	2,63	4,19	2,31	2,50
HİSSE BAŞINA TEMETTÜ NET	1,75	2,24	3,56	1,97	2,14

NET SATIŞLAR

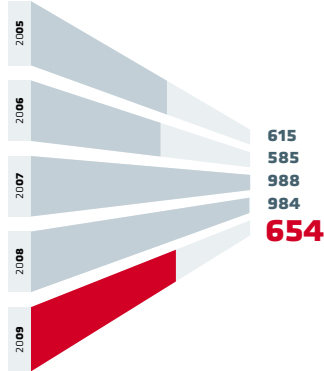
(MİLYON ABD DOLARI)

2009 yılında, ham petrol ve ürün fiyatlarındaki düşüşe paralel olarak, net satışlar 13.118 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

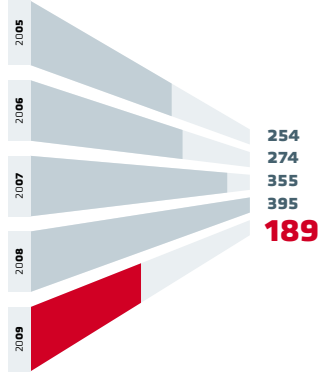
ESAS FAALİYET KÂRI

(MİLYON ABD DOLARI)

Tüpraş, küresel kriz nedeniyle daralan rafineri kâr marjlarına rağmen, uyguladığı yerinde stratejilerle 2009 yılında sektörde en yüksek kârlılığı elde etmiştir.

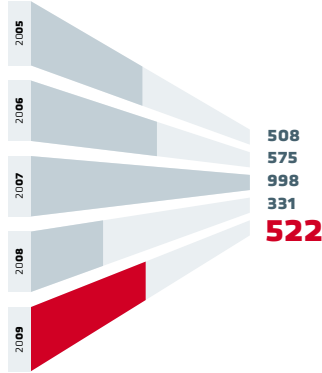
YATIRIM HARCAMASI (MİLYON ABD DOLARI)

Tüpraş, 2006-2009 yıllarını kapsayan dört yıllık dönemde, 1 milyar 212 milyon ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

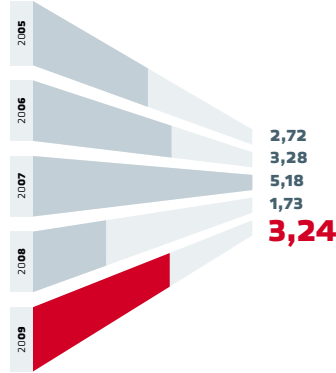

VERGİ SONRASI KÂR (MİLYON ABD DOLARI)

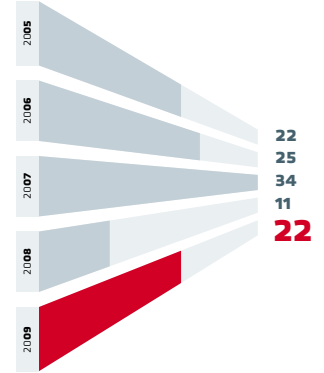
Dalgalı döviz kuru ve değişken faiz ortamında etkin nakit yönetimi sayesinde finansal gelir-gider dengesini koruyan Tüpraş, geçtiğimiz yıla kıyasla %38 oranında artışla vergi sonrası kâr elde etmiştir.

HİSSE BAŞINA KÂR (TL)

2008 yılına göre %87 oranında bir artışla, hisse başına kâr rakamı 1,73 TL'den 3,24 TL'ye yükselmiştir.

ÖZKAYNAK KÂRLILIĞI (ROE) (%)

Tüpraş'ın özkaynak kârlılığı, 2008 yılına göre iki kat artarak %22 oranına ulaşmıştır.

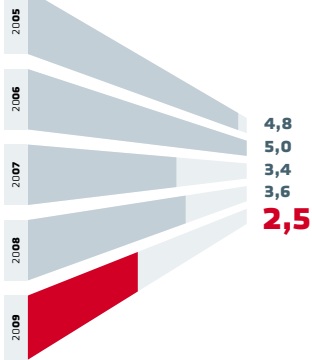
FİNANSAL GÖSTERGELER

MİLYON ABD DOLARI	2005	2006	2007	2008	2009
NET SATIŞLAR	11.080	14.056	17.324	23.353	13.118
FAALİYET KÂRI	615	585	988	984	654
VERGİ ÖNCESİ KÂR	680	705	1.240	421	653
VERGİ SONRASI KÂR	508	575	998	331	522
FAVÖK	769	712	1.081	1.099	779
NET BORÇ (NAKİT)	(421)	259	(207)	215	(653)
ÖZKAYNAK KÂRLİLİĞİ (ROE) (%)	22	25	34	11	22
BORÇ KALDIRAÇ ORANI (%)	(18)	10	(6)	8	(36)
NET ÇALIŞMA SERMAYESİ	997	750	1.105	202	283
YATIRIM HARCAMASI	254	274	355	395	188

EMNİYET SKORLARI

KAZA SIKLIK ORANI

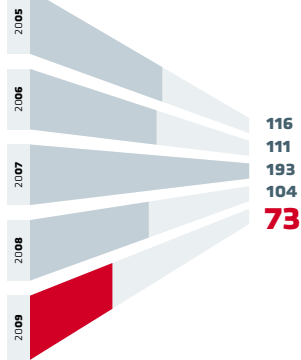
(KAZA ADEDİ X 1.000.000 / ADAM X SAAT)

2009 yılı için 3,5 olarak hedeflenen kaza sıklık oranı, alınan tedbirler ve emniyet uygulamaları sayesinde hedeflenen oranın da altına düşerek 2,5 olarak gerçekleşmiştir.

KAZA ŞİDDET ORANI

(KAYIP GÜN X 1.000.000 / ADAM X SAAT)

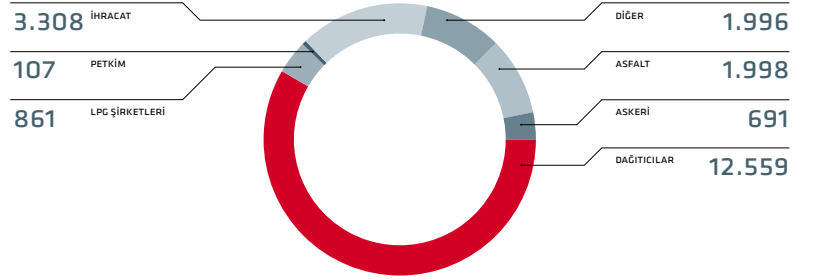

2009 yılı için 80 olarak hedeflenen kaza şiddet oranı 73 olarak gerçekleşmiştir.

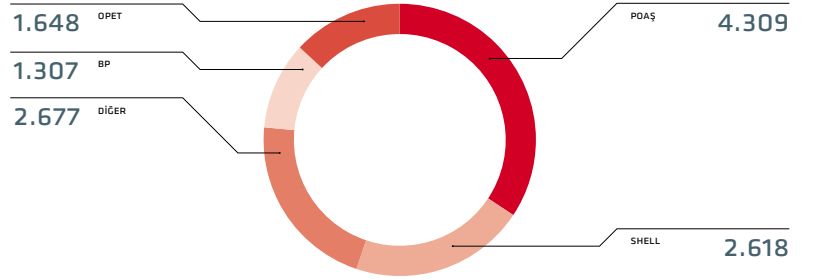

TOPLAM SATIŞ (BİN TON)

DAĞITIM ŞİRKETLERİNE SATIŞ (BİN TON)

Tüpraş, 2009 yılında 12,56 milyon tonu dağıtım şirketlerine olmak üzere 18,21 milyon tonu yurtiçi, toplam 21,52 milyon ton ürün satışı gerçekleştirmiştir.

Yenilikleri mümkün kılmak, geleceği kurgulamakla başlar.

Geleceğe yön verebilmek için doğrusal düşünmenin sınırlarını zorlayarak, tıpkı usta bir satranç oyuncusu gibi, gelecekteki olası hamlelere karşı tedbirler alıyor ve gizli olanakları görmeye odaklanıyoruz.

Nitelikli işgücümüze olan inancımızdan güç alıyor; geliştirdiğimiz teknolojik altyapı ve dağıtım kanallarımızı genişletmeye yönelik attığımız adımlarla petrol sektöründe küresel bir oyuncu olma yönünde ilerliyoruz.

KİLOMETRE TAŞLARI

Tüpraş, güçlü operasyonel ve finansal yapısı, etkin depolama kapasitesi, güçlü dağıtım altyapısı, rafinaj sektöründeki ortalamaların üstündeki nakit yapısı ve sahip olduğu ürün çeşitliliğiyle sektörün lider ve öncü şirketidir.

1955

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Türkiye'nin ilk modern petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

1961

İzmit Körfezi'nde 1 milyon ton/yıl rafinaj kapasiteli İzmit Rafinerisi devreye alındı.

1971

İzmit Rafinerisi 1. Tevsii Projesi tamamlanarak, ham petrol işleme kapasitesi 5,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1972

Ege Denizi kıyısında 3 milyon ton/yıl rafinaj kapasiteli İzmir Rafinerisi devreye alındı.

1974

Türkiye'nin tek madeni yağ üretim kompleksi, İzmir Rafinerisi'nde devreye alındı.

1982

İzmit Rafinerisi 2. Tevsii Projesi tamamlanarak, ham petrol işleme kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1983

Kamuya ait rafinerilerin tek bir çatı altında yeniden yapılanması amacıyla Tüpraş kuruldu.

1986

İç Anadolu Bölgesi'nde 5 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1987

İzmir Rafinerisi Tevsii Projesi tamamlanarak, rafinaj kapasitesi 10 milyon ton/yıla yükseldi.

1991

Tüpraş'ın %2,5 hissesi Halka Arz edilerek İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmeye başladı.

1993

İzmir ve Kırıkkale Rafinerilerinde Hydrocracker Kompleksleri devreye alındı.

1997

İzmit Rafinerisi Hydrocracker ve CCR Kompleksi devreye alındı.

2000

İkincil Halka Arzın tamamlanmasıyla Tüpraş hisselerinin %34'ü İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler Borsaları'nda işlem görmeye başladı.

2001

Petkim Yarımca Kompleksi, Tüpraş tarafından devralındı.
Tüpraş'ın kayıtlı sermayesi 100 milyon TL'den 500 milyon TL'ye yükseltildi.
İzmir Rafinerisi CCR Reformer ve İzomerizasyon Üniteleri devreye alındı.

2002

İzmit Rafinerisi İzomerizasyon Ünitesi devreye alındı.

2005

İMKB Toptan Satışlar Pazarı'nda Tüpraş hisselerinin %14,76'sı uluslararası fonlara satılarak, halka açıklık oranı %49'a yükseltildi.
Kamuya ait olan %51 oranındaki hissenin blok satışı için yapılan ihaleyi Koç-Shell Ortak Girişim Grubu kazandı.
İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.

2006

26 Ocak tarihinde Koç Holding A.Ş.'ye hisse devri gerçekleştirildi.
OPET'in %40 hissesi Aygaz A.Ş.'den satın alındı.

2007

İzmit Rafinerisi CCR Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.

2008

Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi devreye alındı.
İzmir Rafinerisi Benzin Spektlerini İyileştirme yatırımı devreye alındı.
Ditaş, 10.983 DWT'luk M/T Sevgi tankerini filosuna kattı.

2009

İzmit Rafinerisi Benzin Spektlerini İyileştirme yatırımı devreye alındı.
Ditaş, 10.983 DWT'luk M/T Gönül tankerini filosuna kattı.

Hak edilmiş başarılar, sabırlı ve disiplinli mücadelelerin eseridir.

Değişen koşullar karşısında esnek, hedef ve beklentilerimizde gerçekçi, seçimlerimizde ve kararlarımızda tutarlıyız.

Hissedarlarımız, iş ortaklarımız ve toplum için değer yaratırken, sürdürülebilir bir temelimiz olduğunu biliyor ve yolumuzda güvenle ilerliyoruz. Hedeflerimizi gerçekleştirmekle yetinmiyor, sürekli ilerleme ve gelişim için ülkemize ve sektörümüze katkıda bulunmaya ve kendimizle yarışmaya devam ediyoruz.

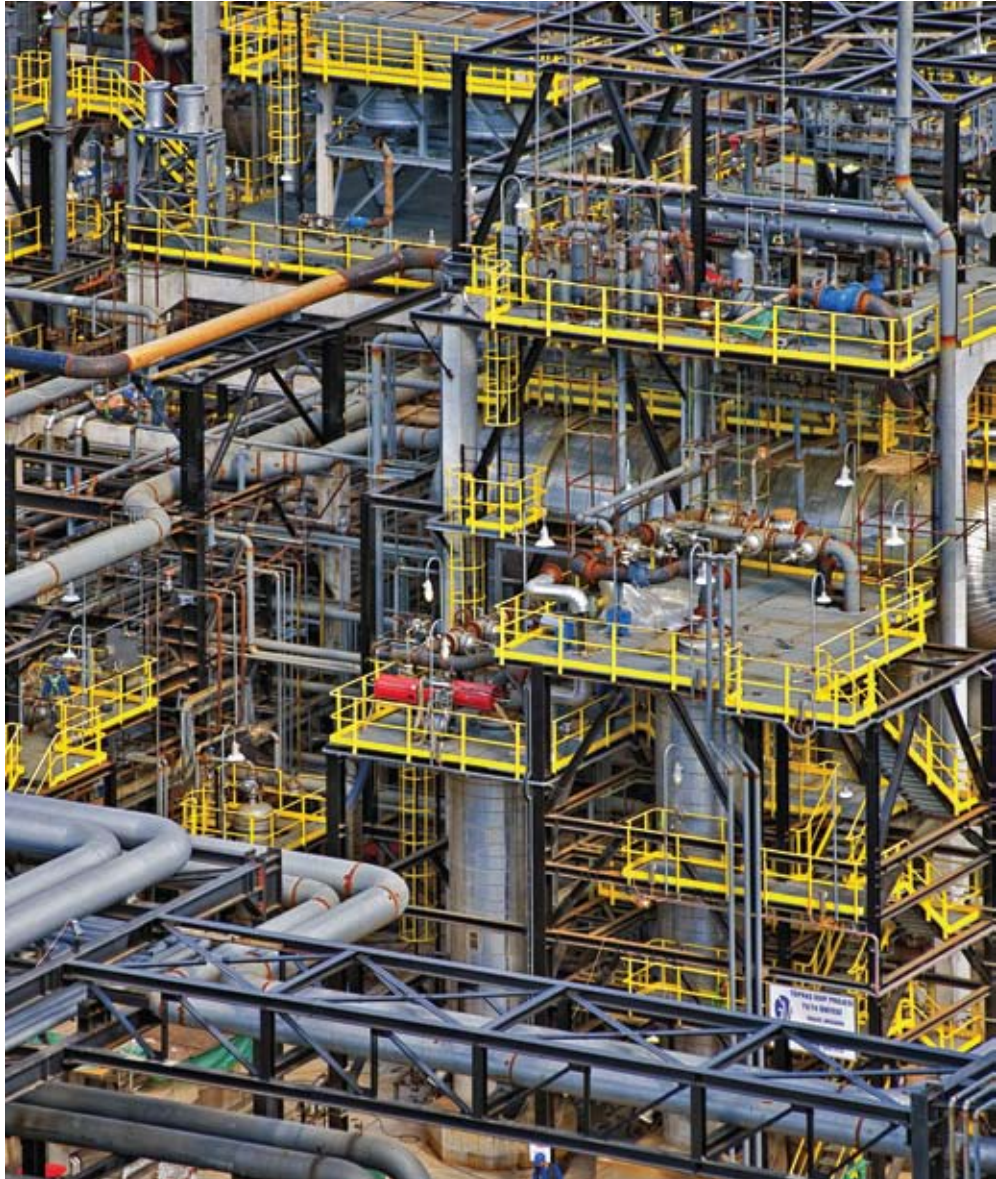
2009: SAĞLAM TEMELLER ÜZERİNDE GELECEĞİN İNŞA EDİLDİĞİ BİR YIL

Tüpraş, yalnızca ülke tüketimini karşılamakla yetinmeyerek, küresel arenada da sektörün önemli oyuncularından biri olmayı hedeflemektedir. Bu stratejik hedef doğrultusunda geliştirdiği nitelikli ürünleri, yoğun rekabetin yaşandığı dünya pazarına da sunmaktadır.

Krizde Fuel Oil Dönüşüm Projesi ile Yatırıma Devam

Tüpraş, dünyada ve ülkemizde son yıllarda tüketimi hızla azalan yüksek kükürlü fuel oil'i işleyerek Euro V standardında motorin ve benzin gibi beyaz ürünlere dönüştürecek Fuel Oil Dönüşüm Projesi (Residuum Upgrading Project) ile ilgili olarak değerlendirme çalışmalarını tamamlamıştır. Projenin gerçekleştirilmesi için İspanyol Tecnicas Reunidas firması seçilerek, anlaşma imzalanmıştır.

En gelişmiş rafineri teknolojisiyle tasarlanan, tahmini yatırım tutarı 1,8 milyar ABD doları olan ve 2014 yılında tamamlanması planlanan projeye rafinerilerimizde üretilen değeri düşük, yaklaşık 4,2 milyon ton siyah ürün (fuel oil ve atmosferik dip), yaklaşık 3,5 milyon ton benzin ve motorin gibi daha değerli, çevreci, AB standartlarında beyaz ürünlere dönüştürülecektir. Yatırım tamamlandığında, İzmit Rafinerisi Nelson Kompleksitesi 7,78 düzeyinden 14,5 seviyesine yükselerek Avrupa'nın en kompleks rafinerilerinden biri olacak ve Tüpraş'ın genel kompleksitesi de 9,9'a yükselecektir. İzmit Rafinerisi B Bölgesi'nde yapılacak yatırımın tamamlanmasıyla mevcut ham petrol ve ürün fiyat varsayımlarıyla 400 milyon ABD dolarının üzerinde ilave FAVÖK elde edileceği öngörülmektedir.

Dönüşüm Ünitelerinin Optimum Kullanımı ile Daha Yüksek Beyaz Ürün Verimi

Tüpraş rafinerilerinde, ham petrol işleme kapasite kullanımı 2009 yılında %60,4 olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında uluslararası piyasa şartlarındaki olumsuzluk ve talepteki daralmaya bağlı olarak öncelikli olarak yurtiçi talebi karşılayacak, talep fazlası benzin ve fuel oil üretimini minimize edecek üretim stratejisi uygulanmıştır. Bu strateji doğrultusunda talebi olan ürünleri maksimize edecek dönüşüm üniteleri daha etkin kullanılmıştır. Bu amaçla yaklaşık 2,1 milyon ton yarı mamul ithal edilip şarja verilmiş, dolayısıyla ham petrol dahil toplam kapasite kullanımı %69,1 oranında gerçekleşmiştir. Böylece beyaz ürün verimliliği bir önceki yıla göre %68,7'den %73,6'ya yükseltilmiştir. Ayrıca Yüksek Kükürlü Motorin ithal edilip dizel kükürt giderme ünitelerinde Euro V standartlarında ürünler üretilerek iç talep karşılanma yoluna gidilmiştir.

Çevreye ve İnsan Sağlığına Daha Duyarlı Çalışma Ortamı: Kaza Sıklık Oranı Dünya Standartları Seviyesine İndirildi

Tüpraş, hedeflerini kurumsal değerleriyle desteklerken, topluma ve dünyaya katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Şirket, faaliyetlerinden dolayı meydana gelebilecek her türlü zararı minimize etmek için sağlık, emniyet ve çevre kriterlerini sürekli geliştirerek yükseltmektedir.

Sürdürülebilirliğin temel taşlarından olan insan sağlığını, teknik emniyet ve çevre faktörlerini her zaman ön planda tutan Tüpraş, 2009 yılı için kaza sıklık ve kaza şiddet oranları hedefini, müteahhit çalışanları dahil 3,5 ve 80 olarak belirlemiştir. En önemli emniyet performans göstergelerinden biri olan bu oranlar, yılsonu itibarıyla 2,5 ve 73 olarak gerçekleştirilerek dünya standartlarına ulaşılmıştır.

Eksi 25 Dereceye Dayanıklı Kış Motorini

Türkiye'de 2009 yılı itibarıyla 10 ppm motorin ve 1000 ppm kükürt içerikli kırsal motorin olmak üzere iki farklı standartta motorin kullanılmaktadır. Standartlar çerçevesinde ürünlerin akışkanlığı -15 dereceye kadar olduğu için kış sezonunu soğuk geçiren bölgelerde sorunlar yaşanabilmektedir. Tüpraş, müşteri talepleri doğrultusunda ürettiği 10 ppm motorinin akışkanlık özelliğini -25 derece soğuğa dayanacak kadar düşürmüş ve ürünü, 20 Kasım 2009 itibarıyla piyasaya sunmuştur.

Tüpraş'ın kurumsal yönetim notunun yükselmesinde, kurumsal yönetim alanında özellikle Paydaşlar ve Yönetim Kurulu başlıkları altında birçok ilerleme kaydedilmesinin yanı sıra, çevre sorumluluğu bilinci doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmaların artışı da etkili olmuştur.

Tüpraş'ın Notu Ülke Tavanı Olan BBB-'ye Yükseltildi

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, 3 Aralık 2009 tarihinde, Türkiye'nin yabancı para cinsinden uzun vadeli ülke kredi derecelendirme notunu BB'den BB'ye ve ülke tavanını BB'den BBB-'ye artırmasının ardından, Tüpraş'ın yabancı para cinsinden uzun vadeli BB olan notunu ülke tavanı olan BBB-'ye yükseltmiştir. Tüpraş'ın yerel para cinsinden uzun vadeli notu BBB- ve her iki para cinsinden görünümü de "durağan" olarak teyit edilmiştir.

Tüpraş'ın, güçlü operasyonel ve finansal yapısı, etkin depolama kapasitesi ve güçlü dağıtım altyapısıyla birlikte Türkiye piyasasında lider konumda olması, nakit yapısının rafinaj sektöründeki ortalamaların üstünde olması ve sahip olduğu ürün çeşitliliği, rakiplerine göre daha iyi bir derecelendirme notu almasında etkili olmuştur.

Yapacağı Fuel Oil Dönüşüm Projesi'yle, siyah ürünlerin daha değerli beyaz ürünlere dönüştürülecek olması, Tüpraş'ın nakdini, iş profilini ve FAVÖK'ünü artıracak olması, bu projenin finansman ihtiyacını kolaylıkla karşılayacak bilançoya sahip olması ve borç kaldırma oranının kabul edilebilir seviyelerde olacağı öngörülerini ile Tüpraş'a bu yüksek notlar verilmiştir.

Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu Yükseltildi

Kurumsal Yönetim Endeksi'nde en üst günden bu yana ilk sıralarda yer alan Tüpraş'ın kurumsal yönetim derecelendirme notu, SAHA Kurumsal Yönetim ve Derecelendirme A.Ş. tarafından revize edilerek, 10 üzerinden 8,20'den 8,34'e yükseltmiştir.

Tüpraş'ın notunun yükselmesinde, kurumsal yönetim alanında özellikle paydaşlar ve Yönetim Kurulu başlıkları altında birçok ilerleme kaydedilmesinin yanı sıra çevre sorumluluğu bilinci doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmaların artışı da etkili olmuştur.

AccountAbility Etik Hesap Verebilirlik Ödülü

Tüpraş, bağımsız kurumsal sosyal sorumluluk ve hesap verebilirlik örgütü AccountAbility ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Enstitüsü ortaklığıyla gerçekleştirilen AccountAbility Etik Hesap Verebilirlik 2008 Türkiye Değerlendirmesi'nde, Türkiye'nin en yüksek cirolu 50 şirketi arasında Ağustos 2009 tarihinde ikincilik ödülüne layık görülmüştür.

İşletme Mükemmelliği ile Yaratılan Artı Değer

Shell Global Solutions ile yürütülen işletme mükemmelliği ve verimlilik çalışmaları kapsamında, 80 proje uygulamaya konulmuştur. Bu sayede, 80 milyon ABD doları 2009 yılı içinde olmak üzere, üç yıllık dönemde toplam 244 milyon ABD doları FAVÖK yaratılmıştır.

Türkiye'de Ürün Spek Değişimi ve Tüpraş

1 Haziran 2008 tarihi itibarıyla, Euro V standardında ürün üretim ve satışına hazır olan Tüpraş, 20 Kasım 2008 itibarıyla Euro V standardında ürün vermeye hazır olduğunu piyasaya beyan etmiştir. Nisan 2009 tarihi itibarıyla Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spektreindedir. Bu ürünler, 10 ppm kükürt, aromatik ve benzen değerlerinde de AB ülkeleriyle aynı standartlara sahiptir.

Liderlik, detaylara verilen önem kadar bütünü görebilmeyi de gerektirir.

Uzun vadeli stratejilerimizin temeli, koşullar ne olursa olsun sektördeki lider pozisyonumuzu güçlendirmektir. Zorlu rekabet koşullarını kazanca dönüştürebilmekteki becerimiz, belirsizliklere karşı resmin bütününe görerek önceliklerimizi belirleyebilmemizde ve gerektiğinde öngörüyle hızlı ve etkin kararlar alabilmemizde yatıyor.

2009 yılında düşük rafineri marjı ve global talepteki zayıf seyre rağmen Tüpraş, düşük ham petrol kapasite kullanımı, üretim ve satış optimizasyonu, tamamladığı yatırımların getirdiği beyaz ürün üretebilme kabiliyetiyle kârlılığını sürdürmüştür. Böylece finansal gücünü artırırken, yatırımcılarına yine yüksek temettü ödemeyi başarmıştır.

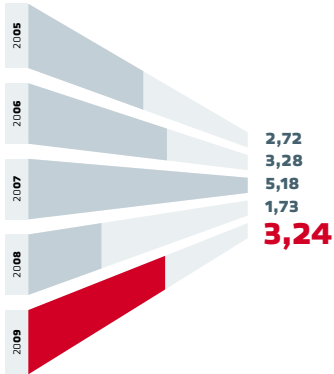

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

HİSSE BAŞINA KÂR (TL)

Tüpraş'ın 2009 yılı hisse başına kârı, 2008'e göre %87 oranında artarak 1,73 TL'den 3,24 TL'ye yükselmiştir.

Tüpraş, tasarruf politikaları ve verimlilik artırıcı yatırımlarla iyileştirmelerin yanında, uygulanan üretim-satış optimizasyonu sayesinde, pek çok petrol şirketinin rafinaj faaliyetinden zarar ettiği 2009 yılında hedeflerine ulaşarak, 811 milyon 298 bin TL net kâr elde etmiştir.

Mesajıma, bugün gerçekleştirmekte olduğumuz 50. Olağan Genel Kurulumuza başarı dileklerini ileterek, paydaşlarımıza ve ülkemize karşı sorumluluklarımızı yerine getirmemizin bizlere verdiği gururla başlamak istiyorum.

Finansal krizin iyice derinleştiği, ham petrol fiyatlarında hızlı düşüşlerin yaşandığı ve rafineri faaliyetini sürdürmenin çok büyük stok zararlarına yol açtığı 2008 yılı son çeyrek dönemine ilişkin değerlendirme toplantımızda "Ne pahasına olursa olsun ülkemize asla akaryakıt sıkıntısı yaşatmayalım" diyerek, ülkeye olan bağlılığımızı ortaya koymanın yanı sıra krizden çıkış için 2009 yılında izleyeceğimiz stratejimizi belirlemiştik.

Krizin etkilerinin sürdüğü 2009 yılında alınan ve sizlerle paylaştığımız mali tablolarımıza da yansıyan bu başarı, sorumluluğumuz ve yönetim anlayışımızın yanı sıra piyasanın Tüpraş'a duyduğu güven açısından da önemlidir.

Son yüzyılın en büyük finansal krizinin etkisi mali sektör ile sınırlı kalmamış, reel sektörü de derinden etkilemiştir. Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan birkaç ülke hariç tutulduğunda, krizden ayrılmak mümkün olamamıştır. Dünyanın çeşitli ülkelerinde uygulanan parasal ve mali tedbirlerin de katkısıyla 2009 yılının ikinci çeyreğinden itibaren krizin etkilerinde azalma ve finansal piyasalarda iyileşme başlamıştır.

Ancak, mali dengeleri aşırı bozulan ve aralarında bazı AB üyesi ülkelerinin de yer aldığı bir grup ülkede ciddi ekonomik sorunlar yaşanması ve işsizlik oranlarının yüksek düzeylerdeki seyrine devam etmesi, toparlanmanın kalıcılığına ve gücüne ilişkin endişeleri canlı tutmaktadır. Ayrıca, küresel ekonomideki iyileşmenin hükümetlerin mevcut desteği olmadan sürdürülebilirliği yönündeki endişeler de devam etmektedir.

2009 yılında dünya ticaret hacmi %12 civarında daralmıştır. Aynı şekilde ülkemizde de, daralan dış talebe bağlı olarak ihracatta önemli bir düşüş meydana gelmiştir. Artan olumsuz beklentiler nedeniyle yatırım ve tüketim harcamalarının ertelenmesi, iktisadi faaliyette ciddi bir yavaşlamaya yol açmış ve Türkiye ekonomisi, ardi ardına 4 çeyrek dönem küçülmüş olup, işsizlik %13'ler düzeyinde yüksek seyretmektedir. 2009 yılının ikinci çeyreğinde, büyük ölçüde vergi teşviklerinin tüketim harcamalarını artırmaya bağlı olarak talepte kayda değer bir toparlanma görülmüşse de, teşviklerin kaldırılmasıyla birlikte yılın geri kalanında daha zayıf bir performans ortaya çıkmıştır.

İhraç piyasalarındaki daralma ve iç talebin yeterince güçlü olmamasının yanı sıra belirsizliklerin ortadan kalkmaması, sanayide yüksek kapasite kullanımını ve yatırım harcamalarını sınırlamaya devam edecektir. Bu koşullarda, istihdam koşullarının kalıcı olarak iyileşmesinin uzun zaman alacağı ve önümüzdeki dönemde ekonomik faaliyetteki toparlanmanın yavaş ve kademeli bir eğilim göstereceği öngörüsü daha gerçekçi durmaktadır.

Ekonomide yaşanan bu daralmadan hiç şüphesiz en çok etkilenen sektörlerden birisi de öncü sektör konumunda olması nedeniyle enerji olmuştur. İkamesi olmamasına ve neredeyse zorunlu ihtiyaç maddesi olmasına rağmen, 2009 yılında dünya petrol ve petrol ürünleri talebi önemli ölçüde geriledi. Çin, Hindistan ve Orta Doğu'da artan talebe rağmen, gelişmiş ülkelerin taleplerindeki yüksek gerileme nedeniyle dünya petrol ve petrol ürünleri talebi %1,5 gerilemiştir. Günlük 1,3 milyon varile tekabül eden bu talep düşüşü, 1982 yılından beri yaşanan en yüksek talep kaybıdır. Petrol ürünleri talebindeki gerilemeye en büyük pay, sanayideki gerilemeye paralel olarak endüstri yakıtları olarak

sınıflandırabileceğimiz dizel sınıfında olmuştur. Öte yandan otomobil satışları gerilerken, artan işsizlik ve azalan kişisel gelirler paralelinde ortalama sürüş kilometreleri de benzin talebini önemli ölçüde düşürmüştür.

Dünya genelindeki bu gelişmelere paralel olarak, Türkiye akaryakıt tüketimi de 2009 yılında %7,6 oranında gerilemiştir. Tüketimi GSYİH ile doğrudan ilgili olan motorinde %3,9 oranında düşüş yaşanırken, doğal gaz fiyatlamasının da etkisiyle kalorifer yakıtı ve fuel oil tüketimi yaklaşık %30 düşmüştür. Aynı şekilde tüketimde düşüşün sürdüğü benzinde tüketim 3 milyon metreküpün altında gerçekleşmiştir.

Öte yandan, yaşanan krize ve taleplerdeki düşüşe rağmen, 2009 yılı neredeyse bütün emtia fiyatlarında olduğu gibi ham petrol fiyatlarında da artışların yaşandığı bir yıl olmuştur. 2008 yılı Aralık ayında, 40,35 dolar/varil ortalama fiyata gerileyen ham petrol fiyatı, yıl içinde ufak bazı dalgalanmalar hariç artış eğilimini sürdürerek, %84,09'lık bir artışla 2009 Aralık ayında 74,28 dolar/varil seviyesine yükselmiştir.

Ancak petrol fiyatlarında yaşanan bu artış, taleplerdeki düşüş nedeniyle ürün fiyatlarına tam olarak yansımaya 2009 yılını rafinaj sektörü için zor bir yıl kılmıştır. OPEC üretim kesintileri, rafinerilerin düşük kapasite kullanımı ve jeopolitik nedenler ağır ve hafif ham petroler arasında fiyat farkını neredeyse ortadan kaldırırken, varil başına rafineri marjları da 2 dolar seviyelerinin altına gerilemiştir. Ayrıca, 2 milyon varilli bulan yeni kapasite ilaveleri ile Çin ve Hindistan gibi ülkeler net ürün ihracatçısı konumuna gelmişlerdir. Daralan taleple birlikte ürün arzındaki bu artış, Çin gibi devlet kontrolünde bulunan rafinerilerin dışındaki rafinerileri daha düşük kapasite kullanımına zorlamıştır.

Tüketim miktarlarında ve rafineri marjlarında yaşanan bu düşüşler, rafinerilerin kapasite kullanım oranlarının daha sıkı bir şekilde takibini zorunlu kılmış, bu çerçevede Tüpraş olarak ülke akaryakıt ihtiyacının eksiksiz ve kesintisiz olarak karşılanması prensibimiz doğrultusunda, optimum üretim ve satış politikası uygulanmıştır.

Tasarruf politikaları ve verimlilik artırıcı yatırımlar ile iyileştirmelerin yanında, uyguladığımız üretim-satış optimizasyonu sayesinde pek çok petrol şirketinin rafinaj faaliyetinden zarar ettiği bu dönemde, hedeflerimize ulaşarak 811 milyon 297 bin TL net kâr elde edilmiştir.

Küresel ekonomideki iyileşmenin yavaş olacağı öngörüsü, mevcut yüksek fiziki ve yüzer stoklar, yeni kapasite ilaveleri ve sınırlı talep artışı dikkate alındığında, oldukça zorlu geçen 2009 yılının ardından, rafinaj sektörünü 2010'da da rahat bir yılın beklemediğini, özellikle yavaş bir iyileşme beklenen gelişmiş OECD bölgesinde yer alan ve lojistik avantaja sahip olmayan rafinerilerin baskı altında olacağını söylemek mümkündür.

Rafinaj sektöründe olumsuz küresel görünüme rağmen finansal açıdan güçlenen Tüpraş, operasyonel kârlılığına katkı sağlayacak yatırımlarına hız verirken, geleceğe yönelik kararlarını da bu dönemde vermiştir. Devir sonrası dönemde attığımız adımlarla, yatırımların devam etmeyeceğine yönelik önyargılı tüm bakış açılarının da yersiz olduğu böylece ortaya konulmuştur. Geçen süre zarfında, tıkanmış olan yatırımlar başarıyla tamamlanarak Tüpraş'ın tüm üretim ve satış altyapısı Euro V standartlarına yükseltilmiştir. Mevcut yatırım planına ek olarak, ürün ve ham petrol paçallama, enerji verimliliği gibi birçok proje hayata geçirilmiştir.

Tüpraş, 2006-2009 yıllarını kapsayan 4 yıllık dönemde, 1 milyar 265 milyon dolarlık yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. Tamamlanan bu yatırımlara ilave olarak, şirketimizin gelecekte çok daha kârlı ve güçlü olmasını sağlayacak, orta vadede önemli projemiz olan Fuel Oil Dönüşüm projesinde müteahhit firma seçimi yapılmış ve sözleşme imzalanmıştır. 2014 yılı başında devreye almayı hedeflediğimiz bu yatırım ile ülkemiz, motorin açığını üretimden karşılama yolunda önemli bir yol kat etmiş olacaktır.

Erişilen ürün kalite ve standartlarının geliştirilerek sürdürülmesi ve toplum için değerler üretilmesi amacı doğrultusunda, devir sonrası dönemde başlatmış olduğumuz Araştırma-Geliştirme faaliyetlerimize hız vererek Tüpraş'ın bilimsel gücünün üniversite-sanayi ve TÜBİTAK işbirliğiyle daha da geliştirmesini hedefliyoruz.

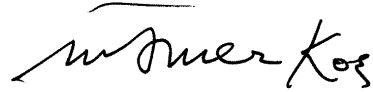
Sürdürülebilir gelişmenin ancak sağlıklı bir iş ortamı ve çevre ile mümkün olabileceğini ve bunun gerekliliğine inanıyoruz. Bu doğrultuda Tüpraş, tüm operasyonel faaliyetlerinde, bütün risk düzeylerini tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma veya kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda gelişimini sürdürmektedir. Bu çerçevede, krize rağmen 2006 yılından bu yana yapılan 100 milyon TL'nin üzerindeki çevresel iyileştirme harcaması ile çevreye yönelik projelendirilen yatırımlar tamamlanmıştır.

En önemli SEÇ performans göstergelerinden müteahhit dahil kaza sıklık oranında 2009 yılı hedefi olan 3,5'un da altına inilerek, 2,5 olarak gerçekleştirilmiştir. Aynı şekilde 80 olarak hedeflenen kaza şiddet oranı ise 73 olarak gerçekleşmiş ve toplam kaza sayısı 2008 yılına göre yarı yarıya düşmüştür.

Tüpraş olarak, operasyonel ve finansal gücümüzü geliştirmenin yanı sıra, şeffaflık ve kurumsal yönetimde hedef çitımızı her geçen gün daha yükseğe çıkarıyoruz. Tüpraş'ın 2008 yılında 8,20'ye yükselen Kurumsal Yönetim Derecelendirme notu, 2009 yılında 8,34'e yükselmiş ve İMKB kapsamında kurulan endekste ilk üç sırada yer alma geleneği sürdürülmüştür.

3 Aralık 2009 tarihinde uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Tüpraş'ın krize rağmen göstermiş olduğu güçlü performansın teyidi olarak kredi notunu iki kademe artırarak, ülke tavan notu ve yatırım yapılabilir not seviyesi olan BBB (-)'ye yükseltmiştir.

Kârlılıkta iç pazar dinamiklerinin ön planda olmaya devam edeceği bir yıl olması beklenen 2010 yılında, tüketim bölgelerine yakınlık ve güçlü altyapımızı getirdiği lojistik avantaj, sürekli olarak geliştirdiğimiz üretim altyapımız, uygulamaya koyduğumuz kârlılık ve enerji verimliliğini artırıcı projelerimiz ve güçlü insan kaynağımızla 2009 yılında olduğu gibi sektör ortalamasının üzerinde performans göstererek, hissedarlarımız, paydaşlarımız ve ülkemiz için değer üretmeyi sürdüreceğiz. Tüpraş'a ve Türkiye'nin geleceğine güveniyoruz.

ÖMER M. KOÇ
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

YÖNETİM KURULU

Ömer M. Koç

Yönetim Kurulu Başkanı

Ömer M. Koç, lisans eğitimini 1985'te Columbia Üniversitesi Ancient Greek Bölümü'nde tamamlamış ve 1989'da aynı üniversiteden İş Yönetimi Yüksek Lisans derecesiyle mezun olmuştur. İş yaşamına 1985 yılında, İsviçre'deki Kofisa Trading Company'de Satış Memuru olarak başlayan Koç, 1989-1990 yılları arasında New York'ta Ramerica Int. Inc.'da Satış Memuru olarak görev yapmıştır. 1991-1992'de Gazal A.Ş.'de Müdür olarak görev alan Koç, daha sonra sırasıyla 1992-1996 yıllarında Koç Holding A.Ş. Finansman Koordinatörü, 1996-2000 yıllarında Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkan Yardımcısı, 2000-2004 yıllarında Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkanı görevlerinde bulunmuştur. 2004 Nisan ayından bu yana Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu üyesi olan Ömer M. Koç, Mayıs 2008'den itibaren Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini sürdürmektedir. Ömer M. Koç, İngilizce ve Fransızca bilmektedir. Kendisi aynı zamanda Türk Eğitim Vakfı Başkanlığı, Geyre Vakfı Başkanlığı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Başkanlığı ve Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini de yürütmektedir.

Dr. Bülent Bulgurlu

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Dr. Bülent Bulgurlu, yüksek öğrenimini Ankara Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nin ardından Norveç Teknik Üniversitesi'nde aldığı Doktora programıyla sürdürmüştür. 1972 yılında Elliot Strömme A/S, Oslo'da İnşaat Mühendisi olarak iş hayatına başlayan Bulgurlu, 1977 yılında Garanti İnşaat'ta Saha Mühendisi olarak göreve başlamıştır. Sırasıyla Mühendislik, Planlama ve İnşaat Müdürlüğü, Şantiye Koordinasyon ve İnşaat Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcılığı ve Genel Müdürlük görevlerinin ardından Koç Holding'de 1996 yılından itibaren Turizm ve Hizmetler Grubu Başkanı, Turizm ve İnşaat Grubu Başkanı, Dayanıklı Tüketim ve İnşaat Grubu Başkanı olarak görev almıştır. Mayıs 2007 itibarıyla Koç Holding CEO'su olarak göreve atanmış ve Yönetim Kurulu Üyesi olmuştur. Ayrıca TÜSİAD, TURMEPA/ DenizTemiz Derneği, Türk Turizm Yatırımcıları Derneği üyesidir.

Rahmi M. Koç

Yönetim Kurulu Üyesi

Rahmi M. Koç, yüksek öğrenimini Johns Hopkins Üniversitesi Endüstriyel Sevkiyat ve İdare Bölümü'nde yapmıştır. İş yaşamına 1958 yılında, Koç Topluluğu'nda, Otokoç şirketine başlamış ve 1960 yılında Koç Topluluğu'nu Ankara'da temsil eden Koç Ticaret A.Ş.'ye geçmiştir. 1964 yılında Koç Holding A.Ş. Genel Koordinatörü olan Rahmi M. Koç, daha sonra sırasıyla İcra Komitesi Başkanı, İdare Meclisi Başkan Yardımcısı ve İdare Komitesi Başkanı olarak Koç Holding'deki görevine devam etmiştir. 1984'te Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olan Rahmi M. Koç, bu görevi 2003 tarihine kadar sürdürmüştür ve bu tarihten itibaren Koç Holding Şeref Başkanı unvanıyla çalışmalarına devam etmektedir. Rahmi M. Koç aynı zamanda Vehbi Koç Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Vekili, Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı, Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı, VKV Amerikan Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı, TURMEPA/ DenizTemiz Derneği kurucusu ve Onursal Başkanı, TÜSİAD Yüksek İstişare Şeref Başkanı ve TİSK Danışma Kurulu üyesidir.

Semahat Sevim Arsel

Yönetim Kurulu Üyesi

Amerikan Kız Koleji'nden mezun olduktan sonra Goethe Institute'da Almanca eğitim programlarına katılan Semahat Arsel, İngilizce ve Almanca bilmektedir. 1964 yılında, Koç Holding Yönetim Kurulu Üyeliği ile iş hayatına başlayan Semahat Arsel, halen bu görevinin yanı sıra Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı, Turizm Grubu Yönetim Kurulu Başkanlığı, Florance Ningtingale Vakfı İkinci Başkanlığı ve Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanlığı görevlerini de sürdürmektedir. Kendisi aynı zamanda Koç Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu'nun kurucusudur.

Mustafa V. Koç

Yönetim Kurulu Üyesi

Yüksek öğrenimini 1984 yılında George Washington Üniversitesi İş İdaresi Bölümü'nde tamamlamıştır. Profesyonel iş yaşamına aynı yıl Tofaş Oto A.Ş.'de başlamıştır. 1986-1989 yıllarında İsviçre'deki Kofisa Trading Company'de Satış Müdürü, 1989-1992 arasında Ram DışTicaret A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı, 1992-1994 yıllarında Koç Holding A.Ş. Sanayi-Enerji-Ticaret Şirketleri Başkan Yardımcısı, 1994-1996 yıllarında Koç Holding A.Ş. İnşaat ve Maden Grubu Başkan Yardımcısı, 1996-2003 yıllarında Koç Holding A.Ş. İnşaat ve Maden Grubu Başkanı olarak çalışmıştır. Nisan 2003'ten bu yana Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapan Mustafa V. Koç, İngilizce ve Almanca bilmektedir. Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu ile Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi, İstanbul Sanayi Odası Üyesi, Finlandiya İstanbul Fahri Konsolosu, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Üyesi, Kuveyt Uluslararası Bankası Danışma Kurulu Üyesi ve Rolls-Royce Danışma Kurulu Üyesidir. Haziran 2004 tarihinde JP Morgan International Council'a katılmıştır. Ayrıca, TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı'dır.

Ali Y. Koç

Yönetim Kurulu Üyesi

Ali Y. Koç, yüksek öğrenimini Rice Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde ve ardından Harvard Üniversitesi'nde İşletme Yüksek Lisans Programı'nda tamamlamıştır. Koç, 1990-1991 tarihleri arasında American Express Bank'ta Yönetici Yetiştirme Programı'na dahil olmuş, 1991-1992 yılları arasında Ramerica International Inc.'da Koordinatör, 1992-1994 yılları arasında Morgan Stanley Yatırım Bankası'nda Analist olarak çalışmıştır. 1997 yılında, Koç Holding'de Yeni İş Geliştirme Koordinatörü olarak göreve başlayan Ali Y. Koç, 2000-2002 yılları arasında Bilgi Grubu Yürütme Komitesi Başkanı, 2002-2006 yıllarında Bilgi Grubu Başkanı olarak çalışmıştır. 2006 yılından bu yana Koç Holding Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanlığı görevini yürütmekte olan Ali Y. Koç, 2008 Ocak ayından bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesidir. Ali Y. Koç, İngilizce bilmektedir.

Temel Kamil Atay

Yönetim Kurulu Üyesi

Temel Kamil Atay, İTÜ Makina Mühendisliği ve Wayne Eyalet Üniversitesi İşletme Bölümü mezunudur. İş yaşamına 1965 yılında Chrysler Sanayi'de Ürün Geliştirme Mühendisi olarak başlayan Atay, 1966-1969 yıllarında Otosan A.Ş. Mamul Geliştirme Müdürü, 1969-1972 yıllarında Ford Motor Co. U.S.A. Mamul Geliştirme Mühendisi, 1972-1974 yıllarında Koç Holding A.Ş. Otomotiv Koordinatör Yardımcısı, 1974-1981 yıllarında Otoyol Sanayi A.Ş. Genel Müdürü, 1981-1994 yıllarında Tofaş Türk Otomobil Fab. A.Ş. Genel Müdürü olarak çalışmıştır. 1992 yılından itibaren Koç Holding A.Ş. Teknik Projeler Başkan Yardımcısı görevini de üstlenen Atay, 1994-1996 yılları arasında Koç Holding A.Ş. Tofaş Grubu Başkanlığı yapmış, 1996 yılında Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi olmuştur. 1996-1998 yıllarında Topluluk Yürütme Kurulu Başkan Vekili ve diğer Otomotiv Grubu Şirketleri Başkanı görevlerini üstlenen Atay, 1998-2000 yıllarında Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Uygulamadan Sorumlu Yönetim Komitesi Üyesi, 2000-2001 yılları arasında ise bu görevlerine ek olarak Koç Holding A.Ş. CEO'luğunu üstlenmiştir. 2003 yılından bu yana Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Koç Holding A.Ş. Aile Ofisi Sorumlusu olarak görev yapan Atay, İngilizce bilmektedir.

Erol Memioğlu

Yönetim Kurulu Üyesi

Erol Memioğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği mezunudur. İş yaşamına 1979 yılında TPAO'da Uzman-Başmühendis olarak başlayan Memioğlu, 1990 yılına kadar sürdürdüğü bu görevinin ardından aynı kurumda Üretim Müdürü olmuş ve 1994-1999 yılları arasında Yurtdışı Projeler Grup Başkanı ve Turkish Petroleum Overseas Co. Başkanı olarak görev yapmıştır. Kariyerine 1999-2003 yıllarında Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkan Yardımcısı, 2003-2004 yıllarında Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu İcradan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam eden Memioğlu, 2004 Mayıs ayından bu yana Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkanı'dır. Erol Memioğlu, İngilizce bilmektedir.

Yavuz Erkut

Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür

Yavuz Erkut, lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini ise Wales Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. Erkut, iş yaşamına 1979 yılında İpraş Rafinerisi'nde Proses Mühendisi olarak başlamıştır. 1979-1990 yılları arasında sırasıyla Ünite Şefi, Başmühendis, İşletme Müdür Yardımcısı görevlerinde bulunmuştur. 1990 yılında Tüpraş Genel Müdürlüğü'ne Dış Ticaret Müdürü olarak atanmıştır. 1994-1997 yılları arasında Petrol İkmal ve Ticaret Daire Başkanlığı göreviyle Ham Petrol İkmal, Akaryakıt Satış, Fiyatlandırma, Dış Ticaret ve LPG İkmal ve Satış Müdürlüklerini yönetmiştir. 1998-2000 döneminde ise aynı bölümlerden sorumlu Daire Başkanlığı ve Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 2000 yılında Opet Petrolcülük A.Ş.'ye transfer olmuştur. 2000-2006 yılları arasında Opet Petrolcülük A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdürlük görevlerinden sonra, 2006 Ocak ayından itibaren Tüpraş Genel Müdürlüğü görevini sürdüren Erkut, 2008 Nisan'ından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesidir.

Ahmet Aksu

Yönetim Kurulu Üyesi
ÖİB C Grubu Temsilcisi

Ahmet Aksu, lisans eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde tamamlamıştır. 1992 yılından bugüne Başbakanlık Özelleştirme İdaresi'nde çalışan Aksu, 1993 yılında Deniz Nakliyat T. A.Ş.'de Denetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmıştır. 1993-2006 yılları arasında ERDEMİR Ereğli Demir ve Çelik Fab. T.A.Ş., TÜMAŞ, Eti Alüminyum ve ESGAZ gibi kurumlarda Yönetim Kurulu Üyesi ve Başkanı olarak görev almıştır. 2006-2007 yılları arasında TÜMAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevinin ardından, 2007 yılından bu yana Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'de Yönetim Kurulu Başkanı olarak çalışmaya devam etmektedir. Halen Özelleştirme İdaresi Başkan Yardımcısı olarak görev yapmakta olan Aksu, İngilizce bilmektedir.

Denetim Kurulu

İbrahim Murat Çağlar

Denetçi

Kemal Uzun

Denetçi

Goncagül Ayşe Özgüt

Denetçi

İbrahim Murat Çağlar

Denetim Kurulu Üyesi

1973 doğumlu olan İbrahim Murat Çağlar, Bilkent Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü'nden mezun olmuştur. İş yaşamına 1997 yılında PricewaterhouseCoopers'da başlayan Çağlar, 2002-2005 yılları arasında PricewaterhouseCoopers'da Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri Müdürü olarak görev yapmıştır. 2005-2008 yılları arasında Koç Holding A.Ş. Denetim Grup Yöneticisi görevini sürdüren Çağlar, 2008 yılından bu yana Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatörü'dür.

Kemal Uzun

Denetim Kurulu Üyesi

Kemal Uzun, lisans eğitimini Ankara Üniversitesi İşletme Bölümü'nde tamamlamış ve University of Illinois, College of Business'da yüksek lisans yapmıştır. 1990-2006 yılı Mart ayına kadar Stajyer Muhasebat Kontrolörü olarak göreve başladığı Maliye Bakanlığı'nda sırasıyla, Hesap Uzman Yardımcılığı, Hesap Uzmanı, Daire Başkanı, Gelir İdaresi Grup Başkanı, Gelir İdaresi Daire Başkanı gibi görevlerde çalışmıştır. Uzun, 2006 Nisan ayından bu yana Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatörü olarak görev yapmaktadır.

Goncagül Ayşe Özgüt

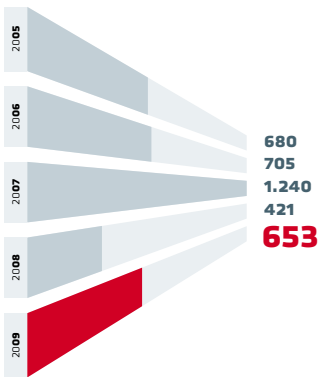
Denetim Kurulu Üyesi

Goncagül Ayşe Özgüt, ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü'nden mezun olmuştur. İş yaşamına Aytemizler Tekstil A.Ş.'de başlayan Özgüt, sırasıyla 1995-96'da Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nda Özel Kalem Müdürlüğü, 1996 Yarımcı Porselen A.Ş. Yönetim Kurulu Üyeliği, 1997 Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nda Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, 1997 Hamitabat Elektrik Üretim A.Ş. Yönetim Kurulu Üyeliği, 1998-2004 DİTAŞ Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. Denetim Kurulu Üyeliği, 2004 Tüpraş Yönetim Kurulu Üyeliği, 1998 yılında Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Danışmanlık Hizmetleri Dairesi'nde Uzmanlık görevlerinde bulunmuştur. 1998 yılından itibaren, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Özelleştirme Sonrası Takip Grup Başkanlığı'nda Uzman olarak görev yapmaktadır.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

VERGİ ÖNCESİ KÂR (MİLYON ABD DOLARI)

2009 yılında daralan kâr marjlarına rağmen yerinde stratejilerle maliyeti düşüren ve verimlilik artışı sağlayan projelerin de katkısıyla 653 milyon ABD doları vergi öncesi kâr elde edilmiştir.

2009 yılı dünya rafineri sektöründe faaliyet koşullarının zorlaştığı, rekabetin yükseldiği, ham petrol-ürün fiyat ilişkisinin ürünler aleyhine bozulduğu ve rafineri kârlılıklarının düştüğü bir yıl olmuştur. Tüpraş açısından ise küresel krizin yarattığı etkilere operasyonel ve finansal esnekliklerle, reaksiyon ve uyumun sağlandığı bir süreç yaşanmıştır.

Global ekonomide yaşanan gelişmeler:

2008 yılı son çeyreğinde başlayarak 2009 yılında tüm ülkelere yayılan küresel ekonomik kriz, tüm ülkelerin kapsamlı önlem paketlerini yürürlüğe sokmalarına neden olmuş, resesyona karşı adeta küresel bir savaş verilmiştir. Krizin ilk ortaya çıktığı ülke olan ABD'den başlayarak Avrupa Birliği ve Asya'da büyük ekonomilerin eş zamanlı olarak aldığı acil tedbirler ve dev kurtarma paketleri birbiri ardına yılın ilk çeyreğinde yürürlüğe girmiştir. 2009 yılında uygulanan para politikaları ve alınan tedbir paketlerinin parasal tutarı, 57 trilyon ABD doları düzeyindeki dünya ekonomik büyüklüğünün %25'ine ulaşmıştır. Alınan önlemler resesyonu yılın ikinci çeyreğinden itibaren birçok ülkede önlerken, üçüncü çeyrekte krizde en kötünün geride kaldığına yönelik makro göstergeler, global ekonominin toparlanmasına yardımcı olmuştur.

Dünyanın önde gelen merkez bankalarının faiz indirimi uygulamaları, FED'in ekonomiye nakit sağlanması için devlet tahvilini alması ve mortgage kredileri ile ilgili menkul kıymet alım büyüklüğünü rekor düzeye çıkarması, ABD'de bankaların stres testini geçmesi, G-20 ülkelerinin, zor durumda bulunan ülkelere yardım için 500 milyar doları IMF'e olmak üzere dünya finans sistemine toplam 1 trilyon ABD doları katkı sağlaması gibi önlemler, Mayıs ayı ile birlikte dünya ekonomisinde çöküşü sona erdirmiş ve ekonomik göstergelerin yavaşça olsa dipten dönmesinde etkili olmuştur. Böylece yılın 2. ve 3. çeyreğinde ABD, Japonya, Rusya, Almanya, Fransa, Kanada ve Brezilya gibi birçok ülke pozitif büyümeye geçmiştir. Dünyanın önde gelen Merkez Bankaları'nın küresel kriz için alınan likidite ve destek önlemlerini yılın son çeyreğinden başlayarak azaltmaları, gevşek para politikasını sonlandırmak için verdikleri faiz artırım sinyalinin zamanlaması, 2010 yılında küresel ekonominin seyrinde temel belirleyici faktör olacaktır.

Küresel krizin ülke ekonomisine yansımaları:

Ülke ekonomisinin 2009 yılı boyunca krizde izlediği seyir, yurtdışı ile büyük paralellik arzemiştir. Krizin başlarında 2009 ilk çeyrek dönemde ekonomik daralmanın boyutunda hızlanma olmuş, döviz kurlarında artış yaşanmış ve işsizlik oranı zirveye çıkmıştır. Türk bankacılık sisteminin yüksek sermaye yeterlilik rasyolarıyla krizden korunmasına karşın reel sektör, iç tüketim ve ihracattaki hızlı daralma ile büyük oranda iş kayıpları yaşamıştır. Dış dünyaya tamamen entegre hareket eden Türkiye ekonomisinde ikinci çeyrekte itibaren dipten dönüş başlamış ve Merkez Bankasının faiz indirim politikası ve uygulanan teşvik paketlerinin yanı sıra, beyaz eşya ve otomotiv başta olmak üzere tüketime yönelik sektörlerde uygulanan vergi indirimleri reel ekonomide etkisini göstermiştir. Toparlanmanın zamanlaması ve ivmesi ülkeden ülkeye değişse de, döviz kurlarının bahar aylarında yakaladığı istikrarı yıl sonuna kadar sürdürmesi ve süregelen düşük faiz ortamı, ülke ekonomisindeki daralmanın yılın ikinci yarısında yavaşlaması ile hem işsizlik oranları hem de resesyondan şiddeti oransal boyutta düşüşe geçmiştir.

Ancak 2010 yılında reel sektörün eski gücüne kavuşması ve kârlılığının yükselmesi zaman alacağından zayıflayan vergi gelirleri, 2009 yılında krizden çıkış için uygulanan teşviklerin kamu bütçesinde oluşturduğu dengesizlikle nisbeten yüksek kamu açıkları, reel sektörün yatırıma yeterli kaynak ayıramaması nedeniyle ülkemizin işsizlik oranının azaltılmasının zaman alacak olması gibi sorunlar, ülke ekonomisinde 2010'da beklenen toparlanmanın yanında aşılması gereken temel problemlerdir.

Ham petrol fiyatları:

Petrol fiyat seyrinde küresel kriz ile birlikte 2009 yılında petrol üreticilerinin kararlarının etkin olduğu ve petrol arz ve stok seviyesinin önem kazandığı görülmüştür. İlk çeyrekte 40-50 dolar aralığında seyreden petrol fiyatları, ABD'nin yıl boyunca izlediği düşük faiz politikasıyla dolar kurunun zayıf seyretilmesi, OPEC tarafından 2008 yılı son çeyreğinde alınan 4,2 milyon varillik üretim kesinti kararının 2009 yılı boyunca tavizsiz uygulanması, düşük fiyatlardan yüzer stokların artırılma çabası ve ikinci çeyrekte başlayarak dünya ekonomisinde görülen iyileşme belirtileri doğrultusunda yıl boyunca yükselen bir trend izlemiştir. Küresel kriz önlemlerinin yıl sonuna doğru kademeli olarak azaltılmaya başlaması ve kolay eritilemeyeceği görülen yüksek miktardaki fiziki ve yüzer stokların etkisiyle petrol fiyatlarındaki artış ivmesi yıl sonuna doğru yavaşlamıştır.

Dünya rafinaj sektöründe gelişmeler:

Rafinaj sektöründe asya ülkeleri başta olmak üzere 2009 yılında devreye alınan yeni rafineriler, ABD bölgesindeki zayıf tüketim ile birleşince bölgesel ürün ticaretinde orta distilatta dengesizliklerin doğmasına yol açmıştır. Global resesyon ortamında, iç talebin zayıf olduğu ülkelerde hızlı değişen ticaret dengeleri ihracatçı konumda ve düşük kompleksiteye sahip olan rafinerileri, üretimlerini azaltmak hatta üretimden tamamen çekilmek zorunda bırakmıştır. Verimli olmayan ve ihrac pazarı kaybıyla karlarında düşüş yaşayan özellikle gelişmiş ülkelerdeki rafinerilerde 2009 yılında kesin veya geçici kapanmalar yaşanmıştır.

2009 yılında Akdeniz rafineri marjları, Opec üretim kesintisine bağlı olarak ağır ham petrol türlerinin hafif petrolere göreceli olarak pahalılaşması ve orta distilat ürün talebinde daralma sonucunda dip noktalara sürüklenmiştir. 2009 yılında dünya petrol ürünleri tüketimi yaklaşık 1,3 milyon varil azalırken, açılan yeni rafinerilerin dünya üretim kapasitesini 2,0 milyon varil arttırmasıyla 2008 yılına kıyasla toplam 3,3 milyon varillik bir arz fazlası oluşmasına karşın, 2009 yılında geçici ve kesin kapanan rafinerilerin kapasitesi 1,2 milyon varil seviyesinde kalmıştır. Oluşan bu arz fazlalığı karşısında Akdeniz rafineri marjı 2009 yılında ortalamada 1,95 ABD doları/varil seviyelerine inmiştir.

2009 yılındaki küçülmeden sonra 2010'da global ekonomide beklenen büyüme ve dünya enerji ve orta distilat ürün talebinde yükseliş beklentisi, Opec'in artacak global petrol tüketimini karşılamak üzere üretim kesintilerini gevşetebilecek olması nedeniyle, 2010 yılında açılacak yeni rafinerilere rağmen, rafineri marjlarını 2009'da gördüğü noktadan az da olsa yukarıya taşıması beklenmektedir. Bununla birlikte 2009 yılının son çeyreğine doğru yoğunlaşan düşük kapasite kullanımı veya stoksuз talep odaklı üretim stratejisinin 2010 yılında da sürdürülmesinin gerekli olacağı, talepte belirgin bir iyileşme görülmeden aksi yönde bir strateji izlemenin sektörün genel kârlılığına olumsuz etki edeceğini söylemek mümkündür.

Genel olarak, 2010 yılı rafinaj sektörü açısından 2009'dan daha pozitif geçmeye adaydır. Ancak, yüksek seviyelerini koruyan fiziki ve yüzer orta distilat stoklarının yanı sıra, krizden çıkış stratejilerinin uygulanması kapsamında küresel faiz hadlerinin yıl içinde yükseltilebileceğinin açıklanması, krizden çıkarken hem ekonomik büyümede hem de rafineri marjlarında dalgalanmalara yol açabilecektir.

Türkiye'de petrol ürünleri sektöründe gelişmeler:

Küresel resesyonun etkileri 2009 yılında dünyanın birçok bölgesinde olduğu gibi, Türkiye petrol ürünleri tüketimini de olumsuz etkilemiş ve Türkiye ekonomisinin % 5'in üzerinde küçüldüğü 2009 yılında toplam akaryakıt ürünleri tüketimi %7,6 azalmıştır.

Ürünler bazında en önemli tüketim düşüşü, ekonomik büyümeye en duyarlı ürünler olan motorin ve fuel oil'de meydana gelmiştir. Benzin tüketimindeki azalma 2008 yılında olduğu gibi 2009 yılında da sürmüştü ve benzin pazarının büyüklüğü %2,7 oranında küçülerek 2,9 milyon metreküpe gerilemiştir. Yıl boyunca yaşanan krizin etkisini finansal verilerine en az yansıtacak şekilde optimum üretim ve satış politikasıyla, toplam akaryakıt pazarının %60'ını karşılayan Tüpraş, ülke benzin tüketimi %2,7 küçülürken, benzin satışlarını %1,9 oranında arttırmış ve pazar payını %88 seviyesine ulaştırmıştır.

Türkiye kırsal motorin tüketimi %9,4 daralırken, Tüpraş'ın kredili satışlarda vadeyi düşürmesi, müşterilerinin işletme sermayesi ihtiyacını kırsal motorin ithalatı yoluyla karşılamaya yöneltmiş ve Tüpraş kırsal motorin satışı ilave %10,6 azalmıştır. Düşük kükürlü motorinin tüketimi ise %17,3 artarken, Tüpraş satış miktarını 231 bin ton arttırmıştır.

Dünyadaki negatif seyrin aksine, Türkiye'de havayolu taşımacılığının yaygınlaşması ve sektörün gücünü korumasıyla ülkenin jet yakıtı tüketiminin yükselmesi, Tüpraş'ın jet yakıtı satışlarını %9 oranında arttırmasını sağlamıştır. Askeri jet yakıtı satışlarıyla birlikte toplam jet yakıtı satışı ise 2008 yılına göre %16 oranında artmıştır.

2009 yılında Tüpraş:

2009 yılı dünya rafinerileri açısından rekabetin arttığı, ağır ham petrol fiyatlarının yüksek seyrettiği ve birim ürün kârlılıklarının geçtiğimiz yıllara göre daha sınırlı olduğu bir yıl olmuştur. Tüpraş açısından bakıldığında küresel krizin etkilerinin yaygınlaştığı ve dünya ekonomisinin dip yaptığı ilk çeyrekte global resesyonun yıpratıcı etkilerine rağmen, operasyonel ve finansal esnekliği ön plana çıktığı ve değişen koşullara uyumun sağladığı bir süreç yaşanmıştır. 2009 yılında izlenen üretim ve satışta optimizasyon politikası Tüpraş'ın krizde olumlu görünüm çizebilen rafineri şirketleri arasında yer almasını sağlamıştır.

Tüpraş, petrol kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması için ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve çeşitlendirmeye gitmektedir. Düşük ham petrol şarjı ve optimum stok uygulamasının getirdiği kaynak kısıtlamasına rağmen 2009 yılında 10 farklı ülke kaynağından 16 farklı tipte ham petrol alımı gerçekleştirilmiştir.

2009 yılında dip seviyelere gerileyen global rafineri marjları ve düşen ihraç ürün kârlılığına karşın, operasyonel açıdan ham petrole göre daha uygun maliyetli yarımamulün dönüşüm ünitelerinde işlenmesi tercih edilmiş, yurtiçi talebi karşılayacak şekilde optimum üretim ve satış politikası uygulanmış ve beyaz ürün verimliliği artırılmıştır. Sadece işlenen ham petrol miktarı baz alındığında %60,4 ham petrol kapasite kullanımı gerçekleştirilirken, şarja verilen yarı mamullerle birlikte toplam kapasite kullanımı %69,1 düzeyine ulaşmıştır. Krizin etkilerinin en derin şekilde görüldüğü 2009 yılı ilk çeyrek dönemde Kırıkkale ve Batman rafinerileri başta olmak üzere yıl içerisinde planlanan bakımlar, talebin de zayıf olduğu bu döneme çekilmiştir. Bölgesel talepler kara ve demiryolu ürün taşımaları ile diğer rafinerilerden karşılanmış ve böylece Tüpraş'ın rafinerileri arasında üretim ve satış optimizasyonu sağlanmıştır.

Böylece kriz öncesi yıllarda yüksek ham petrol kapasite kullanımı ile iç talep fazlası olarak ihraç piyasasına yöneltilen siyah ürün üretimi, ihraç piyasalarının elverişsiz olduğu 2009 yılında düşürülmüştür. Üretim içindeki beyaz ürün payı 2008 yılında %68,7 düzeyinde iken, 2009 yılında %73,6'ya yükseltilmiş, bu üretim politikasının uygulanmasıyla, Akdeniz rafineri marjı geçen yıla göre %65 azalarak 1,95 ABD doları/varil seviyesine gerilerken, Tüpraş brüt rafineri marjı ise %15 azalışla 9,2 ABD doları/varil olarak gerçekleşmiştir.

Global krizin yurtdışı tüketim üzerindeki olumsuz etkilerine rağmen, 18,2 milyon ton yurtdışı satış gerçekleştirilmiştir. 2009 yılında kârlılığı düşen ihracat miktarı 2008'e göre %46 azaltılarak 1,8 milyar dolar değerinde 3,3 milyon ton ürün ihraç edilmiştir. Böylelikle Tüpraş'ın 2009 yılı toplam satış miktarı 21,5 milyon ton olmuştur.

Rafinaj sektöründe olumsuz global görünüm doğrultusunda birçok petrol şirketinin refinajda zarar ettiği 2009 yılını, uyguladığı yerinde stratejilerle finansal açıdan güçlenerek kârlı bir şekilde tamamlamayı başaran Tüpraş, ulaştığı 522 milyon ABD doları net kâr düzeyi ile hedefini gerçekleştirmiştir.

Sektördeki zayıf marj ortamında, rekabet gücünü yükselterek refinaj kârlılığını korumak için maliyet azaltıcı ve verimlilik artırıcı projelerin önemi daha da belirgin hale gelmiştir. Bu kapsamda verimlilikte gelişmelerin somut olarak ölçülebilmesi için, ulaşılacak noktayı ilk etapta rakamsal olarak belirlemek amacıyla sektörel kıyaslama çalışmaları yapılmış olup, enerji alanında belirlenen tasarruf projeleri hızla hayata geçirilmiştir. Şirketin faaliyet alanlarında verimliliği artırmak üzere sürdürülen "İşletme Mükemmelliği Programı" çalışmaları kapsamında seçilen 80 projeden 2009 yılı içerisinde 79 milyon ABD doları olmak üzere 3 yılda 244 milyon dolar artı değer yaratılmıştır.

Şirketimizin faaliyetleri nedeniyle zarar görebilecek her kesimin maruz kalabileceği olumsuz etkileri en aza indirmek amacıyla Sağlık, Emniyet, Çevre kriterleri daima iyileştirilmektedir. Bu hedef doğrultusunda şirketin öncelikleri arasında yer alan Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) konusunda çalışmaların etkin biçimde uygulanması ve izlenmesi için uzun vadeli bir plan hazırlanmıştır. Şirketlerin hayatîyetlerini sürdürebilmelerinin ön koşullarından olan teknik emniyet ve çevre konusunda en önemli emniyet performans göstergelerinden biri olan kaza sıklık oranı hesaplanmasına 2009 yılı için müteahhit firma çalışanlarının yaptığı kazalar da dahil edilerek hedef 3,5 olarak belirlenmiş, yıl sonunda elde edilen 2,5 kaza sıklık oranı ile 2012 yılında ulaşılması hedeflenen değere ulaşılmıştır. Kaza sıklık oranında bundan sonraki hedefimiz, bu oranı daha da iyileştirmektir.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Kurumsal Yönetim İlkelerine uygunluğun göstergesi olan kurumsal yönetim derecelendirme notumuz, şirketimizde kurumsal yönetim alanında kaydedilen birçok ilerlemenin yanı sıra, çevre sorumluluğu bilinci doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz çalışmaların olumlu katkısıyla, 2009 yılında revize edilerek 10 üzerinden 8,20'den 8,34'e yükseltmiştir. Bağımsız kurumsal sosyal sorumluluk ve hesap verebilirlik örgütü AccountAbility ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Enstitüsü ortaklığıyla gerçekleştirilen "AccountAbility Etik Hesap Verebilirlik 2008 Türkiye Değerlendirmesi"nde Tüpraş, ülkemizdeki en yüksek cirolu 50 şirket arasında 2009 yılında 2.'lik ödülüne layık görülmüştür.

2009 yılında uygulanan doğru stratejiler ve yerinde atılan adımlar, henüz krizin etkilerinin devam ettiği bir dönem olan 2009 yılı sonunda, Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings'ın, Tüpraş'ın yabancı para cinsinden uzun vadeli "BB" olan notunu, ülke tavanı olan "BBB-" seviyesine yükseltmesiyle perçinlenmiştir. Tüpraş'ın, güçlü

operasyonel ve finansal yapısı etkin depolama kapasitesi ve güçlü dağıtım altyapısıyla birlikte Türkiye piyasasında lider konumda olması, nakit yapısının refinaj sektöründeki ortalamaların üstünde olması ve sahip olduğu ürün çeşitliliği ile rakiplerine göre daha iyi bir derecelendirme notu verilmiştir.

Fuel Oil Dönüşüm Yatırımı:

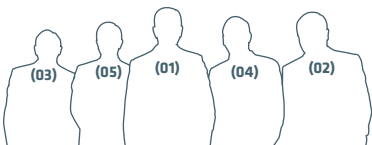
Ülkemizde tüketim imkânı azalan ve talep fazlası konuma dönüşen değer düşük, yaklaşık 4,2 milyon ton siyah ürünü (fuel oil ve atmosferik dip) yaklaşık 3,5 milyon ton benzin ve motorin gibi daha değerli ve çevreci beyaz ürünlere dönüştürecek olan ve tahmini yatırım tutarı 1,8 milyar ABD doları olan Fuel Oil Dönüşüm Projesi 2014 yılında İzmit Rafinerisine entegre olarak hayata geçirilmiş olacaktır. Bu yatırım, Tüpraş'ın bugüne kadar yaptığı tüm yatırımların devamı ve tamamlayıcısı niteliğindeki en büyük adımı oluşturacaktır. 2009 yılında yapılan değerlendirmeler sonucunda, projenin gerçekleştirilmesi için İspanyol Tecnicas Reunidas firması ile anlaşma imzalanmış ve çalışmalara başlanmıştır.

Bu projenin tamamlanması ile İzmit Rafinerisi Avrupa'nın en kompleks rafinerilerinden biri olacak ve 400 milyon ABD dolarının üzerinde ilave FAVÖK yaratılacaktır. Proje ile hem ülkemizin net ithalatçısı konumunda olduğu motorin arzına katkıda bulunulacak hem de Tüpraş'ın rekabet gücü ve kârlılığı artırılmış olacaktır.

Tüpraş'ın geleceğine yönelik vizyoner ve geniş perspektifli bakış açısını yaratan insan kaynağımız ile, sektörün üstün performans gösteren oyuncusu olmaya devam edecek ve hissedarlarımız ve ülkemiz için üreterek var olacağız.

YAVUZ ERKUT
GENEL MÜDÜR

ÜST YÖNETİM

- 01 Yavuz Erkut
- 02 Gürol Acar
- 03 Yılmaz Bayraktar
- 04 Hasan Tan
- 05 İbrahim Yelmenoğlu

Yavuz Erkut (01)

Genel Müdür

Yavuz Erkut, lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini ise Wales Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. Erkut, iş yaşamına 1979 yılında İpraş Rafinerisi'nde Proses Mühendisi olarak başlamıştır. 1979-1990 yılları arasında sırasıyla Ünite Şefi, Başmühendis, İşletme Müdür Yardımcısı görevlerinde bulunmuştur. 1990 yılında Tüpraş Genel Müdürlüğü'ne Dış Ticaret Müdürü olarak atanmıştır. 1994-1997 yılları arasında Petrol İkmal ve Ticaret Daire Başkanlığı göreviyle Ham Petrol İkmal, Akaryakıt Satış, Fiyatlandırma, Dış Ticaret ve LPG İkmal ve Satış Müdürlüklerini yönetmiştir. 1998-2000 döneminde ise aynı bölümlerden sorumlu Daire Başkanlığı ve Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 2000 yılında Opet Petrolcülük A.Ş.'ye transfer olmuştur. 2000-2006 yılları arasında Opet Petrolcülük A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdürlük görevlerinden sonra, 27 Ocak 2006 tarihinden itibaren Tüpraş Genel Müdürlüğü görevini sürdüren Erkut, 2008 Nisan'ından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesidir.

Gürol Acar (02)

Genel Müdür Yardımcısı

Gürol Acar, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü mezunudur. İş yaşamına 1977 yılında İpraş Rafinerisi'nde Proses Mühendisi olarak başlamış, çeşitli mühendislik pozisyonlarında görev almıştır. Tüpraş İzmit Rafinerisi ve Genel Müdürlük'te, yönetim kademelerinde çeşitli görevlerde bulunmuştur. Tüpraş'ta çalışırken Devlet Planlama Teşkilatı'nın hazırladığı 7. ve 8. dönem beş yıllık kalkınma planlarında, Petrol Ürünlerinden Sorumlu Komisyon'un Başkanlığını yürütmüştür. Kırıkkale Rafineri Müdürü olarak çalışırken, 2000 yılında Opet Petrolcülük A.Ş.'de Terminal ve Teknik Servisler Müdürü olarak işe başlamıştır. 2004 yılından itibaren Opet Petrolcülük A.Ş. Terminal ve Teknik Servisler Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Acar, 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla Tüpraş Teknik İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Yılmaz Bayraktar (03)

Genel Müdür Yardımcısı

Yılmaz Bayraktar, Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuş ve Wales Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde "Endüstri İçin Dizaın ve İş İdaresi" başlıklı programda yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. İş yaşamına 1979 yılında İpraş Rafinerisi'nde Enerji ve Ekoloji Mühendisi olarak başlamıştır. Sırasıyla Kuvvet Santrali, Buhar Üretim, Elektrik Üretim, Pompa Transfer ve Atık Su Arıtma Üniteleri Şeflik ve Başmühendisliklerinde ve daha sonra sırasıyla Yardımcı Tesisler İşletme Müdür Yardımcılığı, Üretim Üniteleri İşletme Müdürlüğü ve 1997 yılından itibaren Rafineri Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 1999-2006 yılları arasında Siemens Power Generation "İşletme ve Bakım" anlaşması altındaki BOSEN Enerji Elektrik Üretim A.Ş. kombine çevrim santralinde, Siemens adına Tesis Müdürü görevini üstlendikten sonra, 27 Ocak 2006 tarihinden itibaren Tüpraş Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Hasan Tan (04)

Genel Müdür Yardımcısı

Hasan Tan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nü ve Pennsylvania Üniversitesi İş Yönetimi Yüksek Lisans programını tamamlamıştır. İş yaşamına 1990 yılında Tüpraş'ta Dış Ticaret Departmanı'nda Mühendis olarak başlamış ve Motorin ve LPG İthalatından Sorumlu İthalat Şefi olarak devam etmiştir. 1995 yılında, Ham Petrol İkmal Departmanı'na ham petrol anlaşmaları ve kârlılık analizlerinden sorumlu Koordinatör olarak atanmıştır. 1999-2004 yılları arasında LPG İkmal ve Satış Müdürü olarak görev yapmıştır. Ocak 2005'ten bu yana Opet Petrolcülük A.Ş. İkmal Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Tan, 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla Tüpraş'ın özelleştirilmesinden sonra, Ticari İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

İbrahim Yelmenoğlu (05)

Genel Müdür Yardımcısı

İbrahim Yelmenoğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında, Illinois Üniversitesi Yüksek Lisans programını 2003 yılında tamamlamıştır. İş yaşamına 1987 yılında Maliye Bakanlığı'nda başlamıştır. 1992-2004 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu'nda görev almıştır. 2004 yılında Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı'na transfer olan Yelmenoğlu, 2004-2006 döneminde Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Tüpraş'ın Koç Holding'e %51 hisse devrinden sonra 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır.

Başarının sürekliliği, rekabette sürekli fark yaratmaktan geçer.

Tedarikte, dağıtımda, altyapı ve finansal yapıda sahip olduğumuz avantajları, üretimde mükemmelliğe ulaşma hedefimiz doğrultusunda kullanarak, fark yaratmaya ve başarılarımızı daim kılmaya devam ediyoruz.

Üretimde mükemmelliğe yönelik kârlılık artırıcı çalışmaların yanı sıra izlenen yerinde finansal stratejilerle Tüpraş, referans Akdeniz kompleks marjı ile olan farkını her yıl sürekli artırırken, kriz sürecinde net nakit pozisyonunu da yükseltmiştir.

Tüpraş

TK-414

ÜRETİM

Tüpraş, petrol kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması için, ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve çeşitlendirmeye gitmektedir.

2009 yılı dünya rafinerileri açısından düşük talep ve yükselen arz nedeniyle rekabetin arttığı, yüksek kükürlü ve ağır ham petrol fiyatlarının yükseldiği ve birim ürün kârlılıklarının geçtiğimiz yıllara göre daha sınırlı olduğu bir yıl olmuştur. Tüpraş açısından bakıldığında küresel krizin etkilerinin yaygınlaştığı ve dünya ekonomisinin dip yaptığı ilk çeyrekte itibaren operasyonel ve finansal esnekliğin ön plana çıktığı ve değişen koşullara uyumun sağlandığı bir süreç yaşanmıştır.

2009 yılında düşen rafineri marjlarına ve azalan ihracat ürün kârlılığına karşın, dönüşüm ünitelerinde operasyonel açıdan ham petrole göre daha uygun maliyetli yarı mamulün işlenmesi tercih edilmiş, öncelikli olarak yurtiçi talebi karşılayacak şekilde optimum üretim ve satış politikası uygulanmış ve beyaz ürün verimliliği artırılmıştır. Bunun sonucunda sadece ham petrol işlemeden %60,4 ASRFO ve HVGO gibi ara mamul olarak şarja verilen ürünlerle beraber toplamda %69,1 kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

2009 yılı başlarında varilli 40 ABD doları seviyesindeki petrol fiyatları, OPEC'in 4,2 milyon varillik kesinti kararının 2009 yılı boyunca ödün vermeksizin uygulanması, genişleyen para arzıyla dolar kurunun diğer para birimleri karşısında zayıf seyretmesi ve ikinci yarından başlayarak dünya ekonomisinde belirginleşen iyileşme belirtilerinin etkisiyle yılsonuna

kadar yükselen bir seyir izlemiştir. Avrupa bölgesinin referans ham petrolü olan Dated Brent fiyatı yılsonunda 77,7 ABD doları/varil seviyesinden kapanmış, ortalamada ise 61,51 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

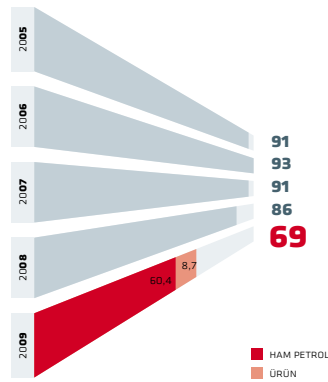
Tüpraş, petrol kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması için, ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve çeşitlendirmeye gitmektedir.

Tüpraş, ham petrol alımlarının önemli bir kısmını ülkelerin ulusal petrol şirketleriyle yaptığı yıllık anlaşmalar yoluyla gerçekleştirmektedir. Bunun yanı sıra ürün taleplerinin gerektirdiği özelliklere sahip ham petrol türleri için tedarik esnekliğini ve ilave opsiyonlarını artırmaya yönelik alımlar da yapmaktadır. Spot piyasa alımların yanı sıra işlenen ham petrolün 2,3 milyon tonu yerli ham petrolden karşılanmıştır.

Yıl içinde 22,93 API ile 44,78 API arasında değişen gravitelerde ve %0,2 ile %4,13 arasında değişen kükürt içeriklerinde 10 farklı kaynaktan 16 farklı çeşitte ham petrol alımı yapan Tüpraş'ın ortalama ham petrol gravitesi 31,93 API ve ham petrol kükürt oranı ise %1,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

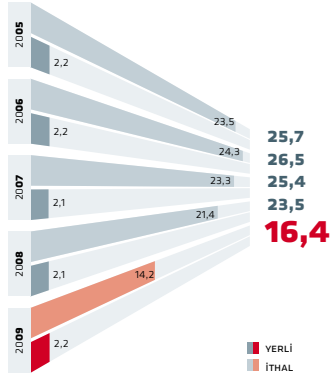

KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

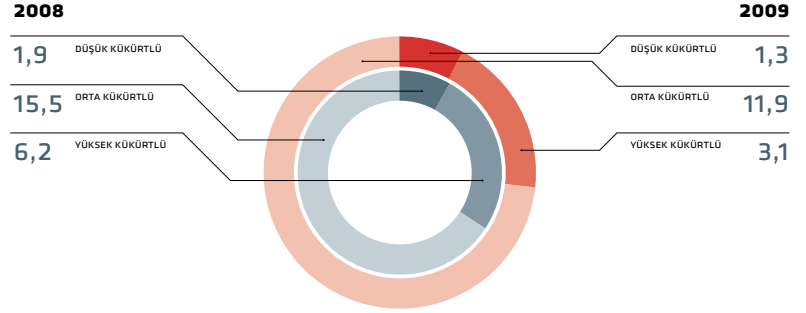

Tüpraş, 2009 yılında sadece ham petrol işlemeden %60,4 ASRFO ve HVGO gibi ara mamul olarak şarja verilen ürünlerle beraber toplamda %69,1 kapasite kullanımı gerçekleştirmiştir.

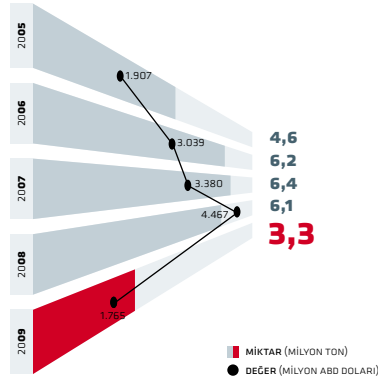
HAM PETROL TEMİNİ (MİLYON TON)

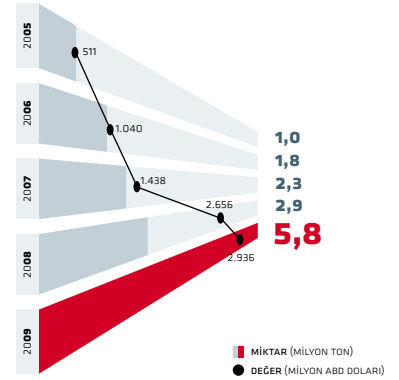
HAM PETROL TEMİNİNDE KÜKÜRT ORANI (MİLYON TON)

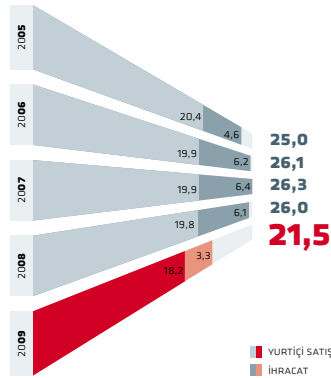
ÜRÜN DIŞ SATIMI

ÜRÜN DIŞ ALIMI

TOPLAM SATIŞLAR (MİLYON TON)

Tüpraş, 36 çeşit petrol ürününün Türkiye genelinde tedarikini sağlamaktadır. Geçtiğimiz yıl Tüpraş rafinerilerinden yapılan satışların %29'u boru hattı, %42'si deniz yolu, %29'u ise kara ve demiryolu ile yapılmıştır.

Üretimde 2008'de %68,7 olan beyaz ürün payını 2009'da %73,6'ya yükselten Tüpraş, uyguladığı bu üretim politikası ile rafinerilerde marjların düşük seyrettiği bir ortamda marjlarını Akdeniz piyasasının üzerine taşımayı başarmıştır.

2009 yılı içinde ithal edilen 14,1 milyon ton ham petrole 6,4 milyar ABD doları, ürün ve yarı mamul ithalatına 2,94 milyar ABD doları olmak üzere Tüpraş'ın toplam ithalat faturası yaklaşık 9,3 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Dünya ekonomisinde toparlanmanın ancak Haziran ayından sonra gelen verilerle gözlemlenebildiği, fakat ülkelerin krizden çıkış stratejilerine ilişkin para ve faiz politikaları ile ilgili zamanlamaya ilişkin belirsizlikler nedeniyle, ham petrol fiyatlarının 2009 yılı içinde ikinci bir dip yapma riski de dikkate alınarak, piyasa talebi doğrultusunda üretim yapılmış ve operasyonel riski minimize edecek şekilde üretim ve stok optimizasyonu uygulanmıştır. Bu doğrultuda 2009 yılında 16,4 milyon ton ham petrol ikmal yapılırken 0,5 milyon tonu stoktan olmak üzere toplam 16,98 milyon ton ham petrol işlenmiştir.

Yıl içinde yurtiçi talebi karşılayacak üretim politikası izlenirken, dönüşüm üniteleri etkin kullanılmış ve beyaz ürün verimliliğinde artış sağlanmıştır. Böylece ihraç piyasaları için üretilen fuel oil başta olmak üzere siyah ürün miktarı azaltılmıştır.

Üretimdeki beyaz ürün payı 2008'de %68,7 iken 2009'da %73,6'ya yükseltilmiştir. Bu üretim politikasıyla marjların düşük seyrettiği bir ortamda, Tüpraş ile referans Akdeniz kompleks marjları arasındaki makas daha da açılmıştır.

TÜPRAŞ RAFİNERİLERİ ÜRETİMLERİ (BİN TON)

ÜRÜNLER	2008	2009	DEĞİŞİM %
LPG	769	619	(19,4)
BENZİNGNAFTA	4.979	3.966	(20,3)
JET YAKITI / GAZYAĞI	2.829	2.003	(29,2)
KIRSAL MOTORİN	4.075	2.132	(47,7)
MOTORİN	2.546	2.587	1,6
ORTA DİSTİLAT	9.450	6.722	(28,9)
FUEL OİL'LER	4.765	2.076	(56,4)
ASFALTAR	2.242	2.010	(10,3)
MAKİNE YAĞLARI	264	247	(6,4)
DİĞER	311	329	5,5
TOPLAM	22.780	15.968	(29,9)

TÜPRAŞ RAFİNERİLERİ YURTIÇİ SATIŞLARI (BİN TON)

ÜRÜNLER	2008	2009	DEĞİŞİM %
LPG	942	861	(8,5)
NAFTA	532	107	(79,8)
BENZİNLER	1.969	2.007	1,9
JET YAKITI / GAZYAĞI	2.307	2.665	15,5
KIRSAL MOTORİN	6.144	4.988	(18,8)
MOTORİN	2.134	2.365	10,8
ORTA DİSTİLAT	10.585	10.019	(5,3)
FUEL OİL'LER	3.089	2.637	(14,6)
ASFALTAR	2.260	1.998	(11,6)
MAKİNE YAĞLARI	252	244	(3,3)
DİĞER	217	338	56,2
TOPLAM YURTIÇİ SATIŞLAR	19.845	18.213	(8,2)

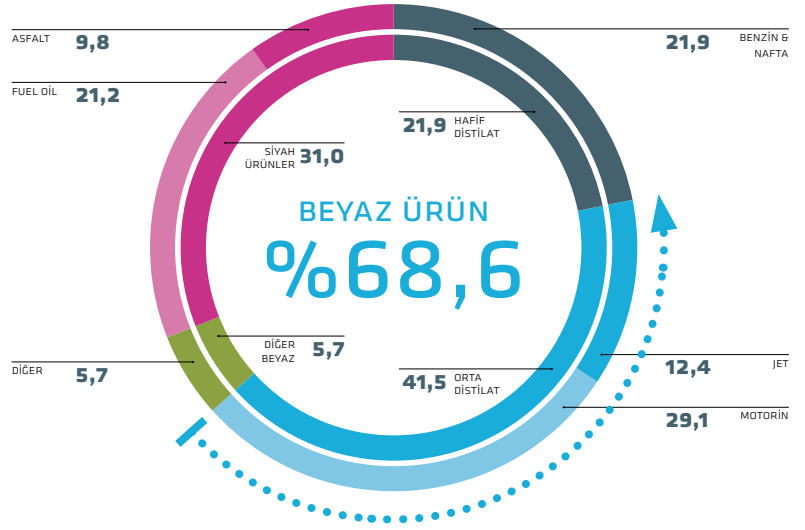
Grafikte görüleceği gibi 2009 yılında siyah ürün payı %26,4'e düşürülmüş, siyah ürün üretiminde geçtiğimiz yıl %32,0 olan ve fuel oil'e göre daha kârlı olan asfaltın payı ise 2009 yılında %48'e yükseltilmiştir.

Tüpraş'ın yurtiçi petrol ürünlerinin fiyatları, Petrol Piyasası kanununda belirtilen en yakın piyasa olan CIF Genova Akdeniz Platts fiyatlarıyla doğrudan ilişkilidir. Akdeniz'deki rafineri şirketlerinin kârlılık performansı ölçümlerinde gösterge olarak, Reuters tarafından günlük olarak yayımlanan Akdeniz-Rafineri marjları baz alınmaktadır. Akdeniz-Ural kompleks rafineri marjı 2008 yılına göre %65 düşüşle 1,95 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşirken, Tüpraş'ın 2009 yılında gerçekleştirdiği üretim ve satış politikalarının etkisiyle brüt rafineri marjı bir önceki yıla göre sadece %15 azalışla 9,21 ABD doları/varil, net rafineri marjı da 2,3 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir. Böylece Tüpraş ile Akdeniz rafineri marjı arasında 2008 yılında 5,36 ABD doları/varil seviyesinde olan fark, 2009 yılında Tüpraş lehine daha da açılarak 7,27 ABD doları/varil seviyesine yükselmiştir.

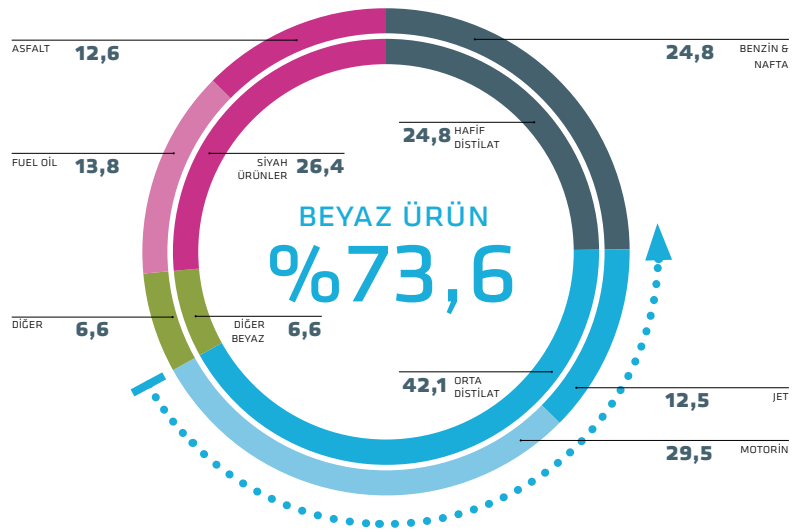
Tüpraş'ın rafineri marjının teorik olarak hesaplanan Akdeniz rafineri marjının üzerinde seyretmesini sağlayan yapısal üstünlükleri vardır. Bunlar, Tüpraş rafinerilerinin tüketim bölgelerinin merkezinde konumlandırılmış olması, Türkiye'nin pek çok üründe net ithalatçı konumunda olması, hacimli ham petrol alımının getirdiği fiyat avantajları, farklı ham petroleri işleyebilme esnekliği, rafineri tasarımlarının ağır ve yüksek kükürtlü ham petrol işleyebilecek konumda yapılmış olması, ham petrol tedarik merkezlerine yakınlıkla uygun maliyet ve çeşitlilikte ham petrol tedarik edilebilmesi, ham petrol ve ürün ithalatı için güçlü altyapı ve tesis, yurtiçi müşterilere direkt boru hattı bağlantıları sayesinde müşterinin düşük depolama ihtiyacı ve yüksek ihracat kabiliyeti olarak sayılabilir.

ÜRÜN VERİMLERİ (%)

2008 ÜRETİMİ 22,78 MİLYON TON

2009 ÜRETİMİ 15,97 MİLYON TON

Tüpraş, 2009 yılında üretim ve ithalattan olmak üzere toplam 21,52 milyon ton ürün satışı gerçekleştirmiştir. Bu satışların 18,21 milyon tonunu yurtiçi satışları oluşturmaktadır.

BRÜT RAFİNERİ MARJİ	AKDENİZ	
	TÜPRAŞ	URAL KOMPLEKS
OCAK	7,5	5,2
ŞUBAT	9,5	4,4
MART	11,6	0,8
NİSAN	9,7	2,5
MAYIS	8,6	1,6
HAZİRAN	9,7	0,2
TEMMUZ	7,8	1,3
AĞUSTOS	10,0	1,2
EYLÜL	9,0	2,3
EKİM	10,3	1,2
KASIM	9,7	1,4
ARALIK	8,1	1,5

Tüpraş, 36 çeşit petrol ürününün Türkiye genelinde tedarikini sağlamaktadır. Doğrudan ürün satışı yapılan müşteriler, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, ihrakiye, madeni yağ dağıtım firmaları, petrokimya sanayi, boya sanayi, lastik sanayi, Karayolları Genel Müdürlüğü, Belediyeler ile bu kurumlar tarafından onaylanmış müteahhit firmalar ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır. Geçtiğimiz yıl Tüpraş rafinerilerinden yapılan satışların %29'u boru hattı, %42'si deniz yolu, %29'u ise kara ve demiryolu ile yapılmıştır.

Tüpraş, 2009 yılında üretim ve ithalattan olmak üzere toplam 21,52 milyon ton ürün satışı gerçekleştirmiştir. Ham petrol ve ürün fiyatlarındaki düşüşe rağmen küresel krizin etkisiyle yurtiçi tüketiminin daraldığı

2009 yılında 18,21 milyon ton yurtiçi satış yapılmıştır. 2009 yılında ürün marjları dikkate alınarak nafta yerine benzin, siyah ürünlere de fuel oil yerine asfalt maksimizasyonu tercih edilmiştir. 2009 yılında havayolu taşımacılık sektöründeki büyüme doğrultusunda yurtiçi Jet yakıtı satışlarında en yüksek satış rakamlarına ulaşılmıştır. Toplam yurtiçi satışlarda %72,6 olan beyaz ürün payı %74'e, toplam satışlarda ise %70,3'ten %73,2'ye yükseltilmiştir.

Çevre konusundaki hassasiyetini her fırsatta belirten Tüpraş, kârlılığın artırılması kadar, ülkemize ve topluma karşı sorumluluğunu da yerine getirmeye özen göstermektedir. Ülkemizde hali hazırda 10 ppm ve 1.000 ppm kükürt içerikli olmak üzere iki çeşit motorin kullanılmaktadır. Her iki motorin, içerdiği kükürt haricinde aynı özelliklerde ürünlerdir. Standartlar çerçevesinde ürünlerin akışkanlığı -15 dereceye kadar olduğu için kış sezonunda ülkemizin bazı bölgelerinde sorunlar yaşanabilmektedir. Tüpraş, tüm müşterilerine istedikleri niteliklerde ürün sunma ilkeleri doğrultusunda, ürettiği 10 ppm motorinin akışkanlık özelliğini -25 derece soğuğa dayanacak kadar düşürerek 20 Kasım 2009'da piyasaya sunmuştur. Kış motorininin üretiminde ton başına yaklaşık 5 ABD doları olan maliyet artışı ise satış fiyatına yansıtılmamıştır.

Tüpraş, yalnızca ülke tüketimini karşılamakla yetinmeyerek, küresel arenada da sektörün önemli oyuncularından biri olmayı hedeflemektedir. Bu stratejik hedef doğrultusunda geliştirdiği teknolojik altyapı ile ülke talebinin üzerinde ürettiği

nitelikli ürünleri, yoğun rekabetin yaşandığı dünya pazarına da sunmaktadır. Böylece, son yıllarda giderek artan oranda ihracat ve müşteri potansiyeli elde etmektedir. Yurtiçi piyasanın ekonomik koşullara ve pazar koşullarına bağlı olarak daraldığı dönemlerde, ortaya çıkan talep fazlası ürünlerin ihraç edilmesi, üretim ve stok maliyetlerinin aşağı çekilmesini sağlarken, döviz riskine karşı doğal korunma mekanizması da oluşturmaktadır.

Geçmiş yıllarda Tüpraş ihracatında en büyük payı nispeten düşük kâr marjına sahip nafta ve HVGO gibi ürünler oluştururken, günümüzde özellikle benzin, jet, motorin gibi yüksek değere sahip beyaz ürünlerin yanı sıra fuel oil ihracı da dış ticarettin en büyük payı almaktadır. Global piyasada yaşanan talep daralmasının etkisiyle 2009 yılında 2,0 milyon tonu kurşunsuz benzin, 1,0 milyon tonu fuel oil, 251 bin tonu motorin ve 33 bin tonu diğer petrol ürünleri olmak üzere ihracat geçtiğimiz yıla göre miktarsal olarak %46 gerilemiş ve toplam 1,8 milyar ABD doları değerinde 3,3 milyon ton ürün ihracatı gerçekleştirilmiştir.

Avrupa normlarında ürün üretme kapasitesine sahip olan Tüpraş için çevresel etkisi azaltılmış yüksek kaliteli ürünlerin arzı bir standattır. Zaman zaman kükürt içeriğinden dolayı yüksek ve düşük kükürtlü ürünler arasında belirgin fiyat farkı ortaya çıkmaktadır. Tüpraş, ürün kalitesi ve çevresel etkisini iyileştirme amacıyla, ünitelerindeki ilave kapasiteyi kullanarak, özellikle 2008 yılından itibaren ülke talebini karşılamaya yönelik üretim satış planlamasını uygulamaya koymuştur. Bu çalışma

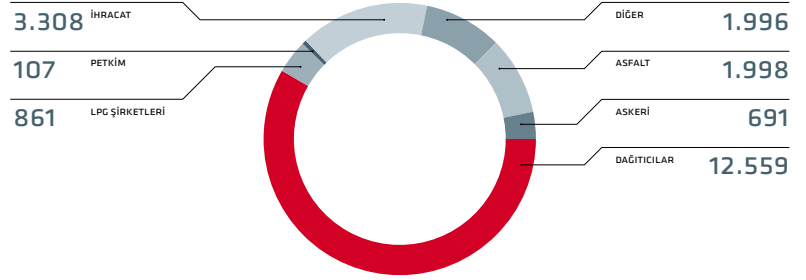
kapsamında, yurtdışından tedarik edilen ucuz, ancak yüksek çevresel etkileri olan motorin, rafinerilerde prosten geçirilerek, çevresel etkileri düşük, ürün kalitesi yüksek motorin üretilmiştir.

Enerji sektöründe hızla değişen arz ve talep dengelerine karşı esnek bir tutum sergilemenin öneminin farkında olan Tüpraş, 2009 yılında dönüşüm ünitelerinde şarja vermek üzere yarı mamul ithalatına yönelmiştir. İç piyasadaki ürün açıklarını ve dönemsel talep artışlarını karşılayabilmek için nihai ürün ithalatının yanı sıra dönüşüm ünitelerinde şarja verilmek üzere yarı mamul de ithal edilmiştir. 2009 yılında 2,9 milyon ton yüksek kükürlü motorin, 1,1 milyon ton ASRFO, 615 bin ton jet yakıtı, 519 bin ton düşük kükürlü fuel oil, 174 bin ton LPG, 170 bin ton nafta, 150 bin ton MTBE ve 130 bin ton HVGO ve LCGO olmak üzere ham petrol haricinde yarı mamul de işlendiğinden toplam 2,9 milyar ABD doları değerinde 5,8 milyon ton petrol ürünü ithal etmiştir.

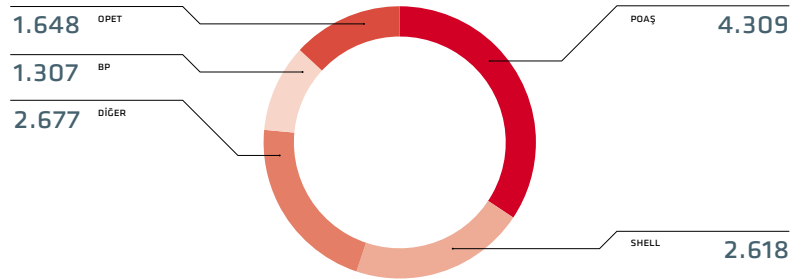
2009 YILI İTHALAT MİKTARI

YÜKSEK KÜKÜRTLÜ MOTORİN	2,9 MİLYON TON
ASRFO	1,1 MİLYON TON
JET YAKITI	615 BİN TON
DÜŞÜK KÜKÜRTLÜ FUEL OİL	519 BİN TON
LPG	174 BİN TON
NAFTA	170 BİN TON
MTBE	150 BİN TON
HVGO VE LCGO	130 BİN TON
FUEL OİL	30 BİN TON

SATIŞLAR (BİN TON)

DAĞITICILAR (BİN TON)

İZMİT RAFİNERİSİ

İzmit Rafinerisi, 2009 yılında %71 kapasite kullanımıyla 7,8 milyon ton ham petrol işlemiştir. Kapasite kullanımı, ithal edilip şarja verilen ürünlerle beraber ise %75'e ulaşmıştır.

İzmit Rafinerisi Genel Bilgiler

KURULUŞ YILI:	1961
RAFİNAJ KAPASİTESİ*:	11,0
NELSON KOMPLEKSİTE:	7,78
DEPOLAMA KAPASİTESİ:	1,97 MİLYON M ³
ÇALIŞAN SAYISI:	1.373

* Rafinaj kapasitesi milyon ton/yıl cinsinden belirtilmiştir.

İzmit Rafinerisi, üretime 1961 yılında 1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile başlamış ve yıllar boyunca gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve yatırımlar sonucunda 1982'de tasarım kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla ulaşmıştır. Beyaz ürün verimliliğini artırıcı modernizasyon çalışmaları sonucunda değişen ham petrol işleme tasarım kapasitesi, 11,0 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

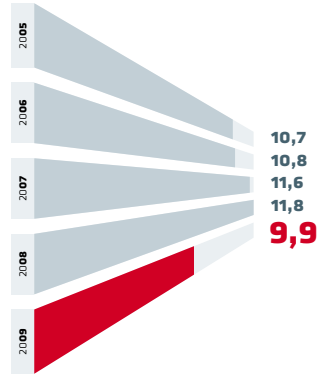
Türkiye petrol ürünleri tüketiminin yaklaşık %40'ının gerçekleştiği tüketim merkezinin odağında yer alan İzmit Rafinerisi, benzin spekt iyileştirme ünitesinin de devreye girmesiyle birlikte 2009 yılından itibaren uygulanan AB normlarına uygun Euro-V standartlarında üretim yapabilir

hale gelmiş, rafineriler için gelişmişlik göstergesi olan Nelson Kompleksite Endeksi'ni de 7,78'e yükselterek, Akdeniz bölgesinin en gelişmiş rafinerileri arasında yer almıştır.

İzmit Rafinerisi, 2009 yılında %71 kapasite kullanımıyla 7,8 milyon ton ham petrol işlemiştir. Kapasite kullanımı, ithal edilip şarja verilen ürünlerle beraber ise %75'e ulaşmıştır. Ana ürün olarak, LPG, nafta, kurşunsuz benzin, jet yakıtı, gazyağı, motorin, kalorifer yakıtı, fuel oil ve asfalttan oluşan 7,7 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. Rafineride 2009 yılında 9,9 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiş, jet yakıtı, solvent ve motorin satışlarında tüm zamanların rekoru kırılmıştır.

Operasyonel Mükemmellik Programı kapsamında, üretim planlama, yanma, buhar ve enerji optimizasyonu, kayıpların azaltılması, marj artırımı ve diğer çalışmalar olmak üzere son üç yılda toplam 22 adet proje sonuçlandırılmıştır. Bu projeler sayesinde 28 milyon ABD doları 2009 yılında olmak üzere, toplam 77 milyon ABD doları ilave kazanç sağlanmıştır.

İZMİT RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

İzmit Rafinerisi'nde 2009 yılında 9,9 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiş, jet yakıtı, solvent ve motorin satışlarında tüm zamanların rekoru kırılmıştır.

İzmit Rafinerisi'nde doğal kaynak kullanımını minimize etmek amacıyla planlanan atık su geri kazanım projesi, 2009 yılında devreye alınmıştır. Söz konusu proje ile geri kazanılan 350 m³/saat su, soğutma suyu, yangın suyu, kazan besleme suyu ve buhar üretimi gibi işlemlerde kullanılmaktadır.

2009 yılında yapılan iyileştirme ve geliştirme çalışmaları kapsamında,

- Atmosfer ve vakum kolonlarına packing ilaveleriyle ağır nafta üretim verimi %5,9 artırılmış ve kullanılan buhar miktarı azaltılarak Heavy Vacuum Gas Oil şarj oranında %4 artış sağlanmıştır.
- Rafinerinin en önemli dönüşüm ünitesi olan Hydrocracker Ünitesi'nde reaktör iç aksamalarında değişiklik yapılarak, katalizin ömrü uzatılmıştır. Aynı ünite de korozyonu azaltmak ve daha iyi şarj karışımı elde etmek için gerekli ekipmanlar yenilenmiştir.
- Methanator Ünitesi'nde hidrojen zengin gaz ile karbondioksit ve karbonmonoksit kirlilikleri giderilerek İzomerizasyon Ünitesi'nde katalist ömrü uzatılmış ve ekonomik iyileştirme sağlanmıştır.

Rafineride, Unifiner Ünitesi'nde boya sanayinde solvent ve inceltici olarak kullanılan ürünün üretimi gerçekleştirilmiştir.

Çevresel etkileri azaltmak amacıyla yapılan çalışmalar kapsamında;

- FCC asit gazının ünitelerde değerlendirilmesiyle yıllık yaklaşık 700 ton daha fazla kükürt üretilmiş ve böylece bacadan atılan SO₂ miktarı yaklaşık 1.380 ton azaltılmıştır.

İzmit Rafinerisi Deney Laboratuvarı, 2009 yılı içinde IIS-Hollanda Interlaboratory Studies Enstitüsü'nün düzenlediği laboratuvarlar arası karşılaştırma programı çerçevesinde, benzin, motorin ve jet yakıtı testlerinden beş adet mükemmellik sertifikası almıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ

Türkiye’de 300.000 ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineri olan İzmir Rafinerisi’nde, petrokimya sanayi hammaddesi olan çeşitli nafta ve clarified oil de üretilmektedir.

İzmir Rafinerisi Genel Bilgiler

KURULUŞ YILI:	1972
RAFİNAJ KAPASİTESİ:*	11,0
NELSON KOMPLEKSİTE:	7,66
DEPOLAMA KAPASİTESİ:	2,51 MİLYON M ³
ÇALIŞAN SAYISI:	1.206

* Rafinaj kapasitesi milyon ton/yıl cinsinden belirtilmiştir.

İzmir Rafinerisi, 1972 yılında Türkiye'nin artan petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 3 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesiyle üretime başlamış ve o tarihten bu yana, önemli kapasite artırımları ve ünite modernizasyonlarıyla kapasitesini 1987 yılında 10 milyon ton/yıla ulaştırmıştır. 2007 yılında destilasyon kapasitesindeki revizyonlar göz önüne alınarak ham petrol işleme kapasitesi 11 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

7,66 Nelson kompleksitesine sahip olan rafineride, Tüpraş genelinde yapılan şarj optimizasyonu nedeniyle 2009 yılında %52'si ham petrol olmak üzere, ithal edilip şarja verilen ürünlerle beraber %67 kapasite kullanılmıştır. Ana ürünler olarak LPG, nafta, benzin, jet yakıtı, motorin,

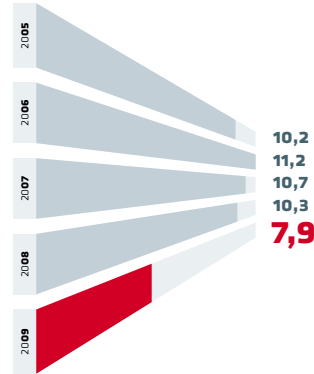
madeni yağ, kalorifer yakıtı, fuel oil, asfalt, wax, ekstrakt ve diğer ürünlerden oluşan satılabilir 6,9 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. 2009 Şubat ayında, kriz ortamındaki talep yetersizliği sebebiyle bakımlar öne çekilmiş, Ham Petrol Ünitesi, CCR Reformer, Dizel Kükürt Giderme ve İzomerizasyon Ünitelerinin planlı duruş bakımları gerçekleştirilmiştir.

Türkiye’de 300.000 ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineri olan İzmir Rafinerisi ayrıca petrokimya sanayi hammaddesi olan çeşitli nafta ve clarified oil de üretmektedir. 2009 yılında madeni yağ üretiminde ilk defa farklı ham petrol türlerinin işlenmesiyle ilave kâr elde edilmiştir.

Turizm bölgesinde bulunan İzmir Rafinerisi’nde, 2009 yılında, özellikle otagaz, benzin, motorin ve jet yakıtı satışlarında rekor kırılmıştır.

Ekim 2009 tarihi itibarıyla Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM) kapsamında akaryakıt ve LPG müşterilerinin talepleri, internet üzerinden alınmaya başlamıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ SATIŞI (MİLYON TON)

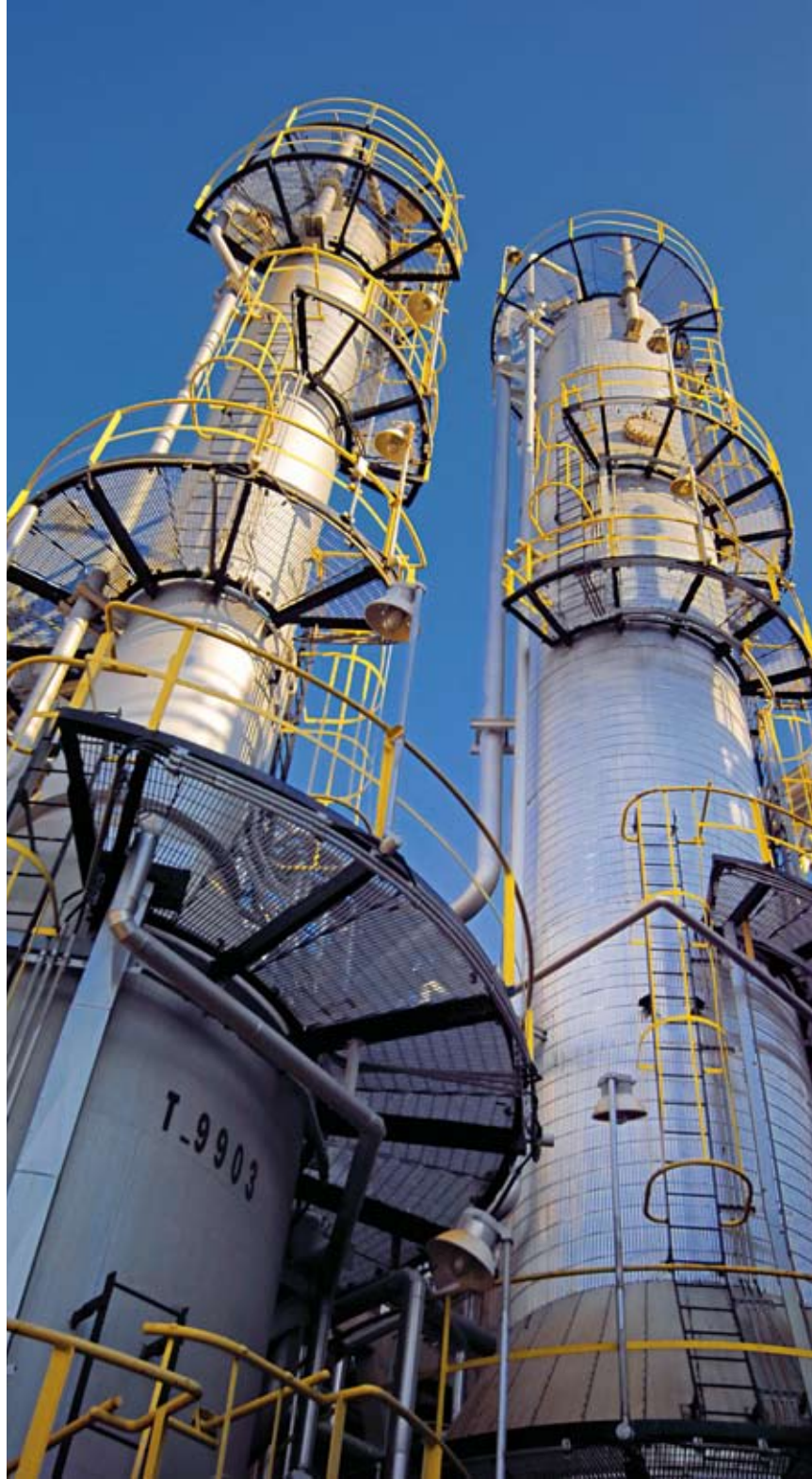
İzmir Rafinerisi’nde 2009 yılında 7,9 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiş, özellikle otagaz, benzin, motorin ve jet yakıtı satışlarında rekor kırılmıştır.

Deniz ve kara dolum ünitelerinde otomasyonu sağlayarak müşteri memnuniyetini daha üst sıralara taşıyacak, yeni sayaç sistemi mekanik inşaat işleri tamamlanmıştır. Stok optimizasyonu çerçevesinde sıfır dreyn uygulamasına geçilmiştir.

Çevresel etkileri en aza indirmek ve maliyet azaltıcı projeler kapsamında; Atık Su Arıtma emisyonlarının azaltılması amacıyla API seperatörlerine su sisi uygulamasına başlanmış ve degazör basınç düşürme projesi ile 260.000 ABD doları/yıl tasarruf, 2.000 ton/yıl CO₂ salınımlarında azalma sağlanmıştır.

İzmir Rafinerisi Deney Laboratuvarı, 2009 yılı içinde uluslararası karşılaştırma sonuçlarına göre motorin, benzin ve jet testlerinde “beş adet mükemmellik sertifikası” alınmıştır.

Tüpraş, İzmir Rafinerisi'nde yapılacak rüzgâr santrali ile çevreyle uyumlu sürdürülebilir gelişime de katkıda bulunacaktır. Yaklaşık 14 milyon ABD doları bedelli proje, lisans aşamasında onay beklemektedir. Rafinerinin 67 MW'lık kurulu kapasitesine ek olarak, bulunduğu coğrafyadaki doğa şartlarının sağladığı avantajla 8 MW'lık bir rüzgâr enerjisi santrali kurulması planlanmıştır. Operasyonel Mükemmellik Programı kapsamında, üretim planlama, yanma, buhar ve enerji optimizasyonu, kayıpların azaltılması, marj artırımı ve diğer çalışmalar olmak üzere son üç yılda toplam 31 adet proje sonuçlandırılmıştır. Bu projeler sayesinde 2009 yılında 33 milyon ABD doları olmak üzere toplam 134 milyon ABD doları ilave kazanç sağlanmıştır.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

Kırıkkale Rafinerisi'nde, Operasyonel Mükemmellik Programı kapsamında yapılan çalışmalar neticesinde, 2009 yılında 16 milyon ABD doları ek kazanç elde edilmiştir.

Kırıkkale Rafinerisi Genel Bilgiler

KURULUŞ YILI:	1986
RAFİNAJ KAPASİTESİ:*	5,0
NELSON KOMPLEKSİTESİ:	6,32
DEPOLAMA KAPASİTESİ:	1,25 MİLYON M ³
ÇALIŞAN SAYISI:	911

* Rafinaj kapasitesi milyon ton/yıl cinsinden belirtilmiştir.

1986 yılında başta Ankara olmak üzere İç Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki birçok ilin petrol talebini karşılamak amacıyla kurulan Kırıkkale Rafinerisi; Hydrocracker, İzomerizasyon, Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitelerinin ilaveleri ile genişletilerek, Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir.

Nelson kompleksitesi 6,32 olan Kırıkkale Rafinerisi, Türkiye'nin en büyük kara tankeri dolum kapasitesine de sahiptir.

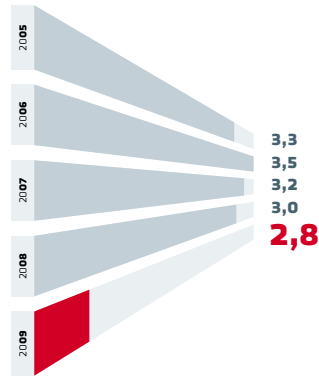
Yıllık 5 milyon ton ham petrol işleme kapasitesine sahip olan rafinerinin ham petrol ikmalı, BOTAŞ'ın Ceyhan Terminali'nden, Ceyhan-Kırıkkale boru hattı üzerinden sağlanmaktadır.

Kırıkkale Rafinerisi'nde 2009 yılında %57'si ham petrol olmak üzere, ithal edilip şarja verilen ürünlerle beraber toplam %62 kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir. Ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gazyağı, motorin, fuel oil ve asfalttan oluşan yaklaşık 2,8 milyon ton petrol ürünü üretilmiş ve satışı gerçekleştirilmiştir. CCR Reformeri ve Dizel Kükürt Giderme Üniteleri projesi kapsamında Kükürt Ünitesi'nde Nisan 2009 tarihinde devreye alma çalışması tamamlanmış ve pastil kükürt üretimi başlamıştır. Yedi adet yeni asfalt tankının devreye alınmasıyla birlikte rafinerinin 25.000 m³ olan asfalt depolama kapasitesi 100.000 m³'e çıkarılmıştır.

Rafineride Hydrocracker Ünitesi'nde %2 verimlilik artışı sağlanarak kârlılık artırılmıştır. Diğer yandan yatırım teşvikli iki adet enerji verimliliği projesi kapsamında elektrik motorlarının montajları tamamlanmıştır. Ham Petrol ve Vakum Üniteleri fırın ön ısıtıcı tüplerinin yenilenmesi çalışması ise devam etmektedir.

Enerji verimliliğini artırma çalışmalarını kapsamında Atmosferik ve Vakum Dip Ünitelerinin sıcak suyndaki ısının ham petrole aktarımı projesi ile yıllık 2.376

KIRIKKALE RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

Kırıkkale Rafinerisi'nde, 2009 yılında ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gazyağı, motorin, fuel oil ve asfalttan oluşan yaklaşık 2,8 milyon ton petrol ürünü üretilmiş ve satışı gerçekleştirilmiştir.

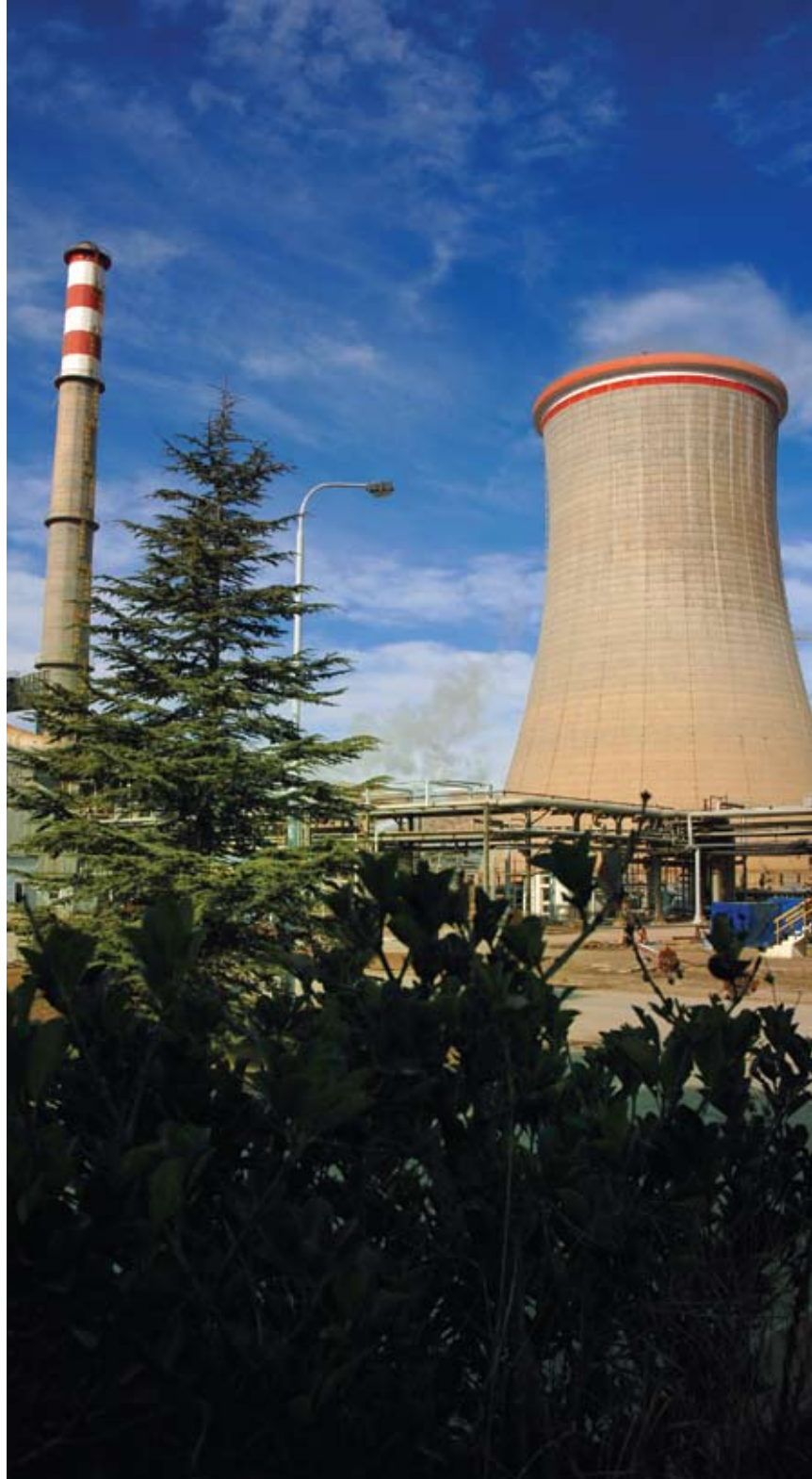
ton yakıt, 712.800 KW elektrik tasarrufu yapılmış ve yılda 7.920 ton sera gazı azaltımı sağlanmıştır.

Fleyn kayıplarının anlık ve geriye dönük istenilen zaman aralıklarında izlenmesi sağlanmış ve kontrol vanalarının matematiksel fonksiyonlar yardımıyla kontrolü ile fleyn kayıp miktarı minimize edilmiştir. Bu proje kapsamında, atmosfere verilen hidrokarbon miktarı düşerken, çevreye verilen zararlı yanma gazları da yaklaşık %60 oranında azalmıştır.

Nitel ve nicel risk değerlendirme metodlarıyla üretimin sürekliliği, güvenilirliği, güvenliği ve çevresel etkilerinin minimize edilmesi yönünde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Rafineride, 2009 yılında raporlanan herhangi bir çevre kazası olmamıştır. Kırıkkale Rafinerisi için 2009 yılında 3,0 olarak hedeflenen kaza sıklık oranı değeri, 1,1 olarak gerçekleşmiştir.

Operasyonel Mükemmellik Programı kapsamında üretim planlama, yanma, buhar ve enerji optimizasyonu, kayıpların azaltılması, marj artırıcı ve diğer çalışmalardan, son üç yılda toplam 16 proje sonuçlandırılmıştır. Bu projeler sayesinde 2009 yılında 17 milyon ABD doları olmak üzere toplam 30 milyon ABD doları ek kazanç elde edilmiştir.

Uluslararası ticarete satılan ve alınan ürünlerin analizlerinin TÜRKAK tarafından akredite edilmiş laboratuvarlarca yapılması zorunluluğu doğrultusunda, akredite edilmiş analiz sayısını da sürekli artıran Kırıkkale Rafinerisi Deney Laboratuvarı, 2009 yılı sonunda gerçekleştirilen TÜRKAK gözetim denetiminden başarı ile geçmiş ve akredite analiz sayısını 71'e yükseltmiştir. Laboratuvar ayrıca, IIS-Hollanda Interlaboratory Studies Enstitüsü'nün düzenlediği laboratuvarlar arası karşılaştırma programı çerçevesinde, yıl içinde toplam beş adet uluslararası geçerliliği olan mükemmellik sertifikası almıştır.

BATMAN RAFİNERİSİ

Batman Rafinerisi'nde, 2009 yılında motorin satışları bir önceki yıla göre %21 oranında artarak 275 bin tondan 333 bin tona yükseltilmiş ve satış rekoru kırılmıştır.

Batman Rafinerisi Genel Bilgiler

KURULUŞ YILI:	1955
RAFİNAJ KAPASİTESİ:*	1,1
NELSON KOMPLEKSİTE:	1,83
DEPOLAMA KAPASİTESİ:	221 BİN M ³
ÇALIŞAN SAYISI:	429

* Rafinaj kapasitesi milyon ton/yıl cinsinden belirtilmiştir.

1955 yılında işletmeye açılan Batman Rafinerisi, yıllık 330 bin ton ham petrol işleme kapasitesiyle Türkiye'nin ilk rafinerisi olma özelliğini taşımaktadır. 1960 yılında gerçekleştirilen bir darboğaz giderme projesi ve 1972'de yeni ham petrol işleme ünitesinin devreye alınmasıyla Batman Rafinerisi'nin yıllık ham petrol işleme kapasitesi 1,1 milyon ton/yıla ulaşmıştır.

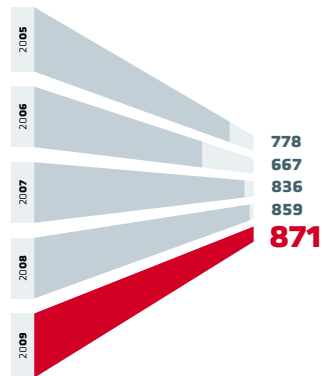
Rafineri'de, 2009 yılında 642 bin ton ham petrol işlenmiş ve ağırlıklı olarak asfalt ve standartlara uygun hale getirilmesi amacıyla Kırıkkale Rafinerisi'ne gönderilen nafta, motorin ve ara ürünlerden oluşan yaklaşık 614 bin ton ürün üretilmiştir. Yerli ham petrol kaynağına yakınlık avantajına sahip olan Batman Rafinerisi, dönüşüm ünitelerinin bulunmaması nedeniyle basit

bir konfigürasyona sahiptir ve Nelson kompleksite endeksi 1,83'tür.

2009 yılında toplam ürün satışları %1,4 artışla 871 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Kırıkkale ve İzmir rafinerilerinden taşınan ürünlerle AB standartlarında ürün satışı gerçekleştirilen Batman Rafinerisi'nde, toplam motorin satışı %21 oranında artarak 275 bin tondan 333 bin tona yükseltilmiş ve satış rekoru kırılmıştır. 2009 yılı içinde Batman Rafinerisi'nden off spek motorin, HSRN ve LSRN ürünleri, Kırıkkale Rafinerisi'nden ise kırsal motorin, motorin ve benzin ürünleri karayolu ile karşılıklı olarak taşınmaktadır. Bunun sonucu olarak ham petrol içine ürünlerin karıştırılması ile boru hattı üzerinden yapılan transferler azaltılmış, geçtiğimiz yıla göre %61 oranında daha az ürün transferi yapılmıştır.

Mart-Nisan 2009 döneminde Ham Petrol Ünitelerinin distilasyon kolonları yenilenerek, performans test çalışmaları tamamlanmıştır.

BATMAN RAFİNERİSİ SATIŞ (BİN TON)

Batman Rafinerisi'nde, 2009 yılında 642 bin ton ham petrol işlenmiş ve ağırlıklı olarak asfalt ve motorinden oluşan yaklaşık 614 bin ton ürün üretilmiştir. 2009 yılında toplam ürün satışları %1,4 artışla 871 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Rafineride A grubu emisyon izninin 2007 yılında alınmasıyla birlikte, baca gazı emisyon değerlerini düşürmek için bölge dışından getirilen düşük kükürtlü fuel oil, rafinerinin Proses Ünitelerinde yakıt olarak kullanılmaktadır.

2009 yılında Operasyonel Mükemmellik Programı kapsamında buhar ve enerji optimizasyonu çalışmalarıyla 1 milyon ABD doları olmak üzere son üç yılda gerçekleştirilen 11 proje ile toplam 5 milyon ABD doları ilave kazanç sağlanmıştır.

Çevresel etkileri en aza indirmek ve enerji verimliliğini artırmak için Batman Rafinerisi, 2008 yılında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın düzenlediği Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda, "Kondens Geri Kazanım Sistemi, G A 511 Kazan Besi Pompalarının Düşük Kapasiteli Çalıştırılması ve Frekans Konvertör Uygulamaları" isimli üç ayrı proje ile 35 proje arasından Jüri Özel Ödülü'ne layık görülmüştür. Bu kapsamda genişletilen 2009 yılı çalışmaları sonucunda, 19 projenin katıldığı Sanayide Enerji Verimliliği (Senver-10) Yarışması'nda, "Tek Kazan Uygulaması" ve "Elektrik Üretim Optimizasyon" projeleriyle birincilik ödülü kazanılmıştır.

Rafineri laboratuvarı 2009 yılı içinde atık su testlerinden 10 parametreden ve asfalt testlerinde 12 parametreden akredite olmuştur. Batman Rafinerisi Deney Laboratuvarı ayrıca, IIS-Hollanda Interlaboratory Studies Enstitüsü'nün düzenlediği laboratuvarlar arası karşılaştırma programı çerçevesinde, yıl içinde toplam iki adet uluslararası geçerliliği olan mükemmellik sertifikası almıştır.

SEKTÖR

2009 yılında Türkiye’de benzin, motorin ve LPG Otogaz’dan oluşan toplam otomotiv yakıtları tüketimi, geçtiğimiz yıla göre %2,3 oranında azalarak 18.038 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

2008 yılsonunda başlayan küresel ekonomik kriz, 2009 yılında akaryakıt sektörüne tüketim azalması ve finansman sorunları olarak yansımıştır. Sektörde yaşanan bir diğer önemli olay da Enerji Piyasası Denetleme Kurumu’nun motorin ve benzinlerde iki ay süreyle tavan fiyat uygulamasıdır. İki aylık süre için geçerli olan bu uygulama sonrasında tekrar serbest fiyat uygulamasına geri dönmüştür.

2009 yılında Türkiye’de benzin, motorin ve LPG Otogaz’dan oluşan toplam otomotiv yakıtları tüketimi, geçtiğimiz yıla göre %2,3 oranında azalarak 18.038 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında benzin tüketimindeki azalış trendi, otogaza geçiş, dengesiz vergi artışı ve dizelizasyonun etkisiyle devam etmiştir. Tüpraş’ın depolama ve terminal altyapısından gelen rekabetçi gücünün de olumlu katkısıyla benzin tüketimi %2,7 oranında azalırken, Tüpraş’ın yurtiçi benzin satışları %1,9 artmıştır.

Ülkemizde GSYİH ile doğrudan ilişkili olan toplam motorin tüketimi son beş yıldır artış eğilimi göstermektedir. Türkiye’de AB normlarında yakıt kullanımı doğrultusunda sektörde ortak görüş birliği olmasına rağmen vergi avantajının da etkisi ile kırsal motorin kullanımı hâlâ yaygın olarak devam etmektedir. Bu konjonktüre rağmen 2009 yılında araç parkındaki %20’nin üzerindeki artışın etkisiyle düşük kükürlü motorin tüketimi %17,3 artarak

TÜRKİYE ÜRÜN TÜKETİMİ (BİN TON)

ÜRÜNLER	2008	2009	DEĞİŞİM %
BENZİNLER	2.344	2.280	(2,7)
GAZYAĞI	11	9	(18,0)
MOTORİN	2.886	3.386	17,3
KIRSAL MOTORİN	11.122	10.072	(9,4)
MOTORİN TOPLAM	14.008	13.458	(3,9)
BEYAZ ÜRÜNLER	16.363	15.747	(3,8)
KALYAK	385	321	(16,7)
FOİL NO: 6	2.373	1.597	(32,7)
SİYAH ÜRÜNLER	2.758	1.917	(30,5)
AKARYAKIT TOPLAMI	19.121	17.665	(7,6)

3,4 milyon tona ulaşmış ve toplam motorin tüketimindeki payı %20’den %25’e yükselmiştir. Kırsal motorin tüketimi 2009 yılında %9,4 azalarak 10,1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Düşük kükürlü motorin tüketimindeki artış toplam motorin tüketimindeki azalmayı %3,9 ile sınırlamıştır.

PETDER’in yayımladığı sektöre ilişkin verilere göre Tüpraş, Türkiye petrol ürünleri tüketiminde benzinde %88, jet yakıtında %100, ihrakiye hariç fuel oil’lerde %94, asfaltta %100, düşük kükürlü 50 ppm motorinde %70 paya sahiptir. Buna karşın dağıtıcıların işletme sermaye ihtiyacını ithalatta karşıladığı ve daha fazla ithal imkânı bulunan kırsal motorinde %48, toplam motorinde %54 pazar payına sahiptir.

STRATEJİ

Tüpraş, 2014 yılında tamamlanması planlanan Fuel Oil Dönüşüm Projesi'yle bölgesinin en kompleks rafineri şirketlerinden birisi haline gelecektir.

Büyüyen Türkiye'nin enerji ihtiyacı da aynı paralelde artmaktadır. Artan enerji ihtiyacının güvenli bir şekilde sağlanması ve böylelikle sürdürülebilir istikrarlı bir büyümenin altyapısının oluşturulması enerji yönetimlerinin hedefi olmalıdır. Türkiye, kriz dönemleri sonrasında hızlı ekonomik büyüme periyoduna girmekte ve enerji talebi de buna bağlı olarak artış göstermektedir. Tüpraş stratejisini kârlılık odaklı, ülke ve şirket potansiyelini en iyi değerlendiren yatırımlara yönelmek olarak belirlemiştir. Verimliliği artırmak ve maliyetleri minimum düzeye indirerek operasyonel kârlılığı en üst düzeye taşımak, Tüpraş'ın potansiyelini maksimum düzeyde ortaya çıkarmak hedeflenmektedir.

Üretimini yurtiçi piyasanın talep yapısını dikkate alarak yapılandırılan Tüpraş, iç pazarda rekabetçi gücünü artırmanın yanı sıra güçlü altyapısı ve müşteri ilişkileri sayesinde ithalat piyasasındaki pazar payını da artırmayı hedeflemektedir. Ayrıca, uluslararası piyasalardaki fiyat dinamiklerinin mümkün kıldığı dönemlerde, ihracatı maliyeti baskılayan unsur olarak kullanmayı amaçlayan Tüpraş, enerji sahasında doğabilecek iş çeşitlenmesi fırsatlarını da Grup Şirketleriyle birlikte dikkate alacaktır.

Tüpraş, Koç Grubu bünyesine geçtiği ilk andan itibaren faaliyetleriyle birçok operasyonel ve finansal yenilikler gerçekleştirmiştir. Opet Petrolcülük A.Ş.'nin %40 hissesinin satın alınması, Ditaş'ın filosunun yenilenerek güçlendirilmesi gibi hem operasyonel altyapıyı geliştirmeye hem de kârlılığı ve üretilen katma değeri artırmaya yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Orta dönemde atılan en önemli stratejik adım, rafinerilerin ülke motorin açığını optimum düzeyde karşılayacak şekilde yapılandırılmasına imkân sağlayacak olan Residium Upgrading projesidir. Talep fazlası Fuel Oil'in yerine üretilecek olan ilave 2,5 milyon tonluk yüksek standartlı motorin ile bir yandan ülkenin arz güvenliğine katkıda bulunulurken, diğer yandan Tüpraş'ın rekabetçi gücü ve kârlılığı daha üst seviyelere taşınmış olacaktır. 2014 yılında tamamlanması planlanan Fuel Oil Dönüşüm Projesi'yle de Tüpraş bölgesinin en kompleks rafineri şirketlerinden birisi haline gelecektir.

Tüpraş'ın hedefi insan kaynağına özenilen, küresel enerji oyuncusu olmaktır. Geçen süre zarfında küresel oyuncu olma yönünde önemli adımlar atılmıştır. Tüpraş, 2006-2009 yıllarını kapsayan dört yıllık dönemde 1 milyar 265 milyon ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. Avrupa'nın sekizinci, dünyanın 30. büyük rafineri şirketi olan Tüpraş, 28,1 milyon tonluk rafinaj kapasitesiyle Karadeniz ve Akdeniz bölgesinin önemli enerji oyuncularından birisidir.

Global oyuncu olmanın uzun vadede gerçekleştirilebilecek bir hedef olduğu dikkate alındığında, öncelikle küresel rekabette ayakta kalmak gereği ortaya çıkmaktadır. Tüpraş, piyasada büyük olmanın tek başına yeterli olmadığını, güçlülüğün ancak büyüklükle değişen piyasa koşullarına hızlı adapte olma yeteneğinin birleştirilmesiyle sağlanabileceğinin bilincindedir. Bu kapsamda öncelikli hedef olarak, maliyet yapısında sürekli iyileştirme sağlanarak ürün kalitesinin geliştirilmesi ve böylelikle rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.

Tüpraş, Euro V spektlerinde üretimi Türkiye'de zorunlu olmasından önce gerekli yatırımları planlayarak tamamlamış ve AB ile eşzamanlı olarak, yüksek çevre standartlarında ürün kullanımı olanaklı hale getirilmiştir. Tamamlanan AB spekt yatırımlarıyla gelişmiş Avrupa ve ABD pazarları başta olmak üzere, dünyanın her yerine yüksek standartlı ürün ihraç edebilme olanağına sahip olunmuştur.

Opet'le başlatılan entegrasyon süreci Tüpraş ve Opet'i pazarda daha da etkin hale getirmiştir. Opet'in Londra Ofisi ve yeni açılan Singapur Ofisi, Koç Holding Enerji Grubu Şirketleriyle birlikte Tüpraş'ın da uluslararası ticarete daha aktif yer almasına yardımcı olacaktır.

Sağlam ve tutarlı büyüme, müşteri memnuniyetinde süreklilikle sağlanır.

Gelişime ve kaliteye odaklı büyüme anlayışımızla müşterilerimizin beklentilerini aşan ürün ve hizmetler geliştirmenin sürekli sevincini yaşıyoruz.

Opet, KalDer Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi'ne göre 2009 yılında da akaryakıt tüketicisinin en memnun kaldığı marka olmayı başararak, dördüncü kez sektör liderliğini ilan etmiştir.

dpet

dpet

7

dpet full force

TEKNIKAL

DAĞITIM

OPET PETROLCÜLÜK A.Ş.

Türkiye’de akaryakıt dağıtım sektöründe tüketicinin ilk tercihi olma hedefiyle, perakende faaliyetlerimizin gelişiminde fırsatları değerlendirerek, hizmet kalitemizi ve pazar payımızı artırıyoruz.

1992 yılında kurulan Opet Petrolcülük, akaryakıt dağıtım sektöründe perakende ve toptan faaliyetler yürütmekte, madeni yağ üretimi ve pazarlaması ile havacılık yakıtları satışı ve petrol ürünlerinin uluslararası ticaretini yapmaktadır. 2009 yılsonu itibariyle beyaz ürünlerde %16,6 pazar payıyla üçüncü, siyah ürünlerde ise %26,3 pazar payıyla ikinci büyük akaryakıt dağıtım olan Opet, 2009 yılında da pazar payını artırmıştır.

2009 yılında Opet’in konsolide toplam cirosu 4,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Sektör, ekonomik krizin etkisi ile küçülme eğilimi gösterirken, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’nun (EPDK) Haziran-Temmuz aylarında yürürlüğe koyduğu tavan fiyat uygulaması ve hemen ardından hükümetin gerçekleştirdiği ÖTV artırımından dolayı hareketli bir yıl geçirilmiştir. Opet, akaryakıt pazarındaki daralmaya rağmen, satışlarını geçtiğimiz yıla göre beyaz ürünlerde 2,6 milyon ton ile %5,3 oranında, siyah ürünlerde ise 499 bin ton ile %27,3 oranında artırmayı başarmıştır.

Opet, 2008 yılında başlayan ve 2009 yılında da etkileri devam eden uluslararası ekonomik krizin şirket sonuçlarına etkilerini en aza indirmek amacıyla finansal açıdan mevcut açık pozisyonuna ilişkin olarak birçok tedbir almıştır. Kur riski taşımamak amacıyla Şirket’in elinde bulunan yabancı para

cinsinden krediler için kur sabitleme yöntemine gidilerek çeşitli bankalarla “forward” sözleşmeleri yapılmıştır. 2009 yılı sonuna doğru piyasalarda beklenen olası faiz artırımlarından olumsuz yönde etkilenmemek için Şirket’in elinde bulundurduğu uzun vadeli kredilerin faiz oranları değişkenden sabite çevrilerek faiz riski minimize edilmiştir. Mevcut ithal stoktan malın satılmasıyla yurtdışındaki satıcıya ödenmesi arasındaki geçen zamanda kur artışlarından etkilenmemek için de ithal mal stoğuyla ithalat borçları günlük kontrol edilerek, günlük spot döviz alımları ile denge sağlanmıştır.

2009 yılında Türk Hava Yolları ile Opet arasında kurulan THY-OPET Havacılık Yakıtları Şirketi ile Türkiye’de hızla gelişmekte olan havayolu ulaşım sektörüne, yakıt pazarlama işinde etkin oyuncu olarak girilmiştir.

Opet’in yeni dönemdeki hedef ve stratejileri, temel rekabet üstünlüklerine odaklanmak üzerine kurulmuştur. Farklı ve başarılı projeleri gerçekleştirmenin yanı sıra hizmet kalitesini artırmak ve müşteri altyapısını güçlendirmek amaçlanmaktadır. Bunların sonucunda da bir yandan müşteri memnuniyeti sürdürülürken, diğer yandan pazar payını artırmak ve büyüme hedeflenmiştir.

Opet’in dağıtım ağı ve depolama kapasitesi

Akaryakıt dağıtım sektöründe Tüpraş’tan sonra ikinci en büyük depolama kapasitesine sahip olan Opet, 2008 sonunda toplam 1.317 olan istasyon sayısını 2009 sonu itibariyle 1.324’e yükseltmiştir. Opet, satışlarını 798’i Opet, 526’sı ise Sunpet olmak üzere toplam 1.324 istasyonu aracılığıyla yürütmektedir.

Koç Holding Enerji Grubu, 2002 yılı sonunda Opet’in %50’sine ortak olmuştur. Şirket, kuruluşundan bu yana altyapı yatırımlarına ağırlık vermektedir. 2009 yılsonunda inşaat halindeki kapasite artırımlarının tamamlanması ile toplam depolama kapasitesi 1.129 bin m³e ulaşmıştır. Depolama kapasitesindeki bu artış, Opet’in sektördeki rekabet gücünü daha da artırmaktadır.

DEPOLAMA KAPASİTESİ	M ³
MARMARA TERMİNALİ	723.000
MERSİN	240.000
ALİAĞA	64.000
GİRESUN	44.000
KÖRFEZ	37.500
ANTALYA	20.000
TOPLAM	1.128.500

2008 yılında olduğu gibi 2009 yılında da Opet Marmara Ereğlisi Terminali'nde, petrol sektöründe ticaret ve ikmal hizmetlerinde faaliyet göstermekte olan uluslararası firmalara depolama hizmeti verilmeye devam edilmiştir. 2009 yılsonu itibarıyla uluslararası şirketlere kiralanmış olan kapasite 470 bin m³tür.

Yenilikçi ve topluma karşı sorumlu bir Şirket

Her geçen gün sektördeki pazar payını artıran Opet, Tüpraş ve Koç Topluluğu şirketleri ile oluşturduğu güçbirliği ve sinerjiyi kullanarak Türkiye'de tüketicinin ilk tercihi olmayı hedeflemektedir. Opet'in bu hedeflere ulaşmakta benimsediği temel ilke, çevreye ve hukuka saygıdan ödün vermeden, hizmetten ürüne her alanda kaliteyi artırarak müşteri memnuniyetini sağlamaktır. Opet, Kalite Derneği tarafından düzenlenen Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi anketinin sonuçları ile dördüncü kez sektör liderliğini ilan etmiştir. Müşteri memnuniyetinde 2006'da elde ettiği sektör birinciliğini 2007, 2008 ve 2009'da da devam ettiren Opet, müşterilerine verdiği önemle kalıcı liderliği yakalamıştır. Opet ayrıca, 2004 yılından itibaren ISO 9001:2000 Kalite Belgesi'ne sahiptir.

Mayıs 2007'de Opet bünyesine alınan Opet Madeni Yağlar, İzmir-Çiğli'deki fabrikalarında madeni yağ üretimi ve satışı yapmaktadır. Ürünleri başta Orta Doğu ve Balkan ülkeleri olmak üzere 20 ülkeye ihraç edilen Opet Madeni Yağlar, Entegre Kalite Sistem Belgelerine sahiptir.

Yeni ürün ve hizmetleri, gelişen istasyon ağı ile sektörde farklılık yaratan Opet; Yeşil Yol Projesi, Temiz Tuvalet Kampanyası, Örnek Köy Projesi ve Tarihe Saygı Projesi çalışmalarıyla sosyal yaşama destek vermeye de devam etmektedir.

Yılda 2 milyon ziyaretçinin gezdiği Tarihe Saygı Projesi, Çanakkale Gelibolu Yarımadası'ndaki köylere çağdaş bir görünüm kazandırmıştır. 2006 yılında başlatılan eğitim ve rehabilitasyon içerikli proje kapsamında, Çanakkale'nin Eceabat ilçesinde yaptırılan Tarihe Saygı Parkı'nda 12 metre yüksekliğindeki dev anıt, 18 Mart 2008 tarihinde açılmıştır.

Opet'in Bağlı Ortaklıkları

BAĞLI ORTAKLIK	HİSSE (%)
OPET GIDA VE İHTİYAÇ MAD. TURİZM SAN. İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.	100,00
OPET TRADE B.V.	100,00
OPET FUCHS MADENİ YAĞ SAN. VE TİC. A.Ş.	50,00
OP AY AKARYAKIT TİC. LTD. ŞTİ.	50,00
AKDENİZ AKARYAKIT DEPOLAMA VE NAKLİYAT TİC. A.Ş.	33,00
NEMRUT LİMAN VE BORU HATLARI İŞLETMECİLİĞİ NAKLİYAT İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	25,00
TANI PAZARLAMA VE İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	10,00
ENERJİ YATIRIMLARI A.Ş.	3,00
ATAER ENERJİ OTOPRODÜKSİYON SAN. VE TİC. A.Ş.	0,03

Başarıda etkinlik, yüksek hareket kabiliyetine sahip olmayı gerektirir.

Ham petrol ve petrol ürünlerini,
Tüpraş Rafinerilerine zamanında,
emniyetli ve düşük maliyetle taşıyan
DİTAŞ sayesinde operasyon ve
maliyet avantajı kazanarak, lojistik
etkinliğimizi artırıyoruz.

DİTAŞ'ın ham petrol taşımaları 2009
yılında 14,1 milyon ton olmuştur.
Petrol ürünleri taşımaları ise 1,4
milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

DENİZ TAŞIMACILIĞI

DİTAŞ DENİZ İŞLETMECİLİĞİ VE TANKERCİLİĞİ A.Ş.

DİTAŞ, 30 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a büyük bir operasyon ve maliyet avantajı sağlamaktadır. Şirket, deniz taşımacılığının %95'lik bölümünü oluşturan ham petrol taşımacılığını Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirmektedir.

Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (DİTAŞ), Mart 1974'te, ham petrol ve ürünlerinin yurtiçi ve uluslararası deniz taşımacılığında kullanmak üzere çeşitli tonaj ve evsafıta deniz tankerleri satın almak, inşa ettirmek veya kiralamak amacıyla kurulmuştur.

İPRAŞ'ın DİTAŞ'taki %29 hissesi, 1983 yılında tüm kamu rafinerilerinin Tüpraş çatısı altında yeniden organize edilip gruplandırılması sürecinin sonunda Tüpraş'a devredilmiştir. Tüpraş, ÖİB'nin elinde bulunan %50,98 oranındaki DİTAŞ hissesini, Ekim 2002'de 16,5 milyon ABD doları karşılığında satın alarak, DİTAŞ hisselerinin toplam %79,98'ine sahip olmuştur. Armatörlük, brokerlik/gemi kiralama, kılavuzluk ve römorkörcülük ve acentelik hizmetleri veren DİTAŞ, 30 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a büyük bir operasyon ve maliyet avantajı sağlamaktadır.

DİTAŞ, deniz taşımacılığının %95'lik bölümünü oluşturan ham petrol taşımacılığını Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirmektedir. Şirket, ham petrol taşımacılığını sahip olduğu tankerlerin yanı sıra, zaman ve sefer esaslı olarak kiraladığı tankerler aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

DİTAŞ'IN SERMAYE YAPISI

HİSSEDARLAR	HİSSE ADEDİ	ÖDENMİŞ SERMAYE (TL)	(%)
TÜPRAŞ	799.800.000	7.998.000	79,98
TSK GÜÇLENDİRME VAKFI	200.000.000	2.000.000	20,00
MOGAZ-AKPA-DEMİR EXPORT	200.000	2.000	0,02
TOPLAM	1.000.000.000	10.000.000	100,00

DİTAŞ'IN FİNANSAL DURUMU

MİLYON ABD DOLARI	2007	2008	2009
NET SATIŞLAR	135,0	180,3	108,9
İŞLETME KÂRI	20,6	24,0	13,4
NET KÂR	24,6	27,3	14,4

ŞİRKET	SAHİP OLDUĞU DENİZ ARACI
ÜSKÜDAR TANKERCİLİK A.Ş.	T. SEVGİ TANKERİ
KADIKÖY TANKERCİLİK A.Ş.	T. GÖNÜL TANKERİ
BEYKOZ TANKERCİLİK A.Ş.	CUMHURİYET TANKERİ
T. DAMLA DENİZCİLİK A.Ş.	RÖMORKÖRLER VE PALAMAR BOTLARI

DİTAŞ Petkim'in yanı sıra Opet ve diğer dağıtım kuruluşlarına da ürün taşıma hizmetleri vermektedir.

DİTAŞ, 5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanunu uyarınca taşıma faaliyeti yapmak üzere verilen Taşıma Lisansı'na 6 Aralık 2004 tarihinden itibaren 30 yıl süre ile sahiptir.

Şirket, merkez ofis için ISO 9001-2008 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO 14001-2004 Çevre Yönetim Sistemi, Cumhuriyet, T. Sevgi ve T. Gönül Gemileri için ISM (Uluslararası Emniyetli İşletim) ve ISPS (Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları) Kod sertifikalarına sahiptir.

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından uygulanması talep edilen TMSA 2 uygulama çalışmaları devam etmektedir. İşletmesinde bulunan gemilerin, OCIMF Sire sistemine üye kuruluşlarca uygunlukları bulunmaktadır. DİTAŞ'ın KALDER ve TURMEPA üyelikleri devam etmektedir.

2008 yılında başladığı yeniden yapılanma süreci paralelinde, 2008 ve 2009 yıllarında ana şirket DİTAŞ'ın %100 sahibi olduğu dört iştirak şirketi kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır. Kurulan şirketler ve aktiflerinde yer alan deniz araçları tabloda yer almaktadır.

Son iki yılda filosuna dahil ettiği ürün tankerleri sonrasında nakit pozisyonundaki iyileşmenin bir yansıması olarak, DİTAŞ'ın 4 Aralık 2009 tarihindeki olağanüstü yedeklerden 68,5 milyon TL kâr payı dağıtım kararı sonucunda Tüpraş'a isabet eden temettü tutarı 54,8 milyon TL'dir.

DİTAŞ'ın ham petrol taşımaları, 2009 yılında Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacı doğrultusunda yapılarak, toplam 14,1 milyon ton olmuştur. Petrol ürünleri taşımaları ise 1,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

DİTAŞ, Tüpraş'ın İzmit Rafinerisi'ne ait deniz terminalinde sahibi olduğu beş römorkör, dört palamar motoru ile römorkörcülük ve palamar hizmetlerinin yanı sıra İzmit Rafinerisi'ne ait deniz terminalinde, sahibi olduğu altı adet römorkör ve üç adet palamar botu ile kılavuzluk, römorkörcülük ve palamar hizmetleri vermektedir. 2009 yılı itibarıyla, Tüpraş deniz terminallerine gelen gemilere operasyonları sırasında emniyeti artırmak amacıyla yük operasyon kaptanları hizmetine ek olarak, 2010'da gelen gemilerin uygunluk denetlemeleri de DİTAŞ tarafından yapılacaktır.

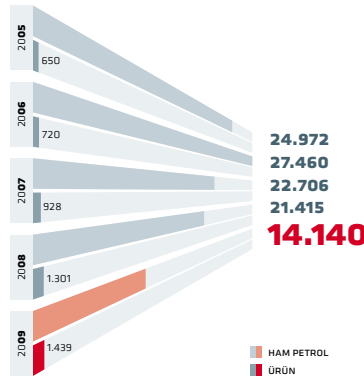
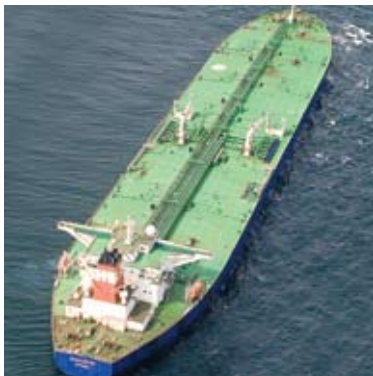
DİTAŞ, yerli ve yabancı tankerleri kiralarak, gemi sahipleriyle ham petrol ve petrol ürünlerinin ithalat ve ihracatçıları arasında aracılık görevi yapmaktadır.

DİTAŞ, kendi gemilerinin ve Tüpraş adına kiraladığı gemilerin liman ve boğaz acentelik hizmetlerini sağlamaktadır.

DİTAŞ TANKERLERİNE GENEL BAKIŞ

	M/T CUMHURİYET	M/T SEVGİ	M/T GÖNÜL
TANKER TİPİ	HAM PETROL	PETROL/KİMYASAL	PETROL/KİMYASAL
YAPIM YILI	2001	2008	2009
KARGO TANK KAPASİTESİ	177.380 M ³	12.677 M ³	12.677 M ³
DWT	164.859 TON	10.983 TON	10.983 TON
GRT	84.476 TON	7.318 TON	7.318 TON
NET TONAJ	53.710 TON	3.651 TON	3.651 TON
UZUNLUK	274,18 M	131,85 M	131,85 M

TAŞINABİLİR HAM PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİ (BİN TON)

DİTAŞ'ın ham petrol taşımaları, 2009 yılında Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacı doğrultusunda yapılarak, toplam 14,1 milyon ton olmuştur.

AR-GE POLİTİKALARI VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI

Tüpraş, içinde yer aldığı ve alacağı her projeye hem ülkemize hem de enerji sektörüne katkı sağlamayı hedeflemektedir. Şirket, bu projelerdeki know-how'ı her zaman kullanabilme ve elde ettiği değeri koruyabilme yolunda çalışmalarına hız katmıştır.

Rafinerilerde yapılacak Ar-Ge çalışmalarının, Ar-Ge projelerine dönüştürülmesinin koordinasyonunu ve bu projelerin kurum içinde ve dışında yürütülmesini sağlamak amacıyla yapılan mevcut Ar-Ge çalışmaları, 2009 yılında tek bir birim altında toplanmıştır. Ar-Ge birimi aynı zamanda üniversiteler, araştırma kurumları ve diğer sanayi firmaları ile ileriye dönük teknolojilerin araştırılacağı projeleri üretmek, yönetmek ve bunun örneklerini tüm ülkeye yayacak katkısı sağlamakla görevlidir. Tüpraş'ın stratejisi, ülke ve Şirket ortak değerlerinin tasarruf altına alınıp, araştırma merkezlerinin oluşumunu desteklemek, rekabet öncesi işbirliği kültürünü yaymak ve üniversitelerin ilgili bölümlerini Ar-Ge merkezi olarak değerlendirmektir. Bu çerçevede, TÜBİTAK MAM, Koç Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, ODTÜ ve Dokuz Eylül Üniversitesi ile ilk ortak proje çalışmalarının yanı sıra, Boğaziçi Üniversitesi ile birlikte bir Yüksek Lisans Programı da başlatılmıştır.

Üniversiteler, araştırma merkezleri ve sanayi ile gerçekleştirilecek ortak çalışmalar sonrasında ortaya çıkacak bilgi birikimi, Tüpraş'ın sürdürülebilir başarısı ve geleceği için oldukça önem taşımaktadır. Tüpraş, yeni projelerini belirleyip gelecek teknolojiler üzerinde çalışma hedefli yol haritası çizerken, yeni teknolojilerin ve proje çıktılarının kazanımına ve buna bağlı olarak laboratuvar ekipmanları, uzmanlaşmış personel, bilimsel yayın, patent gibi sınırlı mülkiyet hakları, çıktı ve kazançlara büyük öncelik ve önem vermektedir. Tüpraş, içinde yer aldığı ve alacağı her projeye hem ülkemize hem de enerji sektörüne katkı sağlamayı hedeflemektedir. Şirket, bu projelerdeki know-how'ı her zaman kullanabilme ve elde ettiği değeri koruyabilme yolunda çalışmalarına hız katmıştır.

Bilgi kaynaklarının yönetimi için kuruluştaki üretilen bilgi ve deneyimin raporlanması, sınıflandırılması, arşivlenmesi ve tekrar kullanımını sağlamak üzere gerekli prosedür ve standartlar oluşturulmuş, kurumsal hafıza ve arşivleme konusunda teknik altyapı hazırlanmıştır.

Yıl içinde tüm rafinerilerden Ar-Ge proje önerileri toplanmıştır. Hydrocracker Ünitesi'nin gerçek zamanlı optimizasyonu ve reaktör çıkış akımı hava soğutucusu tasarımı, eşanjör kirliliğini oluşturan mekanizmanın modellenmesi, baca gazı arıtımı, rafineri operasyonlarının matematiksel simülasyon modellenmesi gibi birbirinden farklı alan ve konularda projeler hayata geçirilmeye başlanmıştır. Tüpraş'ın Genel Müdürlük ve tüm rafinerilerinde, toplam 280 mühendis ile Ar-Ge çalışmaları hayata geçirilmektedir.

HYDROCRACKER: RAFİNERİNİN ÜRETİM DENGESİNDE İHTİYAÇ FAZLASI OLARAK ÜRETİLMEK MECBURİYETİNDE BULUNAN PİYASA DEĞERİ DÜŞÜK FUEL OİL GİBİ ÜRÜNLERİN DEĞERLİ İNCE ÜRÜNLERE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ VE RAFİNERİ KÂRLILIĞI ARTIRMAYA YÖNELİK PROJEDİR.

CCR: PROJE KURŞUNSUZ BENZİN ÜRETİMİNİ ARTIRIRKEN, AB 2009 BENZİN STANDARTLARINI DA SAĞLAYACAK YATIRIMI KAPSAMAKTADIR.

İZOMERİZASYON: CCR ÜNİTELERİ İLE BERABER RAFİNERİLERİN BENZİN ÜRETİM KAPASİTESİNİ ARTIRMAYA YÖNELİK BİR PROJEDİR.

DİZEL KÜKÜRT GİDERME: PROJE AVRUPA BİRLİĞİ'NDE MOTORIN KÜKÜRT İÇERİĞİNİN MAKSİMUM 10 PPM ORANINA İNDİRGENMESİ PARALELİNDE BAŞLATILMIŞTIR.

BENZİN SPEK İYİLEŞTİRMESİ: BU PROJELER 1 OCAK 2009'DA AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KURŞUNSUZ BENZİNDE GEÇERLİ KÜKÜRT İÇERİĞİNİN MAKSİMUM 10 PPM, AROMATİK DEĞERİNİN MAKSİMUM %35 VE BENZİN ÜRETİMİ GERÇEKLEŞTİRİLEBİLMESİ İÇİN KÜKÜRT İÇERİĞİ YÜKSEK OLAN FCC BENZİNİNDE KÜKÜRT GİDERME, BENZİN İÇERİĞİ YÜKSEK OLAN REFORMATTA BENZİN GİDERME TESİSLERİ KURULMUŞTUR.

izmit
REFORMER VE DİZEL KÜKÜRT GİDERME
381 MİLYON ABD DOLARI

KIRIKKALE
DİZEL KÜKÜRT GİDERME
372 MİLYON ABD DOLARI

izmit
DİZEL KÜKÜRT GİDERME
139 MİLYON ABD DOLARI

izmit
BENZİN SPEK İYİLEŞTİRMESİ
105 MİLYON ABD DOLARI

izmit
İZOMERİZASYON
78 MİLYON ABD DOLARI

izmit
BENZİN SPEK İYİLEŞ.
46 MİLYON ABD DOLARI

2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010

2009 yılında, benzin iyileştirme, fuel oil dönüşüm gibi büyük ölçekli yatırım projelerinin yanı sıra Tüpraş'ın verimliliğine ve kârlılığine önemli katkılar sağlayacak orta ve küçük ölçekli 32 adet yatırım projesi de başlatılmıştır.

Tüpraş'ın kâr potansiyeli ile birlikte rekabet gücünü artırmak, rafinerilerini modernize edip Avrupa Birliği çevre standartlarına uygun ürünler üretmek için sürdürülen Ana Yatırım Planı, İzmit Rafinerisi Benzin İyileştirme Projesi'nin tamamlanmasıyla sonuçlandırılmıştır. 20 Nisan 2009 tarihi itibarıyla Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spekterindedir. 10 ppm kükürt, aromatik ve benzen değerlerine sahip olan bu ürünler, AB ülkeleriyle aynı standartlardadır.

Tüpraş, devir sonrası Koç Holding bünyesinde ilave 2,1 milyar ABD doları üzerinde yeni yatırım kararları almış ve devam etmekte olan projelerle birlikte 1,2 milyar ABD doları üzerinde yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. 2009 yılında, Tüpraş rafinerilerinde toplam 189 milyon ABD doları yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir.

Yeniden yapılandırma süreci içinde, dizel kükürt giderme, benzin iyileştirme, fuel oil dönüşüm gibi büyük ölçekli yatırım projelerinin yanı sıra Tüpraş'ın operasyonel etkinliğini artıracak, enerji verimliliğine ve kârlılığine önemli katkılar sağlayacak orta ve küçük ölçekli 32 adet yatırım projesi de 2009 yılında başlatılmış, önemli bir kısmı sonuçlandırılmıştır. Bu projelerin başlıcaları arasında, fuel oil dönüşüm projesi, ürün ve ham petrol tankları inşası, enstrüman

ve elektrik sistemleri geliştirilmesi, vagon dolum ve boşaltma, ham petrol paçallama, ürün hazırlama, DCS kontrollü satış sistemleri, enerji ve buhar üretim sistemlerinin iyileştirilmesi sayılabilir. Her biri önemli katma değer sağlayan yatırım niteliğinde olan bu projeler, Tüpraş'ın sektörde rekabetçi konumunu daha da güçlendirecektir.

Avrupa Birliği'nde 1 Ocak 2009 tarihinde yürürlüğe giren, kurşunsuz benzin kükürt içeriğinin maksimum 10 ppm olması, aromatik değerinin maksimum %35 ve benzen içeriğinin maksimum %1 oranına indirgenmesine yönelik olarak uygulamaya alınan projelerden, İzmit Rafinerisi Benzin Speklerini İyileştirme Projesi ise Ağustos 2008'de devreye alınmıştır.

İzmit Rafinerisi Benzin Speklerini İyileştirme Projesi'nde ise 2009 yılı içinde Plt.73/74 Ünitesi'nin inşaat ve montaj faaliyetleri Mayıs 2009 itibarıyla tamamlanmış, performans testleri bitirilen üniteler devreye alınarak, 2009'un ilk yarısında üretime başlanmıştır. Benzin Speklerini İyileştirme Projesi kapsamında iki adet oxygenate tankı ve iskeleler ile ana yol arasındaki transfer hatlarının yapımı tamamlanma aşamasına gelmiştir.

2009 Yılında Tamamlanan Başlıca Projeler

İzmit Rafinerisi Beyaz Ürün Satışlarında DCS Kontrollü Savaş Sistemine Geçilmesi

Boru/gemi satışlarında tank el ölçüsü ve tank kalibrasyon değerlerini baz alarak yapılmakta olan, vana kaçakları ve hata olasılığı yüksek olan eski ölçüm sistemi yerine, beyaz ürün satışlarında, tüm parametrelerin DCS'den görülerek kumanda edilebildiği kütleli debi ölçerli savaş sistemi kurulmuştur.

İzmit Rafinerisi Ham Petrol ve Jet A-1 Tankları Tesisi

Ham petrol depolama kapasitesinin artırılması için Plt-2/5/25 Ünitelerine ayrı ayrı şarj açabilecek şekilde yaklaşık 115.000 m³ ve 51.000 m³ kapasiteli iki adet yeni ham petrol tankı tesis edilmiştir.

Ayrıca, mevcut Jet A-1 tanklarına ilave olarak 27.000 m³ kapasiteli Jet A-1 tankı tesis edilmiştir.

İzmit Rafinerisi Vagon Dolum Boşaltma ve Tanker Sistemi

İzmit Rafinerisi'ne tankerlerle gelecek olan biyodizel, biyoetanol ve Kırıkkale Rafinerisi'nden gelecek beyaz ürünlerin tahliye edilebilmesi için tanker boşaltma sistemi, motorin ve yüksek oktanlı benzin satışı ile Kırıkkale Rafinerisi'nden taşınabilecek beyaz ve siyah ürünleri tahliye edebilecek vagon dolum/boşaltma ve tanker boşaltma sistemleri tesis edilmiştir.

Ayrıca, vagon dolum kapsamında tesis edilen sistemde, kırsal motorin, 97 Oktan benzin ve fuel oil 4 dolumları yapılabilmektedir. Bu ürünlerin dışında, motorin, 95 Oktan benzin ve fuel oil 6 taleplerinin de vagon dolum sahasından satışının yapılabilmesi için yeni ikmal hatları ile mevcut pompa çıkışlarından ilave satış hatları çekilmiştir. Bu kapsamda, vagon dolum/boşaltma ve tanker boşaltma sistemlerinde yangın güvenlik sistemleri güçlendirilmiş ve yeni bir kontrol binası yapılmıştır.

İzmir Rafinerisi Kazan Burner Modernizasyonu

Proje, İzmir Rafinerisi'nde yakıt tüketimi fazla olan buhar kazanlarında bulunan düşük verimli, bakım ve onarım masrafları oldukça yüksek, yedek malzemeleri bulunamayan burner'ların, yüksek verimli düşük NO_x burner'larla değiştirilmesini, baca emisyonlarının azaltılması sonucunda sistemin komple modernizasyonunun yapılmasını ve mevcut bacaların yenilenmesini kapsamaktadır.

Buhar kazanlarının burner ve damper montajları tamamlanmıştır. Ortak bacaları yenilenen kazanların elektrik tesisatı ex-proof yapıya dönüştürülmüştür.

Kırıkkale Rafinerisi Yeni Enerji Üretim Sistemi (TPP) Projesi

Kırıkkale Rafinerisi'nin 1986 yılından beri devrede olan ve ekonomik ömrünü tamamlayan mevcut enerji üretim sistemi (TPP Ünitesi) yerine, rafineride devreye giren yeni ünitelerle mevcut ünitelerin buhar ve elektrik ihtiyacını yedekli temin edecek olan "buhar kazanları, buhar türbinleri, gaz türbinleri" kombinezasyonuna sahip, modern teknoloji ürünü "yeni enerji üretim sistemi"nin kurulması planlanmıştır. Projeye kesintisiz buhar ve elektrik enerjisi temin edilerek, rafineri operasyonunun sürekliliği sağlanacaktır.

Yeni TPP Projesi'nin tasarımı için, Foster Wheeler firması ile anlaşma imzalanmıştır.

Devam Eden Başlıca Projeler

İzmir Rafinerisi Yeni Ürün Depolama Tankları Yapımı

İzmir Rafinerisi'nde ihracata yönelik hazırlanan ürünlerde farklı ürün spesifikasyon talepleri, ürün depolama tanklarının çok amaçlı kullanılması, bazı ürünlerde fiyat avantajlarından yararlanarak ithalat yapılması ve kâr marjı yüksek olan ürünlerin depolanabilmesi amaçlarıyla yeni tankların yapılmasına gerek duyulmuştur.

4x30.000 m³'lük benzin ve motorin tankları, 50.000 m³'lük fuel-oil tankı donam montajları, çatı çelik montajı, çevre düzenleme inşaatı ve boru imalatları tamamlanmış ve işletmeye alınmıştır.

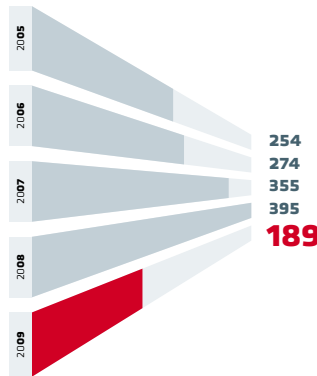
İzmit Rafinerisi Resid Upgrading (Fuel Oil) Dönüşüm Projesi

Son yıllarda fuel oil taleplerinin azalması ve beyaz ürünlerle siyah ürünler arasındaki fiyat farkının beyaz ürünler lehine artmasıyla, "Residuum Upgrading" uygulamaları, bu potansiyele sahip rafinerilerin kârlılıklarını artırmak için önemli fırsat olmuştur. Türkiye'nin talep ettiği ürünlerin üretileceği bu projeye Tüpraş, rekabet gücünü ve lider konumunu güçlendirmeyi hedeflemiştir.

Fuel oil dönüşümü için önerilen proses kapsamında, Vakum Destilasyon, Koklaşdırma (Coker), Hydrocracker, Hydrotreater ve Hidrojen (Steam Methane Reformer), Kükürt Giderme Üniteleriyle birlikte yardımcı üniteler kurulacak, İzmit Rafinerisi'nde üretilen yüksek kükürtlü fuel oil'ler daha değerli beyaz ürünlere dönüştürülecektir.

Yatırım tamamlandığında, öngörülen kapasite artışlarıyla yaklaşık 2,5 milyon ton motorin/jet yakıtı, 772 bin ton benzin ve 203 bin ton LPG olmak üzere toplam 3,5 milyon ton beyaz ürün elde edilirken, 807 bin ton petrol koku üretilecektir. 2008 yılında başlanan ve beş yılda tamamlanması planlanan projenin tamamlanmasıyla siyah ürün miktarı yaklaşık %50 oranında azalacak, toplam beyaz ürün verimi %83'e yükselecektir. Üretilen beyaz ürün miktarı ve ülkemiz için yaratacağı katma değer unsurları dikkate alındığında, yeni bir rafineriye eşdeğer olan bu yatırımın tamamlanmasıyla İzmit Rafinerisi Nelson kompleksitesi, 7,8 seviyesinden, alternatiflerle beraber 14,5'e yükselmış olacaktır.

YATIRIMLAR (MİLYON ABD DOLARI)

Tüpraş, devir sonrası Koç Holding bünyesinde ilave 2,1 milyar ABD doları üzerinde yeni yatırım kararları almış ve devam etmekte olan projelerle birlikte 1,2 milyar ABD dolarının üzerinde yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. 2009 yılında, Tüpraş rafinerilerinde toplam 189 milyon ABD doları yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

RUP projesinin ana üstlenici firmasını belirlemek için yapılan ihale tamamlanmış, 17 Aralık 2009 tarihinde Tecnicas Reunidas firması ile sözleşme imzalanmıştır

Resid Upgrading projesinin başlatılması için gerekli olan çevresel etki değerlendirme raporunda kullanılmak üzere petrokimya sahasından toprak ve yeraltı suyu kirliliğini araştırmaya yönelik numuneler alınmış, analizleri yapılarak rapor hazırlanmıştır. Proje için çevresel etki raporu tamamlanmış ve ÇED olumlu raporu 24 Nisan 2009 tarihinde alınmıştır.

Projenin en önemli aşamaları olan lisans ve mühendislik çalışmalarında Coker, Vakum, Hydrocracker, Hydrotreater ve Hidrojen Ünitelerinin lisans ve ana mühendislik ihaleleri sonuçlanmış, temel mühendislik paketinin hazırlanması sözleşmesi 15 Eylül 2008 tarihinde, Foster Wheeler USA Corporation firması ile imzalanmıştır. 2009 Mart ayı içinde PGID gözden geçirme toplantısı yapılmış ve paket Haziran ayı içinde tamamlanmıştır.

Vakum Ünitesi temel mühendislik paketinin hazırlanması sözleşmesi 8 Eylül 2008 tarihinde Shell firması ile imzalanmıştır. 2009 Mart ayı içinde teknik detayların gözden geçirme toplantısı yapılmış ve paket Nisan ayı içinde tamamlanmıştır.

Hydroprocessing Ünitesi'nin temel mühendislik paketinin hazırlanması ihalesi de sonuçlanmış ve UOP firması ile anlaşılmıştır. Paket 2009 Ekim ayı içinde tamamlanmıştır.

Hidrojen Ünitesi'nin temel mühendislik paketi ihale edilmiş olup, Mayıs 2010 döneminde bitirilmesi hedeflenmektedir.

Resid Upgrading Projesi kapsamındaki ünitelerin elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayacak üretim kaynakları ile dağıtım sistemlerinin lisansör firmalardan gelen bilgiler doğrultusunda ön projelendirilmesinin yapılması çalışmaları devam etmektedir.

İzmit Rafinerisi tank çiftliği sahasında yapılacak iki adet 5.000 m³ dizel depolama tankı işi ihale edilmiş, tanklarının imalat ve montajı tamamlanmıştır.

Kablo iletim hattı imalat, montaj ve test işleri ihale edilmiştir ve firma çalışmalara devam etmektedir.

RUP projesinin ana üstlenici firmasını belirlemek için yapılan ihale tamamlanmış, 17 Aralık 2009 tarihinde Tecnicas Reunidas firması ile sözleşme imzalanmıştır.

İzmir Rafinerisi HP Paçallama ve Satış Sisteminin Modernizasyonu

Petrol Hareketleri Ünitesi'nde satışlar sayaçlar üzerinden, iskele doluları ise tank seviye ölçüm sistemi baz alınarak yapılmaktadır. Bu proje kapsamında, iskelelerden yapılan doluların uluslararası standartlara uygun OIML onaylı akışmetreler ve akış bilgisayarları kullanılarak yapılmasını ve iskele dolum hatları ile petrol hareketleri ilave satış hatlarına sayaç setleri konulması ve ilgili kontrol sisteminin tesis edilmesi planlanmıştır.

Proje kapsamında, ham petrol ünitelerine istenilen özellikte stabil şarj verilmesinin sağlanması ve şarj değişimlerinde yaşanan up-set'lerin önlenmesi amacıyla ham petrol tanklarına mikser temin edilmesi ve tanklar arasında yeni bağlantılar projelenmiştir.

İzmir Rafinerisi Enstrüman Elektrik Sisteminin Modernize Edilmesi

Turbo jeneratör modernizasyonu kapsamında devam eden turbo/ jeneratör izleme, kontrol ve acil duruş sistemlerinin modernizasyonunda devreye alma çalışmalarına, 2010 Mart ayında başlanacaktır.

İzmir Rafinerisi Karadolum Rehabilitasyonu ve Sayaçlı Sisteme Geçilmesi

Proje kapsamında, mevcut karadolum sahasındaki 16 peronluk tanker dolum adası, sayaçlı beyaz ürün dolum sistemi, dolum otomasyonu, tanker takip sistemi, bioethanol enjeksiyon sistemi, kontrol binası, pompa istasyonu ve invertör sistemi, mevcut enerji dağıtım binasının büyütülmesi ve tanker yolu yapımı bulunmaktadır.

Sayaçlı Beyaz Ürün Tanker Dolum Terminali yapımında, pompa istasyonu, kontrol binası, trafo binası, saha betonları inşaat işleri %90 seviyesinde tamamlanmıştır. Altyapı çalışmaları tamamlanmıştır. Günlük satış hatlarına bağlantılar ve kanopiye kadar olan basma hattı boru montajları da tamamlanırken, hidrostatik testleri yapılmaktadır.

Dolum kolları, sayaç skidleri, Jet A1 hatlarında kullanılacak olan mikron filtre ve su ayırıcı filtre montajları tamamlanmıştır. 10 adet pompanın montajı tamamlanmıştır ve devreye alma çalışmaları yapılmaktadır.

Karadolum detay mühendislik çalışmaları, pompa istasyonu, kontrol binası ve trafo binası ile dolun peronlarının inşaatı ve montajı devam etmektedir. Uzun çatı montajı tamamlanmış, tedarik edilen iki adet 5 MVA gücünde kuru tip trafo monte edilmiştir. Pompa ve dolun kollarının siparişleri verilmiştir.

Kırıkkale Rafinerisi Vagon ve Manevra Aracı Alımı

Rafineriler arasında 2008 yılında başlayan demiryolu ile ürün taşıma çalışmaları artarak devam etmektedir. 2008 yılında, Tüpraş rafinerileri arasında 250.491 ton akaryakıt demiryolu ile taşınmışken, 2009 yılında bu miktar 749.828 tona çıkmıştır.

Vagon parkı tank hacmi, 60 m³ olan 68 adet ikinci el vagondan oluşmaktadır. Bütün vagonların TCDD standartlarına ve spesifikasyonlarına göre tamir ve tadilatları 2009 yılı içinde tamamlanmıştır.

Sarnıçlı vagonlar ile aynı özellikte 11 adet vagon devri için sözleşme imzalanmıştır. 2010 yılı içinde 72 adet vagonun satın alınması için çalışmalar devam etmektedir.

Yapıcılık ve sorumlu davranma, başarılı liderlerin ortak karakteridir.

Çevre, sağlık ve emniyet standartlarımızı her zaman ticari başarımızın önünde tutarak, sorumlulukla hareket ediyoruz. Faaliyetlerimiz sonucunda yaratabileceğimiz olumsuz etkileri ve riskleri azaltan çözümlere sürekli yatırım yaparken, bu sorumluluk duygusunu kurum kültürümüzün temel unsuru olarak benimsiyoruz.

162

İNSAN, TOPLUM VE ÇEVRE SAĞLIĞI

EMNİYET VE SAĞLIK

Tüpraş'ta sürdürülebilirliğin temel taşlarından olan insan sağlığı, teknik emniyet ve çevre her zaman ön planda tutulmakta, tüm çalışmalar bu prensip doğrultusunda sürdürülmektedir.

Tüpraş'ın Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) Politikası

Tüpraş'ta sürdürülebilirliğin temel taşlarından olan insan sağlığı, teknik emniyet ve çevre her zaman ön planda tutulmakta, tüm çalışmalar bu prensip doğrultusunda sürdürülmektedir. SEÇ politikasının uygulanması başta Tüpraş Genel Müdürü olmak üzere Tüpraş Yönetim Kurulu'nun doğrudan sorumluluğundadır. Uygulamadaki sorumluluk ise en üst kademeden en alt kademeye kadar tüm çalışanlar tarafından paylaşılmaktadır. Emniyet kuralları, ulusal, uluslararası mevzuat ve Tüpraş standartları doğrultusunda hazırlanmıştır ve eksiksiz biçimde uygulanmaktadır.

SEÇ politikasının amacı, rafinaj faaliyetleri sonucu çevreye, çalışanlara, müteahhit çalışanlarına, müşterilere ve topluma gelebilecek her türlü zararı en aza indirmektir. Bu kapsamda, 2007 yılında yayımlanan SEÇ politikasında belirlenen hedeflere ulaşmak için SEÇ performansını ve çalışma şartlarının sürekli iyileştirileceği ve ürünlerin çevre ile uyumlu bir şekilde geliştirileceği taahhüt edilmiştir.

SEÇ standartlarını tüm çalışanlarla birlikte müteahhit çalışanlarının da kararlı, titiz ve ödünsüz bir şekilde uymaları için gerekli çalışmalar ve uygulamalar başlatılmıştır. Tüm çalışanlar, yaptıkları işlerde yönetmeliklere, Tüpraş standartları ve prosedürlerinde belirlenen emniyet kurallarına uymaktan, kendilerine sağlanan koruyucu malzemeleri kullanmaktan, işin yapılması esnasında kendilerinin ve diğer çalışanların iş kazasına maruz kalmalarını önlemek için gerekli titizliği göstermekten, görevli oldukları sahada oluşan emniyetsiz koşulların giderilmesini sağlamaktan ve amirlerine rapor etmekten sorumludur. Yöneticiler, personelin emniyetli ve sağlıklı çalışmalarını temin etmek için çalışma koşullarını gözlemlemekten, iyileştirmekten ve tespit edilen emniyetsiz koşulların giderilmesinden sorumludur.

Sağlık ve Emniyet Uygulamaları

1 Ocak 2008 tarihinden itibaren müteahhit kazaları da Tüpraş'ın iş kaza istatistiklerine dahil edilmeye başlanmıştır. En önemli SEÇ performans göstergelerinden kaza sıklık oranı hedefi, 2009 yılı için 3,5 hedeflenmesine rağmen 2,5 olmuş; 80 olarak hedeflenen kaza şiddet oranı ise 73 olarak gerçekleşmiştir. Toplam kaza sayısı 2008 yılına göre yarı yarıya düşmüştür.

Tüpraş, birlikte çalıştığı müteahhitleri SEÇ açısından değerlendirmek üzere Müteahhit SEÇ Yönetim Sistemi Standardını 2008 yılı Aralık ayında yayımlamıştır. Standart, 1 Ocak 2009 tarihinde uygulamaya konulmuştur. Tüpraş portföyünde olan müteahhitler, üçüncü parti bağımsız kuruluş tarafından hem müteahhitlerin kendi beyanları doğrultusunda hem de iş yaptıkları Tüpraş rafinerilerinde veya dış sahalarda değerlendirilerek gruplandırılmıştır. Müteahhitler ihalelere bu gruplandırmaya göre çağrılmaktadır. Rafinerilerde 2009 yılında çalışanlara SEÇ konusunda toplam 40.082 adam-saat, müteahhit çalışanlarına ise 20.065 adam-saat eğitim verilmiştir. Ayrıca sosyal sorumluluk kapsamında, Enerjimiz Çevre projeleri ile SEÇ konusunda öğrencilere yönelik 4000 adam-saat bilgilendirme yapılmıştır.

Rafinerilerde "önlem alıcı" bir SEÇ kültürü oluşturmayı hedefleyen Tüpraş, iki yılda bir çalışanlarının şirketin SEÇ yaklaşımları konusundaki fikirlerini almaktadır. 2009 yılsonunda yapılan SEÇ Kültür Anketleri sonucunda, çalışanlarına göre Tüpraş'ın SEÇ kültürü "Hesaplı Dengeli" den, "Önlem Alıcı"ya doğru yükselen bir eğilim göstermektedir.

Tüpraş'ın SEÇ politikalarını iyileştirmek ve geliştirmek için 2007, 2008 ve 2009 yıllarını kapsayan SEÇ performans göstergeleri takip edilerek raporlanmış, 2010-2014 yıllarını kapsayan beş yıllık plan oluşturulurken, bu çalışmalar esas alınarak yeni hedefler belirlenmiştir. Aynı zamanda Koç Topluluğu'nun Küresel İlkeler Sözleşmesi kapsamında yayımlayacağı rapor doğrultusunda da göstergeler izlenmektedir.

Her rafineride özelleştirme sonrası uygulanmaya başlanan yeni SEÇ uygulamalarının ne kadar sağlıklı işlediklerini ölçmek amacıyla Shell Global Solutions International'dan bağımsız bir gözlemcinin katılımı ile kontroller yapılmıştır. Uygulamadaki aksaklıklar yönetim kademesine düzeltici faaliyetler ile raporlanmıştır.

Rafinerilerde "Görünür Liderlik" uygulaması kapsamında, tüm yöneticiler emniyet turlarına katılmaktadır. Emniyet turları ile yönetim sistemlerine göre uygulamadaki eksikler tespit edilmekte, edinilen bulgulara göre aksiyon planları hazırlanmakta ve çalışanların da katkısı sağlanarak gerekli önlemler alınmaktadır.

"Gönülden ve İnanarak" çalışma çerçevesinde, bütün rafinerilerde rafineri müdürleri, insan kaynakları müdürleri ve teknik müdürlerin katıldığı bir SEÇ anketi yapılmıştır. Sistem, ankete katılan kişilerin seçtikleri beş kişi tarafından değerlendirilerek çevrelerine verdikleri SEÇ mesajlarının değerlendirilmesi üzerine kurulmuştur. Çalışma sonucunda çıkan verilere dayanarak bütün rafinerilerdeki her müdür SEÇ konusunda görünür liderliğini artırmak üzere bir kişisel, bir de kurumsal aksiyon almıştır.

Entegre yönetim sistemi gereği yapılan çapraz iç tetkikler haricinde, Tüpraş SEÇ-K Yönetim Sisteminin bir parçası olan Bağımsız SEÇ denetimlerine, 2009 yılında oluşturulan standart doğrultusunda başlanmıştır. Denetlemelerde rafinerilerde iş güvenliği, sağlık ve çevre konularında detaylı gözlemler yapılmakta, bulunan bulgular için açılan gerekli düzeltici faaliyetler ile rafinerilerin daha sağlıklı, tehlikesiz ve çevreye duyarlı olması sağlanmaktadır. Ortaya çıkan bulgularla ilgili aksiyonlar oluşturulmuş ve Aralık ayında takip denetimleri yapılmıştır.

Tüm çalışanların yıllık periyodik sağlık kontrolleri ve çalışma şartları nedeniyle özel muayene ve tetkik gerektiren birimlerde çalışanların kontrolleri ile portör muayeneleri yapılmaktadır.

Risk Yönetimi

Tüpraş, faaliyetlerinin tüm risk düzeylerini göz önünde tutarak; riskleri ortadan kaldırma veya kabul edilebilir ve uygulanabilir seviyeye düşürmeyi hedeflemektedir. Risklerin farkında olunmasında, derecelendirilmesinde, yönetilmesinde, kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmesi amacıyla Risk Değerlendirme Tablosu (RDT) kullanılmaktadır.

Rafinerilerden temsilcilerin katıldığı bir HAZOP (Hazard and Operability Studies- Tehlike ve İşletilebilirlik Çalışması Metodolojisi) kursu düzenlenerek, metodoloji hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Şirketçe kabul edilen risk bazlı yaklaşım gereği yeni projelerin HAZOP değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Meydana gelen olayların potansiyel risk derecesine göre yapılan analizler sonucunda tespit edilen kök nedenler giderildiğinde, olaylarda kayda değer bir azalma görülmektedir. Bu analizler, yalnızca Tüpraş rafinerileri değil, diğer rafinerilerde ve hatta sektör genelinde meydana gelen olaylar da göz önünde bulundurulurken yapılmaktadır. Rafinerilerde meydana gelen olaylar diğer rafinerilere de duyurulmakta ve "Emniyet Konuşması" yoluyla paylaşılmaktadır.

Şirketi ve çalışanları ileriye dönük kaza ve felaketlerden koruyacağı düşünülen, ucuz atlatma, emniyetsiz durum ve maddi hasar tespit konularında "Olay Raporu" tutma uygulamasına tüm rafinerilerde devam edilmektedir.

Tehlike ve Etkilerinin Yönetim Sürecinde (TEYS) risklerin belirlenmesi, yönetilmesi, kritik işlere kaynak (işgücü, para vb.) aktarılmasına öncelik verilmesi sağlanmaktadır. Bu amaçla SEÇ ile ilgili tehlikelerin kayıtları tutulmakta ve risk değerlendirmeleri yapılmaktadır.

TEYS'in bir parçası olan sağlık risk değerlendirmesi konusunda, işyeri hekimlerine detaylı eğitimler verilmiştir. Her rafineride eğitim alan temsilcilerin katılımıyla rafinerilerdeki kronik sağlık tehlike envanterleri çıkartılarak, risk değerlendirmelerinin yapılması ve sağlık risk değerlendirme standardının oluşturulmasıyla çalışanların maruz kalacağı sağlık riskleri önceden tespit edilip, proaktif bir yaklaşımla kontrol altına alınacaktır.

ÇEVRE

Tüpraş rafinerilerinin çevresel yükümlülüklerinin değerlendirilmesi kapsamında yapılan değerlendirmelere göre alınan aksiyonların 2009 yılı tamamlanma oranı %100'dür. Tüpraş, çevre yönünden düşük risk grubunda yer almaktadır.

Sera Gazı ve Hava Emisyonlarının İzlenmesi

Tüm rafinerilerde The Intergovernmental Panel of Climate Change (IPCC) Tier-1 yaklaşımı kullanılarak, sera gazı emisyon değerleri hesaplanmaktadır. Tüpraş rafinerileri, IPCC Tier 3 yaklaşımı olan en üst doğruluk seviyesinde hesaplama yapabilmek amacıyla akredite laboratuvarlarında gerekli analizleri yapmakta ve aynı zamanda konusunda yetkin bir kuruluş olan TÜBİTAK'la çalışmalarını sürdürmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından da işletmelerin tükettikleri yakıta göre yakma kaynaklı emisyonları, IPCC yöntemine göre hesaplanmaktadır. Bu kapsamda Tüpraş rafinerilerinin kazan ve fırınlarında yakılan yakıttan kaynaklı toplam doğrudan sera gazı emisyonu 4,8 milyon ton CO₂ eşleniğidir.

Sera gazı emisyonlarının tespitiyle birlikte, emisyonları azaltmak amacıyla başlatılan enerji verimliliği ve tasarruf projeleri de devam etmektedir.

Tüpraş rafinerileri, A Grubu emisyon izin belgelerine sahiptir. Tüm rafinerilerde emisyon raporları yönetmelikte belirtilen iki yıllık süre ve ilave ünitelerden dolayı yenilenmiştir. İzmit ve Batman Rafinerilerinde, bacalara takılan sürekli emisyon izleme analizörlerinin ölçüm sonuçları, İl Çevre ve Orman Müdürlükleri tarafından online olarak izlenmektedir. İzmir ve Kırıkkale Rafinerilerinde de bacalarda sürekli emisyon izleme analizörleri mevcuttur. Bu rafinerilerin sonuç raporları periyodik olarak İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine gönderilmektedir.

Rafinerilerde Uçucu Organik Bileşik (UOB) emisyonlarının azaltılması amacıyla ürün tanklarına çift sızdırmazlık sistemleri yapılmıştır. İki rafineride API seperatörlerinin üzeri kapatılmıştır. Diğer iki rafineride ise su sisi yöntemiyle UOB'ler tutulmaktadır.

Halon içeren yangın söndürme sistemleri, ozon tabakasına zarar vermeyen FM-200 bulunan yangın tüpleri ile kloroflorokarbon (CFC) içeren laboratuvar kimyasalları da alternatif kimyasallarla değiştirilmiştir. Poliklorlu Bifeniller (PCB) içeren trafo yağlarının değişimi yapılmıştır.

Su Kalitesinin İzlenmesi ve Suyun Geri Kazanılması

Tüm Tüpraş rafinerileri, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında gerekli görülen deşarj izinlerine sahiptir. Atık sular fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtmalardan geçirilerek, yönetmeliklerde belirtilen limitlerin altında deşarj edilmektedir.

Su Ürünleri Yönetmeliği'nde belirtilen parametrelerin kontrolü için akredite bir laboratuvar da testler yaptırılmaktadır. Rafineriler deşarj izinlerinde belirtilen parametreleri, debilerine göre tespit edilen aralıklarda analiz yaparak raporlamaktadır. İzmir Rafinerisi'nde ve bu yıl devreye alınan İzmit Rafinerisi'ndeki Atık Su Geri Kazanım Üniteleri ve tüm rafinerilerde prodesten 11,3 milyon m³ su geri kazanılarak, soğutma suyu, yangın suyu, kazan besleme suyu ve buhar üretimi gibi işlemlerde kullanılmaktadır.

Atık Yönetimi

Tüm Tüpraş rafinerilerinde katı, tehlikeli ve tıbbi atıklar kaynağında ayrıştırılarak, etkin bir şekilde kontrolü ve lisanslı firmalar tarafından bertarafı sağlanmaktadır. ISO 14001 kapsamında yapılan Katı ve Tehlikeli Atık Yönetimi Standardı'na yönelik çalışmalar aralıksız yürütülmektedir. 2009 yılında tehlikeli atıkların bertarafı

için 7,6 milyon TL ödeme yapılmıştır. Tüm tehlikeli/tehlikesiz atıkların kaynağında ayrıştırılarak uygun depolama koşullarında depolanması ve atık cinsine göre lisanslı firmalara gönderilmesi konusunda kontrolün sağlanması amacıyla SAP üzerinden Atık Yönetim Programı oluşturulmuş, 2010 Şubat ayında devreye alınmıştır. Bu kapsamda;

- Atıkların olduğu noktada ve ünitelerde ayrıştırılmasının sağlanması,
- Sahalara giriş öncesi, tüm atıkların tartılarak miktarların elektronik ortamda işlenmesi,

- Atık nakliyesi yapan lisanslı tüm firmaların, araçlarının, sürücülerin sistemde tanımlı olması, Atıkların kodlarına uygun olarak lisanslı tesislere gönderiminin takibinin yapılması, bertarafa ve satışa giden atıklar için hazırlanan formların yasal süreçlere uygun olarak takibinin yapılması sağlanacaktır.

Çevresel Risklerin Kontrolü

Riskleri önceden belirlemek ve kontrol altına alarak en aza indirmek amacıyla 2009 yılında oluşturulan Çevre Boyut Belirleme ve Değerlendirme Standardı kapsamında, rafinerilerde kronik etkiye sahip tehlikelerin çevre boyutları değerlendirmeye başlanmıştır. Akut etkiye sahip tehlikeler ise Tehlike ve Etkilerinin Yönetimi kapsamında, Bow-Tie Analizi ile değerlendirilmektedir.

Meydana gelen çevre olayları dahil tüm olaylar Olay Sınıflandırma, Araştırma ve Raporlama (OSAR) Standardı'na göre raporlanmakta ve ortak veritabanına yüklenmektedir. Risk Değerlendirme Tablosu kullanılarak belirlenen risk derecesine göre yapılan kök-neden analizi sonucunda, gereken önlemler alınmaktadır. Olayların sonuçlarından çıkarılan dersler ve kazanılan deneyimlerin paylaşılması, her türlü olumsuzluğu en aza indirerek performans artışının sürekliliği sağlanmaktadır.

Proseslerde kullanılan kimyasalların seçiminde malzeme güvenlik bilgi formları incelenerek, insan sağlığına ve çevreye zararlı olmayanlar tercih edilmektedir.

Kıyı tesislerinin riskleri tekrar değerlendirilerek acil müdahale planlarını yenilemek amacıyla yetkin bir firmayla 17 Eylül 2007 tarihinden bu yana sözleşmeli olarak çalışılmaktadır. Kıyı tesisleri olan İzmit ve İzmir Rafinerileri'nin acil müdahale planları, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı'nca onaylanmıştır. Bu kapsamda;

- İzmit Rafinerisi'ne 3.000 metre şişme bariyer, dört adet yağ toplayıcı, karada ve denizde geçici depolama tankları mevcuttur.
- İzmir Rafinerisi'ne 1.250 metre şişme tip bariyer, 500 metre fence bariyer, iki adet 30 m³/saat kapasiteli yağ toplayıcı, iki adet kirliliğe müdahale için deniz botu, yüzer depolama tankları, geçici depolama tankları ve diğer deniz kirliliği mücadele ekipmanları mevcuttur.
- İlgili personel birinci ve ikinci seviye deniz kirliliği ile mücadele eğitimlerine sahiptir. İskele ve gemilerde meydana gelebilecek yangın ve mahsul kaçaklarına müdahale edebilecek su ve köpük püskürtme sistemleri ile donanımlı römorkörler bulunmaktadır. Denizde meydana gelebilecek büyük mahsul kaçaklarına etkin bir şekilde müdahale edilebilmek üzere, uluslararası yetkin bir firma olan Oil Spill Response Ltd. (OSRL) ile anlaşma yapılmıştır.

Rafineriler, buldukları bölgelerdeki kamu ve özel kuruluşlarla birlikte ortak tatbikatlar yapmaktadır. Bu kapsamda, denizde meydana gelebilecek kazalar sonucu oluşacak kirliliğe zamanında müdahale etmek ve bu konuda kurumlar arası işbirliğini sağlamak amacıyla, oluşturulan senaryolar doğrultusunda 2009 yılında, kıyı tesislerinde dört adet tatbikat gerçekleştirilmiştir.

Proseslerde kullanılan kimyasalların seçiminde malzeme güvenlik bilgi formları incelenerek, insan sağlığına ve çevreye zararlı olmayanlar tercih edilmektedir.

Çevre konusunda ulusal ve uluslararası mevzuatta yapılan değişiklikler ve iyi uygulamalar konusunda Tüpraş'ın bilgilendirilmesi, öncelikle atık yönetimi, yeraltı ve su kirliliğiyle ilgili danışmanlık yapmak üzere, konusunda uzman bir firmayla danışmanlık sözleşmesi yapılmıştır. Çalışanları ve paydaşlardan olan yöre halkını rafineri faaliyetlerinden kaynaklanan akustik etkilerden korumak amacıyla çevresel gürültü ölçümleri yaptırılmaktadır. Akredite bir kuruluşa akustik gürültü ölçüm raporları hazırlattırılarak, Çevre ve Orman Bakanlığı'na onaya gönderilmiştir.

Denetim ve Gözden Geçirmeler

ISO 9001:2000 Kalite, ISO 14001 Çevre; OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri Standartları kapsamında, Şirket içi tetkikçiler tarafından iç denetimler, akredite olmuş kuruluşlar tarafından dış denetimler yapılmaktadır.

2009-2013 yıllarını kapsayan 5 yıllık planın oluşturulması çerçevesinde, 2008 yılından itibaren tehlikeli atık ve döküntü sayısı göstergeleri izlenmektedir. 2010-2014 yıllarını kapsayan 5 yıllık plana ise geri kazanılan su ve emisyonların takibi ilave edilmiştir. Ayrıca Koç Topluluğu'nun Küresel İlkeler Sözleşmesi kapsamında yayımlayacağı rapor doğrultusunda toplam 15 çevre göstergesi izlenerek raporlanmıştır.

Tüpraş rafinerilerinin çevresel yükümlülüklerinin değerlendirilmesi kapsamında, ICC firmasıyla Şubat 2005'te sözleşme imzalanmış, takip eden yıllarda yenilenmiştir. Yapılan değerlendirme sonucu alınan aksiyonların tümü tamamlanmıştır. 2006 yılında bu yana yapılan harcama ise 105,9 milyon TL'dir. Projelerin tamamlanması sonucunda, ICC tarafından Tüpraş, çevre yönünden düşük riskte değerlendirilmiştir.

Rafinerilerin Çevre Birimleri, Genel Müdürlük Emniyet Çevre Kalite Müdürlüğü Başkanlığı'nda üç ayda bir toplanarak çevre konusunda yaptıkları ve yapacakları çalışmalarını değerlendirmekte, yasal mevzuata uyumu takip etmektedir.

Rafinerilerin çevre performansı Genel Müdürlük SEÇ Denetim Ekibi, Koç Topluluğu Çevre Komisyonu, bağımsız kuruluşlar, sigorta şirketleri, İl Çevre ve Orman Müdürlükleri ve Belediyeler tarafından denetlenmektedir.

Koç Topluluğu bünyesinde oluşturulan Çevre Kurulu'nda yeni mevzuat ve bu kapsamda yapılması gerekenler görüşülerek yöntem belirlenmekte, raporlanan çevre göstergeleri ile ilgili olarak raporlama yöntemlerinde en iyi uygulamalar tespit edilmektedir.

Çevre Yatırım Projeleri

Deniz Suyundan Kullanma Suyu Üretilmesi (Desalinasyon)

İzmir Rafinerisi'nin su ihtiyacının karşılandığı Güzelhisar Barajı'na alternatif planlar yapılmıştır.

Rafineriye su temininin, üretimi aksatmaması için alternatif su kaynağı olan deniz suyunun işlenerek kullanılabilir hale getirilmesi planlanmıştır.

Kurulacak desalinasyon tesisi ile deniz suyu içinde bulunan safsızlıklar giderilerek, kullanılabilir su elde edilecektir. İlk etapta rafinerinin yıllık yaklaşık 9,83 milyon m³ (günlük maksimum 31.000 m³) su

gereksiniminin %50'sinin deniz suyu ile karşılanması hedeflenmektedir. Tesis, günde 15.600 m³ su işleyecek kapasitede olacaktır. Böylece, su ihtiyacının temininde herhangi bir aksama yaşanması riski minimum seviyeye indirilmiş olacaktır. Yatırım, araştırma-geliştirme aşamasındadır.

Flare Gaz Geri Kazanımı

İzmit Rafinerisi'nde 3 ton/saat kapasiteli flare gaz geri kazanım projesinin 2010 yılının ilk çeyreğinde devreye alınması planlanmıştır. Bu proje ile 20.148 ton doğal gaz/yıl yakıt tasarrufu ile 54.340 ton/yıl sera gazı emisyon azaltımı sağlanabilecektir.

Yağlı Atık Su Arıtma Çamurlarında Yağ ve Suyun Geri Kazanımı

İzmir Rafinerisi bünyesinde mevcut yağlı atık su arıtma çamurları, dekantör ve kurutucu sistemlerine alınarak toplamda 13.753 kg çamur susuzlaştırılmış ve 3.300 kg yağ geri kazanılmıştır. Bu sistemlerle çamurlar kurutma yataklarında minimum süre bekletilmiş, emisyon oluşumu minimum düzeye indirilmiş, çamurlar maksimum kuruluk oranlarına ulaştırılarak, mevcut atık hacimleri azaltılmış ve yağ ile suyun geri kazanımı sağlanmıştır.

Kazanlarda NO_x Emisyonlarının Azaltılması

2009 yılı içinde İzmir Rafinerisi'nde kazanlara düşük NO_x brülörleri monte edilerek, NO_x emisyonlarının minimuma indirilmesi sağlanmıştır.

KALİTE

Tüpraş, Toplam Kalite Yönetimi'nde sürekli bir gelişim aracı olan EFQM Mükemmellik Modeli'ni uygulamaktadır.

Tüpraş, tüm faaliyetlerinde kalite, çevre, toplum ve çalışan sağlığına olan duyarlılığı ön planda tutmaktadır.

2009 yılında, Tüpraş rafinerilerinin ayrı ayrı sahip olduğu ISO 9001 Kalite, ISO 14001 Çevre, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri belgeleri tek bir belgede toplanarak, kalite standartlarını sağlama yeteneği geliştirilmiş ve rafineriler arasında kalite dengesi sağlanmıştır.

Tüpraş, Yönetim Sistemleri belgelerine sahip olmayı, toplam kalitede varılacak son nokta olarak değil, yalnızca bir aşama olarak değerlendirmekte ve tüm çalışmalarını bu görüş doğrultusunda sürdürmektedir.

Tüpraş, Ulusal Kalite Hareketi ve Mükemmelliğe Yolculuk Programı'na katılımın ilk adımı olan İyi Niyet Bildirgesi'ni Türkiye Kalite Derneği ile 4 Nisan 2006 tarihinde imzalayıp, Toplam Kalite Yönetimi'nde sürekli bir gelişim aracı olan EFQM Mükemmellik Modeli'ni uygulamaya almıştır. Tüpraş, Mükemmellikte Yetkinlik Belgesi'ne sahiptir.

EFQM Mükemmellik Modeli, Toplam Kalite Yönetimi ve Problem Çözme Teknikleri eğitimleri ile yönetici ve çalışanların eğitimlerine devam edilmektedir. Katılımcılar, eğitimlerden kazanımlarını ve problem çözümünde ulaştıkları sonuçları üst yönetim ile paylaşmak için "Kalite Yolcuları" adında gönüllü bir çalışma grubu kurmuştur. Tüpraş çalışanları, benzer çalışmalar ve sunumların sürekli iyileşmeye katkıda bulunacağına inanmaktadır.

Çalışanlar, verimlilik artırılması, kalitenin iyileştirilmesi, iş sağlığı ve güvenliğinin artırılması gibi konularda yaratıcı ve yenilikçi düşüncelerini Rafine Öneriler Sistemi ile yönetime iletmeye devam etmektedir.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ

Tüpraş'ta enerji verimliliği kapsamında 2008 yılında 35, 2009 yılında ise 51 adet proje tamamlanmış ve 73,4 milyon ABD doları artı değer yaratılmıştır.

Tüpraş personeli tarafından başlıcaları, buhar trap bakım onarımı, kazan ve fırınlarda verim artırımı, buhar- elektrik optimizasyonu, kazanlarda üretim optimizasyonu, izolasyon kayıplarının giderilmesi ve kondanse geri kazanım olmak üzere, 2008 yılında 35, 2009 yılında ise 51 adet enerji verimliliği projesi tamamlanmış ve 73,4 milyon ABD doları artı değer yaratılmıştır.

Özet Enerji Tasarruf Tablosu

ENERJİ TASARRUF PROJE GETİRİLERİ	MİLYON ABD DOLARI
2008	41,8
2009	31,6
TOPLAM	73,4

Rafinerilerde Yürütülmeye Devam Eden Enerji Verimliliği Çalışmaları

Dört rafineride halen devam etmekte olan ve sürekli takip edilen enerji projelerinden en önemlileri, doğal gaz / fuel oil yakıt optimizasyonu, izolasyon kayıplarının önlenmesi, buhar-güç iyileştirmesi, kazan ve fırınlarda temizlik uygulaması, frekans konverter uygulamaları ve yanma veriminin artırılmasıdır. Bu uygulamalar sayesinde, toplam 121.460 ton CO₂ emisyon azaltımı sağlanmıştır.

İzmit, İzmir ve Kırıkkale Rafinerileri İçin Enerji Verimliliği Artırma Projesi

Proje ile rafinerilerin Vakum, DHP, Kükürt Ünitelerinde proses iyileştirmeleri, ısı entegrasyonu, ısı kazanımı, hot seperatör uygulaması, kompresör iyileştirmeleri ile enerji verimliliğinin artırılması amaçlanmıştır. 2009 yılında tamamlanan etüd sonrası 2010 yılında detay mühendislik çalışmaları da yapılarak, tespit edilecek konular uygulamaya geçirilecektir. Çalışma, İzmit Rafinerisi'nde HDS Hydro Desulfurization/ DHP Diesel Hydro Processing Üniteleri; İzmir Rafinerisi'nde NHT Nafta Hydrotreater/HDS Hydro Desulfurization/ HDS Hydro Desulfurization/DHP Diesel Hydro Processing Üniteleri ve Kırıkkale Rafinerisi'nde CDU Atmosferik Distilasyon/ VDU Vakum Distilasyon Ünitelerinde yapılmıştır.

Tespit edilen bütün projelerin uygulanması halinde 81,78 Gcal/h enerji tasarrufu karşılığı 8,5 ton/h fuel oil tasarruf sağlanabilecektir. Bunun emisyon karşılığının ise yıllık 148.900 ton CO₂ olacağı tahmin edilmektedir.

İzmit ve İzmir Rafinerileri İçin Enerji Optimizasyonu Yazılımının Kurulması (Prosteam)

Projenin amacı, enerji giderlerinin %2-5 arasında azaltılmasıdır. Kurulacak olan program, Process Historical Data (PHD) sistemlerinden online bilgi alarak, en düşük maliyetli işletme şartlarını raporlamaktadır. Sağlanacak yakıt tasarrufu ile aynı zamanda emisyon azaltımı da yapılacaktır. Optimize edilen şartlar için program tarafından otomatik hesaplanmaktadır. İzmit ve İzmir Rafinerilerinde Ocak 2010'dan itibaren online olarak artış ve azalışlar izlenebilecektir. Yakıtlarda yapılacak %2 tasarrufla, 30.000 ton/yıl CO₂ azaltımı sağlanacaktır.

İzmit Rafinerisi'nde Gün Işığı ile Aydınlatma

Proje, İzmit Rafinerisi Metal Mekanik Atölyesi'nde uygulanmıştır. Atölye tavanına güneş ışığı toplayıcıları monte edilerek ve gün ışığında aydınlatma lambaları kapatılarak elektrik tasarrufu sağlanmıştır. Temmuz 2009'da devreye alınan proje ile aydınlatmalar yılda 2100 saat kapatılabilecektir. Bunun enerji karşılığı yılda 31.500 kWh olup, toplam 16.220 kg CO₂ azaltımı sağlayacaktır.

İNSAN KAYNAKLARI POLİTİKASI VE TÜPRAŞ ÇALIŞANLARI

Rafinaj sektöründe nitelikli ve deneyimli işgücü çok önemlidir. Sahip olunan insan kaynağının geliştirilmesi hedefi doğrultusunda, son üç yılda 1.410 nitelikli genç personel Tüpraş ailesine katılmıştır.

Tüpraş'ın İK Vizyonu

Tüpraş, en büyük yatırımını insan kaynağına yapmakta, bu konuyu şirket hedef ve değerleri kapsamında ele almaktadır. Sahip olunan nitelikli insan kaynağı Tüpraş'ın en önemli sermayesi ve başarılarının oluşmasındaki en önemli itici güçtür. Tüpraş'ta insan kaynakları süreçleri vizyon ve amaçların ışığında büyük bir titizlikle yönetilir. İnsan kaynaklarında hedef, insan kaynağını nitelikleri bakımından sürekli geliştirerek küresel rekabette kalıcı üstünlük haline getirmektir.

Tüpraş, insan haklarının korunması ve yüceltilmesi anlamında temel yönetim anlayışını, yasal zorunlulukların da ötesinde, BM Küresel İlkeler Sözleşmesi çerçevesinde oluşturmaktadır. Personel temini sürecinde nitelikli işgücüne öncelik verilmesi ve personelin çalışma ortamında en etkin ve verimli biçimde değerlendirilmesi, Tüpraş'ın insan kaynakları politikasının temelini oluşturmaktadır.

2009 yılında, İnsan Kaynakları Politikası çerçevesinde, genç ve yönetici profiline uygun nitelikte 140 personel Tüpraş'a katılmıştır.

Yılsonu itibariyle 211'i Genel Müdürlük, 1.373'ü İzmit, 1.206'sı İzmir, 911'i Kırıkkale, 429'u Batman Rafinerisi olmak üzere toplam 4.130 personel çalışmaktadır.

Şirket, eğitimin verimli bir gelişim için vazgeçilmez unsur olduğuna inanmaktadır. Kariyer planları tüm çalışanların kişisel ve mesleki yetkinliklerini artırma hedefi doğrultusunda yapılmaktadır. Bu hedefin gerçekleştirilmesi için şirket içi eğitim programlarının yanı sıra yurtdışında ve yurtdışında çeşitli eğitim kurumlarının sunduğu hizmetlerden de yararlanılmaktadır. 2009 yılında toplam 11.952 kişi 133.457 adam saat eğitim almıştır.

Sahip olunan insan kaynağının geliştirilmesi hedefi doğrultusunda iş barışında, çalışan motivasyonunda hiçbir olumsuzluk yaşanmadan, son üç yılda 1.410 nitelikli genç personelin Tüpraş ailesine katılımı sağlanarak, işgücünde 1/3 oranında yenilenme gerçekleştirilmiştir.

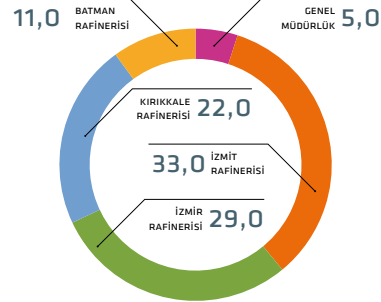
Tüpraş'ın İnsan Kaynakları platformundaki vizyonu, "Doğru İşe Doğru İnsan", "Performansa ve Yetkinliklere Bağlı Ücret", "Başarıya Bağlı Değerlendirme", "Herkes İçin Eşit Fırsat" ilkeleri doğrultusunda, insan gücünü sürekli geliştirmek ve rekabet ortamında kalıcı bir üstünlük sağlamaktır.

Kapsam Dışı ve Kapsam İçi Çalışanların Aldığı Adam-Saat Eğitim

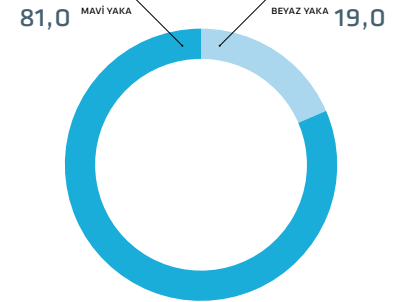
	ÇALIŞAN SAYISI	TOPLAM EĞİTİM SAAT	KİŞİ BAŞINA ORTALAMA EĞİTİM SAAT
BEYAZ YAKA	765	51.265	67,0
MAVİ YAKA	3.365	82.193	24,4
TOPLAM	4.130	133.457	32,3

ÇALIŞAN DAĞILIMI
(%)

ÇALIŞAN DAĞILIMI
(%)

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK

Tüpraş, Kurumsal Sosyal Sorumluluk alanındaki çalışmalarını iş hedefleri, yönetim stratejisi ve çalışma kültürüne yerleştirip geliştirmeyi ve bu alanlardaki performansını uluslararası ölçütlere göre raporlamayı hedeflemektedir.

Tüpraş yönetiminin ve çalışanlarının amacı, ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını karşılarken, sektörel gelişimde öncü ve etkin rol oynayarak, hissedarlar, iş ortakları ve toplum için değer yaratmaktır. Tüpraş, amaçlanan hedeflere ulaşmak için yeni uygulamaları önceliklerine göre hayata geçirmekte ve güvenilir, emin adımlarla yolunda ilerlemektedir. Tüpraş'ın yönetim anlayışında önem verdiği konuların başında, etki alanı içinde bulunan paydaşlarıyla ilişkilerini geliştirmek yer almaktadır. Tüpraş, Kurumsal Sosyal Sorumluluk alanındaki çalışmalarını iş hedefleri, yönetim stratejisi ve çalışma kültürüne yerleştirmeyi, geliştirmeyi ve bu alanlardaki performansını uluslararası ölçütlere göre raporlamayı hedeflemektedir. Dolayısıyla, faaliyetlerinden etkilenen ve faaliyetlerini etkileyecek tüm taraflarla etkili, şeffaf ve etik bir iletişim stratejisi oluşturmayı, sosyal, ekonomik ve çevresel sorumluluklarını Şirket stratejisine yerleştirmeyi ve sonuçların sürdürülebilirliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

Eğitime Destek

Maket Rafineri Tesisi ve Uygulama Laboratuvarı

Batman Rafinerisi TCC Ünitesi, proses teknolojisinin yetersizliği ve çevresel etkileri nedeni ile 1994 yılında devre dışı bırakılmış, mekanik bütünlüğünü yitirmesi, emniyet ve sağlık riskleri taşıması nedenleriyle de 2007 yılında demonte edilmiştir.

Ünitenin demonte edilmesi işinde görev yapan rafineri çalışanlarının önerisi ile ortaya çıkan hurda ekipmanın Batman Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Rafineri ve Petrokimya Bölümü için "Maket Rafineri ve Uygulama Laboratuvarı" olarak değerlendirilmesine karar verilmiştir. Üniversite yönetiminin de konuya olumlu yaklaşımı üzerine, projenin kapsamına Batman Rafinerisi'ndeki yetkin personelin okulda gönüllü eğitmenlik yapması ve öğrencilerin rafineri tesislerinde pratik öğrenim görmesi de eklenerek protokol imzalanmıştır. Üniversite ile proje konusunda mutabık kalınması sonrası, hurda ekipman Rafineri ve Petrokimya Bölümü'nde tahsis edilen sahaya nakledilmiş ve maket rafineri olarak yeniden inşa edilmiştir. Maket Rafineri ve Uygulama laboratuvarı, 16 Haziran 2009 tarihinde düzenlenen törenle açılmıştır.

Proje ile

- Tamamı hurda malzeme olarak bertaraf edilecek TCC Ünitesi (Plant-200) ekipmanlarından kalıcı bir laboratuvar oluşturulmuştur.
- Maket tesisin, konusunda bilinen, gerçeğe en yakın ve en nitelikli laboratuvarlardan biri olması tescil edilmiştir.
- Gönüllülerin bir eğitim-öğretim dönemi içinde yalnızca birkaç saat ayırmaları ile üniversite-sanayi işbirliği sağlanmıştır.
- Öğrencilerin operatör niteliklerine daha yakın ve daha donanımlı bir şekilde mezun olmalarına katkıda bulunulmuştur.

23 Nisan Şenlikleri

Proje ile Yüce Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün dünya çocuklarına armağan ettiği 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı formel kalıpların dışında kutlayarak, Tüpraş tesislerinin bulunduğu bölgelerde yaşayan çocuklara gerçek bayram sevincini yaşatmak hedeflenmektedir. İlköğretim çağındaki çocuklar, mutluluk ve coşku içinde, eğlenceli etkinliklerle, dolu dolu bir bayram yaşamaktadır.

Şems Hareketi Yayılıyor, Körfez'de 100 Gülyüz Projesi

2008 yılında Batman'da gerçekleştirilen projenin diğer rafinerilerin bulunduğu kentlerde de hayata geçirilmesi hedeflenmiş ve Körfez'de 100 Gülyüz, 2009 Nisan ayı itibarıyla yaşama geçirilmiştir. Projenin amacı,

- Ekonomik sorunlar, eğitimsizlik, bölünmüş aileler ve/veya yetersiz düzeyde aile ilgisi nedeniyle topluma uyum sorunları yaşayan, sosyal yaşam becerileri düşük öğrencilerin,
- Yetersiz bilinç düzeyi, aile içi zayıf iletişim ve artan toplumsal şiddet eğilimi sonucu çocuklarına yeterli psikolojik, duygusal destek sağlayamayan ailelerin,

- Kişisel ve mesleki gelişim, ergen psikolojisi konularında farkındalık yaratacak kaynaklara erişim olanakları kısıtlı olan öğretmenlerin uyum sorunlarına katkıda bulunmaktır. Proje, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, okul müdürleri ve öğretmenler ile işbirliği yapılarak hayata geçirilmiştir.

Lise 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerinin yer aldığı projenin amaçlarından biri de "Meslek ve Yaşam Koçluğu" yaklaşımıyla, Tüpraş çalışanları ile hedef kitle öğrencileri arasında iletişim ve danışma ağı kurmak, doğru mesleği seçmelerinde yardımcı olmak, Mesleki Tanıtım Etkinlikleri ve Kişisel Gelişim Eğitimleri ile de bunu desteklemektir.

Proje kapsamında yer alan öğrenciler için, projede yer alan Tüpraş gönüllülerinin de katılımıyla rafineri turu, Rahmi Koç Müzesi gezisi, tiyatro gösterimi ve piknik organizasyonları düzenlenmiştir. Ayrıca ailelerin de katılımıyla kahvaltı ve tiyatro organizasyonları düzenlenmiştir. Projenin, kapsamındaki öğrencilerin kişisel gelişimlerinde pozitif ilerlemeler sağlanması beklenmektedir. Öğrencilerle yapılan değerlendirmeler sonrasında, beklenen faydalara büyük oranda ulaşıldığı gözlemlenmektedir.

Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın altı adet Ateşböcekleri Gezici Öğrenim Birimi'nin iki yıllık işletme sponsorluğu Tüpraş tarafından üstlenilmiştir.

Gücümüz, Enerjimiz

Enerji verimliliği ve tasarrufu konusunda yapıcı yaklaşımlar ve çevrenin korunmasına ilişkin yatırımlar, Tüpraş'ın kurumsal davranış biçimi haline gelmiştir. Bu davranış biçimini toplumsal tabana yaymak ve paydaşlarıyla ortak bir vizyona dönüştürmek amacıyla geliştirilen projede,

- Okullarda Enerji ve Çevre Kulüpleri oluşturarak farkındalık eğitimleri vermek,
- Aileleri, öğretmenleri, ilköğretim, lise ve üniversite gençlerini, konu ile ilgili olarak geliştirmeye dayalı workshop çalışmaları yapmak,
- Resmi ve özel kurumlar ve STK'lar ile ortak çalışma davranışı geliştirmek,
- Enerji ve çevre ile ilgili sorunların evrensel ve tüm dünyanın birincil sorunu olduğuna dikkat çekmek amacı ile uluslararası katılımcıları da projeye dahil ederek, paydaşlara farklı bakış açıları kazandırmak,
- Temiz çevre, temiz enerji öngörüsünü ve davranışını toplumda oluşturmak ve bu bilinç ışığında kalıcı davranış biçimi geliştirmek amaçlanmıştır.

Projenin beyaz ve mavi yaka çalışanlarca sahiplenilmesi ve ortak çalışmalarda bulunulması ile çalışan bağlılığına katkı sağlanmıştır. Çalışan ailelerinin ve çocuklarının katılımı ile şirket kültürünün benimsenmesine ve konuya ilişkin duyarlılık sağlanmasına katkıda bulunulmuştur. Tüm paydaşlar ile proje süresince etkin bir iletişim kurularak,

kurumsal algının gelişmesine pozitif katkı sunulmuştur. Projede gönüllü çalışmak üzere Amerika, Güney Kore, Slovenya, İsviçre gibi ülkelerden gelen üniversiteli gençler ile Batman, Dicle, İnönü gibi üniversitelerin farklı bölümlerinde öğrenim gören gençler, Tüpraş'lı ailelerle çocukları ve 21 okuldan gelen Enerji ve Çevre Kulüplerinden sorumlu öğretmenler ile proje kapsamında 15 gün süresinde ortak çalışmalar yaparak, bilgi ve kültürel etkileşime katkı sağlanmış; farklı kültürlerin ve bakış açılarının tanınmasına önayak olunmuştur. Tarihi miras sayılan Hasankeyf ve Malabadi gibi yerleşim yerlerinde yapılan çevre temizliği çalışması ile aynı zamanda tarihi mirasa sahip çıkma bilincinin gelişmesine de katkı sağlanmıştır.

Proje ile Batman kamuoyunda tanınan isimlerden ve paydaşlardan birer katılımcı ile Atık Yönetim Sistemi Kurulu oluşturulması kararlaştırılmış, hayata geçirilmiş ve aktif çalışması için Atık Yönetim Kurulu Tüzüğü hazırlanmıştır. Farklı ülkelerden gelen gönüllüler ile çevresel sorunlara dikkat çekmek amacı ile farklı mekânlarda açık hava çalışmaları yapılarak, projenin ulaşabildiği kitleyi genişletmek de mümkün olmuştur. 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde Gücümüz, Enerjimiz projesinin tüm taraflarının katılımı ile şehir merkezinde "Çevreye Saygı" yürüyüşü gerçekleştirilmiştir. Ülkelerine dönen gönüllüler kendi kişisel

web sitelerinde, bloglarında, ülkelerindeki haber sitelerinde ve uluslararası projelerin tanıtıldığı dergilerde projenin ve Tüpraş'ın tanıtımına katkı sağlamışlardır.

Ateş Böceği İşletme Sponsorluğu

Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın altı adet Ateşböcekleri Gezici Öğrenim Birimi'nin iki yıllık (2008-2009/2009-2010) işletme sponsorluğu Tüpraş tarafından üstlenilmiştir. Üstlenilen sponsorlukla, Vakfın süregelen ve yararlı olduğu düşünülen eğitim projesinin devamı amaçlanmaktadır.

Vakfın gezici öğretim birimleri ile Türkiye'nin dört bir yanını dolaşarak çeşitli dallarda vermiş olduğu eğitimlerin ülkemiz için önemli bir hizmet olduğu düşünülmektedir. Gezici öğretim birimlerinin Tüpraş'ın rafineri tesislerinin bulunduğu illerde, Tüpraş'ça belirlenen okullarda konuşlandırılması sağlanmıştır. Bu projenin devam etmesi ile Tüpraş'ın sosyal sorumluluk yükümlülükleri çerçevesinde öncelikli alanlarının başında gelen eğitime, yetkin uzmanlar tarafından sunulan katkılarının sürmesi beklenen temel faydadır.

Eğitim Kurumlarına Altyapı Desteği

Şirket binalarının, ofislerinin yeniden yapılandırılması çerçevesinde kullanım fazlası olarak ortaya çıkan ofis mobilyaları, ihtiyaç sahibi eğitim-öğretim kurumlarına bağışlanmıştır. Dolayısıyla bir yandan atıl durumda olan ekipmanlar değerlendirilirken, diğer yandan da tesislerin çevresinde bulunan eğitim-öğretim kurumlarının fiziksel altyapılarının gelişmesine katkıda bulunularak, eğitim hizmetlerinde kalitenin artırılması sağlanmıştır.

Proje kapsamında ilköğretim ve lise düzeyinde 10 okula, ihtiyaçları doğrultusunda 376 adet muhtelif ofis mobilyası bağışı yapılmıştır.

Kültür ve Sanat

Geyre Vakfı Rölyef Alımı

Aydın İli Karacasu İlçesi Geyre Köyü'ndeki antik Afrodisias kentinin arkeolojisi üzerine yapılacak bilimsel araştırmaları ve incelemelerini desteklemek, bu amaçla kurslar, konferanslar, düzenlemek, Afrodisias kenti kazılarında çıkan eserler için yurtiçi ve dışında sergiler açmak ve bu çalışmalarını finanse etmek amacıyla faaliyette bulunan Geyre Vakfı'nın çalışmalarına sponsorluk yoluyla destek olunmuştur.

Geyre Vakfı'nın çağırısına destek verilerek, Afrodisias'ta yapılan kazılarda ortaya çıkartılan tarihi eserlerin, antik kent sınırları içinde bulunan Afrodisias Müzesi'nde uluslararası standartlarda sergilenmesi, böylece ülkemizin köklü tarihi ve kültürel varlıklarının tespit edilebilmesi için yapılan çalışmaların devam edebilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Sağlıklı Bir Toplum İçin

Türkiye Aile Planlaması Vakfı'na Destek (Doğu ve Güneydoğu Anadolu Projesi)

Her yıl binlerce kadının, üreme sağlığı konusundaki bilinçsizlik nedeniyle hayatını kaybetmesi, günümüzde halen üzerinde ciddiyle durulması gereken bir gerçektir. Tüpraş, üreme sağlığı, güvenli annelik, anne-çocuk sağlığı, hamilelik ve doğum sonrası bakım ile gençlerin cinsel sağlık eğitimleri konusunda faaliyet gösteren TAPV'ye destek sağlayarak, bu sorunun çözümüne katkıda bulunmaktadır.

Ülkemizde üreme sağlığı alanındaki bilinçsizlikten olumsuz yönde etkilenen kesimin daha çok eğitim düzeyi düşük, yoksulluk sınırında yer alan kadın ve gençler olduğu göz önüne alınarak, öncelikle Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'daki çalışmalara destek sağlamak amaçlanmıştır.

Çevre Dostu Uygulamalar

Aliağa-Menemen Karayolu Ağaçlandırılması

Tüpraş İzmir Rafinerisi, bölgedeki kamu kurumlarının işbirliği ile Aliağa'nın Menemen İlçe sınırından Bergama İlçe sınırına kadar olan karayolu kenarlarının ağaçlandırılması amaçlanmıştır. Proje kapsamında 20 kilometrelik yol boyunca beşer metre arayla fıstık çamı, selvi ve okaliptus ağaçları dikilecektir. Ayrıca yine İzmir Rafinerisi tesisleri içindeki alana, Tema Vakfı'nın fidan desteği ile Nisan 2009 tarihinde 700 adet çam fidanı dikilmiştir.

Proje çerçevesinde, rafinerinin bulunduğu Aliağa İlçesi'ndeki, Aliağa Kaymakamlığı, Aliağa Özel İdare Müdürlüğü, Tarım İlçe Müdürlüğü, İzmir Orman Şube Müdürlüğü ve Karayolları Bölge Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak, Tüpraş'ın çevreye duyarlı yaklaşımları ortaya koyulmuştur.

NATURAL İZMİT Projesine Destek

Kocaeli Yüksek Öğrenimliler Grubu tarafından Avrupa Birliği Gençlik Programları kapsamında "Küresel Isınmaya Karşı Doğal Yaklaşım" isimli proje gerçekleştirilmiştir. Proje ile başta gençler olmak üzere yerel halkın küresel ısınmaya karşı bilinçlendirilmesi, sivil toplum kuruluşları arasındaki ortaklığın, doğal kaynakların daha doğru ve etkin kullanılmasındaki duyarlılığın artırılması, proje çıktılarının katılımcı ülkelerde de yaygınlaştırılması, sayısız projenin yazıldığı ve uygulandığı bir dönemde İzmitli gençlerin, İzmit'in de en önemli sorunlarından biri olan çevre konusunda nitelikli bir projeye imza atması ve bunun tüm İzmitlilerle paylaşılması amaçlanmaktadır.

Emniyet ve Çevre Haftası Etkinlikleri

5 Haziran Dünya Çevre Günü'nü de kapsayan Haziran'ın ilk haftası, Tüpraş'ın tüm işletmelerinde Emniyet ve Çevre Haftası olarak çeşitli etkinliklerle kutlanmaktadır.

Çevre ve emniyet tedbirleri açısından son derece hassas olan rafinerilerde, birimler arasında Çevre, Temizlik ve Düzen, Sloganlı Afiş ve Afiş Altına Slogan Yarışması gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Çalışanların emniyet ve çevre konularına olan özen ve dikkatlerinin sürekliliğini sağlamayı, işletme güvenliğinin üst seviyede tutulmasını farkındalık oluşturarak amaçlayan etkinliklerde, dereceye giren ekiplere 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde yapılan törenlerle ödülleri verilmektedir.

RİSK YÖNETİMİ

Tüpraş'ta, risk yönetiminde her alandaki potansiyel riskleri öngörebilmek, yönetmek, izlemek, gerekli faaliyet planlarını önceden oluşturmak amacıyla proaktif metotlar benimsenmiştir.

Tüpraş'ta risk yönetiminin temelinde yatan felsefe, varlıkların değerlerinin korunması, operasyonel güvenlik ve sürdürülebilirlik esaslarına dayanmaktadır. Risk yönetiminde her alandaki potansiyel riskleri öngörebilmek, yönetmek, izlemek, gerekli faaliyet planlarını önceden oluşturmak amacıyla proaktif metotlar benimsenmiştir.

Tüpraş'ın maruz kaldığı başlıca riskler; tehlike riskleri, finansal riskler, ticari riskler, operasyonel riskler ve stratejik riskler olarak beş ana başlıkta takip edilmektedir.

Tehlike Riskleri

Tüpraş'ta yangın, iş kazası, deprem, sel, terör ve sabotaj gibi tehlike risklerinin neden olabileceği etkileri en az seviyeye indirebilmek için teknik emniyet her zaman ön planda tutulmaktadır. Bu kapsamda oluşturulan Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte müteahhit çalışanlarının da kararlı, titiz ve ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmektedir. Amaç, Tüpraş'ın faaliyetlerinden kaynaklanan nedenlerle çevreye, çalışanlarına, müteahhit çalışanlarına, müşterilerine, topluma ve tüm paydaşlarına gelebilecek her türlü zararı en aza indirmektir.

Tüpraş rafinerilerinde ünitelerin daha güvenilir hale getirilmesi, emniyetli bir iş ortamı sağlama ve verimliliğin artırılması konularında, Shell G.S. ile Sağlık Emniyet ve Çevre (SEÇ) alanında 20 adet, Bakım ve Teknik Kontrol alanında 16 adet proje başlatılmıştır.

Teknik emniyet ve yangınla mücadele sistemleri, en son teknoloji ürünü yangın arazözleri, yangın suyu pompaları, yangın ve çevre kirliliği ile mücadele eden römorkörler ve diğer ekipmanlar ile teçhiz edilmiş, böylelikle yangın ve doğal afetlerin doğurabileceği riskler en aza indirilmiştir. Çalışanların acil durumlarda emniyetli bir şekilde hareket etmelerini farkındalık yaratarak sağlamak amacıyla, rafineriler yılda bir kez Emniyet Çevre Müdürü başkanlığında oluşturulan komisyon tarafından SEÇ konularında denetlenmektedir. Yangın ve Tahliye Tatbikatları, Felaket Planı Tatbikatları ve denize kıyısı olan rafinerilerde ISPS KOD Tatbikatları yapılmaktadır.

Rafineri ünitelerinde kurulu olan Distributed Control System (DCS) kontrol sistemleri sayesinde, işletme proses şartlarında insan hataları en aza indirilmekte, böylece daha emniyetli koşullarda çalışma sağlanmaktadır.

Rafinerilerdeki SEÇ performansının izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla yayımlanan Olay Sınıflandırma, Araştırma ve Raporlama (OSAR) Rehberi uygulamaya konulmuştur. Ayrıca riskleri ortadan kaldırma veya kabul edilebilir seviyeye düşürmeyi hedefleyen Risk Değerlendirme Tablosu (RDT) metodolojisi kullanılmaktadır.

Bunların yanında "Tehlike ve Etkilerin Yönetimi" (TEYS) sürecinde, risklerin farkına varılması, yönetilmesi, kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmesi sağlanmaktadır. Bu amaçla tehlikelerin kayıtları tutulmakta ve risk değerlendirmeleri yapılmaktadır.

Tamamında özel güvenlik bölgesi oluşturulan Tüpraş rafinerilerinin güvenliği, silahlı özel güvenlik birimlerince sağlanmaktadır. Rafineriler ayrıca hidrolik bariyerler, plaka tanıma, tel üstü algılama, bölgesel ve merkezi izlemeleri sağlayan CCTV ve kriz merkezleri gibi modern ve birbirleri ile entegre bileşenlerden oluşan çevre güvenlik sistemleri ile korunmaktadır.

Tüm bu uygulamaların yanı sıra, rafineri ekipman ve stoklarından oluşan varlıklar, çok geniş kapsamlı sigorta poliçeleri ile tehlike risklerine karşı teminat altına alınmaktadır.

Finansal Riskler

Mali piyasalardaki değişkenlik ve belirsizliklere bağlı oluşabilecek finansal risklerin etkileri en az seviyeye getirilmeye çalışılmaktadır. Bu konudaki uygulamalar, kur, likidite ve faiz risklerini kapsamaktadır.

Kur Riski

Tüpraş faaliyet gösterdiği sektörün yapısı gereği, özellikle alımlarında çok yüksek tutarda yabancı para cinsinde işlem yapmaktadır. Bu işlemlerden kaynaklanabilecek döviz pozisyonları, Finansman Müdürlüğü'nce sürekli takip edilmektedir. Mevcut stokların döviz bazlı fiyatlandırılmış olması da dikkate alınarak, gerekli tutarda döviz varlığı bulundurulmakta, bu şekilde doğal-hedge sağlanarak, açık döviz pozisyonu kabul edilebilir seviyede tutulmaktadır.

Likidite Riski

Özel sektör müşterilerine yapılan satışlardan kaynaklanan alacakların önemli bir bölümü, tahsilat riskini bertaraf etmek amacıyla teminat altına alınmaktadır. Satışların ve alacakların önemli bir kısmı kamu kuruluşlarından kaynaklanmakta ve tahsilat riski taşımamaktadır. Bunun yanında, Tüpraş politikaları ve ekonomik konjonktür gereği ortalama alacak ve stok gün sayıları mümkün olduğunca kısa tutulmaktadır. Düşük gün sayıları nedeni ile uzun vadeli nakit değerlendirme yapılmamaktadır. Bu uygulamalar sayesinde likidite riski taşınmamaktadır.

Faiz Riski

Faize duyarlı olan varlık ve yükümlülüklerin faiz oranlarının ve vadelerinin dengelenmesi suretiyle uygulanan doğal tedbirler ile faiz riskinin olumsuz etkileri ortadan kaldırılmaktadır.

Ticari Riskler

Ham petrol ve buna bağlı olarak ürün fiyatlarının uluslararası piyasalarda belirlendiği petrol sektöründe, en önemli ticari risk, fiyat değişimleri olarak öne çıkmaktadır. Tüpraş, ürünlerinin fiyatlandırmasında, Petrol Piyasası Kanunu ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu kriterleri gereği, "en yakın erişilebilir uluslararası piyasa" olan CIF Akdeniz (Genova/Lavera) piyasası değerlerini temel alarak serbest piyasa koşullarını uygulamaktadır. Ayrıca fiyat değişimlerinin yaratabileceği risklerin bertaraf edilebilmesi için, ham petrol ve ürün stokları mümkün olan en az seviyede tutulmaktadır. Akaryakıt ürünlerinde ticari alacaklar, satışların peşin veya çok kısa vadeli yapılması suretiyle kontrol altında tutulmakta, müşterilere belirli kredi limitleri çerçevesinde ürün teslimatı yapılmaktadır.

Operasyonel Riskler

Çevre

Tüpraş, faaliyet alanlarının insan ve çevreye etkilerini olabildiğince azaltmayı, en önemli hedef ve sorumlulukları arasında görmektedir. Bu amaçla, yenilikler takip edilerek süreçler iyileştirilmekte, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde emisyon, gürültü, atıklar, toprak ve su kirliliği, döküntü ve deniz kirliliği gibi çevre riskleri yönetilmektedir.

Çevre uygulamalarında amaç, riskleri önceden belirlemek ve kontrol altına almaktır. Bu amaçla rafinerilerde riskler tespit edilerek, sonuç odaklı ve sürekliliği olan koruyucu önlemler uygulamaya konmaktadır. Risk Değerlendirme Tablosu (RDT) Rehberi yayımlanarak uygulamaya başlanmıştır. Risk Değerlendirme Tablosunda, Tüpraş faaliyetlerinin insan, varlık, çevre ve itibara olan etkileri değerlendirilerek olası riskler tespit edilmekte, orta ve yüksek dereceli riskler için yapılan kök neden analizleri sonucunda öngörülen önlemler alınmaktadır.

Tüm rafinerilerin çevre performansı düzenli olarak,

- Genel Müdürlük SEÇ Denetimi
- Koç Holding Çevre Komisyonu
- British Standards Institute
- Sigorta Şirketleri
- İl Çevre ve Orman Müdürlükleri
- Belediye Çevre Koruma ve Kontrol Daireleri tarafından denetlenmektedir.

Tedarik/Taşıma

Tüpraş'ta tedarik süreci, ham petrol, yarı mamul, son ürün ve malzeme ikmal işlemlerinden oluşmaktadır. Ham petrol, ürünlerin ana hammaddesi olması nedeniyle, temel tedarik kalemini oluşturmaktadır. İhtiyaç duyulan ham petrolün az bir kısmı yerli üretimden, büyük bir kısmı ise ithal ham petrolden temin edilerek üretimin devamlılığı sağlanmaktadır. Ham petrol tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajı sağlanması ve şirketin operasyonel kabiliyetinin artırılmasına yönelik olarak ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gidilmektedir.

Tüpraş rafinerilerinde uluslararası enstitüler tarafından verilen mükemmellik sertifikalarına ve Türkiye Akreditasyon Kurumu tarafından verilen akreditasyon sertifikalarına sahip laboratuvarlar faaliyet göstermektedir.

Operasyonların en kritik etaplarından biri de ham petrol ve ürünlerin fiziki ikmalidir. Tedarik edilen ürünler arasında, taşınması esnasında ortaya çıkabilecek sorunlardan dolayı doğaya ve insan sağlığına zarar verebilecek birçok ürün kalemi vardır. Bu ürünlerin taşınmasının oluşturduğu risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, ilgili ürüne yönelik olarak belirlenen tedbir ve çalışma şartlarının tedarikçiler tarafından eksiksiz yerine getirilmesi beklenmektedir. İzmit ve İzmir Rafinerilerine sadece deniz yoluyla ham petrol ikmal yapılmaktadır. Bu nedenle ikmal güvenliğini sağlamak adına, tedarikçilerden, taşımayı yapacak tankerlerde bazı standartların bulunması talep edilmektedir. Özellikle ham petrol ithalinde, ISO 9001 ve sınıf sertifikalarına sahip "ISPS" kod (International Ship and Port facility Security Code) koşullarına uygun ve limanlar tarafından kabul gören deniz tankerleri kullanılmak zorundadır. Böylelikle taşıma sırasında doğabilecek riskler büyük ölçüde azaltılmış olmaktadır. Tüm bu tedbirlere rağmen oluşabilecek herhangi bir kaza veya sızıntıya karşı mücadele edebilmek için, her rafineride gerekli donanım bulunmakta ve düzenli olarak tatbikatlar yapılmaktadır. Böylelikle emniyet, çevre ve insan sağlığına yönelik riskler en aza indirilmektedir.

Rafineriler arasında ve müşterilere yönelik ürün ikmalini güvence altına alabilmek için, deniz, karayolu, demiryolu ve boru hatları ile taşıma çeşitliliğine gidilmiştir. Bu şekilde taşıma operasyonlarında riskin dağıtılması, aynı zamanda da operasyonel kabiliyetin artırılması sağlanmaktadır.

Ham petrol ve akaryakıtların yanı sıra, Tüpraş'ta her yıl yüzlerce kalem malzemede tedarik operasyonu gerçekleştirilmektedir. Bu operasyonların tamamı uzman personelin hazırladığı şartnamelere göre hayata geçmektedir. Tedarikçilerin talep edilen ürüne ve bu ürünü üretip, teslim etme koşulları açısından karşılamaları gereken minimum standartlar ile ürün özelliklerine göre satın alma şartnamesinde açıkça belirtilen koşullara uygun performans göstermeleri önemle beklenmektedir. Bu özellikler arasında, satın alınacak ürünün çevresel etkileri de özellikle yer almaktadır. Satın alınan her parti ürün için numuneler kurum içinde ve dışındaki laboratuvarlarda çeşitli testlerden geçirilmekte, bu testlerden herhangi birisinde yetersiz bulunan ürünün alımı durdurulmaktadır.

Ürün Özellikleri

Tüpraş rafinerilerinde uluslararası enstitüler tarafından verilen mükemmellik sertifikalarına ve Türkiye Akreditasyon Kurumu tarafından verilen akreditasyon sertifikalarına sahip laboratuvarlar faaliyet göstermektedir. laboratuvarlar, üretim ve satışın her aşamasında gerekli ölçümleri yapmakta, ürün özelliklerinden kaynaklanabilecek riskleri bertaraf etmektedir.

Stratejik Riskler

Tüpraş'ın maruz kalabileceği en önemli stratejik riskler, politik, hukuki ve müşteri tercihlerini etkileyen uluslararası trendlerden oluşmaktadır.

Hukuki risklerin takip edilebilmesi amacıyla, Koç Holding bünyesinde oluşturulan erken uyarı sistemleri ve online veritabanlarından faydalanılmaktadır. Hukuki Uygunluk (HUY) Testi ve Sözleşme Denetim Sistemi (LERİMAN) bunlardan bazılarıdır.

Müşteri tercihlerinin olumsuz etkilerini engellemek amacıyla, uluslararası standartlar takip edilmektedir. Euro V gibi son derece çevreci ürün kriterlerinin karşılanması için gerekli yatırımlar yapılmıştır. Bununla beraber, tüm dünyada hızla terk edilmekte olan fuel-oil cinsi yakıtlar yerine, tüketimi hızla artan motorin üretimi amacıyla, İzmit Rafinerisi Resid Upgrading projesi planlanan takvim içinde devam ettirilmektedir.

Risk Yönetimi Komitesi

Tüpraş'ta, Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği doğrultusunda Risk Yönetimi Komitesi kurulmuştur.

Yönetim Kurulu'na bağlı olarak görev yapan komitenin amacı, maruz kalınabilecek risklerin izlenmesi ve risk yönetimi süreçlerinin yürütülmesi için gerekli politikaların geliştirilmesidir.

Risk Yönetimi Komitesi;

- Hedeflere ulaşmayı etkileyebilecek risk unsurlarının etki ve olasılığa göre tanımlanması, değerlendirilmesi, izlenmesi ve yönetilmesi amacıyla etkin iç kontrol sistemlerinin oluşturulması,
- Risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerinin kurumsal yapıya entegre edilmesi ve etkinliğinin takip edilmesi,
- Risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerince risk unsurlarının uygun kontroller gözetilerek ölçülmesi, raporlanması ve karar mekanizmalarında kullanılması konularında çalışmak üzere oluşturulmuştur.

İç Kontrol ve Denetim

Tüpraş Denetim Müdürlüğü tarafından periyodik olarak süreç, risk, finansal, operasyonel ve yolsuzluk denetimleri yapılmaktadır. Bu süreçte, Uluslararası İç Denetim Standartları ve Tüpraş etik ilkelerinin temelini oluşturduğu bir metodoloji kullanılmaktadır.

TÜPRAŞ ÖZET RİSK HARİTASI

TEHLİKE RİSKLERİ	FİNANSAL RİSKLER	TİCARİ RİSKLER	OPERASYONEL RİSKLER	STRATEJİK RİSKLER
Yangın	Döviz Kuru	Hammade Fiyatları	Çevre	Müşteri Tercihleri/ Tüketim Trendleri
İş Kazası	Likidite	Ürün Fiyatları	Tedarik/ Taşıma	Hukuk
Deprem	Faiz	Müşteri Kredileri	Ürün Özellikleri	Politik
Sel				
Terör ve Sabotaj				

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

İMKB endeksi ile arasındaki farkı yıl boyunca koruyan Tüpraş hisse fiyatı, 2009 yılsonunda %183 artarak, yılı 29,75 TL/Hisse ve 5,58 milyar ABD doları piyasa değeriyle kapamıştır.

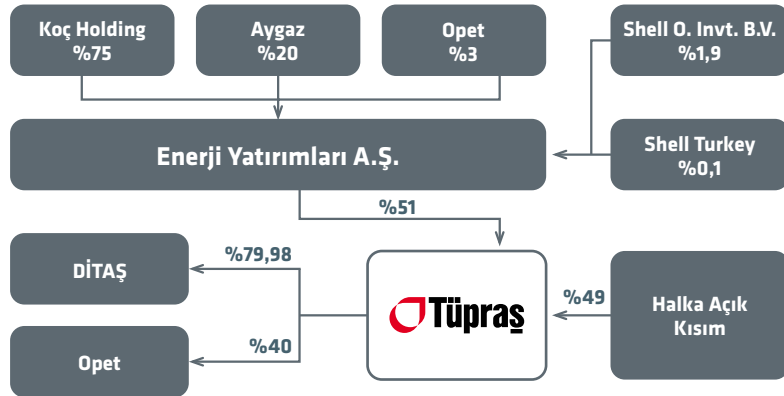
Tüpraş, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda, ticari sır niteliğinde olmayan bilgilerin, kamuya, paydaşlara, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir ve kolay erişilebilir şekilde sunulmasını amaçlar. Bu bilgilerin sağlanmasında adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri gözetilir.

Yatırımcı ilişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü, 2009 yılında 19 ulusal yatırım kuruluşu ile 29, 191 uluslararası yatırım kuruluşu ile 234 olmak üzere, toplam 263 toplantıda 347 fon yöneticisi ve analist ile birebir toplantılar yapmıştır. Toplantıların yanı sıra, yazılı ve sözlü olarak hissedarlardan ve analistlerden gelen her türlü soru cevaplandırılmıştır. Bu faaliyetler sayesinde yatırımcıların Tüpraş hakkında bilgilenmeleri ve değişikliklerden haberdar olmaları sağlanmış, mevcut ve potansiyel yatırımcıların Şirket'e olan ilgisi artırılmıştır.

Sermaye Yapısı

15 Ekim 2001 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nda kayıtlı sermayesini 100 milyon TL'den 500 milyon TL'ye yükselten Tüpraş'ın çıkarılmış sermayesi 250,4 milyon TL'dir.

Tüpraş'ın Ortaklık Yapısı

Sermaye Yapısı

GRUP	HİSSEDAR ADI	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	HİSSE ADEDİ
A	ENERJİ YATIRIMLARI A.Ş.	127.713.792,22	NAMA	12.771.379.222
A	DİĞER ORTAKLAR (HALKA AÇIK)	122.705.407,77	NAMA	12.270.540.777
C	Ö.İ.B.	0,01	NAMA	1
TOPLAM		250.419.200,00		25.041.920.000

Tüpraş Hissesindeki Yerli/Yabancı Dağılımı

Tüpraş'ın hisselerinin %49'u İMKB ve Londra Borsası'nda işlem görmektedir. Yılısonu itibarıyla halka açık hisselerde yabancı payı %84'tür.

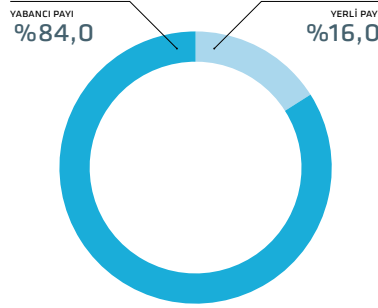
Analist Tavsiyeleri

Tüpraş'ı aktif olarak raporlayan 31 yatırım kuruluşu tarafından, 2009 yılında yazılan rapor ve güncellemelerin sayısı 79 olarak gerçekleşmiştir. Bu kuruluşlarca hazırlanan en son raporlar baz alındığında, 24 Al, 6 Tut ve 1 tane Sat yönünde analist tavsiyesi verildiği görülmektedir.

Hisse Performansı

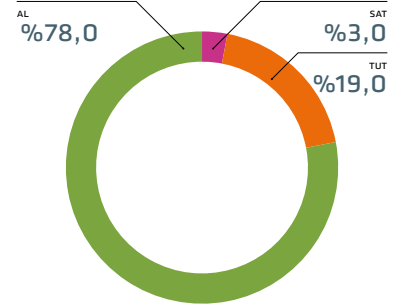
İMKB endeksleri ile arasındaki farkı yıl boyunca koruyan Tüpraş hisse fiyatı, yoğunlaşan global krizin sektör üzerindeki etkilerinin hisseye yansımaları sonucunda gelen satışlarla 2008 yılını 16,3 TL/Hisse ve piyasa değeri olarak 2,69 milyar ABD doları seviyelerinde kapatmıştır. 2009 yılında ise özellikle Eylül ayından itibaren gösterdiği yüksek performans ile %119 artışla, yılı 29,75 TL/Hisse ve 5,01 milyar ABD doları piyasa değeriyle kapatmıştır.

HİSSEİNDEKİ YERLİ YABANCI DAĞILIMI

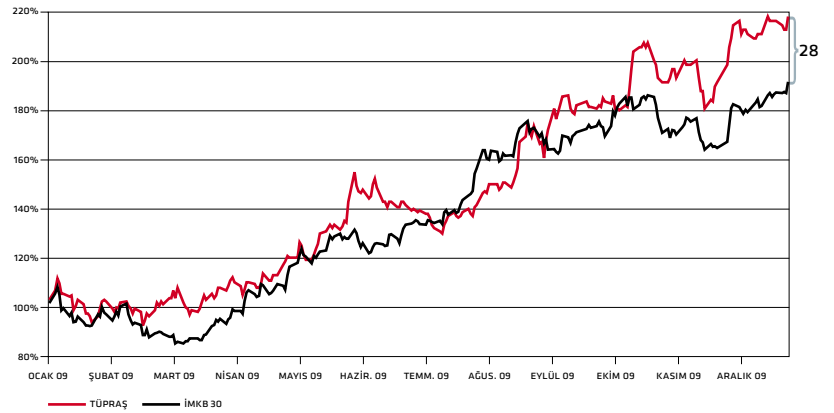

*31 Aralık 2009 itibarıyla

ANALİST TAVSİYELERİ

HİSSE PERFORMANSI

Tüpraş, Kurumsal Yönetim Endeksi'nde ilk günden bu yana yer almaktadır. Üç yıldır notunu sürekli geliştiren Şirket, 2009 yılında da 10 üzerinden 8,20'den 8,34'e yükseltmiştir.

Kâr Payı

Elde ettiği kârı hissedarlarıyla paylaşmayı ilke edinen Tüpraş, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Ana Sözleşmesi çerçevesinde dağıtılabilir kârın tamamını hissedarlarına paylaşmaktadır.

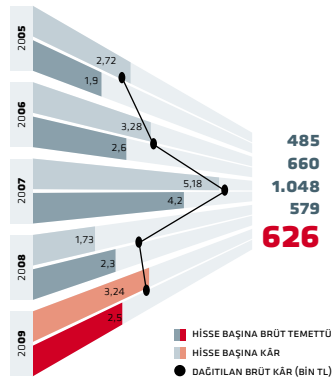
Kâr dağıtımı, mevzuatta öngörülen süreler içinde, Genel Kurul toplantısını takiben en kısa sürede yapılmaktadır.

Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu

Tüpraş Kurumsal Yönetim Endeksi'nde ilk günden bu yana yer almaktadır. Üç yıldır notunu sürekli geliştirerek 2009 yılında da 10 üzerinden 8,20 (%82,02)'den 8,34 (83,41)'e yükseltmiştir.

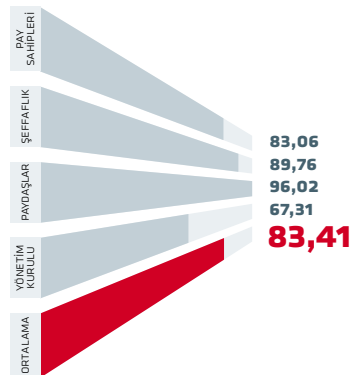
Tüpraş'ın notunun yükselmesinde, kurumsal yönetim alanında özellikle paydaşlar ve Yönetim Kurulu başlıkları altında birçok ilerleme kaydedilmesinin yanı sıra, çevre sorumluluğu bilinci doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmaların artışı da etkili olmuştur.

HİSSE BAŞINA KÂR PAYI VE DAĞITILAN BRÜT KÂR PAYI

Elde ettiği kârı hissedarlarıyla paylaşmayı ilke edinen Tüpraş, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Ana Sözleşmesi çerçevesinde dağıtılabilir kârın tamamını hissedarlarına paylaşmaktadır.

TÜPRAŞ'IN KURUMSAL YÖNETİM NOTU (%)

Tüpraş'ın 6 Ekim 2008 tarihinde 8,20 olarak belirlenmiş olan Kurumsal Yönetim Derecelendirme notu, 2009 yılında 8,34 olarak güncellenmiştir.

Değerlendirmeyi yapan bağımsız kuruluş, Tüpraş'ın notunun yükselmesindeki faktörleri Şirket'in kurumsal yönetim ilkelerine verdiği önem, bunu sürekli ve dinamik bir süreç olarak yürütmekteki isteklilik ve bu doğrultuda ikinci derecelendirme notunun tahsis edilmesinden bu yana geçen 12 aylık süre içinde gerçekleştirmiş olduğu iyileştirmeler olarak belirtmiştir.

Tüpraş'ın Kredi Derecelendirme Notu

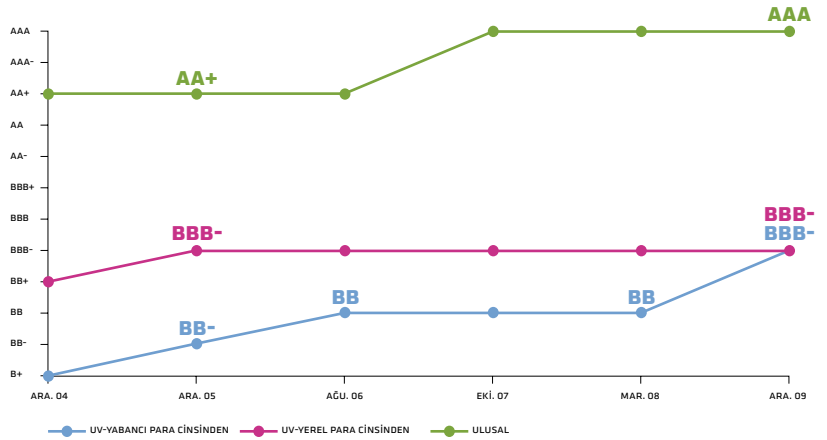
Tüpraş, Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings'in verdiği uzun vadeli yabancı para cinsinden notunu, özelleştirme sonrasında yapılan çalışmaların etkisi ve güçlenen finansal yapısı sonucunda grafikte görüleceği üzere B+'dan yatırım yapılabilir seviye olan BBB-'ye yükseltmiştir. 3 Aralık 2009 tarihinde Derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye'nin yabancı para cinsinden uzun vadeli notunu BB'ye artırımının ardından, Tüpraş'ın, güçlü operasyonel ve finansal yapısı, etkin depolama kapasitesi ve Türkiye piyasasında lider konumda ve nakit yapısının rafinaj sektöründeki

ortalamaların üstünde olması nedeniyle yabancı para cinsinden uzun vadeli notunu ülke tavanı olan BBB-'ye yükseltmiştir.

Yapacağı Fuel Oil Dönüşüm Projesi'yle, ucuz siyah ürünlerin daha değerli beyaz ürünlere dönüştürülecek olması, Tüpraş'ın nakdini, iş profilini ve FAVÖK'ünü artıracak olması ve bu projenin, Tüpraş'ın borç kaldıraç riski artırmayacağı ve sürdürülebilir kârlılığına baz oluşturacağı gibi nedenlerle Tüpraş'ın bu notları aldığı vurgulanmıştır.

Aşağıdaki grafikten, Fitch Ratings'in Tüpraş'a 2004 yılından beri verdiği kredi derecelendirme notları izlenebilir.

FITCH RATINGS DERECELENDİRME NOTLARI

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI

Kurumsal yönetim, şirketler için kurumsal varlıklarının sürdürülebilirliği, ülke ekonomisi için ise sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasında güvence oluşturmaktadır.

Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum

Günümüzde artan küreselleşme sürecine paralel olarak yoğunlaşan rekabet sebebiyle yatırımcılar için şirketlerin kurumsal yönetim uygulamaları, en az finansal performansları kadar önem arz etmektedir. Kamu ve özel sektörün kurumsal yönetim politikalarının yetersiz olmasının, yaşanan finansal krizin ve şirket iflaslarının arkasında yatan önemli nedenlerden biri olarak görülmesi, kurumsal yönetim uygulamalarının önemini daha da artırmıştır.

Kurumsal yönetim, şirketler için kurumsal varlıklarının sürdürülebilirliği, ülke ekonomisi için ise sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasında güvence oluşturmaktadır.

Tüpraş, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Temmuz 2003'te yayımlanan ve Şubat 2005'te düzeltilme ve eklemelerle yeniden yayımlanan "Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri"ne uyum sağlama yönünde azami ölçüde özen göstermektedir.

Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu sonucunda, Tüpraş'ın 8 Ekim 2007 tarihinde 7,91 olarak belirlenmiş olan Kurumsal Yönetim Derecelendirme notu 6 Ekim 2008 tarihinde 8,20, 6 Ekim 2009 tarihinde ise 8,34 olarak güncellenmiştir. Tüpraş, elde ettiği bu not ile SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne önemli ölçüde uyum

sağladığını ve çoğu gerekli politika ve önlemleri uygulamaya soktuğunu, kamuya ve hissedarlarına verdiği değeri tescil ettirmiştir. Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporlarına www.tupras.com.tr adresinden ulaşılması mümkündür.

2009 yılı faaliyet dönemini kapsayan Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu, söz konusu ilkelerin, uygulanabilen ve uygulanamayan hususlarını içerecek şekilde, aşağıda sunulmaktadır.

Henüz Uygulanamayan Kurumsal Yönetim İlkeleri

Tüpraş'ın, IMKB Kurumsal Yönetim Endeksi'nde ilk günden bu yana ilk sıralarda yer alması Kurumsal Yönetim İlkelerine verdiği önemin bir göstergesidir. Büyük oranda uygulanan ilkelerin yanı sıra, bazı ilkelere ülke şartları, sermaye piyasası, şirketin mevcut yapısı ve tam adaptasyon zorlukları gibi nedenlerden dolayı tam uyum henüz sağlanamamaktadır. Çok sınırlı sayıdaki uygulamaya konulamamış olan ilkeler üzerinde gelişmeler takip edilerek, idari, hukuki ve teknik altyapı çalışmalarının tamamlanmasıyla, tam uyumun uygulanmasına yönelik iyileştirme çalışmaları aşamalı olarak devam etmektedir. Uyum sağlanmaya çalışılan ilkelere ilişkin detaylar ilgili bölümler başlıkları altında ayrıca belirtilmektedir.

Dönem İçinde İlgilere Uyum İçin Yapılan Çalışmalar

2009 yılı içinde Kurumsal Yönetim Komitesi çalışmalarını sürdürmüştür. Kurumsal Yönetim İlkelerine uyum amacıyla, Ana Sözleşmeye Genel Kurul ilanlarının üç hafta önceden yapılmasına, Genel Kurul'a medya ve paydaşlarının davet edilmesine, toplantıda Yönetim Kurulu Üyesi, Denetçi, mali tabloların hazırlanmasından sorumlu yetkilinin hazır bulunmasına ve Yönetim Kurulu'nun görev ve sorumluluklarını sağlıklı olarak yerine getirebilmesi için yeterli sayıda komite kurulmasına yönelik hükümler ilave edilmiştir.

Tüpraş'ın web sitesi ve faaliyet raporu gözden geçirilerek, ilkelere tam uyum açısından gerekli revizyonlar gerçekleştirilmiş ve Genel Kurul tarihinden üç hafta önce gündem, ilgili bilgilendirme dokümanları, vekâletname örneği web sitesine konulmuş ve eş zamanlı olarak şirket merkezinde de hazır bulundurulmuştur. Medya ve paydaşlar toplantıya davet edilerek, gerekli bilgilendirme sağlanmıştır.

Ayrıca çevre ve insan sağlığına ilişkin parametrelerde önemli iyileşmeler sağlanmış, raporun Çevre ve İnsan Sağlığı başlığı altında bu çalışmaların detayları verilmiştir. Krize rağmen yatırımlara devam edilerek ICC tarafından raporlanan birçok Çevre Yükümlülükleri Projeleri bitirilmiştir,

2009 yılsonu itibariyle bu projelere yaklaşık 110 milyon TL harcanmıştır.

Önümüzdeki dönemde de Kurumsal Uyum İlkelerine uyum için mevzuattaki gelişmeler ve uygulamalar dikkate alınarak gerekli çalışmalar yapılacaktır.

BÖLÜM II: PAY SAHİPLERİ

2.1. Pay Sahipleri ile İlişkiler Birimi

Pay sahipliği haklarının kullanılmasında mevzuata, esas sözleşmeye ve diğer Şirket içi düzenlemelere uyulmakta ve bu hakların kullanılmasını sağlayacak her türlü önlem alınmaktadır.

Tüpraş'ta Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü (YSP) ile Mali İşler Müdürlüğü bünyesinde kurulu Sermaye Hareketleri Bölümü koordineli çalışarak pay sahipleri ve kurumsal yatırımcılar ile ilişkileri yürütmektedir. Bu birimler, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) İbrahim Yelmenoğlu'nun koordinasyonunda faaliyet göstermektedir.

Ticari sır niteliğinde olmayan tüm soru ve anketlere, eşitlik ilkesi gözetilerek YSP Müdürlüğü tarafından cevap verilmektedir. Kurumsal bazda Tüpraş hissesine sahip olanlar veya potansiyel yatırımcılar, hazırlanan sunum ve telekonferansların yanı sıra yurtiçi ve yurtdışı toplantılar yoluyla da düzenli ve güncel olarak bilgilendirilmekte, bu sayede pay sahiplerinin yönetim ile aktif iletişimi sağlanırken, istenilen her türlü bilgiyi kaynağından elde etmeleri mümkün olmaktadır. Ayrıca Şirket'le ilgili tüm güncel bilgilere yer verilmesine özen gösterilen Tüpraş web sitesi yoluyla da kamuoyunun ve hissedarların bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

YSP ve Sermaye Hareketleri Koordinatörlüğü'nün başlıca faaliyetleri:

- Sermaye piyasası faaliyetlerini yürütmek (SPK ve İMKB ilişkileri, sermaye artırım, temettü ödemeleri vb.),
- Genel Kurul toplantılarının yürürlükteki mevzuata, Ana Sözleşme'ye ve diğer şirket içi düzenlemelere uygun yapılmasını sağlamak,
- Genel Kurul toplantılarında pay sahiplerinin yararlanabileceği dokümanları hazırlamak ve söz konusu dokümanları Genel Kurul'dan üç hafta önce şirket web sitesi ve elektronik haberleşme aracılığıyla yatırımcıların bilgisine sunmak,
- Genel Kurul toplantı tutanağı aracılığıyla, oylama sonuçlarının kaydının tutulmasını sağlamak ve oylama sonuçlarının yer aldığı raporları pay sahiplerinin bilgisine sunmak,
- MKK kayıtları esas alınarak pay sahiplerine ilişkin kayıtların sağlıklı, güvenli ve güncel olarak tutulmasını sağlamak,
- Finansal raporlama ve özel durumların kamuya açıklanması gibi mevzuatın gerektirdiği her türlü kamuyu aydınlatma yükümlülüklerini yerine getirmek, ayrıca bilgilendirme politikası kapsamında kamuoyunu aydınlatma ile ilgili diğer fonksiyonları yerine getirmek, gerçekleşmesini gözetmek ve izlemek,
- Finansal raporların açıklanmasını takiben bilgilendirme dokümanı, basın bültenleri hazırlamak ve telekonferanslar düzenlemek,
- Pay sahipleri ile yerli ve yabancı kurumsal yatırımcılardan gelen soruları ve talepleri yanıtlamak,
- Şirketin uluslararası yatırım alanında tanınırlığını ve tercih edilebilirliğini artırmak, eşdeğer konumdaki rafinaj kuruluşları ile karşılaştırma yapmak ve gelişmekte olan piyasalarda yatırım yapan kuruluşlar için Tüpraş'ı diğer şirketlere göre daha tercih edilebilir konuma getirme hususunda gerekli birebir toplantıları yapmak, e-posta, analist sunumları, direkt bilgilendirme için açıklama/duyuru gibi çeşitli enstrümanları kullanmak veya kullanılmasını sağlamak,

- Şirketin sermaye artırım, kâr payı dağıtım ve Genel Kurul toplantıları gibi direkt olarak hisse senedini ilgilendiren konularda, Londra Borsası'nda işlem gören hisse senetleri için takas işlemlerini gerçekleştiren yabancı bankaya söz konusu operasyonlarla ilgili prosedürleri bildirmek ve bu işlemlerin yapılması ve takibi hususunda gerekli çalışmaları yapmak,
- Yatırımcı ve aracı kurumlar nezdinde Şirket'in tanıtımının yapılması, bu kurumlarda çalışan analistler ve araştırma uzmanlarının raporları için gereken bilgi taleplerinin karşılanmasını ve raporların kontrol edilmesini sağlamak,
- Tüpraş'ın mevcut hissedarlarının dağılımını çıkarmak, yatırımcıların detay bilgilerinden oluşan bir veri tabanı hazırlamak ve potansiyel yatırımcıların ortaya çıkarılması için Şirket dışı olanaklar da dahil her türlü enstrümanın kullanılmasını sağlamak ve İMKB'de işlem gören Tüpraş hisselerindeki yerli/yabancı kompozisyonunu, işlem hacmindeki önemli değişiklikleri takip ederek, gerektiğinde üst makama bilgi ve öneri sunmak,
- Şirketin yurtiçi/yurtdışı tanıtım ve bilgilendirme toplantıları için gerekli sunumları hazırlanması ve güncellenmesini sağlamak,
- Yatırımcı ilişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü, tüm çalışmalarında elektronik haberleşme olanaklarını ve şirketin kurumsal web sitesini kullanmaya özen göstermektedir. Pay sahiplerinin taleplerinin yerine getirilmesinde ilgili mevzuata ve Ana Sözleşme'ye uyum gösterilmektedir. 2009 yılı içinde pay sahibi haklarının kullanımı ile ilgili olarak Şirket'e intikal eden herhangi bir yazılı/sözlü şikayet veya bu konuda Şirket hakkında açıklan herhangi bir idari/kanuni takip bulunmamaktadır.

2009 yılında Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü, 19 ulusal yatırım kuruluşu ile 29, 191 uluslararası yatırım kuruluşu ile 234 olmak üzere, yıl içinde gerçekleştirilen toplam 263 toplantıda 347 fon yöneticisi ve analist ile birebir toplantılar yapmıştır.

Bu toplantılarda ilgili kişi ve kurumların Tüpraş hakkında bilgilencmeleri ve değişikliklerden haberdar olmaları sağlanmıştır.

2.2. Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı

Pay sahipleri arasında bilgi alma ve inceleme hakkının kullanımında ayırım yapılmamakta, ticari sır niteliğindeki dışındaki tüm bilgiler pay sahipleri ile paylaşılmaktadır.

Pay sahiplerinin "Bilgi Edinme Haklarını Kullanmaları" ilkesi doğrultusunda yapılan toplantıların yanı sıra 2009 yılı içinde Şirket'e genellikle kâr payı tutarı, ödeme yeri ve zamanı, sermaye artırımına yönelik soruları kapsayan çok sayıda bilgi istekleri karşılanmıştır. Sıkça sorulan sorulara cevap niteliğinde olacak şekilde çeşitli belge ve dokümanlar hazırlanarak, Tüpraş web sitesi Yatırımcı İlişkileri Günlüğü bölümüne konulmuştur. Ayrıca, 2009 yılı içinde yeni pay alma, kâr payı kuponları, hisse senedi değişimi ve kaydileştirme işlemleri için Tüpraş'a başvurmuş olan pay/hak sahiplerine 359 adet kâr payı kuponu, 48 adet yeni pay alma kuponu, 31 adet hisse senedi değişim ve 46 adet kaydileştirme işlemleri olmak üzere toplam 484 adet işlem yapılarak, pay sahiplerinin hakları tam olarak teslim edilmiştir.

Pay sahipleri, Genel Kurul toplantısı hakkında gerek yüksek tirajlı ulusal basında verilen ilanlarla gerekse Şirket tarafından düzenlenen davet mektupları ve web sayfası ile bilgilendirilmişlerdir. Ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tebliği uyarınca, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na (İMKB) ve Londra Borsası'na yapılan Özel Durum Açıklamaları (ODA) Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda yayımlanması (KAP) ile hak sahiplerinin Şirket hakkında bilgilencmesi sağlanmıştır. Şirket bünyesinde gerekli altyapı oluşturularak tüm bildirimlerin 01.01.2010 tarihinden itibaren sadece KAP üzerinden yayımlanmasına başlanmıştır. Tüm bu işlemler ayrıca, Şirket'in web sitesinde kamuoyunun değerlendirmelerine açıktır.

Ana Sözleşme'de özel denetçi atanması talebi henüz bireysel bir hak olarak düzenlenmemiş olmakla beraber, 2009 yılında pay sahiplerinden bu konuda bir talep alınmamıştır. Şirket içi yapılan iç denetimlerin yanı sıra Şirket faaliyetleri, Genel Kurul'da tespit edilen bağımsız dış denetçi ve denetçiler tarafından periyodik olarak denetlenmektedir. Son yapılan Genel Kurul'da seçilen bağımsız dış denetim şirketi Başaran Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., PricewaterhouseCoopers'in bir üyesidir.

2.3. Genel Kurul Bilgileri

Şirket'in 2008 yılına ait 49. Olağan Genel Kurul toplantısı, 27 Mart 2009'da gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıya %59,64 oranında hisseyi temsil eden pay sahipleri katılmıştır. Genel Kurul esnasında pay sahipleri soru sorma haklarını kullanmışlardır. Gündem maddeleri haricinde bir öneri verilmemiştir.

Olağan Genel Kurul toplantısı, her hesap dönemi sonundan itibaren üç ayı geçmemek üzere mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilir. Ana Sözleşme hükümlerine göre Genel Kurul toplantıları, söz hakkı olmaksızın paydaşlar ve medyaya açık olarak yapılmaktadır.

Genel Kurul toplantılarına davet, Türk Ticaret Kanunu Hükümleri, Sermaye Piyasası Kanunu ve Şirket Esas Sözleşmesi hükümlerine göre Yönetim Kurulu'nca yapılmaktadır. Genel Kurul'un yapılması için Yönetim Kurulu kararı alındığı anda, İMKB ve SPK'ya yapılan özel durum açıklamaları ile kamuoyu bilgilendirilmektedir.

Genel Kurul toplantı ilanı, mevzuat ile öngörülen usullerin yanı sıra, mümkün olan en fazla sayıda pay sahibine ulaşmayı sağlayacak şekilde web sitesi, www.tupras.com.tr vasıtasıyla Ana Sözleşme'de yapılan değişiklik doğrultusunda asgari üç hafta önceden yapılmakta, ayrıca Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve günlük yayımlanan yüksek tirajlı gazetelerden birinin tüm Türkiye baskısında yayımlanmaktadır.

Genel Kurul, toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili olarak bilgilendirme dokümanı hazırlanmakta ve kamuya duyurulmakta, tüm bildirimlerde yasal süreçlere ve mevzuata uyulmaktadır. Genel Kurul gündem maddeleri çerçevesinde, denetlenmiş 2009 yılı rakamlarını da içeren yıllık faaliyet raporu dahil, finansal tablo ve raporlar, kurumsal yönetim uyum raporu, kâr dağıtım önerisi, bağımsız dış denetim raporları ve denetçi raporu, Genel Kurul gündem maddeleri ile ilgili olarak hazırlanan bilgilendirme dokümanı ve gündem maddelerine dayanak teşkil eden diğer belgeler ile Ana Sözleşme'nin son hali ve Ana Sözleşme'de değişiklik yapılacak ise tadil metni ve gerekçesi, Genel Kurul toplantısına davet için yapılan ilan tarihinden itibaren Şirket merkezinde ve web sitesinde, pay sahiplerinin en rahat şekilde ulaşabileceği şekilde incelemeye açık tutulmaktadır.

Toplantıda uygulanacak oy kullanma prosedürü, web sitesi ve gazete ilanlarıyla pay sahiplerinin bilgisine sunulmaktadır. Genel Kurul toplantılarında, gündem maddelerinin oylanmasında el kaldırma usulü ile açık oylama yöntemi kullanılmaktadır.

Genel Kurul toplantısı öncesinde kendisini vekil vasıtasıyla temsil ettirecekler için vekâletname örnekleri ilan edilmekte ve web sitesi vasıtasıyla pay sahiplerinin kullanımına sunulmaktadır.

Tüpraş'ta tüm hisseler nama yazılıdır. Hisseleri Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde, aracı kuruluşlar altındaki yatırımcı hesaplarında saklamada bulunan hissedarlardan Genel Kurul toplantısına katılmak isteyenlerin, Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'nin "Genel Kurul Blokaj" işlemlerini düzenleyen hükümleri çerçevesinde Genel Kurul Blokaj Listesi'deki kayıtları dikkate alınır. MKK nezdinde kendilerini Blokaj Listesine kayıt ettirmeyen hissedarların toplantıya katılmalarına kanunen imkân bulunmamaktadır. Merkezi Kayıt Kuruluşu Genel Kurul Blokaj Listesi, toplantıdan önceki günün akşamı düzenlenir.

Genel Kurul toplantısında, gündemde yer alan konular tarafsız ve ayrıntılı bir şekilde, açık ve anlaşılabilir bir yöntemle aktarılmakta, pay sahiplerine eşit şartlar altında düşüncelerini açıklama ve soru sorma olanağı verilmekte ve sağlıklı bir tartışma ortamı yaratılmaktadır.

En az bir Yönetim Kurulu Üyesi, bir Denetçi, mali tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililerden en az biri ve gündemde özellik arz eden konularda açıklamalarda bulunmak üzere konuya vakıf en az bir yetkili Genel Kurul toplantısında hazır bulunur. Bu kişilerden toplantıda hazır bulunmayanların, toplantıya katılmama gerekçeleri toplantı başkanı tarafından Genel Kurul'un bilgisine sunulur.

Genel Kurul toplantısından sonra toplantı tutanakları İngilizce'ye tercüme edilir ve Şirket'in tutanak defterinde saklanır. Tüpraş web sitesinde Genel Kurul tutanakları, hazırlanmış cetveli, gündemler ve ilanlar eşzamanlı olarak tüm yerli ve yabancı yatırımcıların değerlendirmelerine sunulmaktadır.

Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan önemli nitelikteki kararlar Genel Kurul'da pay sahiplerinin onayına sunulmaktadır. Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin yasal uyumu sağlandığında değişen kanunlarda yer alacak olan tüm önemli nitelikteki kararlar da Genel Kurul'da pay sahiplerinin onayına sunulacaktır.

Şirketin 2009 yılına ilişkin yıllık 50. Olağan Genel Kurulu, 5 Nisan 2010 tarihinde Tüpraş Genel Merkezi'nde yapılacaktır.

2.4. Oy Hakları ve Azınlık Hakları

Şirket Ana Sözleşmesi'nde Şirket'in bölünme, önemli tutarda malvarlığı satımı, alımı veya kiralanması gibi önemli nitelikteki kararların Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu (imtiyazlı) hissenin olumlu oy kullanmasıyla alınabileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takyit ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına ya da şirketin bölünmesi veya başlıca bir şirket ile birleşmesi ve/veya şirketin tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. Yukarıda sayılan hususların dışında kalan konularda karar alınması, ilgili konunun Yönetim Kurulu'nda görüşülmesi takiben Genel Kurul'da görüşülüp karara bağlanması ile mümkün olmaktadır.

C Grubu imtiyazlı hissenin, yukarıda belirtilen hususlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

Herhangi bir pay sahibinin oy kullanma hakkına üst sınır getirilmemiş, yurtdışı pay sahiplerinin Genel Kurul'a katılımını sağlamak amacıyla vekâletname örnekleri web sitesinde yer almaktadır.

Mevcut Yönetim Kurulu'nda sektörden ve Koç Topluluğu şirketlerinde görev almış profesyonel yöneticilerin bulunmasının yanı sıra Şirket'e ilave katkıda bulunabilecek profesyonellerin sınırlı sayıda olmasının bağımsız üyeye gereksinimi ve seçimini zorlaştırdığına inanılmaktadır. Ülkemizde henüz yerleşmeyen ve uygulamada birçok yönetim aksamalarına neden olan bağımsız üyeler, şirket tecrübelerinde de görüldüğü gibi azınlığın çok sınırlı kısmını temsil edebilmektedir. Azınlık pay sahiplerinin Yönetim Kurulu'na temsilci

göndermelerini teminen Ana Sözleşme'de birikimli oy kullanma yöntemine yer verilmesinin, Şirket'in ahenkli yönetim yapısını bozacağı düşüncesiyle bir düzenleme yapılmamıştır.

2.5. Kâr Dağıtım Politikası ve Kâr Dağıtım Zamanı

Tüpraş'ın kâr dağıtım politikası Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Ana Sözleşme çerçevesinde belirlenmektedir. Kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir.

Yatırım ihtiyaçları ve finansal imkânlar elverdiği ölçüde, ilgili mevzuat dikkate alınarak Yönetim Kurulu tarafından Şirket'in dağıtılabilir kârının tamamının dağıtılması, Yönetim Kurulu tarafından Genel Kurul'un onayına sunulması Şirket'in temel kâr dağıtım politikasıdır.

Şirket'in kâr dağıtımı, TTK'na ve SPK'ya uygun şekilde ve yasal süreler içinde gerçekleştirilmektedir. Şirket kârına katılım konusunda Ana Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımı mevzuatta öngörülen süreler içinde, Genel Kurul toplantısından takiben en kısa sürede yapılmaktadır.

2.6. Payların Devri

Enerji Yatırımları A.Ş.'ye ait %51'lik A Grubu nama yazılı hisselerin devrindeki kısıtlama 26 Ocak 2009 tarihinde sona ermiştir. Bu tarih itibarıyla A Grubu hisselerin devrinde Özelleştirme İdaresi'nin onayı söz konusu değildir.

Nama yazılı C Grubu hisse senedi, 4046 Sayılı Kanun'un T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle, esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir ve bu devir Yönetim Kurulu'nun onayına tabi değildir.

BÖLÜM III: KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

3.1. Şirket'in Bilgilendirme Politikası

Şirket'in "Bilgilendirme Politikası" yasal düzenlemeler, sermaye piyasası mevzuatı ve yayımlanan tebliğlerle belirlenen kurallar çerçevesinde yürütülür. Şirket, kamuyu aydınlatma ve bilgilendirme konusunda yazılı bir doküman hazırlamış ve Yönetim Kurulu'nun ve Genel Kurul'un onayından geçirerek hissedarlara ve kamuoyuna web sitesi aracılığı ile duyurmuştur.

Bilgilendirme politikasının takibinden, gözden geçirilmesinden ve geliştirilmesinden Yönetim Kurulu sorumludur. Bilgilendirme politikasında amaç, Şirket'in geçmiş performansını, gelecek beklentilerini, stratejilerini, ticari sır niteliğindeki bilgiler haricindeki hedeflerini ve vizyonunu kamuya, ilgili yetkili kurumlarla mevcut ve potansiyel yatırımcılarla ve pay sahipleriyle eşit bir biçimde paylaşmak, Sermaye Piyasası Hükümleri çerçevesinde, Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Birimi ile Kurumsal İletişim Birimleri tarafından sürekli etkin ve şeffaf iletişim platformu sunmaktır.

Şirket dışından gelen sorular, Genel Müdür, Kurumsal İletişim Müdürlüğü, Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü tarafından cevaplandırılmaktadır. Kurumsal İletişim Müdürlüğü tarafından, yıl içinde yaşanan önemli gelişmeler doğrultusunda, yazılı ve görsel medyaya kontrollü haber akışı sağlanarak, kamuoyu detaylı biçimde bilgilendirilir.

Bilgilendirme politikası çerçevesinde yatırımcılar, finansal analistler, basın mensupları ve benzeri kesimler için her çeyrek dönem faaliyetlerine ve mali sonuçlarına ilişkin sunum yapılmakta ve bu sunumlar şirketin web sitesinde yer almaktadır. Şirket'in internet sitesinde yatırımcı üye kayıt sayfası yoluyla üye olanlar da dahil olmak üzere, Şirket'in yatırımcı veri tabanında kayıtlı bütün üyelere söz konusu raporlar

gönderilmektedir. Ayrıca, Şirket'in aktif ve güncel bir internet sitesi mevcuttur. Şirket'in web sitesi www.tupras.com.tr aracılığı ile internet sayfasında olması gereken hususlara azami önem gösterilerek, kamuoyuna ve yatırımcılara bilgilendirme akışı sağlanmaktadır. Söz konusu web adresinde Şirket'ten talep edilecek muhtelif bilgilere kapsamlı olarak yer verilmiştir.

Bilgilendirme politikasının gelişen piyasa koşulları ve yeni düzenlemeler çerçevesinde güncellenmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

3.2. Özel Durum Açıklamaları

2009 yılında SPK Seri: VIII, No. 54 Tebliği uyarınca 17 adet Özel Durum Açıklaması yapılmıştır. Bu açıklamalarla ilgili olarak SPK ve İMKB tarafından ek açıklama istenmemiştir.

Nisan 2000 tarihinden beri Londra Menkul Kıymetler Borsası'nda İşlem gören GDR-Tüpraş hisselerine ilişkin özel durum açıklamaları yükümlülüğü İMKB ile paralel yürütülmektedir. Londra Borsası'na gönderilip de yurtiçine yapılmayan hiçbir açıklama bulunmamaktadır. Şirket yükümlülüklerinin sınırları çerçevesinde, özel durum açıklamalarının eşzamanlı olarak her iki borsada yer almasına ve duyurulmasına özen gösterilmektedir.

Söz konusu özel durum açıklamalarının zamanında yapılmaması nedeniyle SPK tarafından Şirket'e herhangi bir yaptırım uygulanmamıştır.

3.3. Şirketin Web Sitesi ve İçeriği

Şirketin web sitesi www.tupras.com.tr adresinde bulunmaktadır. Şirket'in web sitesinde Türkçe ve İngilizce olarak hem güncel hem de geçmişe dönük olarak aşağıdaki bilgiler yer almaktadır:

- Kurumsal Kimliğe İlişkin Detaylı Bilgiler
- Vizyon ve Ana Stratejiler
- Yönetim Kurulu Üyeleri ve Şirket Üst Yönetimi Hakkında Bilgi
- Şirket Organizasyonu ve Ortaklık Yapısı
- Şirket Ana Sözleşmesi

- Ticaret Sicil Bilgileri
- Periyodik Finansal Tablolara, Finansal Bilgiler, Göstergeler ve Analiz Raporları
- Faaliyet Raporları
- Basın Açıklamaları
- KAP Özel Durum Açıklamaları
- Hisse Senedi Performansına İlişkin Bilgi ve Grafikler, Derecelendirme Notları
- Yatırımcı Sunumları
- Şirketi Değerlendiren Analistlere İlişkin Bilgiler ve Analist Raporları
- Genel Kurul'un Toplanma Tarihi, Gündem, Gündem Konuları Hakkında Açıklamalar
- Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Hazırlanmış Cetveli
- Vekâletname Örneği
- Kurumsal Yönetim Uygulamaları ve Uyum Raporu
- Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporu
- Kâr Dağıtım Politikası ve Hisse Başına Kâr Payları
- Bilgilendirme Politikası
- Sosyal Sorumluluğa İlişkin Projelerle İlgili Bilgiler

3.4. Gerçek Kişi Nihai Hâkim Pay Sahibi/Sahiplerinin Açıklanması

Şirket'in ve İştiraklerinin sermayesinde %5 ve üzerinde paya sahip olan gerçek kişiler bulunmamaktadır. Bunun yanında kurumsal olarak Şirket sermayesinin dağılımına ilişkin bilgiler, web sitesinin Yatırımcı İlişkileri başlığı altında "Kurumsal Yönetim" bölümünde yer almaktadır.

3.5. İçeriden Öğrenebilecek Durumda Olan Kişilerin Kamuya Duyurulması

Şeffaflık ile Şirket çıkarlarının korunması arasındaki dengeyi sağlamada, tüm Şirket çalışanlarının içeriden öğrenilen bilgilerin kullanımıyla ilgili kuralara dikkat etmesine yönelik gerekli her türlü önlem alınmaktadır.

Çalışma süresince öğrenilen, Şirket'e ait, gerekli kişiler dışında bilinmesi şirketçe arzu edilmeyen, ticari sır olarak nitelendirilebilecek bilgiler "Şirket bilgisi" olarak kabul edilir. Tüm çalışanlar çalışırken ve sonrasında Şirket bilgisini korurular, doğrudan ve dolaylı olarak amacı dışında kullanamazlar.

Rapor tarihi itibarıyla, içeriden öğrenebilecek durumda olan Yönetim Kurulu Üyeleri, Denetçiler ve üst yönetimde görev alan kişilerin listesi aşağıda verilmektedir. Bu kişiler her yıl yayımlanan Yıllık Faaliyet Raporlarında ve web sitesinde de duyurulmaktadır.

İçeriden Öğrenebilecek Durumda Olan Kişiler

Ömer M. Koç, Yönetim Kurulu Başkanı
Dr. Bülent Bulgurlu, Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Rahmi M. Koç, Yönetim Kurulu Üyesi
Semahat S. Arsel, Yönetim Kurulu Üyesi
Mustafa V. Koç, Yönetim Kurulu Üyesi

Ali Y. Koç, Yönetim Kurulu Üyesi

Temel K. Atay, Yönetim Kurulu Üyesi
Erol Memioğlu, Yönetim Kurulu Üyesi
Yavuz Erkut, Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür

Ahmet Aksu, ÖİB C Grubu Temsilcisi

İbrahim Murat Çağlar, Denetçi

Kemal Uzun, Denetçi

Goncagül Ayşe Özgüt, Denetçi

Gürol Acar, Genel Müdür Yardımcısı (Üretim)

Yılmaz Bayraktar, Genel Müdür Yardımcısı (İnsan Kaynakları)

Hasan Tan, Genel Müdür Yardımcısı (Ticaret)

İbrahim Yelmenoğlu, Genel Müdür Yardımcısı (Mali)

Cengiz Demirtürk, Mali İşler Müdürü

Deniz Köseoğlu, Finansal Raporlama Müdürü

Tuncay Önbilgin, Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürü

BÖLÜM IV: PAYDAŞLAR

4.1. Paydaşların Bilgilendirilmesi

Şirket'in paydaşları, Genel Kurul toplantılarından toplantı davetiyesi gönderilmek suretiyle, gazetelerden ve İMKB'ye yapılan açıklamalarla haberdar edilmektedir. Şirketin web sitesinde yer alan bilgiler, paydaşların da bilgileneceği düşünüldükçe, konferans, basın ve yayın organlarına yapılan açıklamalar ve sunumlarla geniş tutulmaya çalışılmaktadır. Pay sahiplerinden gelen tüm toplantı taleplerine mümkün olan en üst düzeyde görüşme olanağı sağlanarak olumlu yanıt verilmesine çalışılmaktadır.

Şirket çalışanlarına, Şirket içi intranet portalı ile sirküler ve duyurulara erişim imkânı sağlanmakta, bazı önemli duyurular elektronik posta yoluyla anında tüm çalışanlara iletilmektedir. Farklı coğrafi bölgelerde çalışanlar arasında kurumsal iletişimi güçlendirmek amacıyla "Rafine" dergisi yayımlanmaktadır. Yılda bir kez Tüpraş bünyesindeki çalışanlarla Şirket'in üst düzey yöneticileri bir araya gelerek yıl içindeki gelişme ve hedefleri değerlendirmekte, fikir alışverişinde bulunmaktadırlar.

Paydaşların Şirket yönetimine katılımının desteklenmesi konusunda, Şirket Ana Sözleşmesi'nde bir hüküm olmamakla beraber çalışanların işletme değerlerini ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme" sistemi ile süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirleri desteklemek ve özendirme amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulamaya konulmuştur.

4.2. İnsan Kaynakları Politikası

Koç Topluluğu'nun diğer şirketlerinde olduğu gibi Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'de de "en değerli sermayemiz insan kaynağımızdır" felsefesi, insan kaynakları politikasının özünü oluşturmaktadır.

Tüpraş tarafından benimsenen insan kaynakları politikasının esasları aşağıda belirtilmiştir:

- Görev tanımları ve dağılımları ile performans kriterleri Şirket yönetimi tarafından belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.
- İşe alım kriterleri yazılı olarak belirlenmekte, duyurulmakta ve işe alımlarda bu kriterlere uyulmaktadır.
- Eğitim, tayin ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına ve Şirket menfaatlerinin göz önünde bulundurulmasına özen gösterilmektedir.
- Çalışanların gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir.
- Çalışanlar için güvenli çalışma ortamı koşulları sağlanmakta ve sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Çalışanlar ile ilgili olarak alınan kararlar veya onları ilgilendiren gelişmeler, çalışanlara duyurulmaktadır.
- Tüpraş'ta beş ve katı hizmet yılını dolduran çalışanlar ödüllendirilmekte, nitelikli, eğitimli ve deneyimli personelin hizmete devamı teşvik edilmektedir.
- Şirket çalışanları arasında hiçbir konuda ayrımcılık yoktur. Tüpraş çalışanları tarafından üst yönetime ayrımcılık konusunda herhangi bir şikâyet gelmemiştir.
- Çalışanlar ile ilişkileri yürütmek üzere temsilci atanması uygulaması bulunmamaktadır.

4.3. Müşteri ve Tedarikçilerle İlişkiler Hakkında Bilgiler

Müşteri İlişkileri

Tüpraş tüm faaliyetlerinde kalite, çevre, toplum ve çalışan sağlığına olan duyarlılığının göstergesi olarak, ISO 9001:2008 Kalite, ISO 14001:2004 Çevre, OHSAS 18001:2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri belgelerine sahiptir. Şirket kalite, çevre, iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemleri politikasında müşteri memnuniyetini en üst düzeyde tutmayı taahhüt etmektedir.

Tüpraş Genel Müdürlüğü, yönetim sistemleri performansı ölçme kriterlerinden biri olan müşteri şartlarını ne dereceye kadar karşılayıp karşılamadığı hakkındaki müşteri algılaması ile ilgili bilgiyi izlemektedir ve bu bilgiyi elde etmek ve gelecekteki hedeflerinde kullanmak için metodlar belirlemiştir. Bu amaçla müşteri anketleri düzenlenmekte, anketler değerlendirilmekte ve sonuçlarına göre hedefler belirlenmektedir.

Şirket modern bir yönetim felsefesi olan Toplam Kalite Yönetimi çerçevesinde Ulusal Kalite Hareketi ve Mükemmelliğe Yolculuk Programı'na katılımın ilk adımı olan İyi Niyet Bildirgesi'ni Türkiye Kalite Derneği (KALDER) ile 4 Nisan 2006 tarihinde imzalamış ve Toplam Kalite Yönetiminde sürekli bir gelişim aracı olan EFQM Mükemmellik Modeli'ni uygulamaya almıştır.

Tedarikçi İlişkileri

Tüpraş Genel Müdürlüğü, ürün veya hizmet tedarikçilerine ve satın alınan ürünlere uygulanan kontrolün tip ve içeriği doğrultusunda, satın aldığı ürünlerin veya hizmetlerin satın alma şartlarına uygunluğunu saptamakta, ayrıca satın alınan ürün ve hizmetlerin bir sonraki ürün gerçekleştirmesine olan etkisini veya nihai ürüne olan bağımlılığını araştırmaktadır.

Tüpraş Genel Müdürlüğü, tedarikçilerini Tüpraş'ın şartlarını karşılayan ürün sağlama yeteneği temelinde değerlendirmekte ve seçmektedir. Seçme, değerlendirme ve tekrar değerlendirme için kriterler oluşturmuştur. Tüpraş, değerlendirme sonuçlarını ve bu sonuçlar doğrultusunda yapılması gereken faaliyetlerin kayıtlarını muhafaza etmektedir.

4.4. Sosyal Sorumluluk

Rafinaj sektöründe sahip olduğu bilgi birikimiyle bireysel çıkarılardan çok toplumsal çıkarılara yönelen Tüpraş, kurumsallaşmış yapısı ve toplumsal duyarlılığı yüksek çalışanları ile birlikte, rafinerilerinin faaliyette bulunduğu şehirlerde ülkemizin kültürel ve sosyal gelişimine katkıda bulunacak projeler üretmekte veya üretilen projelere destek olmaktadır.

Tüpraş, Kurumsal Sosyal Sorumluluk alanına giren taleplerin karşılanmasında, 30 Mart 2006 tarihinde, New York'ta, Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa V. Koç ile Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan'ın imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni (Global Compact) referans almaktadır.

Tüpraş, kurumsal ve etik yönetim anlayışını ve standartlarını daha ileriye taşıyarak, 2008 yılında ilk Kurumsal Sosyal Sorumluluk raporunu yayımlamıştır. Tüpraş, yayımladığı ilk KSS raporunda Global Reporting Initiative'in (GRI) G3 Raporlama İlkelerini benimsemiştir. Uluslararası alanda devletlerin, STK'ların ve şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında "Etik Hesap Verebilirlik Kapasiteleri", "AccountAbility" organizasyonunun kontrolünde değerlendirilmektedir. Türkiye'de bu değerlendirmenin ikincisi "AccountAbility" organizasyonunun ülkemizdeki akredite kuruluşu olan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Enstitüsü tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkiye'deki

en yüksek cirolu 50 şirketi kapsayan araştırma sonucunda, 2008 yılı "Etik Hesap Verebilirlik" değerlendirmesinde Tüpraş ikinci olmuştur.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu olan Tüpraş, hedeflerine ulaşırken insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını ön planda tutmaktadır. Tüpraş insanı ve çevreyi koruyan ürünlerini ve hizmetlerini sürekli olarak geliştirmesinin yanı sıra üretim faaliyetlerini gerçekleştirirken, rafinerilerde kullanılan yakıtlarda bölge farkı gözetilmeksizin çevre standartlarına uymuştur. Çevreyi koruma konusunda dünya standartlarını baz alan Tüpraş, doğayı korumak kadar geliştirmenin de önemli olduğunu bilinciyle, yeni doğal alanların oluşturulması için çaba göstermektedir.

Tüpraş'ın Kurumsal Sosyal Sorumluluk çalışmaları kapsamında 2009 yılında eğitim, kültür sanat, sağlık, spor, çevre dostu uygulamalar ve çalışan hakları ile ilgili çalışmalarının detayını Kurumsal Sosyal Sorumluluk başlığı altında bulabilirsiniz.

BÖLÜM V: YÖNETİM KURULU

5.1. Yapısı, Oluşumu, Bağımsızlık

Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından seçilen en az beş üyeden oluşur. Yönetim Kurulu seçiminde bir üyenin C Grubu hissedarının gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer A Grubu hissedarları temsil eden üyeler ise Genel Kurul'da kendi aralarında yaptıkları seçimde en çok oy alan adaylar arasından seçilir.

Yönetim Kurulu'nun bir üyeliğinin ölüm, istifa veya üyeliğin düşmesi gibi nedenlerle boşalması halinde, boşalan üyelik Yönetim Kurulu'nun Türk Ticaret Kanunu'nun 315'inci maddesi uyarınca yapacağı seçimle doldurulur. Yönetim Kurulu, A Grubu hisseleri temsilen seçilmiş bir üyeliğin

boşalması halinde, yine A Grubu hisseleri temsilen Yönetim Kurulu'nda bulunan üyelerin göstereceği adaylar arasında yapacağı seçimle boşalan üyeliği doldurur. C Grubu'nca seçilen üyeliğin yukarıda sayılan nedenle boşalması halinde, boşalan üyelik C Grubu hissedarın gösterdiği aday ve adaylar arasından, Yönetim Kurulu'nca seçim yapılarak doldurulur.

Yönetim Kurulu yönetim ve temsil görevlerini üyeleri arasında paylaşırabileceği gibi, Yönetim Kurulu üyesi olan Murahhaslara veya hissedar olmaları zaruri bulunmayan müdürlere tamamen veya kısmen bırakabilir.

Yönetim ve temsil görevlerinin anılan şekilde paylaşılmasında Yönetim Kurulu yetkilidir.

Yönetim Kurulu, Murahhas üye ve müdürlerin yetki ve sorumluluklarını tayin eder ve Yönetim Kurulu'na tanınmış olan her türlü yetki ve sorumluluğu, Ana Sözleşme'nin 14. maddesinde belirtilen C Grubu'na söz ve onay hakkı tanınan konular hariç, yine Yönetim Kurulu'nun tespit edeceği şartlar, hükümler ve kısıtlamalar dahilinde ilgili kişilere aktarabilir ve gerekli gördüğünde bu yetkilerin tamamını veya bir kısmını değiştirip tadil edebilir veya geri alabilir.

Yönetim Kurulu, uygun göreceği konularda kendi üyeleri ve/veya üyesi olmayan kişilerden oluşan danışma, koordinasyon ve benzeri nitelikte komiteler veya alt komiteler oluşturabilir.

Komitelerin başkan ve üyelerinin, toplantı düzenleme, çalışma ve raporlama esasları Yönetim Kurulu tarafından tayin edilir, düzenlenir ve değiştirilir.

Yönetim Kurulu üyelerine TTK hükümleri kapsamında huzur hakkı ödenebilir. Yönetim Kurulu ve komite üyelerine, Şirket'e Yönetim Kurulu üyeliği ve komite üyeliği çerçevesinde vermiş oldukları diğer hizmetlerin karşılığında huzur haklarının dışında ücret, ikramiye veya prim ödenebilir. Yönetim Kurulu üyelerine yapılan ödemelerin şekil ve miktarı Genel Kurul'ca, komite üyelerine komite üyeliği hizmetleri dolayısıyla yapılacak ödemelerin şekil ve miktarı ise mevzuata uygun olarak Yönetim Kurulu'nca belirlenir.

5.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri

Şirket'in Yönetim Kurulu üyesi seçiminde aradığı temel nitelikler, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri IV. Bölümü'nün 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 ve 3.1.5. maddelerinde yer alan niteliklere uygundur.

Ana Sözleşme'nin 11. maddesinde de yer aldığı gibi Yönetim Kurulu üyeliğine seçilebilmek için hacir altına alınmamış olmak, kendisinin veya yönetiminde bulunduğu şirketin iflas etmemiş olması, aciz haline düşülmemiş olmak, şirkette pay sahibi olmak ve yüz kızartıcı suçlardan mahkûm olmamak gerekmektedir. Pay sahibi olmayan kimseler üye seçildikleri takdirde, pay sahibi sıfatını kazandıktan sonra işe başlayabilirler. Türk Ticaret Kanunu'nun 334. ve 335. maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

Şirketin Yönetim Kurulu üyesi seçiminde aradığı asgari nitelikler, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri IV. bölüm 3.1 maddesi kapsamında Şirket Ana Sözleşmesi'nde belirtilmektedir.

5.3. Şirket'in Hedef, Amaç ve Değerleri Hedef

Petrol sektöründe performansına ve insan kaynağına özenilen, güvenilir ve etkin bir küresel oyuncu olmaktır.

Amaç

Ülkemizin petrol ürünleri ihtiyacını karşılararken, sektörel gelişimde öncü ve etkin rol oynayarak, Tüpraş hissedarlarına, iş ortaklarına ve topluma değer yaratmaktadır.

Değerler

- Dürüst, şeffaf ve etik
- İnsana saygılı
- Çevreye duyarlı
- Yaratıcı ve yenilikçi
- Müşteri odaklı
- Çalışanlarının gelişimini destekleyen
- Takım çalışmasına önem veren

5.4. Risk Yönetimi ve İç Kontrol

Yönetim Kurulu, mali kontrol ve denetime ilişkin faaliyetleri, esas itibariyle Denetimden Sorumlu Komite vasıtasıyla gözetir. Denetim Komitesi, bu fonksiyonu yerine getirirken, süreçlerin verimliliğini mali açıdan gözden geçirmek, denetlemek ve raporlamak üzere kurulmuş olan Mali Denetim Müdürlüğü'nden gelen raporları ayrıntılarıyla inceler, değerlendirir, Şirket yönetimine gereken talimatları verir ve gerektiği durumlarda Yönetim Kurulu'nun bilgi ve onayına sunar. Müdürlük, Yönetim Kurulu Denetim Komitesi bünyesinde ve koordinasyonunda faaliyet göstermektedir.

Denetim Müdürlüğü, Şirket'in bütün iş süreçlerinin verimliliğini mali açıdan gözden geçirir. Bunlara ilişkin denetim mekanizmalarının yerindeliği, etkinliği ve uygulama düzeylerini test eder, varsa eksiklerin giderilmesi için alınacak önlemleri operasyonel birimlerle birlikte belirler ve çalışma sonuçlarını Denetim Komitesi'ne raporlar.

5.5. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Yöneticilerin Yetki ve Sorumlulukları

Yönetim Kurulu, Şirket'in temsil ve idare organıdır. Yönetim Kurulu, Kanun ve Ana Sözleşme ile Genel Kurul'a verilmiş olanlar dışındaki tüm görevler ile yükümlü olup, bu görevlerin gerektirdiği bütün yetkilere sahiptir.

Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu'nun 319. maddesi hükmünce idare ve temsil yetkilerinin bir bölümü veya tamamını üyelerden birine veya birkaçına, bir Yönetim Kurulu üyesi ile birlikte Yönetim Kurulu üyesi olmayan Genel Müdür, müdür veya müdürlere bırakabileceği gibi, bu görev ve yetkileri kullanmak üzere kendi içinden veya dışından icra komiteleri oluşturabilir.

5.6. Yönetim Kurulu'nun Çalışması

Yönetim Kurulu toplantılarında konulara ilişkin tüm görüşler, toplantı tutanakları şeklinde karar zaptına geçirilmektedir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin IV. bölümünün 2.174. maddesinde yer alan konularda Yönetim Kurulu üyelerinin toplantılara fiilen katılımı sağlanmaktadır. Bununla birlikte, yasal zorunluluklar nedeniyle aciliyet gerektiren konularda bu kurala uyulmamaktadır. Bu konuların dışında Yönetim Kurulu, en az beş üyenin katılımı ile toplanmakta ve kararlar beş üyenin olumlu oyu ile alınmaktadır. Yönetim Kurulu'nca izinli sayılmaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın arka arkaya dört toplantıya katılmayan üye istifa etmiş sayılır.

Yönetim Kurulu, Şirket'in işleri gerektirdikçe toplanır. Ancak yılda en az dört toplantı yapılması zorunludur. Bu toplantılarda Şirket'in bütün faaliyetleri gözden geçirilmekte ve önemli konularda karar alınmaktadır. Söz konusu düzenli toplantılara ilave olarak, gerekli görülen hallerde özel konulara ilişkin karar almak üzere, Yönetim Kurulu salt çoğunluğu sağlayacak üye sayısı ile toplanmakta veya Türk Ticaret Kanunu'nun 330/2 maddesi uyarınca, fiilen toplantı yapmadan karar alabilmektedir.

Toplantı yeri şirket merkezidir. Yönetim Kurulu kararı ile başka bir yerde de toplanabilir. Toplantılarda görüşülecek işlerin bir gündem ile tespit edilmiş olması ve bu gündemin toplantı gününden önce üyelere tebliğ edilmesi gerekir. Yönetim Kurulu toplantılarına davet, toplantı gününden en az üç gün önce yapılır.

Düzenli toplantıların gündemi, Yönetim Kurulu sekreteryası tarafından daha önce alınan kararlar ve karar alınmasını gerektiren konular göz önünde tutularak ve üyelere danışılarak hazırlanmaktadır.

Diğer toplantıların gündemini ise yasal zorunluluklar nedeniyle karar alınmasını gerektiren hususlar belirlemektedir.

Yönetim Kurulu'nun sekreteryası görevi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) tarafından yürütülmektedir.

Ana Sözleşme'de, Yönetim Kurulu üyelerine ağırlıklı oy veya veto hakkı tanınmamıştır.

5.7. Şirkette Muamele Yapma ve Rekabet Yasağı

Türk Ticaret Kanunu'nun 334 ve 335. maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

5.8. Etik Kurallar

Etik çalışma kuralları, Şirket'in temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Yasal, toplumsal ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişimlerin yanı sıra Koç Holding'in imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) kriterlerine uyum doğrultusunda Tüpraş, etik çalışma kurallarını yenilemiştir.

Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olamayabileceği bilinciyle, Şirket değerleri üzerine kurulmuş olan iş etiği ilkeleri ve Etik Kurulu bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu tarafından benimsenmiş İş Etiği Kuralları, "Dürüstlük ve Güvenilirlik", "Gizlilik ve Ticari Sırların Korunması", "Çıkar Çatışması" ve "Sorumluluklarımız" başlıkları altında tanımlanmıştır.

Söz konusu metin, şirket web sitesinde Kurumsal Yönetim başlığı altında yer almaktadır.

5.9. Yönetim Kurulu'nda Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Şirket'e, Yönetim Kurulu'nun görev ve sorumluluklarını sağlıklı olarak yerine getirmek amacıyla oluşturulmuş komiteler mevcut olup, komiteler faaliyetlerini belli prosedürler çerçevesinde yürütmektedir. Kurulan Denetim Komitesi ve Kurumsal Yönetim Komitesi, belirlenmiş prensipler doğrultusunda çalışmaktadır.

Kurumsal Yönetim Komitesi

Şirketin Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumunu izlemek, henüz uygulamaya konulmamış ilkelerin uygulanamama gerekçelerini incelemek ve Yönetim Kurulu'na uygulamaları iyileştirici önerilerde bulunmak üzere oluşturulmuştur.

ADI SOYADI	UNVANI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
ALİ Y. KOÇ	ÜYE	YÖNETİM KURULU ÜYESİ (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK
DR. BÜLENT BULGURLU	BAŞKAN VEKİLİ	YÖNETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK
SEVAL KIZILCAN	MÜDÜR	KURUMSAL İLETİŞİM MÜDÜRÜ (İCRADA GÖREVLİ)	BAĞIMLI	YOK

Risk Yönetimi Komitesi

Şirket'in karşı karşıya olduğu riskleri tanımlamak, ölçmek, analiz etmek, izlemek ve raporlamak, kontrol edilebilen ve kontrol edilemeyen riskleri azaltmak amacıyla Yönetim Kurulu'na tavsiyelerde bulunmak üzere oluşturulmuştur.

ADI SOYADI	UNVANI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
MUSTAFA V. KOÇ	ÜYE	YÖNETİM KURULU ÜYESİ (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK
ÖMER M. KOÇ	BAŞKAN	YÖNETİM KURULU BAŞKANI (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK
İBRAHİM MURAT ÇAĞLAR	ÜYE	DENETİM KURULU ÜYESİ (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK
ARDAN AKSADE	MÜDÜR	DENETİM MÜDÜRÜ (İCRADA GÖREVLİ)	BAĞIMLI	YOK

Denetim Komitesi

Mali konuların takibi, periyodik mali tablo ve dipnotların incelenmesi, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde belirtildiği çerçevede gerekli çalışmaların yapılması ve Bağımsız Dış Denetim Raporu'nun incelenmesi suretiyle ve mevcut bilgilere dayanarak mali sonuçlara ilişkin teklifini Yönetim Kurulu'na sunmak ve iç denetim sürecini kontrol etmek üzere denetimden sorumlu komite oluşturulmuştur.

ADI SOYADI	UNVANI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
TEMEL KAMİL ATAY	ÜYE	YÖNETİM KURULU ÜYESİ (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK
EROL MEMİOĞLU	ÜYE	YÖNETİM KURULU ÜYESİ (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK

Etik Kurul

ADI SOYADI	UNVANI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
RAHMİ M. KOÇ	ÜYE	YÖNETİM KURULU ÜYESİ (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK
SEMAHAT S. ARSEL	ÜYE	YÖNETİM KURULU ÜYESİ (İCRADA GÖREVLİ DEĞİL)	BAĞIMLI	YOK
YILMAZ BAYRAKTAR	GENEL MÜDÜR YRD.	GENEL MÜDÜR YARDIMCISI (İCRADA GÖREVLİ)	BAĞIMLI	YOK

5.10. Yönetim Kurulu'na Sağlanan Mali Haklar

Yönetim Kurulu üyelerine sağlanan her türlü hak, menfaat ve ücret Tüpraş Genel Kurulu'nda belirlenmektedir.

Şirket, herhangi bir Yönetim Kurulu üyesine ve yöneticisine doğrudan ve dolaylı olarak borç vermemekte ve kredi kullandırmamaktadır.

2008 yılına ait Olağan Genel Kurul toplantısında, Yönetim Kurulu başkan ve üyelerine ayda brüt 1.765 TL; Denetim Kurulu üyelerine ayda brüt 1.295 TL ücret ödenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI GÜNDEMİ

- 1) Açılış ve Genel Kurul Başkanlık Divanı'nın seçimi,
- 2) 2009 yılı faaliyet ve hesapları hakkında Yönetim Kurulu, Denetçi Raporu ile Bağımsız Denetleme Kuruluşu Başaran Nas Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. (a member of PricewaterhouseCoopers) rapor özetinin okunması ve görüşülmesi, Yönetim Kurulu'nun 2009 yılı Bilançosu ve Gelir Tablosu ile ilgili önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
- 3) Şirket'in 2009 yılı faaliyetlerinden dolayı Yönetim Kurulu üyeleri ve Denetçilerin ayrı ayrı ibra edilmeleri,
- 4) Sermaye Piyasası Kurulu ve T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan ilgili izinlerin alınmış olması kaydı doğrultusunda; Sermaye Piyasası Kurulu'nun ilke kararı uyarınca Ana Sözleşme'nin, "Şirket Amaç ve Faaliyet Konuları" başlıklı 3. maddesinin, Türk lirası ve Kuruşta yer alan "Yeni" ibarelerinin kaldırılması amacıyla, Ana Sözleşme'nin "Sermaye" başlıklı 6. maddesinin ve "Oy Hakkı" başlıklı 31. maddesinin tadillerinin onaylanması,
- 5) Yönetim Kurulu üye adedinin ve görev süresinin belirlenmesi, belirlenen üye adedine ve görev süresine göre seçim yapılması,
- 6) Denetçilerin seçimi ve görev sürelerinin belirlenmesi,
- 7) Yönetim Kurulu üyeleri ve Denetçilerin aylık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
- 8) Yönetim Kurulu'nun 2009 yılı kârının dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
- 9) Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince Şirket'in "Kâr Dağıtım Politikası" hakkında ortaklara bilgi verilmesi,
- 10) Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince "Şirket Bilgilendirme Politikası" hakkında ortaklara bilgi verilmesi,
- 11) Şirket'in sosyal yardım amacıyla vakıf ve derneklere 2009 yılında yaptığı bağış ve yardımların Genel Kurul'un bilgisine sunulması,
- 12) Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Sermaye Piyasası Bağımsız Dış Denetleme Hakkındaki Yönetmelik gereği, Denetim Komitesi'nin önerisi üzerine Yönetim Kurulu tarafından seçilen Bağımsız Dış Denetleme Kuruluşu seçiminin onaylanması,
- 13) Yönetim Kurulu üyelerine Şirket konusuna giren işleri bizzat veya başkaları adına yapmaları ve bu tür işleri yapan şirketlerde ortak olabilmeleri ve diğer işlemleri yapabilmeleri hususunda Türk Ticaret Kanunu'nun 334. ve 335. maddeleri kapsamında izin verilmesi,
- 14) Genel Kurul Toplantı Tutanağı'nın Başkanlık Divanı'nca imzalanması ve bununla yetinilmesi hususunda yetki verilmesi,
- 15) Dilekler.

2009 YILI KÂR PAYI DAĞITIMINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

Şirketimiz Sermaye Piyasası Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu Düzenlemeleri'ne göre 2009 yılı faaliyetlerinden 811.297.710,17 TL konsolide vergi sonrası net kâr, yasal kayıtlara göre ise 632.932.412,73 TL vergi sonrası net kâr elde etmiştir. Şirketin 2009 yılı konsolide bilanço aktif toplamı ise 10.223.303.304,46 TL'dir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 466. maddesi uyarınca ayrılması gereken %5 Kanuni İhtiyat, önceki yıllarda ayrılan tutar tavanı aştığı için cari yılda ayrılmamıştır.

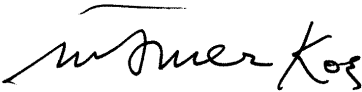
Yasal kayıtlara göre hazırlanan mali tablolardaki dağıtılabilir cari dönem kârı, Sermaye Piyasası Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine göre hazırlanan mali tablolardaki dağıtılabilir cari dönem kârından daha düşük olduğundan, dağıtım esas alınacak kâr, yasal kayıtlarda yer alan 632.932.412,73 TL'dir. Buna göre; 5 Nisan 2010 Pazartesi günü 2009 yılı faaliyet neticelerini görüşmek üzere toplanacak Olağan Genel Kurul'a; hissedarlara 626.048.000,00 TL temettü dağıtılmasının ve 61.352.704,00 TL, %10 II. Tertip İhtiyat ayrılmasının önerilmesine,

Temettü dağıtım teklifinin Genel Kurulca kabulü halinde yasal kayıtlarımız esas alınarak;

- 31.656.091,83 TL cari yıl istisna kazançlardan, 544.875.279,74 TL cari yıl istisna olmayan kazançlardan ve 49.516.628,43 TL'sinin ise istisna olmayan yasal yedeklerden karşılanmasına,
- Tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarımıza, %250 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 2,50 TL brüt=net nakit temettü ödenmesine;
- Diğer hissedarlarımıza %250 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 2,50 TL brüt, 2,14396 TL net nakit temettü ödenmesine;

ve temettü dağıtım tarihi başlangıcının 6 Nisan 2010 Salı günü olarak önerilmesine karar verilmiştir.

2010 yılının ülkemize ve Tüpraş'a hayırlı olması dileğiyle saygılarımızı sunarız.

M. Ömer Koç
Yönetim Kurulu Başkanı

01.01.2009 - 31.12.2009 HESAP DÖNEMİ KÂR DAĞITIM ÖNERİSİ

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 2009 YILI KÂR DAĞITIM TABLOSU (TL)			
1. ÖDENMİŞ/ÇIKARILMIŞ SERMAYE			250.419.200,00
2. TOPLAM YASAL YEDEK AKÇE (YASAL KAYITLARA GÖRE)			504.219.705,83
ESAS SÖZLEŞME UYARINCA KÂR DAĞITIMDA İMTİYAZ VAR İSE SÖZ KONUSU İMTİYAZA İLİŞKİN BİLGİ			
		SPK'YA GÖRE	YASAL KAYITLARA (YK) GÖRE
3.	DÖNEM KÂRI	1.010.679.345,67	776.931.356,70
4.	ÖDENECEK VERGİLER (-)	199.381.635,50	143.998.943,97
5.	NET DÖNEM KÂRI (=)	811.297.710,17	632.932.412,73
6.	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	0,00	0,00
7.	BİRİNCİ TERTİP YASAL YEDEK (-)	0,00	0,00
8.	NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI (=)	811.297.710,17	632.932.412,73
9.	YIL İÇİNDE YAPILAN BAĞIŞLAR (+)	7.017.659,43	
10.	BİRİNCİ TEMETTÜNÜN HESAPLANACAĞI BAĞIŞLAR EKLENMİŞ NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	818.315.369,60	
11.	ORTAKLARA BİRİNCİ TEMETTÜ	163.663.073,92	
	-NAKİT	163.663.073,92	
	-BEDELSİZ		
	-TOPLAM	163.663.073,92	
12.	İMTİYAZLI HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE DAĞITILAN TEMETTÜ	0,00	
13.	YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE, ÇALIŞANLARA VB.'E TEMETTÜ	0,00	
14.	İNTİFA SENEDİ SAHİPLERİNE DAĞITILAN TEMETTÜ	0,00	
15.	ORTAKLARA İKİNCİ TEMETTÜ	412.868.297,65	
16.	İKİNCİ TERTİP YASAL YEDEK AKÇE	56.401.041,16	
17.	STATÜ YEDEKLERİ	0,00	
18.	ÖZEL YEDEKLER	0,00	
19.	OLAĞANÜSTÜ YEDEK	178.365.297,44	0,00
20.	DAĞITILMASI ÖNGÖRÜLEN DİĞER KAYNAKLAR	49.516.628,43	49.516.628,43
	- GEÇMİŞ YIL KÂRI		
	- OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER	0,00	0,00
	- KANUN VE ESAS SÖZLEŞME UYARINCA DAĞITILABİLİR DİĞER YEDEKLER	49.516.628,43	49.516.628,43

(*) İştirak kavramı, ana ortaklığın iştirak, bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını da içerecek şekilde kullanılmıştır.

DAĞITILAN KÂR PAYI ORANI HAKKINDA BİLGİ (İMTİYAZLI - İMTİYAZSIZ HİSSE BAZINDA)				
PAY BAŞINA TEMETTÜ BİLGİLERİ				
	GRUBU	TOPLAM TEMETTÜ TUTARI (TL)	1 TL NOMİNAL DEĞERLİ HİSSEYE İSABET EDEN TEMETTÜ	
			TUTARI (TL)	ORAN (%)
BRÜT	A	626.048.000,00	2,5	250
	C	0,00	2,5	250
	TOPLAM	626.048.000,00		
NET *	A	582.360.194,75	2,14396	214,40
	C	0,00	2,14396	214,40
	TOPLAM	582.360.194,75		
DAĞITILAN KÂR PAYININ BAĞIŞLAR EKLENMİŞ NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRINA ORANI				
ORTAKLARA DAĞITILAN KÂR PAYI TUTARI (TL)			ORTAKLARA DAĞITILAN KÂR PAYININ BAĞIŞLAR EKLENMİŞ NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRINA ORANI (%)	
626.048.000,00			76,50	

(*) Dağıtılan net kâr payı hesaplamasında, brüt tutardan 31.656.091,83 TL'lik istisnaya tabi kazanç düşüldükten sonra bakiye tutar üzerinden halka kapalı %51 oranındaki payların tam mükellef kurumlara ait olması dolayısıyla herhangi bir stopaj hesaplanmayarak, %49 oranındaki halka açık payların tamamının tam mükellef gerçek kişilerden oluştuğu varsayılarak %15 stopaj oranı uygulanmıştır.

ANA SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİKLERİ

ŞİRKETİN AMAÇ VE FAALİYET KONULARI

ESKİ METİN

ŞİRKETİN AMAÇ VE FAALİYET KONULARI

MADDE 3- Şirketin amaç ve faaliyet konuları şunlardır :

- Yurt içinde ve yurt dışında petrol rafinerileri ve ek tesisleri ile her türlü yardımcı ve tamamlayıcı tesisleri kurmak, satın almak, bu tesislere iştirak etmek, işletmek ve gerektiğinde tevsi etmek,
- Her çeşit hampetrol ve petrol ürünlerini temin, ihraç, ithal etmek ve depolamak,
- Sahibi bulunduğu rafinerilerde hampetrol veya yarı mamul petrol işlemek, bunlardan her çeşit petrol ürünü, ara ürün ve yan ürünleri elde etmek,
- Hampetrolün işlenmesiyle elde edilen ürünleri depolamak, paçallamak, ihraç etmek, bunun için ve yukarıdaki fıkralarda belirtilen faaliyetlerin yürütülmesi amacı ile gerekli her türlü araç, gereç, malzeme, madde ve tesisleri yapmak, kurmak, temin veya tedarik etmek,
- Yurt içindeki ve/veya yurt dışındaki rafinerilerde, hampetrol işlemek ve/veya işletilmesini sağlamak,
- Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacını öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatları üzerinden karşılamak, bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetini ve rafineriler dahilindeki veya şirketin mülkiyetindeki nakil ile ilgili sistemlerini sağlamak ve korumak,
- Yasalar ve yönetmeliklerle sınırları belirlenmiş Bölge/Bölgeler içinde her türlü kılavuzluk, romorkör hizmetleri yapmak, bu hizmetleri vermek için gerekli deniz araçlarını (Çevre kirliliği ve deniz temizliği tankerleri dahil) satın almak, inşa ettirmek, kiralamak ve satmak, gerekli hallerde bu konuda yerli ve yabancı ortaklıklar kurmak,
- Petrokimya sanayii ve ilgili diğer sanayii alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler ve yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri gerek yurt içinden, gerekse yurt dışından tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek, bu maddelerin yurtiçi ve yurtdışı ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetlerinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek, değerlendirilmeyen her türlü hurdanın satışını yapmak,

ŞİRKETİN AMAÇ VE FAALİYET KONULARI

YENİ METİN

ŞİRKETİN AMAÇ VE FAALİYET KONULARI

MADDE 3- Şirketin amaç ve faaliyet konuları şunlardır :

- Yurt içinde ve yurt dışında petrol rafinerileri ve ek tesisleri ile her türlü yardımcı ve tamamlayıcı tesisleri kurmak, satın almak, bu tesislere iştirak etmek, işletmek ve gerektiğinde tevsi etmek,
- Her çeşit hampetrol ve petrol ürünlerini temin, ihraç, ithal etmek ve depolamak,
- Sahibi bulunduğu rafinerilerde hampetrol veya yarı mamul petrol işlemek, bunlardan her çeşit petrol ürünü, ara ürün ve yan ürünleri elde etmek,
- Hampetrolün işlenmesiyle elde edilen ürünleri depolamak, paçallamak, ihraç etmek, bunun için ve yukarıdaki fıkralarda belirtilen faaliyetlerin yürütülmesi amacı ile gerekli her türlü araç, gereç, malzeme, madde ve tesisleri yapmak, kurmak, temin veya tedarik etmek,
- Yurt içindeki ve/veya yurt dışındaki rafinerilerde, hampetrol işlemek ve/veya işletilmesini sağlamak,
- Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacını öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatları üzerinden karşılamak, bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetini ve rafineriler dahilindeki veya şirketin mülkiyetindeki nakil ile ilgili sistemlerini sağlamak ve korumak,
- Yasalar ve yönetmeliklerle sınırları belirlenmiş bölge/bölgeler içinde her türlü kılavuzluk, romorkör hizmetleri yapmak, bu hizmetleri vermek için gerekli deniz araçlarını (Çevre kirliliği ve deniz temizliği tankerleri dahil) satın almak, inşa ettirmek, kiralamak ve satmak, gerekli hallerde bu konuda yerli ve yabancı ortaklıklar kurmak,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler ve yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri gerek yurt içinden, gerekse yurt dışından tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek, bu maddelerin yurtiçi ve yurtdışı ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetlerinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek, değerlendirilmeyen her türlü hurdanın satışını yapmak,

- k) Yürürlükte bulunan ve/veya çıkacak yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek, enerji üretim, satın alma ve satış faaliyetlerinin her aşamasında gerekli endüstriyi kurmak, bu işlemleri yapmak için gerekli izinleri ilgili kuruluşlardan almak,
- l) Enerji üretimine ilişkin tesislerin kurulması, enerjinin üretimi, temini ve satışı için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeleri yurt içinden ve yurt dışından tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin yurt içi ve dışı ticaretini yapmak,
- m) Her türlü petrol ürünleri, LPG (Likit Petrol Gaz) ve doğal gazın yurt içi, yurt dışı, toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması ve dağıtımını yapmak, yaptırmak, bu ürünlerin perakende satışını teminen akaryakıt istasyonları ve bakım tesislerini kurmak, işletmek, işlettmek, devralmak, devretmek veya kiralamak, bayilik vermek, kendisine ait veya kiralayacağı deniz, demiryolu ve karayolu taşıma araçları ile nakliye hizmetini yapmak, bu amaç ve konularda kısmen veya tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmek,
- n) Yukarıda yazılı işlerden herhangi birinin yapılması amacı ile taşınır ve taşınmaz mallar satın almak ve satmak, kiraya vermek ve kiralamak, kendisinin veya yatırımcıların aydınlatılmasını teminen özel haller kapsamında Sermaye Piyasası Kurulu'nca aranacak gerekli açıklamaların yapılması kaydıyla iştiraklerinin borç ve alacakları için ipotek, ticari işletme rehni dahil leh ve aleyhte rehin vermek ve almak, kendi gayrimenkulleri üzerinde diğer aynı hakları tesis etmek, iştiraklerine kefil olmak, bu amaçlar için gerekli olan her türlü işlemi yapmak,
- o) Yukarıdaki fıkralarda yazılı hususları yerine getirmek için gerekli her türlü girişim ve işlemler ile sınıai ve ticari faaliyetlerde bulunmak,
- p) Yurt içinde ve yurt dışında faaliyet konuları ile ilgili olarak iştirakler kurmak, kurulmuş veya kurulacak iştiraklerin kendisine ait hisseleri üzerinde tasarrufta bulunmak,
- r) İlgili mevzuat hükümleri dahilinde her türlü tahvil ve menkul kıymetler çıkarmak,
- s) Sosyal amaçlı kurulmuş olan vakıflara, derneklere, üniversitelere ve benzeri kuruluşlara Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen esaslar dahilinde yardım ve bağışta bulunmak.
- t) Genel Kurulca kararlaştırılacak diğer konularda faaliyette bulunmak.
- k) Yürürlükte bulunan ve/veya çıkacak yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek, enerji üretim, satın alma ve satış faaliyetlerinin her aşamasında gerekli endüstriyi kurmak, bu işlemleri yapmak için gerekli izinleri ilgili kuruluşlardan almak,
- l) Enerji üretimine ilişkin tesislerin kurulması, enerjinin üretimi, temini ve satışı için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeleri yurt içinden ve yurt dışından tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin yurtiçi ve dışı ticaretini yapmak,
- m) Her türlü petrol ürünleri, LPG (Likit Petrol Gaz) ve doğal gazın yurt içi, yurt dışı, toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması ve dağıtımını yapmak, yaptırmak, bu ürünlerin perakende satışını teminen akaryakıt istasyonları ve bakım tesislerini kurmak, işletmek, işlettmek, devralmak, devretmek veya kiralamak, bayilik vermek, kendisine ait veya kiralayacağı deniz, demiryolu ve karayolu taşıma araçları ile nakliye hizmetini yapmak, bu amaç ve konularda kısmen veya tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmek,
- n) Yukarıda yazılı işlerden herhangi birinin yapılması amacı ile taşınır ve taşınmaz mallar satın almak ve satmak, kiraya vermek ve kiralamak, ticari işletme rehni dahil lehte rehin almak, Sermaye Piyasası Kurulu'nun belirlediği esaslara uymak kaydıyla, kendi gayrimenkulleri üzerinde diğer aynı hakları tesis etmek, bu amaçlar için gerekli olan her türlü işlemi yapmak,
- o) Sermaye Piyasası Kurulu'nun belirlediği esaslara uymak kaydıyla, kendi adına veya 3. kişiler lehine garanti, kefalet, teminat vermek veya ipotek dahil rehin hakkı tesis etmek.
- p) Yukarıdaki fıkralarda yazılı hususları yerine getirmek için gerekli her türlü girişim ve işlemler ile sınıai ve ticari faaliyetlerde bulunmak,
- r) Yurt içinde ve yurt dışında faaliyet konuları ile ilgili olarak iştirakler kurmak, kurulmuş veya kurulacak iştiraklerin kendisine ait hisseleri üzerinde tasarrufta bulunmak,
- s) İlgili mevzuat hükümleri dahilinde her türlü tahvil ve menkul kıymetler çıkarmak,
- t) Sosyal amaçlı kurulmuş olan vakıflara, derneklere, üniversitelere ve benzeri kuruluşlara Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen esaslar dahilinde yardım ve bağışta bulunmak,
- u) Genel Kurulca kararlaştırılacak diğer konularda faaliyette bulunmak.

ESKİ METİN**SERMAYE**

MADDE 6- Şirket, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile bu sisteme geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye :

Şirketin kayıtlı sermayesi 500.000.000,00 (beşyüzmilyon YTL) Yeni Türk Lirasıdır. İşbu sermaye, herbirinin nominal değeri 1 (bir YKr) Yeni Kuruş olmak üzere 50.000.000.000 (ellimilyar) adet hisseye bölünmüştür.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar :

Şirketin çıkarılmış sermayesi tamamen ödenmiş 250.419.200,00 YTL (ikiyüzellimilyondört yüz-ondokuzbinikiyüz YTL)'dir. Çıkarılmış sermaye her biri 1 YKr (Bir YKr) itibari değerinde 25.041.920.000 adet paya bölünmüştür.

Paylar (A) ve (C) olmak üzere iki gruba ayrılmış olup nama olarak düzenlenmiştir

Çıkarılmış sermaye iki gruba ayrılmış olup, paylar aşağıda gösterildiği şekilde hissedarlar arasında sermayeleri oranında taksim edilerek C Grubu hisse pay defterine kaydedilmiştir.

GRUP	HİSSEDAR ADI	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	HİSSE ADEDİ
A	Enerji Yatırımlar A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	ÖİB	0,01	Nama	1
Toplam		250.419.200,00		25.041.920.000

YENİ METİN**SERMAYE**

MADDE 6- Şirket, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile bu sisteme geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye:

Şirketin kayıtlı sermayesi 500.000.000,00 (beşyüzmilyon TL) Türk Lirasıdır. İşbu sermaye, herbirinin nominal değeri 1 (bir Kr) Kuruş olmak üzere 50.000.000.000 (ellimilyar) adet paya bölünmüştür.

Sermaye Piyasası Kurulunca verilen kayıtlı sermaye tavanı izni, 2010-2014 yılları (5 yıl) için geçerlidir. 2014 yılı sonunda izin verilen kayıtlı sermaye tavanına ulaşmamış olsa dahi, 2014 yılından sonra yönetim kurulunun sermaye artırım kararı alabilmesi için; daha önce izin verilen tavan ya da yeni bir tavan tutarı için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak suretiyle genel kuruldan yeni bir süre için yetki alması zorunludur. Söz konusu yetkinin alınmaması durumunda şirket kayıtlı sermaye sisteminden çıkmış sayılır.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar:

Şirketin çıkarılmış sermayesi tamamen ödenmiş 250.419.200,00 TL (ikiyüzellimilyondört yüz-ondokuzbinikiyüz TL)'dir. Çıkarılmış sermaye her biri 1 Kr (Bir Kr) itibari değerinde 25.041.920.000 adet paya bölünmüştür.

Paylar (A) ve (C) olmak üzere iki gruba ayrılmış olup nama olarak düzenlenmiştir

Çıkarılmış sermaye iki gruba ayrılmış olup, paylar aşağıda gösterildiği şekilde hissedarlar arasında sermayeleri oranında taksim edilerek C Grubu hisse pay defterine kaydedilmiştir.

GRUP	HİSSEDAR ADI	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	HİSSE ADEDİ
A	Enerji Yatırımlar A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	ÖİB	0,01	Nama	1
Toplam		250.419.200,00		25.041.920.000

- c. Yönetim Kurulu çıkarılmış sermayeyi; kayıtlı sermaye tavanı içinde kalmak şartı ile, artırmaya yetkilidir.

Çıkarılmış sermayenin artırılmasında artırılan sermayeye hissedarlar hisseleri oranında ve münhasıran dahil oldukları gruptan ihraç edilen payları satın almada rüçhanlı olarak iştirak ederler. Ancak, C Grubu hisse bu artışlara katılmayacak ve varlığını 1 adet sürdürecektir.

C grubu hisse, bu hisseye tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu hisseye tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu hisse A Grubu hisseye dönüşecektir.

Şirketin her bir adet hissenin nominal değeri 1.000,- TL iken, 5274 sayılı Türk Ticaret Kanunun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca 1 YKr olarak tadil edilmiştir. Bu değişim nedeniyle toplam hisse sayısı azalmış olup, her 10.000,- TL'lik hisse için (1.000,- TL nominal değerdeki 10 adet hisse için) 1 YKr nominal değerinde hisse verilmesi suretiyle değişim yapılacaktır. Söz konusu değişim ile ilgili olarak ortakların sahip olduğu paylardan doğan hakları saklıdır.

ESKİ METİN

OY HAKKI

MADDE31- Genel Kurul toplantılarında her 1 YKr nominal değerdeki hissenin bir oy hakkı vardır.

- c. Yönetim Kurulu 2010-2014 yılları arasında, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü zamanlarda yukarıdaki kayıtlı sermaye tavanına kadar nama yazılı paylar ihraç ederek çıkarılmış sermayeyi artırmaya yetkilidir.

Çıkarılmış sermayenin artırılmasında artırılan sermayeye hissedarlar hisseleri oranında ve münhasıran dahil oldukları gruptan ihraç edilen payları satın almada rüçhanlı olarak iştirak ederler. Ancak, C Grubu hisse bu artışlara katılmayacak ve varlığını 1 adet olarak sürdürecektir.

C grubu hisse, bu hisseye tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu hisseye tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu hisse A Grubu hisseye dönüşecektir.

Payların nominal değeri 1.000,-TL iken önce 5274 sayılı Türk Ticaret Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca 1 Yeni Kuruş, daha sonra 4 Nisan 2007 tarih ve 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruş'ta yer alan "Yeni" ibaresinin 1 Ocak 2009 tarihinde kaldırılması sebebiyle 1 Kuruş olarak değiştirilmiştir. Bu değişim sebebiyle, toplam pay sayısı azalmış olup 1.000,-TL'lik 10 adet eski pay karşılığında 1 (Yeni) Kuruş nominal değerli 1 adet yeni pay verilmiştir. Söz konusu değişim ile ilgili olarak ortakların sahip oldukları paylardan doğan hakları saklıdır.

İşbu esas sözleşmede yer alan "Türk Lirası" ibareleri yukarıda belirtilen Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca değiştirilmiş ibarelerdir.

Sermayeyi temsil eden paylar kaydileştirme esasları çerçevesinde kayden izlenir.

YENİ METİN

OY HAKKI

MADDE 31- Genel Kurul toplantılarında her 1 Kr nominal değerdeki hissenin bir oy hakkı vardır.

DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

Şirket'in 2009 yılı hesap dönemi ile ilgili murakabe çalışmalarımızın sonuçları aşağıda görüşlerinize sunulmuştur.

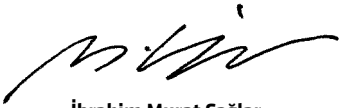
1. Türk Ticaret Kanunu ve ilgili mevzuat gereğince;
 - a. Tutulması zorunlu defter ve kayıtların kanunların icaplarına uygun bir şekilde tutulduğu,
 - b. Kayıtları tevsik edici belgelerin muntazam bir şekilde muhafaza edildiği ve
 - c. Şirket yönetimi ile ilgili alınan kararların usulüne uygun şekilde tutulan karar defterine geçirildiği,

görülmüştür.

2. Bu çerçevede, Şirket'in hal ve durumu dikkate alındığında, görüşümüze göre Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri: XI, No:29 sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" hükümlerine ve bu tebliğe açıklama getiren duyurularına uygun olarak hazırlanan ekli 31.12.2009 tarihi itibarıyla düzenlenmiş, konsolide mali tablolar Şirket'in anılan tarihteki konsolide mali durumu ile anılan döneme ait konsolide faaliyet sonuçlarını doğru bir biçimde yansıtmaktadır.

Netice olarak, Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan raporda özetlenen Şirket çalışmaları, Sermaye Piyasası mevzuatına uygun olarak düzenlenen konsolide mali tablolar ile Yönetim Kurulu'nun dönem neticesi ile ilgili önerilerinin tasvibini ve Yönetim Kurulu'nun aklanması hususunu Genel Kurul'un görüşlerine sunarız. İstanbul, 03.03.2010

Saygılarımızla,

İbrahim Murat Çağlar
Denetçi

Kemal Uzun
Denetçi

Goncağül Ayşe Özgüt
Denetçi

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
1 OCAK - 31 ARALIK 2009 HESAP DÖNEMİNE AİT
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE
BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Yönetim Kurulu'na

1. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("TÜPRAŞ"), bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan konsolide bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, konsolide özkaynak değişim tablosunu, konsolide nakit akım tablosunu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotlarını denetlemiştir.

Finansal Tablolara İlgili Olarak Grup Yönetiminin Sorumluluğu

2. Grup yönetimi, konsolide finansal tabloların Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan finansal raporlama standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, konsolide finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu konsolide finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin konsolide finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güveneyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, konsolide finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, konsolide finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Grup'un iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Grup yönetimi tarafından hazırlanan konsolide finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca Grup yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve konsolide finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturulduğuna inanıyoruz.

Görüş

4. Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan finansal raporlama standartları (Dipnot 2) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

Başaran Nas Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.
a member of PricewaterhouseCoopers

Cansen Başaran Symes, SMMM
Sorumlu Ortak, Başdenetçi

İstanbul, 8 Mart 2010

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 VE 2008 TARİHLERİ İTİBARIYLA KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	31 Aralık 2009	31 Aralık 2008
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar		5.780.050	4.419.956
Nakit ve nakit benzerleri	6	3.149.016	1.466.725
Ticari alacaklar (net)	8	709.799	1.072.248
-İlişkili taraflardan ticari alacaklar	8, 31	112.453	57.044
-Diğer ticari alacaklar		597.346	1.015.204
Diğer alacaklar (net)	9	16.019	18.945
Stoklar (net)	10	1.522.493	1.264.035
Diğer dönen varlıklar	21	381.539	570.056
Türev finansal araçlar	22	444	2.348
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar	29	740	25.599
Duran Varlıklar		4.443.254	4.216.842
Ticari alacaklar (net)	8	1.993	2.429
Finansal yatırımlar (net)	11	78.581	70.021
Şerefiye (net)	15	189.073	189.073
Yatırım amaçlı gayrimenkuller (net)	12	5.423	5.423
Maddi duran varlıklar (net)	13	3.572.723	3.369.520
Maddi olmayan duran varlıklar (net)	14	122.779	134.563
Diğer duran varlıklar	21	472.682	445.813
TOPLAM VARLIKLAR		10.223.304	8.636.798

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 VE 2008 TARİHLERİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE BİLANÇOLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler		5.353.550	4.113.756
Finansal borçlar (net)	7	1.516.521	1.176.949
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısımları (net)	7	117.400	101.606
Diğer finansal borçlar	7	11.293	9.237
-İlişkili taraflara finansal borçların kısa vadeli kısımları	7, 31	11.293	9.237
Ticari borçlar (net)	8	2.327.828	1.564.536
-İlişkili taraflara ticari borçlar	8, 31	31.668	41.686
-Diğer ticari borçlar		2.296.160	1.522.850
Alınan avanslar	18	9.939	19.760
Borç karşılıkları	19	82.606	80.579
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	28	58.426	2.740
Çalışanlara sağlanan faydalar	20	2.180	3.498
Diğer yükümlülükler	21	1.222.092	1.132.963
Türev finansal araçlar	22	5.196	-
Satış amacıyla elde tutulan varlıklara ilişkin yükümlülükler	29	69	21.888
Uzun Vadeli Yükümlülükler		1.090.212	966.778
Finansal borçlar (net)	7	520.593	494.508
Diğer finansal borçlar	7	-	9.237
-İlişkili taraflara finansal borçlar	7, 31	-	9.237
Ticari borçlar (net)	8	-	2.165
Çalışanlara sağlanan faydalar	20	98.815	95.261
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	28	196.754	157.053
Diğer yükümlülükler	21	274.050	208.554
ÖZKAYNAKLAR		3.779.542	3.556.264
Ana ortaklığa ait özkaynaklar			
Ödenmiş sermaye	23	250.419	250.419
Sermaye düzeltmesi farkları	23	1.344.243	1.344.243
Hisse senetleri ihraç primleri		172	172
Finansal varlıklar değer artış fonu		32.850	30.783
Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler		125.210	125.210
Yabancı para çevrim farkları		1.891	3.268
Geçmiş yıllar kârları		1.184.615	1.331.863
Net dönem kârı		811.298	432.222
Toplam ana ortaklığa ait özkaynaklar		3.750.698	3.518.180
Azınlık Payları		28.844	38.084
TOPLAM KAYNAKLAR		10.223.304	8.636.798
Taahhütler, koşullu varlıklar ve yükümlülükler	17		

31 Aralık 2009 tarihi ve bu tarihte sona eren yıl itibariyle hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 8 Mart 2010 tarihli yönetim kurulu toplantısında onaylanmış ve Genel Müdür Yardımcısı İbrahim Yelmenoğlu ve Finansal Raporlama Müdürü Deniz Köseoğlu tarafından imzalanmıştır. Söz konusu konsolide finansal tablolar, Genel Kurul'da onaylanması sonucu kesinleşecektir.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 VE 2008 TARİHLERİNDE SONA EREN YILLARA AİT
KONSOLİDE KAPSAMLI GELİR TABLOLARI
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	1 Ocak - 31 Aralık 2009	1 Ocak - 31 Aralık 2008
Satış gelirleri (net)	24	20.330.633	30.404.009
Satışların maliyeti (-)	24	(18.781.687)	(28.556.999)
Hizmet gelirleri (net)	24	59.250	52.390
Brüt kâr		1.608.196	1.899.400
Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	25	(267.484)	(288.701)
Genel yönetim giderleri (-)	25	(389.637)	(380.237)
Diğer faaliyet gelirleri	26	94.442	85.933
Diğer faaliyet giderleri (-)	26	(29.552)	(32.893)
Faaliyet kârı		1.015.965	1.283.502
Finansal gelirler	27	251.651	387.727
Finansal giderler (-)	27	(252.464)	(1.121.964)
Vergi öncesi kâr		1.015.152	549.265
Vergi gideri	28	(199.381)	(109.915)
- Dönem vergi gideri		(159.789)	(100.273)
- Ertelenmiş vergi gideri		(39.592)	(9.642)
Dönem kârı		815.771	439.350
Diğer kapsamlı gelir:			
Finansal varlıklar değer artış fonundaki değişim		2.176	16.648
Yabancı para çevrim farklarındaki değişim		(1.377)	6.230
Finansal varlıklar değer artış fonundaki değişime ilişkin vergi giderleri		(109)	(833)
Diğer kapsamlı gelir (vergi sonrası)		690	22.045
Toplam kapsamlı gelir		816.461	461.395
Dönem kârının dağılımı:			
Azınlık payları		4.473	7.128
Ana ortaklık payları		811.298	432.222
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı:			
Azınlık payları		4.473	7.128
Ana ortaklık payları		811.988	454.267
Nominal değeri 1 Kr olan hisse başına kazanç (Kr)	30	3,24	1,73

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 VE 2008 TARİHLERİNDE SONA EREN YILLARA AİT
KONSOLİDE ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOLARI
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Sermaye		Diğer kapsamlı gelir				Birikmiş kârlar		Toplam ana ortaklığa ait özkeynaklar	Azınlık payları	Toplam özkeynaklar
	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltmesi farkları	Hisse senetleri ihraç primi	Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Finansal varlıklar değer artış fonu	Yabancı para çevrim farkları	Geçmiş yıllar kârları	Net dönem kârı			
1 Ocak 2008	250.419	1.344.243	172	125.210	14.968	(2.962)	1.081.826	1.298.039	4.111.915	33.208	4.145.123
Transfer	-	-	-	-	-	-	1.298.039	(1.298.039)	-	-	-
Temettü ödemesi	-	-	-	-	-	-	(1.048.002)	-	(1.048.002)	(2.252)	(1.050.254)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	15.815	6.230	-	432.222	454.267	712,8	461.395
31 Aralık 2008	250.419	1.344.243	172	125.210	30.783	3.268	1.331.863	432.222	3.518.180	38.084	3.556.264
1 Ocak 2009	250.419	1.344.243	172	125.210	30.783	3.268	1.331.863	432.222	3.518.180	38.084	3.556.264
Transfer	-	-	-	-	-	-	432.222	(432.222)	-	-	-
Temettü ödemesi	-	-	-	-	-	-	(579.470)	-	(579.470)	(13.713)	(593.183)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	2.067	(1.377)	-	811.298	811.988	4.473	816.461
31 Aralık 2009	250.419	1.344.243	172	125.210	32.850	1.891	1.184.615	811.298	3.750.698	28.844	3.779.542

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 VE 2008 TARİHLERİNDE SONA EREN YILLARA AİT
KONSOLİDE NAKİT AKIM TABLOLARI
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	1 Ocak - 31 Aralık 2009	1 Ocak - 31 Aralık 2008
Vergi öncesi dönem kârı		1.015.152	549.265
Amortisman ve itfa payları	13, 14	194.067	149.488
Kıdem tazminatı yükümlülüğündeki artış	20	17.446	22.216
Maddi duran varlık satışlarından kaynaklanan kâr	26	(405)	(14.241)
Stok değer düşüklüğü karşılığındaki (azalış)/artış	10	(68.622)	68.081
Dava karşılıkları gideri	19	4.734	15.443
EPDK katkı payı karşılığı	19	4.362	9.946
Kıdeme teşvik primi karşılığı	20	1.505	1.153
İzin ücretleri karşılığı	19	4.243	5.265
Diğer borç karşılıkları gideri	19	55.774	665
Şüpheli alacak karşılığı	8	3.175	2.506
Faiz gideri/(geliri)		11.774	(51.249)
Ertelenmiş finansman gideri/(geliri) (net)		10.265	(5.568)
İştirak satış zararları/(kârları)	26	1.380	(5.554)
Banka kredilerinden kaynaklanan kur farkı gideri/(geliri)	27	(8.416)	164.887
Yabancı para çevrim farkları		(1.377)	6.230
Varlık ve yükümlülüklerdeki değişimler öncesi sağlanan nakit akımı		1.245.057	918.533
İşletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklikler:			
Ticari alacaklardaki azalış		349.318	707.754
Diğer varlıklardaki azalış/(artış)		118.674	(134.688)
Stoklardaki (artış)/azalış		(189.836)	937.244
Ticari borçlardaki artış/(azalış)		760.819	(931.000)
Diğer yükümlülüklerdeki artış/(azalış)		122.985	(37.066)
Ödenen vergiler		(101.363)	(289.037)
Ödenen kıdem tazminatı	20	(15.566)	(25.622)
Ödenen dava karşılıkları	19	(2.654)	(4.322)
Ödenen izin karşılığı	19	(3.459)	(3.031)
Ödenen kıdeme teşvik primi	20	(1.149)	(1.345)
Ödenen EPDK katkı payı	19	(4.973)	(7.578)
Ödenen diğer karşılıklar	19	(56.000)	(9.363)
İşletme faaliyetlerinden elde edilen net nakit		2.221.853	1.120.479
Yatırım faaliyetleri:			
Maddi duran varlık alımları	13	(391.762)	(512.969)
Maddi varlık satışından elde edilen hasılatlar		9.863	19.032
Maddi olmayan duran varlık alımları	14	(3.204)	(13.491)
Finansal varlık alımları	11	-	(216)
Finansal varlık sermaye artırımlarına katılım	11	(6.384)	(602)
İştirak satışından elde edilen hasılatlar		2.670	4.576
Alınan faizler		165.666	135.424
Yatırım faaliyetlerinde kullanılan net nakit		(223.151)	(368.246)
Finansman faaliyetleri:			
Türev finansal araçlardaki değişim		7.100	(8.592)
Alınan finansal borçlar, (net)		417.801	801.635
Ödenen temettüleri		(593.183)	(1.050.254)
Ödenen faizler		(219.938)	(61.027)
Finansman faaliyetlerinde kullanılan net nakit		(388.220)	(318.238)
Nakit ve nakit benzeri değerlerdeki net artış		1.610.482	433.995
Nakit ve nakit benzeri değerlerin dönem başı bakiyesi	6	1.261.420	827.425
Nakit ve nakit benzeri değerlerin dönem sonu bakiyesi	6	2.871.902	1.261.420

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket'in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Ham petrol tedarik ve rafine etmek, gerektiğinde petrol ürünlerini ithal ve ihrac etmek ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler ve yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması ve dağıtımını yapmak, yaptırmak, bu ürünlerin perakende satışını teminen akaryakıt istasyonları ve bakım tesislerini kurmak, işletmek ve işlettirmek, devralmak, devretmek veya kiralamak, bayilik vermek, kendisine ait veya kiralayacağı taşıma araçları ile nakliye hizmeti yapmak, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye'de olup, Grup'un faaliyetleri rafinaj ve dağıtım sektörleri altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda ("İMKB") işlem görmektedir. 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla, Şirket'in İMKB'ye kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 23):

	%
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklık	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Üsküdar Tankercilik A.Ş. ("Üsküdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Müşterek yönetime tabi ortaklık	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Opet Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
Opet International Limited ("Opet International")	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade Ireland (*)	İrlanda	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade Singapore	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye Halinde Opet Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Turizm Sanayi İç ve Dış Ticaret A.Ş. ("Opet Gıda") (**)	Türkiye	Gıda ürünleri dağıtımı

(*) Grup'un müşterek yönetime tabi ortaklıklarından Opet Trade Ireland'ın 31 Mayıs 2009'da tasfiye süreci başlamış ve bu şirkete ait varlıklar ile bunlara ilişkin yükümlülükler 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla konsolide bilançoda satılmak üzere elde tutulan varlık ve yükümlülük grupları olarak sınıflandırılmıştır (Not 29).

(**) 1 Ağustos 2003 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

Grup'un müşterek yönetime tabi ortaklıklarından Opet Aygaz Bulgaria EAD 2008 yılı içerisinde satılmış, Opet Aygaz BV 2009 yılı içerisinde tasfiye edilmiş ve TBS Denizcilik ve Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş. ("TBS") 22 Nisan 2009 tarihi itibarıyla satılmıştır.

Grup'un bünyesinde çalışan personel sayısı 31 Aralık 2009 tarihinde 5.267'dir (31 Aralık 2008: 5.467).

Şirket'in bu konsolide finansal tabloların hazırlandığı tarih itibarıyla tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Petrol Caddesi, 41002
Körfez, Kocaeli

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1. SUNUMA İLİŞKİN TEMEL ESASLAR

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Tüpraş'ın konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından yayımlanan finansal raporlama standartlarına ("SPK Finansal Raporlama Standartları") uygun olarak hazırlanmıştır. SPK, Seri: XI, No: 29 sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ile işletmeler tarafından düzenlenecek finansal raporlar ile bunların hazırlanması ve ilgililere sunulmasına ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektedir. Bu Tebliğ, 1 Ocak 2008 tarihinden sonra başlayan hesap dönemlerine ait ilk ara dönem finansal tablolardan geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiş olup, SPK'nın Seri: XI, No: 25 "Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliği"ni yürürlükten kaldırılmıştır. Bu tebliğe istinaden, işletmelerin finansal tablolarını Avrupa Birliği tarafından kabul edilen haliyle Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ("UMS/UFRS")'na göre hazırlamaları gerekmektedir. Ancak Avrupa Birliği tarafından kabul edilen UMS/UFRS'nin Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ("UMSK") tarafından yayımlananlardan farkları Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ("TMSK") tarafından ilan edilinceye kadar UMS/UFRS'ler uygulanacaktır. Bu kapsamda, benimsenen standartlara aykırı olmayan, TMSK tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları ("TMS/TFRS") esas alınacaktır.

SPK, 17 Mart 2005 tarihinde almış olduğu bir kararla, Türkiye'de faaliyette bulunan ve SPK tarafından kabul edilen muhasebe ve raporlama ilkelerine ("SPK Finansal Raporlama Standartları") uygun finansal tablo hazırlayan şirketler için, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasının gerekli olmadığını ilan etmiştir. Dolayısıyla finansal tablolarda, 1 Ocak 2005 tarihinden başlamak kaydıyla, UMSK tarafından yayımlanmış 29 No'lu "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama" standardı (UMS 29) uygulanmamıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Finansal tabloların hazırlanış tarihi itibarıyla, Avrupa Birliği tarafından kabul edilen UMS/UFRS'nin UMSK tarafından yayımlananlardan farkları TMSK tarafından henüz ilan edilmediğinden, konsolide finansal tablolar SPK'nın Seri: XI, No: 29 sayılı tebliği ve bu tebliğe açıklama getiren duyuruları çerçevesinde, UMS/UFRS'nin esas alındığı SPK Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar ve bunlara ilişkin dipnotlar SPK tarafından 14 Nisan 2008 tarihli duyuru ile uygulanması tavsiye edilen formatlara uygun olarak ve zorunlu kılınan bilgiler dahil edilerek sunulmuştur.

Grup, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, SPK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ("Maliye Bakanlığı") tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. SPK Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen finansal varlık ve yükümlülüklerin dışında, tarihi maliyet esasına baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara SPK Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

2.1.2 Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'ndaki (UFRS) değişiklikler

2009 yılında yürürlüğe giren ve Grup tarafından uygulanan standartlar, değişiklikler ve yorumlar:

Aşağıdaki standart, 1 Ocak 2009 itibarıyla başlayan dönemler için çıkarılmıştır ve Grup tarafından geçerlilik tarihinden itibaren uygulanmıştır.

UMS 1 (Revize), "Finansal Tabloların Sunuluşu": Finansal tablolarda sunulan bilgilerin yararını artırmak amacıyla değişikliğe tabi tutulan UMS 1, kontrol gücü olmayan paylara ait gelir ve gider kalemlerinin özkaynak değişim tablosunda gösterilmesini engellemektedir. Bunun yerine kontrol gücü olmayan paylara ilişkin tüm değişimler bir performans tablosunda gösterilecektir. İşletmeler tek bir performans tablosunu (kapsamlı gelir tablosu) seçmekte veya iki tabloyu birlikte (gelir tablosu ve kapsamlı gelir tablosu) seçmekte özgür bırakılmıştır. Kapsamlı gelir tablosu adı altında yeni bir finansal tablonun yayımlanmaya başlaması ve yeni dönemlerde bir önceki döneme ait finansal tabloların yeniden yorumlanması veya yeni muhasebe politikalarının geriye dönük olarak üçüncü bir kolonda geçmiş dönemlere ait etkilerinin yayımlanması standartta yapılan ana değişikliklerdir. Grup, 31 Aralık 2009 itibarıyla konsolide finansal tablolarını UMS 1'deki değişiklikleri dikkate alarak hazırlamıştır (Bkz. Kapsamlı Gelir Tabloları).

2009 yılında yürürlüğe giren ancak Grup'un finansal tabloları üzerinde etkisi olmayan standartlar, değişiklikler ve yorumlar:

- UMS 23 (Revize), "Borçlanma Maliyetleri"
- UMS 32, "Finansal Araçlar: Sunum" Geri Satın Alma Opsiyonlu Finansal Araçlar ve Nakde Çevrilmelerinde Doğacak Yükümlülüklerin Açıklanması Hakkında Değişiklik
- UFRS 8, "Faaliyet Bölümleri"
- UFRS 2, "Hisse Bazlı Ödemeler"
- UFRS 7, "Finansal Araçlar - Açıklamalar"
- UFRYK 15, "Gayrimenkul İnşaat Anlaşmaları"
- UFRYK 16, "Yurtdışındaki İşletme ile İlgili Net Yatırımın Finansal Riskten Korunması"

2009 yılında henüz geçerli olmayan ve Grup tarafından geçerlilik tarihinden önce uygulanmamış mevcut standartlarla ilgili değişiklikler ve yorumlar

1 Temmuz 2009 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan mali dönemler için geçerli olanlar:

- UMS 27 (Değişiklik), "Konsolide ve Konsolide Olmayan Finansal Tablolar"
- UMS 31 (Değişiklik), "İş Ortaklıklarındaki Paylar" Satın Alma Yönteminin Uygulanması Hakkında Kapsamlı Değişiklik
- UMS 38 (Değişiklik), "Maddi Olmayan Duran Varlıklar"
- UFRS 3 (Değişiklik), "İşletme Birleşmeleri"
- UFRYK 17, "Parasal Olmayan Varlıkların Hissedarlara Dağıtımı"

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1 Ocak 2010 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan mali dönemler için geçerli olanlar:

- UMS 1 (Değişiklik), "Finansal Tabloların Sunumu"
- UMS 24 (Değişiklik), "İlişkili Taraf Açıklamaları"
- UFRS 2 (Değişiklik), "Hisse Bazlı Ödemeler"
- UFRS 5 (Değişiklik), "Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler"

Grup yukarıda yer alan değişikliklerin operasyonlarına olan etkilerini değerlendirip 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren uygulayacaktır. Yukarıdaki standart, değişiklik ve yorumların uygulanmasının gelecek dönemlerde Grup'un konsolide finansal tabloları üzerinde önemli bir etki yaratması beklenmemektedir.

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren müşterek yönetime tabi ortaklıkların finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar'ın finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup SPK Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları özkaynak içerisindeki yabancı para çevrim farkları kalemi altında takip edilmektedir.

2.1.4 Konsolidasyon esasları

- a) Konsolide finansal tablolar aşağıdaki (b), (c), (d) ve (e) maddelerinde belirtilen esaslara göre ana şirket olan Tüpraş, Bağlı Ortaklıkları ve Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkları'nın finansal tablolarını kapsamaktadır. Konsolidasyon kapsamına dahil edilen şirketlerin finansal tablolarının hazırlanması sırasında, SPK Finansal Raporlama Standartları'na uygunluk ve Grup tarafından uygulanan muhasebe politikalarına ve sunum biçimlerine uyumluluk açısından gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yapılmıştır.
- b) Bağlı Ortaklıklar, Şirket'in ya (i) doğrudan ve/veya dolaylı olarak kendisine ait olan hisseler neticesinde şirketlerdeki hisselerle ilgili oy kullanma hakkının %50'den fazlasını kullanma yetkisi kanalıyla veya (ii) oy kullanma hakkının %50'den fazlasını kullanma yetkisine sahip olmamakla birlikte mali ve işletme politikaları üzerinde fiili hakimiyet etkisini kullanmak suretiyle mali ve işletme politikalarını Şirket'in menfaatleri doğrultusunda kontrol etme yetkisi ve gücüne sahip olduğu şirketleri ifade eder.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklıkların oranları gösterilmiştir:

	2009		2008	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağlı Ortaklık				
Ditaş	79,98	79,98	79,98	79,98
Üsküdar	79,98	79,98	79,98	79,98
Damla	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz (*)	79,98	79,98	-	-
Kadıköy (*)	79,98	79,98	-	-

(*) Ditaş'ın bağlı ortaklıkları olan Beykoz ve Kadıköy ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı faaliyetinde bulunmak üzere 2009 yılının Mart ayında kurulmuşlardır.

Bağlı Ortaklıklar'a ait bilanço ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüer, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

- c) Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar, Grup'un bir veya daha fazla müteşebbis ortak tarafından müştereken yönetilmek üzere, bir ekonomik faaliyetin üstlenilmesi için bir sözleşme dahilinde oluşturulan şirketleri ifade etmektedir. Grup bu müşterek kontrolü, kendisinin doğrudan ya da dolaylı olarak sahip olduğu hisselerden veya ilişkili tarafların sahip olduğu paylara ait oy haklarını onlar adına kullanma (ekonomik bir yarar beklemeksizin) yetkisinden yararlanarak sağlamaktadır. Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar oransal konsolidasyon yöntemi kullanılmak suretiyle konsolidasyon kapsamına alınırlar. Oransal konsolidasyon yönteminde, Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar'a ait finansal tablolarda yer alan varlık, yükümlülük, gelir ve giderler, Grup'un sahip olduğu etkin ortaklık payı ile konsolidasyon işlemine tabi tutulmaktadır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla konsolidasyon kapsamındaki müşterek yönetime tabi ortaklıkların oranları gösterilmiştir:

	2009		2008	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Müşterek Yönetime Tabi Ortaklık				
Opet	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Aygaz B.V. (*)	-	-	25,00	20,00
Opet Gıda	50,00	39,99	50,00	39,99
Opet International	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V.	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade Ireland	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade Singapore	50,00	40,00	50,00	40,00
TBS (*)	-	-	25,00	9,99

(*) 2009 yılı içerisinde Opet Aygaz BV'nin tasfiye edilmesi ve TBS'nin satılması nedeniyle konsolidasyon kapsamından çıkarılmışlardır (Not 29).

- d) Grup'un toplam oy haklarının %20'nin altında olduğu veya %20'nin üzerinde olmakla birlikte Grup'un önemli bir etkiye sahip olmadığı veya konsolide finansal tablolar açısından önemlilik teşkil etmeyen, teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen satılmaya hazır finansal varlıklar gerçeğe uygun değerleriyle, gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklar maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır (Not 11).

- e) Bağlı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide bilanço ve kapsamlı gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiştir.

2.2 MUHASEBE POLİTİKALARINDA DEĞİŞİKLİKLER

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem tarihli finansal tabloların yeniden düzenlenmesi

Cari dönem konsolide finansal tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması açısından karşılaştırmalı bilgiler gerekli görüldüğünde yeniden sınıflandırılmıştır.

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır. Grup, 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla konsolide bilançosunu 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide bilançosu ile; 31 Aralık 2009 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, konsolide nakit akım tablosunu ve konsolide özkaynak değişim tablosunu ise 31 Aralık 2008 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2009 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tabloların hazırlanması esnasında karşılaştırmalı finansal tablolarda yapılan sınıflandırma değişiklikleri aşağıdaki gibidir:

- 31 Aralık 2008 tarihli konsolide bilançoda, "maddi duran varlıklar" içerisinde sınıflandırılan 63.072 bin TL'lik diğer maddi duran varlıklar, "diğer duran varlıklar" altında yedek parça ve malzemeler olarak sınıflandırılmıştır (Not 21).
- 31 Aralık 2008 tarihli konsolide bilançoda, "ticari alacaklar" içerisinde sınıflandırılan 1.429 bin TL'lik alınan depozito ve teminatlar "diğer dönen varlıklar" altında sınıflandırılmıştır (Not 21).

2.2.2 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

2.3. ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

2.3.1 Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzerleri konsolide bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Nakit ve nakit benzerleri, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip, değerindeki değişim riski önemsiz olan ve vadesi üç ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Not 6).

2.3.2 Ticari alacaklar ve değer düşüklüğü karşılığı

Grup'un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Grup'un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının, oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir.

Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalırsa, söz konusu tutar, cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 8).

2.3.3 İlişkili taraflar

Konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğu şirketleri, ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 31).

2.3.4 Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Üretim sürecinde aynı hammadde girdisinden birden fazla ürün elde edildiğinden her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenememektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas olarak dağıtmaktadır.

Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satış gerçekleşirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 10).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2.3.5 Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net geri kazanılabilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Grup, beklenen kullanım süresi içerisinde kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmediği yedek parça ve malzemeler için değer düşüklüğü karşılığı ayırmaktadır.

2.3.6 Finansal yatırımlar

Tüm finansal varlıklar, ilk kaydedilişlerinde işlem maliyetleri dahil olmak üzere maliyet bedelleri üzerinden değerlendirilir. Likidite ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak veya faiz oranlarındaki değişimler nedeniyle satılabilecek olan ve belirli bir süre gözetilmeksizin elde tutulan finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar, kısa vadeli olarak kâr amacıyla elde tutulmadıkça veya işletme sermayesinin artırılması amacıyla satışına ihtiyaç duyulmayacaksa duran varlıklar olarak gösterilir, aksi halde dönen varlıklar olarak sınıflandırılır. Şirket yönetimi, bu finansal araçların sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte uygun bir şekilde yapmaktadırlar düzenli olarak bu sınıflandırmayı gözden geçirmektedir.

Grup her bilanço tarihinde bir ya da bir grup finansal varlığında değer düşüklüğü olduğuna dair objektif bir kanıtın olup olmadığını değerlendirir. Finansal araçların satılmaya hazır olarak sınıflandırılması durumunda, gerçeğe uygun değerinde elde etme maliyetinin altına önemli derecede düşmesi veya gerçeğe uygun değerinin uzun süreli bir düşüş eğiliminde bulunması, menkul kıymetlerin değer düşüklüğüne maruz kalıp kalmadığını değerlendirmede dikkate alınır. Eğer satılmaya hazır finansal varlıklar için bu tür bir kanıt mevcutsa, kümüle net zarar elde etme maliyeti ile cari gerçeğe uygun değer arasındaki farktan bu finansal varlığa ilişkin daha önce özkaynaklarda "finansal varlıklar değer artış fonu"nda muhasebeleştirilmiş olan gerçeğe uygun değer kazançlarından düşülmek suretiyle kaydedilir ve değer düşüklüğünün gerçeğe uygun değer fonunu aşan kısmı dönemin kapsamlı gelir tablosuna gider olarak yansıtılır.

Satılmaya hazır finansal varlıkların gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerden kaynaklanan gerçekleşmemiş kâr ve zararlar dönem sonuçları ile ilişkilendirilmeden finansal varlığın konsolide finansal tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar doğrudan özkaynak içinde "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu" hesabında muhasebeleştirilmiştir. Satılmaya hazır finansal varlıklar konsolide finansal tablolardan çıkarıldıklarında, özkaynak da "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu"nda takip edilen ilgili kazanç ve zararlar konsolide kapsamlı gelir tablosuna transfer edilir.

Satılmaya hazır finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir gerçeğe uygun değerinin olmadığı veya doğru biçimde gerçeğe uygun değeri yansıtmadığı durumlarda finansal varlığın gerçeğe uygun değeri değerlendirme teknikleri kullanılarak belirlenir. Bu değerlendirme teknikleri, piyasa koşullarına uygun güncel işlemleri veya esasen benzer diğer yatırım araçlarını baz almayı ve yatırım yapılan şirkete özgü şartları dikkate alarak iskonto edilmiş nakit akım analizlerini içerir.

Şirket'in %20'nin altında sermaye payına sahip olduğu finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir gerçeğe uygun değerinin olmadığı, gerçeğe uygun değerinin hesaplanmasında kullanılan diğer yöntemlerin uygun olmaması nedeniyle gerçeğe uygun bir değer tahmininin yapılamadığı ve gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde ölçülemediği durumlarda finansal varlığın kayıtlı değeri elde etme maliyeti tutarından, şayet mevcutsa, değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle belirlenmiştir (Not 11).

2.3.7 Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar, elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi duran varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup'a akışının muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebildiği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili döneme ait kapsamlı gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi duran varlıkların brüt defter değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 13).

Opet iktisabı ile elde edilen maddi duran varlıklar, UFRS 3 ile uyumlu olarak, iktisap tarihi olan 28 Aralık 2006'da gerçeğe uygun değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kalan faydalı ömürleri üzerinden amortismanına tabi tutulmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

Faydalı ömür

Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-50 yıl
Binalar	5-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-50 yıl
Taşıt araçları	4-20 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-50 yıl

Arazi ve arsalar, sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortismanına tabi değildir.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir (Not 2.3.11). Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın gerçeğe uygun değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kâr ve zararlar diğer faaliyet gelirleri ve giderleri hesaplarına dahil edilirler.

2.3.8 Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve yazılımları, müşteri ilişkilerini, Opet marka değerini ve iktisap edilen intifa hakları ile dağıtım sözleşmelerini içermektedir (Not 14).

a) Haklar ve yazılımlar

Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur. İntifa haklarını ise, akaryakıt dağıtım istasyonları ile yapılmış işletme sözleşmeleri oluşturmaktadır. Opet iktisabı ile elde edilen intifa hakları ise UFRS 3 ile uyumlu olarak 28 Aralık 2006 tarihinde gerçeğe uygun değerlerinden kaydedilmiş ve iktisap tarihinden itibaren kalan geçerlilik süreleri üzerinden doğrusal yöntemle itfa edilmektedir.

b) Müşteri ilişkileri

UFRS 3'e göre bir işletmenin müşterileri ile iş ilişkileri sözleşme aracılığıyla uygulanıyorsa, iktisap tarihi itibarıyla söz konusu bir sözleşme bulunması şartı aranmaksızın, söz konusu müşteri ilişkileri, maddi olmayan duran varlık olarak tanımlanması için gereken sözleşmeli yasal kriterini sağlamaktadır.

Opet iktisabı ile elde edilen müşteri ilişkileri, UFRS 3 ile uyumlu olarak iktisap tarihi olan 28 Aralık 2006'da gerçeğe uygun değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kalan faydalı ömrü olan 14 yıl üzerinden doğrusal yöntemle itfa edilmektedir (Not 14).

c) Opet marka değeri

Opet iktisabı ile elde edilen Opet markasının değeri, UFRS 3 ile uyumlu olarak 28 Aralık 2006 tarihinde gerçeğe uygun değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kalan tahmini faydalı ömrü olan 10 yıl üzerinden doğrusal yöntemle itfa edilmektedir (Not 14).

d) LPG dağıtım sözleşmesi

Opet iktisabı ile elde edilen LPG dağıtım sözleşmesi, UFRS 3 ile uyumlu olarak 28 Aralık 2006 tarihinde gerçeğe uygun değerlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kalan tahmini faydalı ömrü olan 13 yıl üzerinden doğrusal yöntemle itfa edilmektedir (Not 14).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2.3.9 İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, UFRS 3, "İşletme Birleşmeleri", kapsamında, satın alma yöntemine göre muhasebeleştirilir. Bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerine dağıtılır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerindeki iktisap edenin payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/şirketin finansal tablolarında yer almayan, ancak, şerefiyenin içerisinden ayrılabilme özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şarta bağlı yükümlülükler gerçeğe uygun değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismanına tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit edilmesine tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki iktisap edenin payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise, fark gelir olarak kaydedilir.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtılır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde etmesi beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, 28 Aralık 2006 tarihindeki Opet iktisabı nedeniyle Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasına ana sebep olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

İktisap edilen tanımlanabilir varlıkların, yükümlülüklerin ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerinin veya birleşme maliyetinin sadece geçici olarak belirlenebilmesi nedeniyle birleşmenin gerçekleştiği dönemin sonunda birleşmenin ilk kez muhasebeleştirilmesi geçici olarak yapılmak durumundaysa, iktisap eden, söz konusu işletme birleşmesini geçici tutarlardan muhasebeleştirir. Geçici olarak belirlenmiş birleşme muhasebesinin birleşme tarihini takip eden oniki ay içerisinde tamamlanması ve düzeltme kayıtlarının birleşme tarihinden itibaren yapılması gerekmektedir.

2.3.10 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek veya değer kazanması amacıyla veya her ikisi için elde tutulan araziler ve binalar "yatırım amaçlı gayrimenkuller" olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet eksi birikmiş amortisman (arazi hariç) değerleri ile gösterilir.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller olası bir değer düşüklüğünün tespiti amacıyla incelenir ve bu inceleme sonunda yatırım amaçlı gayrimenkullerin kayıtlı değeri, geri kazanılabilir değerinden fazla ise, karşılık ayrılmak suretiyle geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili yatırım amaçlı gayrimenkulün mevcut kullanımından gelecek net nakit akımları ile satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değerden yüksek olanı olarak kabul edilir (Not 12).

2.3.11 Varlıklarda Değer Düşüklüğü

Grup, şerefiye dışındaki tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her bilanço tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleştirilebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismanına tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Opet iktisabından kaynaklanan şerefiyenin ise net kayıtlı değeri yıllık olarak gözden geçirilmekte ve gerekli görüldüğü durumlarda daimi değer kaybı gözü önüne alınarak düzeltmeye tabi tutulmaktadır (Not 2.5-c).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2.3.12 Peşin ödenen istasyon kira sözleşmeleri

Opet iktisabı ile elde edilen peşin ödenen istasyon kira sözleşmeleri, UFRS 3 ile uyumlu olarak, iktisap tarihi olan 28 Aralık 2006'da gerçeğe uygun değerlerinden, bu tarihten sonra edinilen peşin ödenen istasyon kira sözleşmeleri ise elde etme maliyetlerinden kaydedilmiştir ve iktisap tarihinden itibaren kira sözleşmelerinin kalan süreleri boyunca doğrusal yöntemle giderleştirilmektedir (Not 21).

2.3.13 Borçlanma maliyeti

Banka kredileri, alındıkları tarihlerde, işlem maliyetleri düşürülmüş gerçeğe uygun değerleri üzerinden kayda alınır. Müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleriyle değerlendirilir ve işlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide kapsamlı gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

Finansman faaliyetlerinin içerisinde kur farkı gelirleri yer alması durumunda, söz konusu gelirler aktifleştirilmiş bulunan toplam finansman giderlerinden indirilir.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, satın alınması, yapımı veya üretimi ile ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştuğu dönemlerde konsolide kapsamlı gelir tablosuna kaydedilmektedir.

2.3.14 Finansal kiralama ve faaliyet kiralamaları

Grup - kiracı olarak

Finansal kiralama

Grup'un esas olarak mülkiyetin tüm risk ve ödülleri üstüne aldığı maddi duran varlık kiralaması, finansal kiralama şeklinde sınıflandırılır. Finansal kiralama, kiralama döneminin başında kiralanan varlığın rayiç değerinden veya asgari kira ödemelerinin o günkü indirgenmiş değerinden düşük olanı üzerinden kaydedilir. Her bir kira ödemesi, bakiye borç üzerinde sabit bir oranın elde edilmesi amacıyla borç ve finansal masraflar arasında tahsis edilir. Finansal masraflar düşüldükten sonra ilgili finansal kiralama borçları, finansal kiralama borçları olarak kayıtlara alınır. Finansman maliyetinin faiz unsuru, kira dönemi boyunca konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak yansıtılır. Finansal kiralama yolu ile satın alınan maddi duran varlıklar, varlığın tahmini faydalı ömrü üzerinden amortismanına tabi tutulur.

Finansal kiralamadan doğan borçlar, ilgili maddi duran varlığın satın alma değeri üzerinden konsolide finansal tablolara yansıtılır. Kira sözleşmesinden doğan faiz ödemeleri ise, kira dönemi boyunca konsolide kapsamlı gelir tablosunda gider olarak gösterilir.

Faaliyet kiralaması

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır. Faaliyet kiralama olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

Grup - kiralayana olarak

Faaliyet kiralaması

Faaliyet kiralamasında, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda maddi duran varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

2.3.15 Ertelenmiş vergiler

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi hesaplamasında yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca konsolide bilanço tarihi itibarıyla halihazırda yürürlükte olan vergi oranları kullanılır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. Ertelenmiş vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 28).

2.3.16 Kıdem tazminatı karşılığı

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup'un, personelin İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılmasından doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerinin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 20).

2.3.17 Kıdeme teşvik primi karşılığı

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına ödenen "Kıdeme Teşvik Primi" ("Prim") adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide finansal tablolarda tahakkuk etmiş olan kıdeme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 20).

2.3.18 Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, dönem sonunda geçerli olan döviz kurları üzerinden Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan kur farkı geliri veya zararları aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinden kaynaklanan kur farkları (Not 2.3.13) dışında konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır.

2.3.19 Gelirlerin kaydedilmesi

Gelir, mal ve hizmet satışlarının faturalanmış değerlerini içerir. Satışlar, ürünün teslimi veya hizmetin verilmesi, ürünle ilgili risk ve faydaların transferlerinin yapılmış olması, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Satışlarda önemli riskler ve faydalar, mallar alıcıya teslim edildiğinde ya da yasal sahiplik alıcıya geçtiğinde devredilir. Net satışlar, teslim edilmiş malların fatura edilmiş bedelinin satış iadelerinden ve satış ile ilgili vergilerden arındırılmış halidir.

Faiz gelirleri zaman dilimi esasına göre gerçekleşir, geçerli faiz oranı ve vadesine kalan süre içinde etkili olacak faiz oranını dikkate alarak tahakkuk edecek olan gelir belirlenir.

Satışların içerisinde önemli bir vade farkı bulunması durumunda, gerçeğe uygun bedel, gelecekte oluşacak tahsilatların finansman maliyeti içerisinde yer alan gizli faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Gerçek değerleri ile nominal değerleri arasındaki fark, tahakkuk esasına göre faiz geliri olarak değerlendirilir.

Komisyon geliri, Aygaz A.Ş.ve Mogaz Petrol Gazları A.Ş. ile yapılan LPG satış sözleşmesi şartlarına uygun olarak tahakkuk esasına göre kaydedilir.

Kira geliri, ilgili anlaşmalar göz önüne alınarak tahakkuk esasına göre kaydedilir.

Elde edilen temettü gelirleri, hissedarların temettü alma hakkı doğduğu zaman kayda alınır.

2.3.20 Türev finansal araçlar

Türev finansal araçların ilk olarak kayda alınmasında elde etme maliyetleri kullanılmakta ve bunlara ilişkin işlem maliyetleri elde etme maliyetine dahil edilmektedir. Türev finansal araçlar, kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Yapılan değerlendirme sonucu türev finansal araçların gerçeğe uygun değerinde meydana gelen farklar kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmaktadır (Not 22).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2.3.21 Karşılıklar

Grup'un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışı akmasının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur. Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirgenmesi için iskonto edilir.

2.3.22 Taahhütler, koşullu varlıklar ve yükümlülükler

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel yükümlülükler ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve koşullu yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 17).

2.3.23 Temettü

Temettü alacakları, alma hakkı doğduğu dönemde gelir olarak kaydedilir. Temettü borçları, kâr dağıtımının bir unsuru olarak alma hakkı doğduğu dönemde yükümlülük olarak konsolide finansal tablolara yansıtılır.

2.3.24 Hisse başına kazanç

Konsolide kapsamlı gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net kârın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye'de şirketler mevcut hissedarlarına birikmiş kârlardan ve öz kaynak enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kâr hesaplanırken bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kâr hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalama, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

2.3.25 Nakit akımı

Grup net varlıklarındaki değişimleri, finansal yapısını ve nakit akımlarının tutar ve zamanlamasını değişen şartlara göre yönlendirme yeteneği hakkında konsolide finansal tablo kullanıcılarına bilgi vermek üzere, diğer konsolide finansal tablolarının ayrılmaz bir parçası olarak konsolide nakit akım tablolarını düzenlemektedir.

2.3.26 Satış amacıyla elde tutulan varlık grupları ve bu varlıklarla doğrudan ilişkilendirilen yükümlülükler

Bir duran varlığın defter değerinin sürdürülmekte olan kullanımdan ziyade satış işlemi vasıtası ile geri kazanılacak olması durumunda Grup, söz konusu duran varlığı satış amacıyla elde tutulan varlık olarak sınıflandırır. Bu varlıklarla doğrudan ilişkilendirilen yükümlülükler ise benzer şekilde gruplanır. İlgili varlık grupları, doğrudan ilişkilendirilen yükümlülükler indirildikten sonraki kayıtlı değeri ile gerçeğe uygun değerlerinden satış giderlerinin çıkartılması sonucu oluşan net değer in düşük olanı ile muhasebeleştirilir.

2.4. MUHASEBE POLİTİKALARI, MUHASEBE TAHMİNLERİNDE DEĞİŞİKLİKLER VE HATALAR

Muhasebe politikalarında yapılan önemli değişiklikler ve tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem konsolide finansal tabloları yeniden düzenlenir. Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemde, ileriye yönelik olarak uygulanır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2.5. ÖNEMLİ MUHASEBE TAHMİNLERİ VE VARSAYIMLAR

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) İktisap maliyetinin dağıtılması:

Grup, Opet iktisabı ile ilgili iktisap maliyetinin dağıtılması sürecinde maddi ve maddi olmayan varlıkların gerçeğe uygun değerlerinin tespitinde belirli tahmin ve varsayımlarda bulunmuştur.

b) Faydalı ömür:

Maddi varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından belirlenen faydalı ömürler Not 2.3.7 ve 2.3.8'de açıklanmıştır.

c) Şerefiye değer düşüklüğü tespit çalışmaları:

Grup, Opet alımından kaynaklanan şerefiyeyi muhasebe politikaları notu 2.3.9'da belirtildiği üzere yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutmaktadır. Söz konusu nakit üreten birimin geri kazanılabilir değeri satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Bu hesaplamalar belirli tahmin ve varsayımlar içermektedir. Grup, 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla yapmış olduğu değer düşüklüğü testleri sonucunda şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit etmemiştir (Not 15).

NOT 3 - İŞLETME BİRLEŞMELERİ

2009 ve 2008 yılları içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

NOT 4 - İŞ ORTAKLIKLARI

Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar'daki paylar

Grup'un müşterek yönetime tabi ortaklıklarının oransal konsolidasyon yöntemiyle, konsolidasyon düzeltmeleri öncesi konsolide finansal tablolara dahil edilen bakiyelerine ilişkin toplam özet finansal bilgiler aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
Dönen varlıklar	551.368	428.983
Duran varlıklar	544.989	537.159
Toplam varlıklar	1.096.357	966.142
Kısa vadeli yükümlülükler	507.754	455.239
Uzun vadeli yükümlülükler	116.850	111.653
Özkaynaklar	471.753	399.250
Toplam kaynaklar	1.096.357	966.142
	2009	2008
Satış gelirleri (net)	2.944.398	3.371.146
Brüt kâr	226.805	227.722
Faaliyet kârı	130.131	120.283
Net dönem kârı/(zararı)	67.940	(12.508)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 5 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Grup yönetimi Grup'un risk ve getirilerinin enerji sektöründeki gelişmelerden etkilendiğini dikkate alarak faaliyet bölümlerine ilişkin raporlama formatı olarak endüstriyel bölümleri kullanma kararı almıştır. Grup yönetimi, Grup'un faaliyet alanının rafinaj ve Opet hisselerinin satın alım tarihi olan 28 Aralık 2006 tarihinden itibaren akaryakıt dağıtım sektörleri olmasından dolayı, Grup'un bu iki sektörün oluşturduğu endüstriyel bölümler altında faaliyet gösterdiğini düşünmektedir. Grup, rafinaj ve dağıtım sektörleri için hazırlanmış olduğu bölüm raporlamasını konsolide finansal tablolarda sunmuştur.

a) Bölüm satış gelirleri (net)

	2009	2008
Rafinaj	17.575.525	27.212.369
Dağıtım	2.814.358	3.244.030
	20.389.883	30.456.399

b) Bölüm faaliyet kârı

	2009	2008
Rafinaj	885.834	1.163.219
Dağıtım	130.131	120.283
	1.015.965	1.283.502

c) Bölümlere göre bilgi analizi

	Bölümler arası			
1 Ocak - 31 Aralık 2009	Rafinaj	Dağıtım	düzeltilme	Toplam
Grup dışı gelirler	17.575.525	2.814.358	-	20.389.883
Bölümler arası gelirler	554.019	130.040	(684.059)	-
Gelirler	18.129.544	2.944.398	(684.059)	20.389.883
Satışların maliyeti	(16.748.153)	(2.717.593)	684.059	(18.781.687)
Brüt kâr	1.381.391	226.805	-	1.608.196
Faaliyet giderleri	(503.380)	(153.741)	-	(657.121)
Diğer faaliyetlerden gelirler	31.586	62.856	-	94.442
Diğer faaliyetlerden giderler	(23.763)	(5.789)	-	(29.552)
Faaliyet kârı	885.834	130.131	-	1.015.965

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AIT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1 Ocak - 31 Aralık 2008 itibarıyla bölümlere göre bilgi analizi

1 Ocak - 31 Aralık 2008	Rafinaj	Dağıtım	Bölümler arası düzeltme	Toplam
Grup dışı gelirler	27.212.369	3.244.030	-	30.456.399
Bölümler arası gelirler	830.201	127.116	(957.317)	-
Gelirler	28.042.570	3.371.146	(957.317)	30.456.399
Satışların maliyeti	(26.370.892)	(3.143.424)	957.317	(28.556.999)
Brüt kâr	1.671.678	227.722	-	1.899.400
Faaliyet giderleri	(499.565)	(169.373)	-	(668.938)
Diğer faaliyetlerden gelirler	18.646	67.287	-	85.933
Diğer faaliyetlerden giderler	(27.540)	(5.353)	-	(32.893)
Faaliyet kârı	1.163.219	120.283	-	1.283.502

d) Bölüm varlıkları ve yükümlülükleri

Bölüm varlıkları

	2009	2008
Rafinaj	9.157.965	7.728.793
Dağıtım	1.055.459	903.021
Toplam	10.213.424	8.631.814
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar	740	25.599
Satılmaya hazır finansal varlıklar	78.581	70.021
Tenzil: Bölümler arası düzeltmeler	(69.441)	(90.636)
Konsolide toplam varlıklar	10.223.304	8.636.798

Bölüm yükümlülükleri

	2009	2008
Rafinaj	5.655.724	4.450.278
Dağıtım	590.347	514.943
Toplam	6.246.071	4.965.221
Satış amacıyla elde tutulan varlıklara ilişkin yükümlülükler	69	21.888
Ertelenmiş vergi yükümlülükleri	196.754	157.053
Dönem kârı vergi yükümlülüğü (Not 28)	58.426	2.740
Tenzil: Bölümler arası düzeltmeler	(57.558)	(66.368)
Konsolide toplam yükümlülükler	6.443.762	5.080.534

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

e) Maddi ve maddi olmayan duran varlık ve yatırım amaçlı gayrimenkul alımları ile amortisman ve itfa payları

Maddi ve maddi olmayan duran varlık ve yatırım amaçlı gayrimenkul yatırımları

	2009	2008
Rafinaj	372.196	543.569
Dağıtım	22.770	57.829
	394.966	601.398

Amortisman ve itfa payları

Rafinaj	(166.258)	(122.778)
Dağıtım	(27.809)	(26.710)
	(194.067)	(149.488)

NOT 6 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

	2009	2008
Kasa	4	8
Bankalar		
Özel faizli vadesiz mevduat	414.194	396.793
Vadeli mevduat	2.703.092	1.043.304
Vadesiz mevduat	13.993	18.563
Diğer	3.878	1.585
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	13.855	6.472
	3.149.016	1.466.725

Özel faizli vadesiz mevduat

31 Aralık 2009 itibarıyla bankalardaki vadesiz mevduatın 414.194 bin TL (31 Aralık 2008: 396.793 bin TL) tutarındaki kısmı özel faizli vadesiz mevduatlardan oluşmaktadır. Grup, özel faizli vadesiz mevduatlardan günlük faiz kazanmaktadır. 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla TL ve ABD doları cinsinden özel faizli vadesiz mevduatların etkin faiz oranı sırasıyla %9,88 ve %2,54'tür (31 Aralık 2008: %16,53 ve günlük Libor).

31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla bankalardaki özel faizli vadesiz mevduat, 96.443 bin TL karşılığı 63.535 bin ABD doları ve 360 bin Avro (31 Aralık 2008: 61.466 bin TL karşılığı 40.631 bin ABD doları, 8 bin Avro ve 1.000 GBP) tutarında yabancı para mevduat içermektedir.

Grup tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda bloke edilmekte ve özel faizli vadesiz mevduat olarak değerlendirilmektedir (Not 21). 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla alınmış olan gelir payı tutarına istinaden bankalarda bloke edilmekte olan tutar 263.823 bin TL olup özel faizli vadesiz mevduat olarak değerlendirilmektedir (31 Aralık 2008: 198.952 bin TL).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle vadeli mevduatın vade tarihi ve para birimi bilgileri aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2009	1 aydan kısa	1-3 ay arası	3-12 ay arası	Toplam
TL	1.443.267	-	-	1.443.267
ABD doları	1.223.519	9.606	26.672	1.259.797
Avro	28	-	-	28
Vadeli mevduat	2.666.814	9.606	26.672	2.703.092

31 Aralık 2008	1 aydan kısa	1-3 ay arası	3-12 ay arası	Toplam
TL	192.672	-	-	192.672
ABD doları	821.596	-	-	821.596
Avro	29.036	-	-	29.036
Vadeli mevduat	1.043.304	-	-	1.043.304

Vadeli TL mevduatların etkin faiz oranı %9,95, vadeli ABD doları mevduatların etkin faiz oranı %2,75, vadeli Avro mevduatların etkin faiz oranı ise %0,25 (31 Aralık 2008: TL için %20,65, ABD doları için %6,99, Avro için %7,55)'tir.

Diğer hazır değerler, 31 Aralık 2009 tarihi itibariyle 3.878 bin TL tutarındaki kredi kartı alacaklarını (31 Aralık 2008: 1.574 bin TL kredi kartı alacakları ve 11 bin TL ters repo) içermektedir.

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle konsolide nakit akım tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
Hazır değerler	3.149.016	1.466.725
Bloke mevduatlar (Gelir payı)	(263.823)	(198.952)
Satış amaçlı elde tutulan nakit ve nakit benzerleri	564	119
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(13.855)	(6.472)
Nakit ve nakit benzeri değerler	2.871.902	1.261.420

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR

	2009	2008
Kısa vadeli banka kredileri:		
Kısa vadeli banka kredileri	1.502.576	1.131.952
Faiz tahakkukları	13.945	44.997
	1.516.521	1.176.949
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vade taksitleri:		
Uzun vadeli kredilerin kısa vade taksitleri	115.122	95.265
Faiz tahakkukları	2.278	6.341
	117.400	101.606
Uzun vadeli banka kredileri:		
Uzun vadeli banka kredileri	520.593	494.508
Toplam banka kredileri	2.154.514	1.773.063

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla diğer finansal borçlar ilişkili taraflardan alınan aşağıdaki kredileri içermektedir:

	2009	2008
Uzun vadeli kredilerin kısa vade taksitleri		
Koç Holding A.Ş.	11.293	9.237
	11.293	9.237
Uzun vadeli krediler		
Koç Holding A.Ş.	-	9.237
	-	9.237
İlişkili taraflardan alınan krediler	11.293	18.474

İlişkili taraflardan alınan krediler Opet'in Koç Holding A.Ş.'den almış olduğu 18.750 bin ABD doları (2008: 30.540 bin ABD doları) karşılığı 28.232 bin TL'lik (2008: 46.186 bin TL) (Tüpraş etkin ortaklık oranı ile 11.293 bin TL (2008: 18.474 bin TL)) krediyi ifade etmektedir (Not 31).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AIT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla banka kredilerinin yabancı para ve faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

	2009		
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal para birimi	Bin TL
Kısa vadeli banka kredileri			
ABD doları krediler	2,28	146.648.659	220.809
TL krediler	7,55	1.281.766.533	1.281.767
			1.502.576
Uzun vadeli kredilerin kısa vade taksitleri			
ABD doları krediler	2,55	66.607.817	100.291
Avro krediler	1,39	6.865.164	14.831
			115.122
Faiz gider tahakkukları			16.223
Toplam kısa vadeli banka kredileri			1.633.921
Uzun vadeli banka kredileri			
TL krediler	10,00	36.000.000	36.000
ABD doları krediler	2,57	267.665.680	403.024
Avro krediler	1,39	37.758.402	81.569
Toplam uzun vadeli banka kredileri			520.593
2008			
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal para birimi	Bin TL
Kısa vadeli banka kredileri			
ABD doları krediler	6,65	177.753.512	268.817
TL krediler	23,99	863.134.542	863.135
			1.131.952
Uzun vadeli kredilerin kısa vade taksitleri			
ABD doları krediler	3,77	53.275.093	80.568
Avro krediler	5,50	6.865.164	14.697
			95.265
Faiz gider tahakkukları			51.338
Toplam kısa vadeli banka kredileri			1.278.555
Uzun vadeli banka kredileri			
ABD doları krediler	3,98	263.859.497	399.038
Avro krediler	5,50	44.595.478	95.470
Toplam uzun vadeli banka kredileri			494.508

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla uzun vadeli kredilerin vade analizi aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
2010	-	98.995
2011	115.143	98.995
2012	151.122	98.995
2013	89.848	73.609
2014	76.888	60.594
2015 ve sonrası	87.592	63.320
	520.593	494.508

Kredilerin yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
3 aydan kısa	1.559.127	437.922
3 - 12 ay arası	398.584	1.232.667
1 - 5 yıl arası	196.803	102.474
	2.154.514	1.773.063

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla banka kredilerinin kayıtlı değerleri ve gerçeğe uygun değerleri aşağıdaki gibidir:

	2009		2008	
	Kayıtlı değer	Gerçeğe uygun değer	Kayıtlı değer	Gerçeğe uygun değer
ABD doları krediler	725.998	714.760	762.198	758.969
TL krediler	1.331.698	1.331.648	899.080	898.629
Avro krediler	96.818	95.598	111.785	110.999
	2.154.514	2.142.006	1.773.063	1.768.597

31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla Grup tarafından kullanılan kredilerin 36.783 bin TL karşılığı 24.428 bin ABD doları (31 Aralık 2008: 52.920 bin TL karşılığı 34.993 bin ABD doları) tutarındaki kısmı için T.C Hazine Müsteşarlığı garantisini bulunmaktadır. Bu garantilere ilişkin borçların ödenmemesi halinde doğabilecek yükümlülükler T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından Grup'tan 6183 sayılı Amme Alacakları'nın Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un hükümlerine göre tahsil edilebilecektir.

NOT 8 - TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR

Kısa vadeli ticari alacaklar (net):

	2009	2008
Ticari alacaklar	468.809	927.168
Alacak senetleri ve çekler	128.967	98.426
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 31)	112.453	57.044
Şüpheli ticari alacaklar	15.481	12.306
Diğer ticari alacaklar	10	6
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	(440)	(10.396)
Eksi: Şüpheli ticari alacak karşılığı	(15.481)	(12.306)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	709.799	1.072.248

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Uzun vadeli ticari alacaklar:

	2009	2008
Alacak senetleri	1.993	2.429
	1.993	2.429

Uzun vadeli alacak senetlerinin vadesi 1-5 yıl arasında değişmektedir.

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	2009	2008
Grup 1	23.699	33.599
Grup 2	3.722	23.928
Grup 3	414.661	508.494
Grup 4	31.594	14.953
	473.676	580.974

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için yaşlandırma analizi

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların yaşlandırması aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
3 aydan kısa	62.518	223.616
3-12 ay arası	158.293	270.087
1 yıldan uzun	17.305	-
	238.116	493.703

Grup yönetimi, vadesini geçmiş ancak karşılık ayrılmayan alacak tutarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörmemektedir (Not 32-b Kredi Riski).

Şüpheli ticari alacak karşılığının 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
1 Ocak	12.306	9.800
Dönem içerisindeki artış	5.777	4.147
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(2.602)	(1.443)
Kayıtlardan silinenler	-	(198)
31 Aralık	15.481	12.306

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Kısa vadeli ticari borçlar (net):

	2009	2008
Ticari borçlar	2.296.397	1.523.395
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 31)	31.668	41.686
Eksi: Vadeli alışlardan kaynaklanan ertelenen finansman gideri	(237)	(545)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	2.327.828	1.564.536

Uzun vadeli ticari borçlar (net):

	2009	2008
Uzun vadeli ticari borçlar (net)	-	2.165
Toplam	-	2.165

NOT 9 - DİĞER ALACAKLAR

Kısa vadeli diğer alacaklar:

	2009	2008
Personelden alacaklar	5.566	5.456
Sigorta tazminat alacakları	4.024	6.730
Şüpheli diğer alacaklar	744	752
Diğer çeşitli alacaklar	6.429	6.759
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(744)	(752)
Toplam	16.019	18.945

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 10 - STOKLAR

	2009	2008
İlk madde ve malzeme	293.113	399.093
Yarı mamüller	268.118	256.377
Mamüller	506.515	444.159
Ticari mallar	237.892	100.385
Yoldaki mallar	214.916	130.776
Diğer stoklar	2.728	2.656
	1.523.282	1.333.446
Stok değer düşüklüğü karşılığı	(789)	(69.411)
	1.522.493	1.264.035

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihlerinde sona eren yıllar için stok değer düşüklüğü karşılığı hareketi aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
1 Ocak	69.411	1.330
Dönem içerisindeki artışlar	-	68.081
Dönem içerisindeki (iptaller) - net (*)	(68.622)	-
31 Aralık	789	69.411

(*) Grup, 31 Aralık 2008'de ayırdığı stok değer düşüklüğü karşılığını, değer düşüklüğüne konu olan stokların 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla satılmış olması nedeniyle dönem içerisinde iptal etmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 11 - FİNANSAL YATIRIMLAR

	2009		2008	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
Satılmaya hazır finansal varlıklar:				
Enerji Yatırımları A.Ş. ("EYAS") (*)	1,20	71.634	1,20	68.894
Körfez Hava Ulaştırma A.Ş. (**)	100,00	3.999	-	-
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	10,00	1.501	10,00	701
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş. (**)	20,00	1.000	-	-
Tanı Pazarlama ve İletişim Hizmetleri A.Ş.	4,00	216	4,00	216
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (**)	20,00	160	20,00	160
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti. (**)	20,00	48	20,00	28
Ataer Enerji ve Otoprodüksiyon San. ve Tic. A.Ş.	0,04	16	0,04	16
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic A.Ş.	13,32	7	13,32	6
		78.581		70.021

(*) 31 Aralık 2009 ve 31 Aralık 2008 tarihleri itibarıyla Grup'un ana hissedarı olan Enerji Yatırımları A.Ş.'de, Opet'in sahip olduğu %3 oranındaki (Tüpraş etkin ortaklık oranı ile %1,20) hisse gerçeğe uygun değeriyle gösterilmiştir. Söz konusu finansal varlığın gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerden kaynaklanan gerçekleşmemiş kâr ve zararlar özkaynaklar içerisinde "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu" hesabında muhasebeleştirilmiştir.

(**) Grup'un bağlı ortaklıklarından Körfez Hava Ulaştırma A.Ş. ("Körfez") ile Opet'in müşterek yönetime tabi ortaklıklarından THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş. ("THY Opet Havacılık"), Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ve Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti., gerek söz konusu şirketlerin faaliyetleri, gerekse 31 Aralık 2009 ve 31 Aralık 2008 tarihlerinde sona eren konsolide finansal tablolar açısından önemlilik teşkil etmemeleri nedeniyle konsolidasyon kapsamına alınmayarak maliyet değerleriyle satılmaya hazır finansal varlık olarak muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu ortaklıklardan Körfez, hava taşımacılığı ve ulaştırma konularında faaliyet göstermek üzere 2009 yılının Nisan ayında, THY Opet Havacılık ise jet yakıt ikmal hizmeti vermek üzere Opet ve THY A.Ş.'nin müşterek yönetime tabi ortaklığı olarak 2009 yılının Eylül ayında kurulmuştur.

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla satılmaya hazır finansal varlıklardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
1 Ocak	70.021	52.555
Finansal varlık gerçeğe uygun değer artışı	2.176	16.648
Yeni kurulan finansal varlıkların sermayelerine katılımlar	4.999	-
Finansal varlık sermaye artırımına katılımlar	1.385	602
Finansal varlık alımları	-	216
31 Aralık	78.581	70.021

NOT 12 - YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla yatırım amaçlı gayrimenkuller 5.423 bin TL tutarındaki arsalandan oluşmaktadır (31 Aralık 2008: 5.423 bin TL). Yatırım amaçlı arsaların gerçeğe uygun değerleri, Çelen Kurumsal Değerleme ve Danışmanlık Ltd. Şti'nin 30 Eylül 2006 tarihi itibarıyla yaptığı değerlendirme çalışmaları sonucu 38.919 bin TL olarak belirlenmiştir. Yönetim, söz konusu çalışmalar sonucu tespit edilen değerlerin 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihlerinde önemli ölçüde değişmediği görüşündedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

NOT 13 - MADDİ DURAN VARLIKLAR (NET)

	Yabancı para çevrim farkları				31 Aralık 2009	
	1 Ocak 2009	İlaveler	Transferler	Çıktılar	Satılmaya hazır varlıklara ait sabit kıymetlere transfer	
Maliyet:						
Arazi ve arsalar	79.689	84	-	(2.766)	-	77.007
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	1.184.789	2.159	141.668	(2.024)	-	1.326.592
Binalar	294.471	-	46.753	(1.562)	-	339.662
Makine, tesis ve cihazlar	5.153.034	851	235.489	(1.844)	-	5.387.530
Taahhüt araçları	268.546	513	53.819	(13.266)	(33)	309.579
Döşeme ve demirbaşlar	121.538	5.129	11.484	(3.416)	(1)	134.678
Yapılmakta olan yatırımlar	321.759	383.026	(489.213)	(750)	-	214.822
Diğer maddi duran varlıklar	3.540	-	-	(20)	-	3.520
	7.427.366	391.762	-	(25.648)	(1)	7.793.390
Birikmiş amortisman:						
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(801.149)	(34.585)	-	1.970	-	(833.764)
Binalar	(135.679)	(6.903)	-	207	-	(142.375)
Makine, tesis ve cihazlar	(2.975.279)	(105.873)	-	1.560	-	(3.079.592)
Taahhüt araçları	(87.881)	(17.694)	-	9.557	1	(95.994)
Döşeme ve demirbaşlar	(57.800)	(14.018)	-	2.876	1	(68.898)
Diğer maddi duran varlıklar	(58)	(6)	-	20	-	(44)
	(4.057.846)	(179.079)	-	16.190	2	(4.220.667)
Net defter değeri	3.369.520					3.572.723

31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla maddi duran varlıklar üzerinde alınan krediler nedeniyle bankalar lehine verilmiş olan ipotek bulunmamaktadır (31 Aralık 2008: 5.802 bin ABD doları karşılığı 8.774 bin TL) (Not 17).

31 Aralık 2009 tarihinde sona eren yılda yapılmakta olan yatırımların yapımı ile doğrudan ilişki kurulabilen 306 bin TL kur fark gideri, yapılmakta olan yatırımların maliyetine dahil edilmiştir (31 Aralık 2008: 12.232 bin TL faiz gideri ve 62.706 bin TL kur farkı geliri).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AIT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	1 Ocak 2008	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	Yabancı para çevrim farkları	Satılmaya hazır varlıklara ait sabit kıymetlere transfer	31 Aralık 2008
Maliyet:							
Arazi ve arsalar	76.618	3.174	-	(103)	-	-	79.689
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	1.064.192	9.494	113.690	(2.579)	-	(8)	1.184.789
Binalar	262.028	3.216	36.932	(7705)	-	-	294.471
Makine, tesis ve cihazlar	4.805.394	342	350.939	(3.646)	5	-	5.153.034
Taahhüt araçları	181.523	132.866	3.693	(49.557)	21	-	268.546
Döşeme ve demirbaşlar	93.233	14.582	18.207	(4.523)	59	(20)	121.538
Yapılmakta olan yatırımlar	420.987	424.233	(523.461)	-	-	-	321.759
Diğer maddi duran varlıklar	4.820	-	-	(1.280)	-	-	3.540
	6.908.795	587.907	-	(69.393)	85	(28)	7.427.366

Birikmiş amortisman:

Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(776.440)	(26.833)	-	2.122	-	2	(801.149)
Binalar	(134.018)	(6.568)	-	4.907	-	-	(135.679)
Makine, tesis ve cihazlar	(2.896.647)	(82.206)	-	3.574	-	-	(2.975.279)
Taahhüt araçları	(128.582)	(8.403)	-	49.110	(6)	-	(87.881)
Döşeme ve demirbaşlar	(49.622)	(12.296)	-	4.153	(47)	12	(57.800)
Diğer maddi duran varlıklar	(805)	-	-	747	-	-	(58)
	(3.986.114)	(136.306)	-	64.613	(53)	14	(4.057.846)

Net defter değeri

	2.922.681						3.369.520
--	------------------	--	--	--	--	--	------------------

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihlerinde sona eren yıllara ait kapsamlı konsolide gelir tablolarında 179.079 bin TL'lik (2008: 136.306 bin TL) amortisman giderininin 138.249 bin TL'lik kısmı satışların maliyetinde (2008: 104.799 bin TL), 20.987 bin TL'lik kısmı pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinde (2008: 16.994 bin TL), 15.603 bin TL'lik kısmı genel yönetim giderlerinde (2008: 13.046 bin TL) ve 4.240 bin TL'lik kısmı diğer gider ve zararlarda (2008: 1.467 bin TL) yer almaktadır.

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla maddi varlıklar içinde yer alan finansal kiralama sözleşmeleri ile edinilmiş varlıklar, aşağıda net defter değeri belirtilen varlıklardan oluşmaktadır.

	2009	2008
Binalar	1.897	1.972
	1.897	1.972

NOT 14 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (NET)

31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2009	İlaveler	Çıkışlar	31 Aralık 2009
Maliyet:				
Haklar ve yazılımlar	88.620	3.152	-	91.772
LPG Dağıtım sözleşmeleri	64.800	-	-	64.800
Opet marka değeri	11.600	-	-	11.600
Müşteri ilişkileri	4.400	-	-	4.400
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	1.033	52	-	1.085
	170.453	3.204	-	173.657
Birikmiş itfa payları:				
Haklar ve yazılımlar	(22.637)	(8.339)	-	(30.976)
LPG dağıtım sözleşmeleri	(9.969)	(4.985)	-	(14.954)
Opet marka değeri	(2.320)	(1.160)	-	(3.480)
Müşteri ilişkileri	(629)	(314)	-	(943)
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	(335)	(190)	-	(525)
	(35.890)	(14.988)	-	(50.878)
Net defter değeri	134.563			122.779

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla maddi olmayan varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2008	İlaveler	Çıkışlar	31 Aralık 2008
Maliyet:				
Haklar ve yazılımlar	75.240	13.491	(111)	88.620
LPG Dağıtım sözleşmeleri	64.800	-	-	64.800
Opet marka değeri	11.600	-	-	11.600
Müşteri ilişkileri	4.400	-	-	4.400
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	1.033	-	-	1.033
	157.073	13.491	(111)	170.453
Birikmiş itfa payları:				
Haklar ve yazılımlar	(16.019)	(6.718)	100	(22.637)
LPG dağıtım sözleşmeleri	(4.985)	(4.984)	-	(9.969)
Opet marka değeri	(1.160)	(1.160)	-	(2.320)
Müşteri ilişkileri	(315)	(314)	-	(629)
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	(329)	(6)	-	(335)
	(22.808)	(13.182)	100	(35.890)
Net defter değeri	134.265			134.563

31 Aralık 2009 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablolarında 14.988 bin TL'lik (2008: 13.182 bin TL) itfa payı giderinin; 6.344 bin TL'lik kısmı satışların maliyetinde (2008: 5.410 bin TL), 6.847 bin TL'lik kısmı pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinde (2008: 6.458 bin TL), 1.413 bin TL'lik kısmı genel yönetim giderlerinde (2008: 1.181 bin TL), 384 bin TL'lik kısmı diğer gider ve zararlarda (2008: 133 bin TL) yer almaktadır.

NOT 15 - ŞEREFİYE

	2009	2008
Şerefiye	189.073	189.073

Şerefiye, 28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alınımından kaynaklanmaktadır.

Şerefiye değer düşüklüğü testi

Şerefiyenin tamamı 28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alınımından kaynaklanmakta olup Grup yönetimi Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasındaki ana sebepler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi tarafından, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirilerek şerefiye Opet üzerine dağıtılmıştır.

Söz konusu nakit üreten birimin geri kazanılabilir değeri iskonto edilmiş nakit akım analizlerine göre yapılan satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Bu gerçeğe uygun değer hesaplamaları vergi sonrası nakit akım projeksiyonlarını içermekte olup ABD doları bazında tespit edilen bu projeksiyonlar Opet yönetimi tarafından onaylanan on yıllık bütçelere dayanmaktadır. On yıldan sonrasına tekabül eden nakit akımları %2 uzun vade büyüme oranı kullanılarak tespit edilmiştir. Gerçeğe uygun değer tespiti sırasında ABD doları cinsinden bulunan değer bilanço tarihi kuru ile TL'ye çevirmek suretiyle hesaplanmıştır. Bu nedenle, söz konusu gerçeğe uygun değer modeli döviz piyasasında yaşanan dalgalanmalardan etkilenmektedir. 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla diğer tüm etkenler sabit tutulduğunda, ABD doları kurundaki %1'lik değişim söz konusu gerçeğe uygun değer çalışmalarında 6.553 bin TL değişime yol açardı.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Gerçeğe uygun değer hesaplama modelinde yer alan diğer önemli varsayımlar aşağıdaki gibidir:

Brüt kâr marjı	%4 - %5,8
İskonto oranı	%9,5

Opet yönetimi bütçelenen brüt kâr marjını şirketin geçmiş performansını ve pazar büyüme beklentilerini esas alarak tespit etmiştir. Kullanılan iskonto oranı vergi sonrası iskonto oranı olup şirkete özgü riskleri de içermektedir. İskonto edilmiş nakit akımlarının hesaplanmasında kullanılan vergi sonrası iskonto oranının %1 daha yüksek/düşük olması (%9,5 yerine %10,5 veya %8,5), söz konusu satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer hesaplamalarında 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla 132.617 bin TL tutarında düşüşe / 176.183 bin TL tutarında artışa sebep olmaktadır.

Yukarıdaki varsayımlar kullanılarak yapılan değer düşüklüğü testleri sonucunda 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit edilmemiştir. Söz konusu nakit üreten birimin satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri, defter değerinden yüksek olduğundan Şirket yönetimi kullanım değeri esasına göre geri kazanılabilir değer hesaplaması yapmamıştır.

NOT 16 - DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI

Batman Rafinerisinde, çalışan işçilerin ücretlerinden hesaplanan gelir vergisinin asgari ücrete denk gelen kısmının %80'inin terkin edilmesi ve elektrik enerjisi giderinin %40'ının Hazine Müsteşarlığı tarafından karşılanması konusunda devlet teşvik ve yardımlarından faydalanmaktadır.

NOT 17 - TAAHHÜTLER, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

	2009	2008
Alınan teminatlar:		
Alınan teminat mektupları	662.428	541.000
Teminat senetleri	99.666	105.245
Alınan garanti mektupları	100.000	100.000
Alınan ipotekler	1.872	2.004
Toplam alınan teminatlar	863.966	748.249
Verilen teminatlar:		
Teminat akreditifleri	1.094.710	329.831
Teminat mektupları	253.827	231.803
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler	139.563	133.404
Verilen ipotekler	62.119	39.520
Toplam verilen teminatlar	1.550.219	734.558

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılardan alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır.

31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla alınmış olan banka kredilerinden dolayı, maddi duran varlıklar üzerinde ipotek bulunmamaktadır (31 Aralık 2008: 5.802 bin ABD doları karşılığı 8.774 bin TL).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Şirket'in 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle teminat/rehin/ipotek pozisyonu aşağıdaki gibidir:

Şirket Tarafından Verilen TRİ'ler (Teminat-Rehin-İpotekler)	2009	2008
A.Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİ'lerin toplam tutarı	1.409.925	630.116
B.Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİ'lerin toplam tutarı	-	-
C.Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİ'lerin toplam tutarı	-	-
D.Diğer verilen TRİ'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİ'lerin toplam tutarı	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİ'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına Girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİ'lerin toplam tutarı	-	-
	1.409.925	630.116

Çevre kirliliği yükümlülüğü:

Grup, yürürlükte olan çevre kanunlarına göre, gerçekleştirdiği faaliyetleri sonucu sebep olacağı çevre kirliliğinden doğabilecek oluşan zararlardan, kusur şartı aranmaksızın, sorumludur. Grup kirliliğe sebep olduğu takdirde, meydana gelen zararlardan ötürü tazminat ödemekle yükümlü tutulabilir. Konsolide bilanço tarihi itibariyle, Grup aleyhine çevre kirliliğinden dolayı açılmış önemli bir dava bulunmamaktadır.

Grup'un çevre kirliliği konusunda uzman danışman firması tarafından kimyasal madde ve malzemelerin depolanması, ortam hava kalitesi ve emisyonu, atık su toplanması ve kalitesi, çöp alanları, yeraltı ve yer üstü suları, genel tesis operasyonları konularının çevre üzerindeki etkileri incelenmiştir. Grup yönetimi, yapmış olduğu değerlendirmeler sonucunda, yapılması gereken temizlik masraflarının 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle tamamlandığı görülmüştür.

Ulusal stok bulundurma yükümlülüğü:

Ulusal petrol stoğu, rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin ikmal ettiği günlük ortalama ürün miktarının minimum yirmi katını kendi depolarında veya lisanslı depolama tesislerinde topluca veya statülerine göre ayrı ayrı bulundurma yükümlülüğü ile sağlar. Petrol Piyasası Kanunu gereğince sürekliliğin sağlanması, kriz veya olağanüstü hallerde risklerin önlenmesi ve uluslararası anlaşmalar gereği olağanüstü hal petrol stokları ile ilgili yükümlülüklerin ifası amaçlarıyla bir önceki yıl günlük ortalama kullanımının içindeki net ithalat miktarının en az doksan günlük miktarı kadar petrol stoğunun tutulması gerekliliği üzerine ulusal petrol stoğunun tamamlayıcı kısmının muhafazasından rafineriler sorumlu tutulmuştur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

EPDK İdari Para Cezası:

T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Denetim Dairesi Başkanlığı, sektörde gerçekleştirdiği genel inceleme neticesinde 31 Ağustos 2006 tarihli kararı ile sektörde faaliyet gösteren 26 şirketle birlikte Opet'in bayilik faaliyetlerine yönelik olarak belirlenen bir kısım uygulamaları eleştiri konusu yaparak bu şirketler hakkında idari para cezası uygulanması kararını almıştır. Bu çerçevede, 5015 sayılı kanununun 19'uncu maddesi ile "Petrol Piyasası Kanunu'nun 19'uncu maddesi uyarınca 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren uygulanacak para cezaları hakkında tebliğ" gereği Opet'e 165.040 bin TL, Opet Dış Ticaret'e 3.572 bin TL (Tüpraş etkin ortaklık oranı ile toplam 67.445 bin TL) idari para cezası uygulanmasına, bu karar aleyhine Danıştay'da dava açma hakları saklı olmak kaydı ile, karar verildiği ilgili şirket yönetimlerine yazılı olarak bildirilmiştir. Opet, bu cezanın iptali için Danıştay 13. Dairesi nezdinde idari para cezalarının iptali ve yürütmenin durdurulması için dava açmıştır.

Danıştay 13. Dairesi, 10 Kasım 2006 tarihli ara kararıyla Opet'in yürütmenin durdurulmasına ilişkin talebini toplam verilen ceza tutarının 2.143 bin TL'lik (Tüpraş etkin ortaklık oranı ile 857 bin TL) bölümü için kabul etmiştir. Bunu takiben Opet, Maliye Bakanlığı Anadolu Kurumlar Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne tecil faizi dahil olmak üzere 3.472 bin TL (Tüpraş etkin ortaklık oranı ile 1.388 bin TL) tutarında ödeme yapmıştır.

25 Ocak 2007 tarihinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Danıştay 13. Dairesi'nin 10 Kasım 2006 tarihli yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kısmının kaldırılmasına ve dava konusu işlemin 166.469 bin TL (Tüpraş etkin oranı ile 66.588 bin TL)'lik kısmının yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir. Bu karara istinaden, İstanbul 8. İdari Mahkemesi de 8 Şubat 2007 tarihinde söz konusu idari para cezasının tahsilinin yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir.

Grup'un yukarıda belirtilen cezanın iptaline karşı açmış olduğu davanın son duruşması 21 Nisan 2009 tarihinde gerçekleşmiştir. Duruşma sonucunda Danıştay 13. Dava Dairesi dava konusu idari para cezasını esasen iptal etmiştir. Ödenen toplam 3,472 bin TL tutarındaki idari para cezası Grup tarafından tahsil edilmiş olup, davacı taraf temyize başvurmuştur.

Rekabet Kurumu intifa sözleşmeleri düzenlemesi:

Bir süredir Rekabet Kurumu'nun akaryakıt sektörü ile ilgili olarak sürdürdüğü araştırmalar, Rekabet Kurumu'na yapılan başvurular neticesinde alınan kararlar ve takip eden süreçte verilen yargı kararları çerçevesinde Rekabet Kurulu, akaryakıt sektöründe intifa sözleşmelerinin muafiyetten yararlanma süresini en fazla beş yıl olarak belirlemiş ve bu hususu kamuoyuna internet sitesi aracılığıyla duyurmuş bulunmaktadır. Rekabet Kurumu duyurusunda, taraflar arasındaki bayilik sözleşmesi ile bağlantılı kredi sözleşmeleri, ekipman sözleşmeleri, uzun süreli kira sözleşmeleri ya da uzun süreli intifa hakkı tanınması gibi şahsi ya da aynı hakların da rekabet yasağının süresini fiilen uzatacak şekilde kullanılmayacağına, dikey anlaşmalarda yer alan rekabet yasağına ilişkin hükümlerin, 2002/2 Sayılı Tebliğ'in 5. maddesiyle uyumlu hale getirilmesine ilişkin geçiş sürecinin 18 Eylül 2003 tarihinde başlayıp, 18 Eylül 2005 tarihinde sona erdiğine, bu çerçevede; 18 Eylül 2005 tarihinden önce yapılmış olan ve süresi beş yılı aşan sözleşmelerin, Rekabet Kurulu tarafından uygulanan "azami hadde indirme" ilkesi gereğince 18 Eylül 2010 tarihine kadar Tebliğ'de yer alan muafiyetten yararlanabileceğine ve bu tarihten sonra muafiyet koşullarının ortadan kalkacağına, 18 Eylül 2005 tarihinden sonra yapılan sözleşmelerin, süreleri ne olursa olsun, yapıldıkları tarihten itibaren ilk beş yıllık süre boyunca muafiyetten yararlanabileceğine, beş yılı aşan süreler bakımından Tebliğ'de belirtilen muafiyet koşullarının ortadan kalkacağına, dağıtıcı ile bayi arasında imzalanan bayilik sözleşmesinin ve buna bağlı olarak intifa sözleşmesinin 18 Eylül 2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ uyarınca muafiyetten yararlanabileceğine, bu nedenle bu aşamada ön araştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, bu tarihten itibaren intifa hakkı çerçevesinde bayilerin yeniden sözleşme yapmaya zorlanması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem başlatılacağına ilişkin ilgili taraflara bildirilmesine karar vermiştir.

Grup yönetimi, hukukçularından aldığı görüş doğrultusunda Rekabet Kurulu'nun yukarıda anılan geçmiş tarihli kararlarında istikrarlı bir biçimde intifa ve kira sözleşmelerinin süreye ilişkin hükümlerinin rekabet hukuku kapsamında değerlendirilmediği, özel hukuk hükümlerine tabi olması gerektiğini kanaatinde olması sebebiyle, bayilik sözleşmelerinin süresini 2002/2 sayılı Tebliğ ile uyumlu hale getirirken, intifa ve kira sözleşmelerini yaptığı yatırımlar, verdiği bedeller ve sair saikler gereği daha uzun süreli yapmaya devam etmiştir. Bu nedenle, Grup'un Rekabet Kurumu'nun istikrar kazanmış uygulamasına güvenerek elde ettiği söz konusu intifa ve kira sözleşmelerinden kaynaklanan hakları birer kazanılmış hak teşkil ettiği ve bu sebeple, Rekabet Kurumu'nun, mezkur işleminin "idarenin faaliyetlerinin belirliliği ilkesini" ihlal etmek açısından da hukuka aykırı olduğu düşünülmektedir. Rekabet Kurumu'nun konu hakkında yaptığı değerlendirmeler çerçevesinde, Medeni Kanun'un verdiği hak ve yetkiler çerçevesinde kurulmuş bulunan bir takım sözleşmelere müdahale etme hakkını haiz olduğu yaklaşımı, hukuka aykırı olup, çeşitli şirketler tarafından yargıya intikal ettirilmiştir. Çok yönlü hukuki boyutlara haiz mezkur hakların ihlali sonucunu doğuran söz konusu idari düzenlemelerin, Grup tarafından da dava konusu yapılması düşünülmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Grup, yukarıda belirtilen kararın uygulanabilirliği ile ilgili belirsizlikler bulunması sebebiyle 31 Aralık 2009 döneminde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda, önceki dönemlerde ödenen intifa, kira ve diğer bedeller ile ilgili olarak herhangi bir değişiklik yapmamıştır.

NOT 18 - ALINAN AVANSLAR

	2009	2008
Alınan sipariş avansları	9.939	19.760
Toplam	9.939	19.760

Alınan avanslar, müşterilere yapılacak satışlar ile ilgili alınmış olan avans ödemelerinden oluşmaktadır.

NOT 19 - BORÇ KARŞILIKLARI

	2009	2008
Kısa vadeli borç karşılıkları:		
Dava	52.347	50.267
Kullanılmamış izin ücretleri	18.734	17.950
EPDK katkı payı	9.335	9.946
Diğer	2.190	2.416
Toplam kısa vadeli borç karşılıkları	82.606	80.579

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava	Kullanılmamış izin ücretleri	EPDK katılma payı	Diğer	Toplam
1 Ocak 2009	50.267	17.950	9.946	2.416	80.579
Dönem içerisindeki artışlar, net	4.734	4.243	4.362	55.774	69.113
Dönem içerisindeki ödemeler	(2.654)	(3.459)	(4.973)	(56.000)	(67.086)
31 Aralık 2009	52.347	18.734	9.335	2.190	82.606
1 Ocak 2008	39.146	15.716	7.578	11.114	73.554
Dönem içerisindeki artışlar/(iptaller), net	15.443	5.265	9.946	665	31.319
Dönem içerisindeki ödemeler	(4.322)	(3.031)	(7.578)	(9.363)	(24.294)
31 Aralık 2008	50.267	17.950	9.946	2.416	80.579

EPDK katkı payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplanarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 20 - ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar:	2009	2008
Kıdeme teşvik primi karşılığı	2.180	3.498
Toplam	2.180	3.498
Çalışanlara sağlanan uzun vadeli faydalar:	2009	2008
Kıdem tazminatı karşılığı	93.299	91.419
Kıdeme teşvik primi karşılığı	5.516	3.842
Toplam	98.815	95.261

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır.

Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla 5 yıllık kıdeme ulaşan kapsam içi çalışanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdemi olanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdemi olanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdemi olanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdemi olanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdemi olanlara 100 günlük çıplak ücretleri tutarında, her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Kıdeme Teşvik Primi karşılığı, çalışanların bu prime hak kazanması halinde ödenmesi gereken muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

UMS 19, Grup'un çalışanlara sağlanan faydalar için ayrılacak karşılıkları tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	2009	2008
İskonto oranı (%)	%5,92	%6,26
Kıdeme hak kazanım olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,78	%99,64

Kıdeme teşvik primi karşılığının yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
1 Ocak	7.340	7.532
Dönem içerisindeki artış	1.505	1.153
Dönem içerisindeki ödemeler	(1.149)	(1.345)
31 Aralık	7.696	7.340

Kıdem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, 25 hizmet (kadınlarda 20) yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çikartılmıştır.

Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş kadardır ve bu tutar 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla 2.365,16 TL (31 Aralık 2008: 2.173,19 TL) ile sınırlandırılmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

UMS 19, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	2009	2008
İskonto oranı (%)	%5,92	%6,26
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,72	%99,64

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıkları ile müşterek yönetime tabi ortaklıklarının kıdem tazminatı karşılığı, kıdem tazminatı tavanı her altı ayda bir ayarlandığı için, 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren geçerli olan 2.427,04 TL üzerinden hesaplanmaktadır (1 Ocak 2009: 2.260,04 TL).

Kıdem tazminatı karşılığının yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
1 Ocak	91.419	94.825
Faiz giderleri	5.574	6.010
Aktüeryal zararlar	40	90
Dönem içerisindeki artış	11.832	16.116
Dönem içerisindeki ödemeler	(15.566)	(25.622)
31 Aralık	93.299	91.419

NOT 21 - DİĞER VARLIKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer dönen varlıklar:

	2009	2008
Tecil edilen Katma Değer Vergisi ("KDV")	159.608	198.542
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	95.356	115.614
Peşin ödenen akaryakıt perakende satış istasyonları kiralari	26.122	29.435
Verilen sipariş avansları	24.402	43.094
Peşin ödenen kurumlar vergisi ve fonlar	19.869	132.415
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	18.528	11.799
Verilen depozito ve teminatlar	18.101	1.429
Diğer çeşitli dönen varlıklar	19.553	37.728
	381.539	570.056

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Diğer duran varlıklar:

	2009	2008
Yedek parça ve malzeme stokları, (net)	361.188	318.731
Peşin ödenen akaryakıt perakende satış istasyonları kiralari	131.875	117.616
Verilen sabit kıymet avansları	20.419	54.456
Diğer	577	230
Yedek parça ve malzeme stokları değer düşüklüğü karşılığı	(41.377)	(45.220)
	472.682	445.813

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihlerinde sona eren yıllar itibariyle yedek parça değer düşüklüğü karşılığının hareketleri aşağıdaki gibidir

	2009	2008
1 Ocak	45.220	48.084
Dönem içerisindeki iptaller	(3.843)	(2.864)
31 Aralık	41.377	45.220

Kısa vadeli diğer yükümlülükler:

	2009	2008
Ödenecek ÖTV	664.546	553.239
Ödenecek KDV	200.092	196.480
Tecil edilen KDV	159.608	198.542
Tecil edilen ÖTV	95.356	115.614
Geri alım sözleşmelerinden kaynaklanan ertelenen gelir (*)	32.936	-
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	23.033	30.445
Personele borçlar	18.877	17.832
Alınan depozito ve teminatlar	8.046	11.196
Diğer	19.598	9.615
	1.222.092	1.132.963

(*) Grup'un müşterek yönetime tabi ortaklıklarından Opet Trade Singapore, elinde bulunan stoklarının değerinin ileriki dönemde artacağı beklentisi nedeniyle uzun vadeli finansman ihtiyacını karşılamak amacıyla BNP Paribas'ın bir bağlı ortaklığı olan Esomet SAS şirketi ile satış ve geri alım sözleşmesi imzalamıştır. Satış ve geri alım sözleşmeleri finansman ihtiyacını karşılamak amacıyla yapıldığından bir satış işlemi gerçekleşmemiş olup söz konusu işlemlere konu olan ürünler bilançoda stoklar altında gösterilmektedir. Söz konusu sözleşmeler kapsamında elde edilen 82.341 bin TL tutarındaki (Tüpraş etkin ortaklık oranı ile 32.936 bin TL) ertelenen gelir, kısa vadeli yükümlülüklerle kaydedilmiştir.

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihraç kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer dönen varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Kısa vadeli diğer yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer dönen varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "kısa vadeli diğer yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AIT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Uzun vadeli diğer yükümlülükler:

	2009	2008
Gelir payı	265.596	200.823
Ertelenmiş gelirler	5.450	4.452
Diğer	3.004	3.279
	274.050	208.554

Gelir payı:

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin Not 17'de açıklanan ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD dolar/ton'a kadar belirlenecek olan değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise, bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir. Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoğu Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın gecelik repo ile değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla hesaplanan 265.596 bin TL (31 Aralık 2008: 200.823 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksizin "Uzun Vadeli Diğer Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmekte ve hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke edilerek özel faizli vadesiz mevduat olarak değerlendirilen 263.823 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Özel faizli vadesiz mevduatlar" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2008: 198.952 bin TL) (Not 6).

NOT 22 - TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR

Grup'un türev finansal araçlarının tamamı alım-satım amaçlı olup detaylar aşağıdaki gibidir:

	2009			2008		
	Kontrat tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Kontrat tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
Vadeli döviz işlemleri	101.000	-	4.671	-	-	-
Faiz oranı swap işlemleri	32.265	-	470	-	-	-
Vadeli alım sözleşmeleri (*)	153.945	444	55	22.031	2.348	-
Kısa vadeli türev finansal araçlar	287.210	444	5.196	22.031	2.348	-
Toplam türev finansal araçlar	287.210	444	5.196	22.031	2.348	-

(*) Vadeli alım (futures) sözleşmeleri, Opet'in ürün stoklarının Brent ham petrol fiyatı baz alınarak belirlenen petrol taban fiyatlarındaki dalgalanmalara maruz kalmasını kontrol edebilmek için yapmış olduğu sözleşmelerden oluşmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 23 - ÖZKAYNAKLAR

Şirket'in 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2009	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2008	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Toplam	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Ödenmiş sermaye toplamı	1.594.662		1.594.662	

Sermaye düzeltme farkları ödenmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

Şirketin kayıtlı sermayesi 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 Kr olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür. Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş ("Kr") (31 Aralık 2008: 1 Kr) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.999 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara yönetim kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni defterlerdeki birikmiş kârlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabılır.

Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net kârın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan kârın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahis geçen tutarların SPK Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla kârdan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 125.210 bin TL'dir (31 Aralık 2008: 125.210 bin TL).

Kâr payı dağıtımı

Hisseleri İMKB'de işlem gören şirketler, SPK tarafından getirilen temettü şartına aşağıdaki şekilde tabidir:

Sermaye Piyasası Kurulu'nun 27 Ocak 2010 tarih ve 02/51 sayılı kararı gereğince 2009 yılı faaliyetlerinden elde edilen kârların dağıtım esasları ile ilgili olarak payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar için, asgari kâr dağıtım oranı zorunluluğu uygulanmayacaktır (31 Aralık 2008: %20). Söz konusu Kurul Kararı ve SPK'nın payları borsada işlem gören anonim ortaklıkların kâr dağıtım esaslarını düzenlediği Seri:IV, No: 27 Tebliği'nde yer alan esaslara, ortaklıkların esas sözleşmelerinde bulunan hükümlere ve şirketler tarafından kamuya açıklanmış olan kâr dağıtım politikalarına göre bu dağıtımın şirketlerin genel kurullarında alacakları karara bağlı olarak nakit ya da temettünün sermayeye eklenmesi suretiyle ihraç edilecek payların bedelsiz olarak ortaklara dağıtılmasına ya da belli oranda nakit, belli oranda bedelsiz pay dağıtılması suretiyle gerçekleştirilebilmesine; belirlenecek birinci temettü tutarının mevcut ödenmiş/çıkarılmış sermayelerinin % 5'inden az olması durumunda, söz konusu tutarın dağıtılmadan ortaklık bünyesinde bırakılabilmesine imkan verilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Bunun yanında söz konusu Kurul Kararı ile konsolide finansal tablo düzenleme yükümlülüğü bulunan şirketlerin, yasal kayıtlarında bulunan kaynaklarından karşılanabildiği sürece, net dağıtılabılır kâr tutarını, Kurulumuzun Seri:XI No:29 sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği çerçevesinde hazırlayıp kamuya ilan edecekleri konsolide finansal tablolarında yer alan net dönem kârlarını dikkate alarak hesaplamalarına, karar verilmiştir.

SPK düzenlemelerine göre hazırlanan finansal tablolarda veya yasal kayıtların herhangi birinde dönem zararı olması durumunda kâr dağıtımı yapılmayacaktır.

Şirket'in yasal kayıtlarında bulunan geçmiş yıl zararlarının düşülmesinden sonra kalan dönem kârı ve kâr dağıtımına konu edilebilecek diğer kaynakların toplam tutarı 2.397.323 bin TL'dir. Bu kaynakların 1.698.998 bin TL'lik kısmı 30 Aralık 2003 tarih ve 5024 sayılı kanununun 2. Maddesi kapsamında temettü olarak dağıtılması halinde vergiye tabi olacak özkaynak kalemlerine ilişkin enflasyon düzeltme farklarından oluşmaktadır.

NOT 24 - SATIŞLAR VE SATIŞLARIN MALİYETİ

	2009	2008
Yurtiçi satışlar	17.379.274	24.697.270
Yurtdışı satışlar	3.024.083	5.785.292
Hizmet gelirleri	59.250	52.390
Brüt satışlar	20.462.607	30.534.952
Eksi: Satış iskontoları	(62.701)	(51.474)
Eksi: Satıştan iadeler	(10.023)	(27.079)
Net satış gelirleri	20.389.883	30.456.399
Satışların maliyeti	(18.781.687)	(28.556.999)
Brüt kâr	1.608.196	1.899.400

Satışların Maliyeti:

	2009	2008
Kullanılan hammadde sarfiyatı	12.936.821	24.173.236
Satılan ticari mal maliyeti	5.085.386	3.631.591
Personel giderleri	195.006	181.240
Amortisman ve itfa payları (Not 13-14)	144.593	110.209
Diğer üretim giderleri	419.881	460.723
Satışların Maliyeti	18.781.687	28.556.999

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 25 - PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

Genel yönetim giderleri:

	2009	2008
Personel	165.127	156.115
Vergi, resim ve harçlar	51.650	47.859
Dava takip ve müşavirlik giderleri	32.698	26.528
Dışarıdan sağlanan hizmetler	31.110	33.330
Sigorta	18.199	19.788
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 13-14)	17.016	14.227
Ofis	15.581	20.122
Kira	12.065	6.882
Aidat	9.484	13.172
Bağış ve yardımlar	8.399	9.768
Seyahat ve ulaşım	5.486	5.284
Diğer	22.822	27.162
Toplam	389.637	380.237

Pazarlama satış ve dağıtım giderleri:

	2009	2008
Nakliye ve sigorta	65.959	63.709
Personel	47.801	45.704
Satış, teşvik ve prim	33.302	26.601
Reklam	27.879	31.539
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 13-14)	27.834	23.452
Depolama	22.564	17.890
Kira	12.913	10.221
Ofis	9.051	9.460
Ulaşım	4.050	4.217
Tamir, bakım ve onarım	3.897	5.558
Enerji	1.962	2.327
Aidat	1.311	2.834
Diğer	8.961	45.189
Toplam	267.484	288.701

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AIT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

NOT 26 - DİĞER FAALİYET GELİRLERİ/(GİDERLERİ)

	2009	2008
Diğer gelir ve kârlar:		
Komisyon gelirleri	28.737	25.421
Kira gelirleri	26.851	17.038
Sigorta ve teşvik gelirleri	10.441	3.866
Konusu kalmayan karşılıklar	5.256	1.226
İşletme ve teknik yardım gelirleri	4.180	2.578
Maddi duran varlık satış kârları, (net)	405	14.241
İştirak satış kârları (*)	-	5.554
Diğer	18.572	16.009
	94.442	85.933

(*) 31 Aralık 2008 tarihinde sona eren yıla ait iştirak satış kârları, Opet Aygaz Bulgaria EAD'nin satışından kaynaklanan kârdan oluşmaktadır.

	2009	2008
Diğer gider ve zararlar:		
Çalışmayan kısım giderleri	(13.588)	(9.595)
Dava karşılık giderleri	(4.734)	(15.443)
Çalışmayan kısım amortisman ve itfa giderleri	(4.624)	(1.600)
İştirak satış zararları (*)	(1.380)	-
Promosyon malzemesi giderleri	(241)	(3.202)
Diğer	(4.985)	(3.053)
	(29.552)	(32.893)

(*) 31 Aralık 2009 tarihinde sona eren yıla ait iştirak satış zararları, TBS'nin satışından kaynaklanan zarardan oluşmaktadır.

NOT 27 - FİNANSAL GELİRLER/(GİDERLER), (NET)

Finansal gelirler:

	2009	2008
Mevduat faiz gelirleri	173.049	140.625
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	77.917	246.490
Diğer	685	612
Finansal gelirler	251.651	387.727

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Finansal giderler:

	2009	2008
Faiz giderleri	(184.823)	(89.376)
Türev enstrüman giderleri	(25.429)	(53.401)
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	(15.619)	(106.222)
Faktoring giderleri	(15.038)	(131)
Kredilerden oluşan kur farkı giderleri, (net)	(8.416)	(164.887)
Kur farkı gideri, (net)	(607)	(706.664)
Diğer	(2.532)	(1.283)
Finansal giderler	(252.464)	(1.121.964)

NOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

i) Kurumlar vergisi:

	2009	2008
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	159.789	100.273
Yabancı para çevrim farkları	-	(596)
Eksi: Peşin ödenen vergi	(101.363)	(229.352)
Kurumlar vergisi karşılığı/ (peşin ödenen kurumlar vergisi), (net) (*)	58.426	(129.675)

(*) 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla peşin ödenen kurumlar vergisi, Tüpraş'ın 132.415 bin TL tutarındaki net peşin ödenen vergisi ile Opet'in 251 bin TL ve Ditaş'ın 2.489 bin TL tutarındaki kurumlar vergisi karşılıklarından oluşmaktadır.

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye'de, kurumlar vergisi oranı %20' dir (31 Aralık 2008: %20). Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna ve indirimlerin indirilmesi sonucu bulunacak safi kurum kazancına uygulanır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Grup'un yabancı ülkelerde faaliyet gösteren şirketleri ile ilgili vergi oranları aşağıda sunulmuştur:

	2009	2008
İrlanda	%12,5	%12,5
İngiltere	%28	%28,5
Singapur	%18	%18
	2009	2008
Vergi gideri:		
Cari dönem vergi gideri	(159.789)	(100.273)
Ertelenen vergi gideri	(39.592)	(9.642)
	(199.381)	(109.915)

Vergi öncesi dönem kârının hesaplanan vergi gideri tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2009	2008
Vergi öncesi kâr	1.015.152	549.265
Beklenen vergi gideri (%20)	(203.030)	(109.853)
Yurtdışı müşterek yönetime tabi ortaklıkların vergi oranı farklılığı etkileri	406	912
İndirim ve istisnalar	14.753	448
Kanunen kabul edilmeyen giderler ve üzerinden vergi hesaplanmayan farklar	(11.510)	(1.422)
Toplam vergi gideri	(199.381)	(109.915)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

ii) Ertelenmiş vergiler

Grup, ertelenen gelir vergisi varlık ve yükümlülüklerini konsolide bilanço kalemlerinin SPK Finansal Raporlama Standartları ve Vergi Usul Kanunu arasındaki farklı değerlendirmelerin sonucunda ortaya çıkan geçici farkların etkilerini dikkate alarak hesaplamaktadır.

Türkiye'de faaliyet gösteren şirketler için ileriki dönemlerde gerçekleşecek geçici farklar üzerinden yükümlülük metoduna göre hesaplanan ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri hesaplamasında uygulanacak oran %20'dir (2008: %20).

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yasanmış vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar		Ertelenmiş vergi (yükümlülükü)/varlığı	
	2009	2008	2009	2008
Maddi ve maddi olmayan duranvarlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	1.202.819	1.084.205	(240.567)	(216.841)
Peşin ödenen istasyon kiralari gerçeğe uygun değer farkı	14.202	15.620	(2.840)	(3.124)
Finansal varlıklar gerçeğe uygun değer farkı	31.470	29.294	(1.574)	(1.465)
Diğer	-	1.817	-	(363)
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü			(244.981)	(221.793)
Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	100.995	98.759	20.197	19.772
Dava karşılıkları	52.347	50.267	10.469	10.053
Yedek parça ve malzeme stokları içindeğer düşüklüğü karşılığı	41.377	45.220	8.275	9.044
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	18.734	17.950	3.747	3.590
Şüpheli alacak karşılığı	7.277	6.228	1.455	1.246
Türev finansal araçların gerçeğe uygun değer farkı	5.179	-	1.036	-
Stok değer düşüklüğü karşılığı	789	69.411	158	13.882
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	203	9.851	41	1.969
İndirilebilir mali zararlar	-	23.497	-	4.699
Diğer	14.248	2.416	2.849	485
Ertelenmiş vergi varlıkları			48.227	64.740
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü - net			(196.754)	(157.053)

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2009	2008
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü, net		
1 Ocak	157.053	146.578
Cari dönem ertelenen vergi gideri	39.592	9.642
Finansal varlıklar değer artış fonu	109	833
31 Aralık	196.754	157.053

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 29 - SATIŞ AMACIYLA ELDE TUTULAN VARLIK GRUPLARI

Grup, 31 Aralık 2008 tarihinde sona eren yıl içerisinde Grup'un müşterek yönetime tabi ortaklıklarından deniz akaryakıt satışları iş kolunda faaliyet gösteren TBS'nin satılmasına karar vermiş ve TBS'ye ait varlık ve bunlara ilişkin yükümlülükler 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla konsolide bilançoda satılmak üzere elde tutulan varlık ve yükümlülük grupları olarak sınıflandırılmıştır. TBS'nin satış işlemi 22 Nisan 2009 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Grup'un müşterek yönetime tabi ortaklıklarından Opet Trade Ireland'ın 31 Mayıs 2009'da tasfiye süreci başlamış ve bu şirkete ait varlıklar ile bunlara ilişkin yükümlülükler 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla, konsolide bilançoda satılmak üzere elde tutulan varlık ve yükümlülük grupları olarak sınıflandırılmıştır.

Ayrıca, Grup'un müşterek yönetime tabi ortaklıklarından Opet-Aygaz BV'nin tasfiyesi 2009 yılı içerisinde, Opet Aygaz Bulgaria EAD'nin satışı ise 2008 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

a) Satış amacıyla elde tutulan varlık ve yükümlülükler

	2009	2008
Satış amaçlı elde tutulan varlıklar	740	25.599
Satış amaçlı elde tutulan varlıklara ilişkin yükümlülükler	69	21.888

Satış amaçlı elde tutulan varlık ve yükümlülük gruplarının özet bilgileri aşağıdaki gibidir:

i) Satış amacıyla elde tutulan varlık grupları

	2009	2008
Hazır değerler	564	119
Ticari alacaklar ve ilişkili taraflardan alacaklar (net)	5	5.863
Stoklar (net)	-	86
Maddi duran varlıklar (net)	-	14
Ertelenmiş vergi varlığı	-	606
Diğer varlıklar	171	18.911
	740	25.599

ii) Satış amacıyla elde tutulan varlıklara ilişkin yükümlülükler

Finansal borçlar (net)	-	605
Ticari borçlar ve ilişkili taraflara borçlar (net)	63	2.208
Kıdem tazminatı karşılığı	-	3
Diğer yükümlülükler	6	19.072
	69	21.888

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

NOT 30 - HİSSE BAŞINA KAZANÇ

	2009	2008
Ana ortaklığa ait net dönem kârı	811.298	432.222
Beheri 1 Kr nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000
Toplam Kr cinsinden hisse başına esas ve nispi kazanç	3,24	1,73

NOT 31 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

a) Mevduatlar:

	2009	2008
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	1.049.907	451.114
Toplam	1.049.907	451.114

b) Alacaklar:

	2009	2008
Opet Petrolcülük A.Ş.	84.647	46.258
Aygaz A.Ş.	21.636	5.115
Akpa Dayanıklı Tüketim LPG ve Akaryakıt Ürünleri Pazarlama A.Ş.	1.787	1.110
Diğer	4.383	4.561
Toplam	112.453	57.044

c) Borçlar:

	2009	2008
Aygaz A.Ş.	14.193	6.526
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş.	4.000	3.689
Tanı Pazarlama ve İletişim Hizmetleri A.Ş.	3.486	12.255
Opet Petrolcülük A.Ş.	2.499	2.102
Koç Holding A.Ş.	1.149	5.178
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş.	963	1.170
RMK Cemi Yapım Sanayi A.Ş.	2	5.773
Diğer	5.376	4.993

Kısa vadeli ticari borçlar

Koç Holding A.Ş.	11.293	9.237
------------------	--------	-------

Kısa vadeli finansal borçlar

Koç Holding A.Ş.	-	9.237
------------------	---	-------

Uzun vadeli finansal borçlar

	-	9.237
--	---	-------

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

İlişkili taraflara finansal borçlar Opet'in Koç Holding A.Ş.'den almış olduğu 18.750 bin ABD doları (2008: 30.540 bin ABD doları) karşılığı 28.232 bin TL'lik (2008: 46.186 bin TL) (Tüpraş etkin ortaklık oranı ile 11.293 bin TL (2008: 18.474 bin TL) krediyi ifade etmektedir (Not 7). Söz konusu kredinin faiz oranı 6 aylık Libor+%1,7 olup, vade analizi aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
2009	-	9.237
2010	11.293	9.237
	11.293	18.474

d) Verilen maddi ve maddi olmayan duran varlık avansları:

	2009	2008
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş.	5.279	-
RMK Gemi Yapım Sanayi A.Ş.	-	29.233
Ark İnşaat Sanayi ve Tic. A.Ş.	-	7.438
	5.279	36.671

e) Banka kredileri:

	2009	2008
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	51.194	-
	51.194	-

f) Ürün ve hizmet satışları:

	2009	2008
Opet Petrolcülük A.Ş.	831.055	1.238.249
Aygaz A.Ş.	168.475	245.190
Ram Dış Ticaret A.Ş.	55.126	2.602
TBS Denizcilik ve Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.	21.361	80.857
Akpa Dayanımlı Tüketim LPG ve Akaryakıt Tüketim Malları A.Ş.	22.381	21.685
Mogaz Petrol Gazları A.Ş.	9.359	7.866
Diğer	25.631	21.996
	1.133.388	1.618.445

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

g) Mal ve hizmet alımları:

	2009	2008
Aygaz A.Ş.	190.189	131.836
Opet Trade -Singapur Ltd.	129.312	-
Opet International Limited	36.413	25
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş.	31.561	26.627
Opet Petrolcülük A.Ş.	29.334	21.579
Koç Holding A.Ş.	8.130	8.027
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş.	8.191	7.702
Otokoç Otomotiv Tic.Ve San.A.Ş.	6.066	4.854
Tanı Pazarlama ve İletişim Hizmetleri A.Ş.	2.269	1.732
Opet Trade Ireland	-	180.330
Diğer	24.312	18.211
	465.777	400.923

h) Maddi ve maddi olmayan duran varlık alımları:

	2009	2008
RMK Gemi Yapım Sanayi A.Ş.	47.119	58.815
Ark İnşaat Sanayi ve Tic. A.Ş.	17.212	16.478
Diğer	3.893	3.196
	68.224	78.489

i) Yönetim kurulu üyeleri ve kilit yöneticilere sağlanan faydalar:

	2009	2008
Kısa vadeli faydalar	16.172	23.167
Uzun vadeli faydalar	-	20
	16.172	23.187

Grup, kilit yönetici personel olarak, Grup'un faaliyetlerini planlama, yönetme ve kontrol etme yetki ve sorumluluklarına haiz olmalarından dolayı, genel müdür ve genel müdür yardımcılarını bu kapsamda değerlendirmektedir.

j) İlişkili taraflardan alınmış stoklar

	2009	2008
Opet Petrolcülük A.Ş.	3.767	4.184
	3.767	4.184

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

k) İlişkili taraflarla diğer işlemler

	2009	2008
Mevduat faiz gelirleri	45.108	64.239
Finansman giderleri	30.241	131
Yapılan bağışlar	6.170	4.983

NOT 32 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemesizliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Risk yönetimi, Yönetim Kurulu tarafından onaylanan politikalar çerçevesinde uygulanmaktadır.

(a) Likidite riski

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Türev olmayan finansal yükümlülükler:

	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışı	3 aydan kısa	3 - 12 ay	1 - 5 yıl	5 yıldan uzun
31 Aralık 2009						
Finansal borçlar	2.154.514	2.183.685	1.342.785	292.099	440.274	108.527
Diğer finansal borçlar	11.293	11.293	11.293	-	-	-
Ticari borçlar	2.327.828	2.327.828	2.327.828	-	-	-
Satım amaçlı elde tutulan varlıklara ilişkin yükümlülükler	69	69	69	-	-	-
Diğer yükümlülükler	1.496.142	1.496.142	1.222.092	-	274.050	-

	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışı	3 aydan kısa	3 - 12 ay	1 - 5 yıl	5 yıldan uzun
31 Aralık 2008						
Finansal borçlar	1.773.063	1.941.259	179.883	1.201.019	429.508	130.849
Diğer finansal borçlar	18.474	20.410	-	9.882	10.528	-
Ticari borçlar	1.566.701	1.567.246	1.565.081	-	2.165	-
Satım amaçlı elde tutulan varlıklara ilişkin yükümlülükler	21.888	21.888	21.888	-	-	-
Diğer yükümlülükler	1.341.517	1.341.517	1.132.963	-	208.554	-

Nakit çıkışları, satışlardan elde edilecek nakit girişleri ve gerekli görüldüğü takdirde finansman yoluyla karşılanacaktır.

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla kalan vadelerine göre türev finansal varlık ve yükümlülükleri için kabul edeceği/ödeyeceği nakit giriş/çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmede gösterilen indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışı	3 aydan kısa	3 - 12 ay	1 - 5 yıl	5 yıldan uzun
31 Aralık 2009						
Türev nakit çıkışları, (net)	(4.752)	(4.752)	(4.711)	(41)	-	-

	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışı	3 aydan kısa	3 - 12 ay	1 - 5 yıl	5 yıldan uzun
31 Aralık 2008						
Türev nakit girişleri, (net)	2.348	2.348	2.348	-	-	-

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

(b) Kredi riski

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

Tüpraş'ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli akaryakıt dağıtım şirketleri ya da devlet kuruluşlarından oluşmaktadır. Opet'in ise müşterilerinin önemli bir bölümünü oluşturan yurt içi bayileri üzerinde etkin kontrol sistemi bulunmaktadır. 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla Grup'un satış yaptığı en büyük 5 müşterisinden olan alacaklarının toplam ticari alacaklar içerisindeki payı sırasıyla % 39 ve % 26'dır. Bununla birlikte, Grup'un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığında ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup finansal varlıkların yönetiminde de aynı kredi riski yönetimi prensipleri ile hareket etmektedir. Yatırımlar, likiditesi en yüksek enstrümanlara yapılmakta ve işlemin yapıldığı kuruluşlar finansal açıdan güçlü bankalar arasından seçilmektedir. Grup, bugüne kadar tahsil edilemeyen, vadesi geçen, koşulları yeniden görüşülen herhangi bir banka mevduatı bulunmadığından banka mevduatları ile ilgili herhangi bir kredi riskinin olmadığını düşünmektedir.

Grup'un 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

	Alacaklar			
	Ticari alacaklar		Diğer alacaklar	Türev araçlar
31 Aralık 2009	İlişkili taraf	Diğer taraf		
Maruz kalınan azami kredi riski (*)	112.453	599.339	16.019	444
- Azami riskin teminat vb. ile güvence altına alınmış kısmı	-	461.183	-	-
A. Vadesi geçmemiş veya değer düşüklüğüne uğramamış (**)	112.453	355.192	16.019	444
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak (**)	-	6.031	-	-
- Teminat vb. ile güvence altına alınmış kısmı (A+B)	-	348.039	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış (***)	-	238.116	-	-
- Teminat vb. ile güvence altına alınmış kısmı	-	108.825	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğramış				
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	15.481	744	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(15.481)	(744)	-
- Teminat vb. ile güvence altına alınmış kısmı	-	4.319	-	-

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2008	Alacaklar			
	Ticari alacaklar		Diğer alacaklar	Türev araçlar
	İlişkili taraf	Diğer taraf		
Maruz kalınan azami kredi riski (*)	57.044	1.017.633	18.945	2.348
- Azami riskin teminat vb. ile güvence altına alınmış kısmı	-	622.063	-	-
A. Vadesi geçmemiş veya değer düşüklüğüne uğramamış (**)	57.044	517.518	18.945	2.348
B. Koşulları yeniden görülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak (**)	-	6.412	-	-
- Teminat vb. ile güvence altına alınmış kısmı (A+B)	-	335.610	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış (***)	-	493.703	-	-
- Teminat vb. ile güvence altına alınmış kısmı	-	283.774	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğramış	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	12.306	752	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(12.306)	(752)	-
- Teminat vb. ile güvence altına alınmış kısmı	-	2.679	-	-

(*) Bu alan tabloda yer alan A,B,C ve D satırlarının toplamını ifade etmektedir. Söz konusu tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi kredi güvenilirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

(**) 31 Aralık 2009 ve 2008 itibarıyla vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görülmüş bulunan ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin açıklamalar Not 8'de belirtilmiştir.

(***) 31 Aralık 2009 ve 2008 itibarıyla vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların yaşlandırmasına ilişkin açıklamalar Not 8'de belirtilmiştir.

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmıştır.

(c) Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlandığı üzere " en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişmelerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle yönetilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle Grup'un faiz pozisyonu tablosu aşağıdaki belirtilmiştir:

	2009	2008
Sabit faizli finansal araçlar		
Nakit ve nakit benzerleri	3.117.286	1.440.097
Finansal borçlar	1.612.941	1.150.505
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal borçlar	541.573	622.558
Diğer finansal borçlar	11.293	18.474

31 Aralık 2009 tarihinde TL para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 500 baz puan (%5) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 7.122 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2008: 8.531). 31 Aralık 2009 tarihinde ABD doları para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 2.493 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2008: 2.363 bin TL). 31 Aralık 2009 tarihinde Avro para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 289 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2008: 414 bin TL).

Beklenen yeniden fiyatlandırma ve vade tarihleri, alınan krediler dışındaki finansal varlık ve yükümlülükler için sözleşme vade tarihlerinden farklı olmadığından ek bir tablo ile sunulmamıştır. 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle banka kredilerinin yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre vade analizleri Not 7'de sunulmuştur.

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmektedir. Ek olarak Grup'un Opet iktisabından kaynaklanan şerefiyenin değer düşüklüğü testi sırasında kullanılan satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer tespiti sırasında ABD doları cinsinden bulunan değer bilanço tarihi kuru ile TL'ye çevrilmek suretiyle dikkate alınmıştır. Bu nedenle, söz konusu gerçeğe uygun değer modeli döviz piyasasında yaşanan dalgalanmalardan etkilenmektedir. Döviz değişimlerine duyarlılık analizi ile ilgili açıklamalar Not 15'te belirtilmiştir.

Grup'un net finansal yükümlülükleri, esas olarak yurt dışından hammadde ithalatı ve ihracat satışları sebebiyle yabancı para çevrim riskine maruzdur. Grup, söz konusu yabancı para finansal yükümlülüklerden ötürü ortaya çıkan kur riskini, yukarıda (c) Piyasa riski - Ermtia fiyat riski bölümünde belirtildiği üzere ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır.

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2009 ve 2008 tarihleri itibariyle Grup'un yabancı para pozisyonu riskini özetlemektedir. Grup tarafından tutulan yabancı para varlıkların ve borçların kayıtlı tutarları yabancı para cinslerine göre aşağıdaki gibidir:

	2009	2008
Varlıklar	1.450.148	985.485
Yükümlülükler	(2.884.399)	(2.254.739)
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(1.434.251)	(1.269.254)
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu	(138.028)	22.031
Net yabancı para pozisyonu	(1.572.279)	(1.247.223)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	2009				
	Orijinal Bakiyeler				
	Toplam TL Karşılığı (bin)	ABD Doları (bin)	Avro (bin)	İngiliz Sterlini (bin)	Diğer (bin)
Varlıklar					
Nakit ve nakit benzeri değerler	1.343.393	891.602	419	1	-
Ticari alacaklar	79.763	51.825	801	-	-
Türev finansal araçlar	444	295	-	-	-
Satış amaçlı elde tutulan varlıklar	741	492	-	-	-
Diğer dönen varlıklar	8.506	4.345	909	-	-
Dönen varlıklar	1.432.847	948.559	2.129	1	-
Diğer duran varlıklar	17.302	8.495	2.088	-	-
Duran varlıklar	17.302	8.495	2.088	-	-
Toplam varlıklar	1.450.149	957.054	4.217	1	-
Kısa vadeli finansal borçlar	220.809	146.649	-	-	-
Faiz gider tahakkukları	2.292	1.244	194	-	-
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısımları (net)	115.122	66.608	6.865	-	-
İlişkili taraflara finansal borçlar	11.293	7.500	-	-	-
Ticari borçlar (net)	2.039.589	1.350.513	2.678	67	10.831
Türev finansal araçlar	5.196	3.451	-	-	-
Satış amaçlı elde tutulan yükümlülükler	69	46	-	-	-
Diğer yükümlülükler	3.612	178	1.548	-	-
Diğer borç karşılıkları	1.824	933	194	-	-
Kısa vadeli yükümlülükler	2.399.806	1.577.122	11.479	67	10.831
Uzun vadeli ticari borçlar	-	-	-	-	-
Uzun vadeli finansal borçlar	484.593	267.666	37.758	-	-
İlişkili taraflara uzun vadeli finansal borçlar	-	-	-	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	484.593	267.666	37.758	-	-
Toplam yükümlülükler	2.884.399	1.844.788	49.237	67	10.831
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(1.434.250)	(887.734)	(45.020)	(66)	(10.831)
Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (A-B)	(138.028)	(91.670)	-	-	-
A. Aktif karakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin toplam tutarı	48.182	32.000	-	-	-
B. Pasif karakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin toplam tutarı	186.210	123.670	-	-	-
Net yabancı para pozisyonu	(1.572.278)	(979.404)	(45.020)	(66)	(10.831)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA
AIT AÇIKLAYICI NOTLAR
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	2008				
	Orijinal Bakiyeler				
	Toplam TL Karşılığı (bin)	ABD Doları (bin)	Avro (bin)	İngiliz Sterlini (bin)	Diğer (bin)
Varlıklar					
Nakit ve nakit benzeri değerler	901.264	576.581	13.684	3	-
Ticari alacaklar	54.884	36.173	84	-	-
Türev finansal araçlar	2.348	1.553	-	-	-
Diğer dönen varlıklar	11.526	5.013	1.833	9	-
Dönen varlıklar	970.022	619.320	15.601	12	-
Diğer duran varlıklar	15.463	5.479	3.353	-	-
Duran varlıklar	15.463	5.479	3.353	-	-
Toplam varlıklar	985.485	624.799	18.954	12	-
Kısa vadeli finansal borçlar	268.817	177.754	-	-	-
Faiz gider tahakkukları	15.362	9.111	740	-	-
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısımları (net)	95.264	53.275	6.865	-	-
İlişkili taraflara finansal borçlar	9.237	6.108	-	-	-
Ticari borçlar (net)	1.339.150	850.933	24.175	242	-
Diğer yükümlülükler	2.163	26	992	-	-
Diğer borç karşılıkları	18.841	12.458	-	-	-
Kısa vadeli yükümlülükler	1.748.834	1.109.665	32.772	242	-
Uzun vadeli ticari borçlar	2.165	1.432	-	-	-
Uzun vadeli finansal borçlar	494.503	263.859	44.595	-	-
İlişkili taraflara uzun vadeli finansal borçlar	9.237	6.108	-	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	505.905	271.399	44.595	-	-
Toplam yükümlülükler	2.254.739	1.381.064	77.367	242	-
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(1.269.254)	(756.265)	(58.413)	(230)	-
Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (A-B)	22.031	14.568	-	-	-
A. Aktif karakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin toplam tutarı	22.031	14.568	-	-	-
B. Pasif karakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin toplam tutarı	-	-	-	-	-
Net yabancı para pozisyonu	(1.247.223)	(741.697)	(58.413)	(230)	-

Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutarı 1.232.460 bin TL (31 Aralık 2008: 1.130.893 bin TL)'dir (Not 10).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

İhracat ve ithalat bilgileri

	31 Aralık 2009		31 Aralık 2008	
	Orijinal tutar	TL	Orijinal tutar	TL
ABD doları	1.781.065	2.755.116	4.577.074	5.785.292
Toplam ihracat tutarı			2.755.116	5.785.292
ABD doları	9.610.440	14.670.628	18.677.121	23.393.953
EURO			13.737	26.908
Diğer	1.499.278	1.499.278	-	-
Toplam ithalat tutarı			16.169.906	23.420.861

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2009 ve 2008'de sona eren yıllarda Grup'un vergi öncesi kârının döviz kurlarındaki değişimlerle ne kadar değişeceği özetlenmiştir.

	2009		2008	
	Değer kazanması	Değer kaybetmesi	Değer kazanması	Değer kaybetmesi
ABD doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD doları Net Etki	(133.666)	133.666	(114.370)	114.370
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro Net Etki	(9.726)	9.726	(12.500)	12.500

Sermaye riski yönetimi

Sermaye'yi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer hissedarlara fayda sağlamak için Grup'un faaliyetlerinin devamını sağlayabilmek ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmektir.

Grup, sermaye yönetimini borç/sermaye oranını kullanarak izler. Bu oran, net borcun toplam sermayeye bölünmesiyle bulunur. Net borç, nakit ve nakit benzeri değerlerin toplam borç tutarından (konsolide bilançoda gösterildiği gibi kredileri, ticari borçları, ilişkili taraflara borçları ve diğer borçları içerir) düşülmesiyle hesaplanır. Toplam sermaye, konsolide bilançoda gösterildiği gibi özkaynak ile net borcun toplanmasıyla hesaplanır.

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun bedel, bir finansal enstrümanın zorunlu bir satış veya tasfiye işlemi dışında gönüllü taraflar arasındaki bir cari işlemde el değiştirebileceği tutar olup, eğer varsa, oluşan bir piyasa fiyatı ile en iyi şekilde belirlenir.

Finansal enstrümanların tahmini gerçeğe uygun bedelleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme metodları kullanılarak tespit edilmiştir. Ancak, gerçeğe uygun bedel tahmininde ve piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler kullanılır. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Aşağıdaki yöntem ve varsayımlar, gerçeğe uygun değeri belirlenebilen finansal enstrümanların gerçeğe uygun değerinin tahmininde kullanılmıştır:

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2009 TARİHLİ KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA

AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

Parasal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen dövize dayalı olan bakiyelerin gerçeğe uygun değerlerinin kayıtlı değerlerine yaklaştıkları kabul edilmektedir.

Nakit ve bankalardan alacakların gerçeğe uygun bedellerinin, kısa vadeli olmaları dolayısıyla, kayıtlı değerlerine yaklaştıkları kabul edilmektedir.

Ticari alacakların ve ilgili şüpheli alacak karşılıklarının kayıtlı değerlerinin gerçeğe uygun değerlerini gösterdikleri tahmin edilmektedir.

Parasal yükümlülükler

Banka kredilerinin tahmini gerçeğe uygun değerleri gelecekte gerçekleşmesi beklenen nakit akımlarının mevcut piyasa oranları kullanılarak iskonto edilmesi ile bulunmuştur (Not 7).

NOT 33 - BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Yoktur.

GENEL MÜDÜRLÜK

Petrol Caddesi,
41790 Körfez-Kocaeli
Tel: (0262) 316 30 00
Faks: (0262) 316 30 10 - 316 30 11
E- posta: info@tupras.com.tr
www.tupras.com.tr

İZMİT RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Barbaros Mahallesi, Petrol Caddesi,
41780 Körfez-Kocaeli
Tel: (0262) 316 30 30
Faks: (0262) 316 37 24
E-posta: izmit.info@tupras.com.tr

İZMİR RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Atatürk Mahallesi,
35800 Aliğa-İzmir
Tel: (0232) 498 55 55
Faks: (0232) 498 50 00 - 498 50 01 - 498 50 02
E-posta: izmir.info@tupras.com.tr

KIRIKKALE RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Hacılar Mevkii,
71480 Bahşılı-Kırıkkale
Tel: (0318) 261 20 00
Faks: (0318) 261 20 71 - 261 20 72
E-posta: kirikkale.info@tupras.com.tr

BATMAN RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Akyürek Mahallesi,
72100 Batman
Tel: (0488) 217 21 00
Faks: (0488) 217 26 81
E-posta: batman.info@tupras.com.tr

ANKARA İRTİBAT BÜROSU

Atatürk Bulvarı, Atayurt İşhanı, No: 169/64
06680 Bakanlıklar-Ankara
Tel: (0312) 417 12 05
Faks: (0312) 417 75 12

